NOTICES
OF
SANSKRIT MANUSCRIPTS

Sharada Oriental Series No. 1 : XV

NOTICES OF SANSKRIT MANUSCRIPTS

Vol. XV

RAJA RAJENDRALALA MITRA
MM. HARAPRASADA SASTRI

Biographical Sketches
SATKARI MUKHOPADHYAYA

Sharada Prakashan
DELHI-110052
1990

First Published : 1871 – 1911
Reprinted : 1990
ISBN : 81-85320-11-X (Set)

Published by :
SHARADA PRAKASHAN
E-239, Shastri Nagar,
DELHI - 110052, Ph: 7231820

Printed at :
NEW GIAN OFFSET PRINTERS
495, D.D.A. Complex, Shahzada Bagh,
Inderlok, DELHI - 110035

G.P. OFFSET PRINTERS

PREFACE.

This volume contains Notices of 359 MSS. examined in Private Libraries in Bengal, Behar and at Benares. The MSS. belong to various branches of Sanskrit literature; an analysis of these works is given below:—

Vedās.—Bengal is not famous for its Vedic literature. But the present volume contains notices of a number of Vedic works chiefly from Benares.

Aitareya-bhāṣya-viṣamapada-vyākhyānam (48), by an anonymous author, gives the explanation of difficult terms in the *Aitareya Bhāṣya* of Sāyanācārya.

Ukhāsambharaṇakāṇḍa-bhāṣyam. The sixth book of Śatapatha Brāhmaṇa, is called the Ukhāsambharaṇakāṇḍa. No. 40 is a commentary on it by Sāyana.

Pitṛmedha-Bhāṣyam (No. 159). Dr. Caland has published the Pitṛmedha portions of the Āpastamba sūtras, the Hiraṇyakeśī sūtras, the Bhāradvāja sūtras. From the extracts here given, it is difficult to say to what sūtra the bhāṣya belongs.

Pratihāra-sūtra-bhāṣya (162) by Varadarāja, son of Vāmanācārya, grandson of Ananta Nārāyaṇa, belonging to the *Uśika gottra.* The *sūtra* belongs to the *Sāmaveda.* The author wrote a *vṛtti* on the *Ārṣeyakalpa* too. He consulted *Brāhmaṇas, Sūtras, Nidānas, Upagranthas* and their commentaries.

Praiṣyādhyāya (177). This work belongs to the Ṛgveda. It contains four chapters: the first is called Praiṣyādhyāya, the second Nivītādhyāya, the third Kuntāpādhyāya. and the fourth Puroyugadhyāya.

Kṣudra-sūtra (69) belongs to the Sāmaveda. See I.O. 45B. *Kuṣmāṇḍahoma* or *Kuṣmāṇḍa-mantra-vyākhyā* (61) is a commentary by Sāyanācārya on the third, fourth, fifth and sixth *anuvākas* of the second *prapāṭhaka* of the *Taittirīya-*

raṇyaka. The present MS. contains the commentary on the seventh *anuvāka* on the *kuṣmāṇḍa-homa* too. The word *kuṣmāṇḍa* does not mean pumpkin gourd, but a number of *mantras* in the *Taittirīyāraṇyaka*.

Chandoga-vyākaraṇa-sūtrāṇi (43) is a work on *Śikṣā* in which Śākaṭāyana has been quoted as an authority. The work has been placed after ङ, thus the alphabetical order has been broken.

Kratuvidhanamālā (68), see Ulwar 178 and Stein 14.

Cayanapradīpa (84), by Nṛsiṁha Vājapeyī, is a work on kindling the sacrificial fire.

Trikāṇḍamaṇḍana-bhāṣyam (116) is an anonymous commentary on *Trikāṇḍamaṇḍana* by Bhāskaramiśra, the son of Kumāra-svāmin.

Sādhāraṇapadārtha-tattva-dīpana (331), by Vāsudeva, the son of Śrīpati Dvivedin, enumerates the objects that are common to all *Vedic* sacrifices.

Agnimārutaśastra-kḷpti (2) gives the use of the hymns to the divinities, Agni and Marut, in the Vedic sacrifices The hymns are chanted by the *Udgātṛ* priest.

Upākarmaprayoga (41) gives rules for the complete recital of a Brāhmaṇa's own Śākhā from the Full-moon Day of the month of Śrāvaṇa.

Ekāgnikāṇḍa-mantra-vyākhyā (44), by Miśra Haradatta Sūri, explains the *mantras* of the *Ekāgnikāṇḍa* of the Śatapatha Brāhmaṇa.

Jyotiṣṭomavihārakārikā (98) with a commentary (99) on it, by Sāradānanda Yajvā, the student of Devayājñika, gives directions for the erection of a pandal for the performance of the Jyotiṣṭoma sacrifice. The work belongs to the Āpastamba school of the Black *Yajurveda*.

Dvitīyaśyenaprayogakārikā (130) and *Dvitīyaśyenopādhānakārikā* (131) gives Kārikās for the preparation of the *altar* and kindling the fire in the *Śyenayāga*.

Sāyamprātarhomaprayoga (335) gives directions for the performance of both the morning and the evening sacrifices.

SMṚTI (BAUDHAYANA).

Baudhāyana Dharmapraśna (134) contains the *Dharma* or *Samayācarika-sūtras* for the use of the Brāhmaṇas of the *Bodhāyana-Śākhā* of the Black *Yajurveda*.

Baudhāyana-sūtra-vṛtti (181) The MS. contains the chapter on *Darśa* and *Paurṇamāsa* alone. This is the same as in Rajendralāla No. 152. Burnell, in p. 19 A, attributes this work to Mahādeva-Vājapeyin.

Baudhāyana Kalpa, by Śiṅganācārya, who held the same office as Sāyanācārya, is described under No. 180. It appears to be a commentary on the *Śrauta-sūtras* of Baudhāyana. The MS. under notice comes to the end of the 17th *praśna*.

SMṚTI (ĀPASTAMBA).

Āpastamba-dvisahasrakārikā (132) is a metrical work on the construction of the altar in the form of a hawk with two thousand bricks.

Kapardi-kārikā (49) is a metrical work according to the interpretation, by Kapardī Svāmī, on *Āpastamba sūtras*. The MS. comes to the end of the 20th *paṭala*.

Paribhāṣā-sūtra-bhāṣyam, by Kapardī Svāmin (155), contains the commentary only on the technical rules of the *Āpastamba Kalpasūtras*.

SMṚTI (SĀṀKHYĀYANA).

Sāṁkhyāyana-sūtra-bhāṣya (294) is a *Bhāṣya* commentary on the *Sāṁkhyāyana Śrauta-sūtra* of the *Ṛgveda*.

ŚAUNAKA.

Tricakalpapaddhati (118), by Vaidyanātha, is a liturgical work on the *Trica* ceremony, according to the *Śaunaka-śākha* of the *Ṛgveda*.

SMṚTI (N[illegible])

Ahalyākāmadhenu (24) is a [illegible] by [illegible] dedicated to Ahalyā, the wife of Khande Rāo [illegible] Mal

lāri Rāv, the first ruler of the Holkar family. She reigned for about 20 years about the end of the 18th century: the chapters are called vatsas or calves.

Acārasāra (27), a part of Gadādhara-paddhati compiled about the beginning of the 18th century in Uḍiṣyā, by Gadādhara, the Guru of the Khurdā Rājā. The work has been in course of publication in the Bibl. Ind. The author belonged to an illustrious family of many learned Paṇḍitas. He was the son of Nīlāmbara, the son of Kṛṣṇa, the younger brother of Haladhara, and the spiritual preceptor of Rājā Harekṛṣṇa. Nilāmbara is stated to have been a man of extensive learning, and the recipient of the highest honors from his royal disciple. His brother Yameśvara, too, was a great man.

Nityācāra (145), by Vidyākara Vājapeyī, the son of Śambhukara, is a work on the daily duties of a follower of the White Yajurveda, their atonements for crimes and the duties of the Vaiṣṇavas. This is a compilation for the Brāhmaṇas of Uḍiṣyā, made during the 14th century. Printed in the Bibl. Ind. series, 1903, under the name of *Nityācārapaddhati*.

Nityācārapaddhati (146), by Gopālānanda, is a book written in the interests of the Sāmavedin Brāhmaṇas. It belongs to the same country as above.

Nirṇayāmṛta (147) by Allāḍanātha, the son of Siddha Lakṣmaṇa, is a treatise for the determination of proper times for the Śrauta and other sacrifices, written at the request of Sūryasena, to whom the book is attributed by Dr. Rājendralāla in No. 1707. The MSS. examined by Dr. Rājendralāla and myself are defective in the introductory verses. But the MS. described by Eggeling (I.O. Catal., p. 491B) seems to be nearly complete. In his description the following genealogy of his patron is found :—

Svarūpa Chauhan had a son named Karṇadeva. His son was Uddharaṇa who made a great name at Delhi, and obtained from the King of Delhi a town named Ekacakrā on the Yamunā. His sons were Sūryasena *alias* Gopīnārāyaṇa,

and Pratāpasena, who were joint proprietors of Ekacakrā. Sūryasena's son was Devasena. Sūryasena asked Allāḍanātha to write a book in his name. The works consulted are:—

Manusmṛti, Viṣṇu, Parāsara, Āpastamba, Mitākṣarā, Aparārka, Arṇava, Pārijāta, Smṛtyarthasāra, Smṛticandrikā, Matsyapurāṇa, Kūrma°, Varāha°, Vāmana°, Viṣṇau°, Mārkaṇḍeya° and Bhaviṣya°, the Pariśiṣṭa of Hemādri, Gṛhyapariśiṣṭa of Ananta Bhaṭṭa, Kālādarśa, Cintāmaṇi, Tridaṇḍī, Kṛtya-kalpataru, Sakalapurāṇa-samuccaya, Durgotsava, Rāmakautuka, Saṃvatsarapradīpa, Bhojarāja's works, Devadāsa's works, Rūpanārāyaṇa's works, Mahādeva's work, Vidyābhaṭṭapaddhati, and Viśvarūpa-nibandha.

Eggeling says that the work is quoted in Nirṇayadīpikā, dated 1518 A.D. The work was written at a time when the small kingdom of Delhi, founded by the Syaids and taken from them by the Lodis, was torn by dissensions among the noble men of the land. Several of the Hindu chiefs founded semi-independent principalities: among the founders of these may be mentioned Madanapāla of Kāṣṭhā, patron of the author of Pārijāta; Madana Siṅha, the patron of the authors of Madana-Ratna-pradīpa. Uddharaṇa of Ekacakrā, the father of Sūryasena, also appears to have been one of the number.

Saroja-sundara (325) is a work on Smṛti, for which see Ulwar 1537, Extr. 370. Aufrecht says that the author's name, Sarojasundara, is an invention of Peterson. Oudh III, 16 attributes the authorship of *Saroja-sundara* to Kṛṣṇa Bhaṭṭa.

Divya-siṃha-kārikā (123). Divyasiṃha is said to have written two works entitled *Kāla-dīpa* and *Śrādha-dīpa*. The present work is simply a versified abstract of these two works. Divyasiṃha was a Uḍiyā Brāhmaṇa belonging to the *Vātsyāyana-gottra*. He says that this work is written for स्वोपस्मृत्यै that is, for his own recapitulation.

There are two works on *Kṛtya* or ceremonial rites,

namely, *Kṛtyapaddhati* 62) and *Kṛtyapradīpa* (63). The first is by Yādavācārya, and the second by Vācaspati Miśra.

There are three works on *Tithis*, namely, (1) *Tithinirnaya* (108) by Bhaṭṭoji *Dīkṣita*, the son of Lakṣmīdhara, (2) *Tithinirṇaya* (109) by Vaidyanātha who follows the findings of Vijñānensvara, Ananta Bhaṭṭa, and Bhojadeva, and (3) *Tithivivecana* (110) by Ramāpati Siddhānta.

There are two works on *Dāna*, making gifts, namely, (I) *Dānadīpāvalī* (121) by Yogīśvara, the minister of Niḥsaṅkabhānu, the Gajapati king of Udiṣyā, and (II) Dānaratna-pradīpikā (122) by Candracūḍa.

There are eight works on *Prāyaścitta* or atonement, of which the most important work is *Sarvaprāyaścitta* (326), which treats of the rites preliminary to all sorts of *Prāyaścittas*. *Prāyaścitta-kutūhala* (170) is by Raghunātha, who follows the findings of Ananta. The present work contains *Prāyaścitta* for transgressing the rules of *Smṛti* only. Raghunāth apparently had another work for transgressing the rules of *Śruti*. The MS. described seems to contain the second chapter only. *Prāyaścittapradīpa* (171) follows the school of Baudhāyana and treats of *Prāyaścittas* for transgressing the rules of *Śrauta* sacrifices. *Prāyaścitta-vilocana* (172) by Vāsudeva Tripāṭhī treats of all sorts of *Prāyaścittas*. *Prāyaścitta-śata-dvayī* (173) by Bhāskara follows the school of Āpastamba, and the interpretation of Dhūrtasvāmī, as well as the Vṛtti commentary of his father on the *Apastamba sūtras*. His father is described simply as Ārya. As the work in 200 verses appears from the opening verse to be a work on the *Śrauta prāyaścitta*, and as the only *Vṛtti* commentary mentioned by Aufrecht to the *Apastamba Śrauta sūtra* is *Prayoga-vṛtti* by Tālavṛnta nivāsin, Bhaskara may be his son. A commentary on the above is *Prāyaścittapradīpikā* (174), for which see Bk. 820. *Prāyaścittaśatadvayī* (175) is another work of the same name and of the same school, to which a commentary by Veṅkaṭeśa Vājapeyī is given in No. 176.

On *Śuddhi* or purification there are three works: *Śuddhi-candrika* (301), by Kālidāsa, which has a commentary by Dhanañjaya, noticed under No. 302, and another by Dāsacayana Vājapeyī (303). All the authors are Uḍiyā Brāhmaṇas.

On *Śrāddha* there are three works: namely, (1) *Śrāddha-dīpa* (306), by Divyasiṁha Mahāpātra of the Vatsagottra; (2) *Ṣoḍaśī* (313), a short work giving directions for offering funeral cakes to one's ancestors with their dependents, on the sides of both his father and his mother; (3) *Ṣoḍaśī pūrtikārikā* (314) is a longer work connected with the above.

Anuṣṭhāna-paddhati (12) is a work on the daily duties in the fourth stage of a Brahmin's life. It is attributed to Troṭakācārya or Hastāmalaka, a pupil of Śaṅkarācārya. In the prose Col. it is attributed to Troṭakācārya. But the verse following says that the kārikās are by Hastāmalaka. Either the two authors must be the same or the present work should be *Kārikās* on the *Paddhati* and not the *Paddhati* itself.

There are three works on the worship of images of different deities. (1) *Gaṇeśācāra-candrikā* (73) by Dāmodara, the disciple of Sarveśvara. It is an important work and perhaps the only one on the *Smṛti* of *Gāṇapatas* or the worshippers of *Gaṇeśa*. (2) *Durgotsava-candrikā* (124) by Rāmacandra Gajapati, a king of Uḍiṣyā, who follows *Īśāna-saṁhitā*, *Kālikāpurāṇa*, *Rudrayāmala*, and *Sammohanatantra* in giving directions for the worship of Durgā in autumn. (3) *Dolatattvāmṛta* (128), by Kṛṣṇanātha Nyāyapañcānana, gives the text on which the *Dolayātrā* or the swinging ceremony of *Kṛṣṇa* is based.

Āhnika-candrodaya (38), by Viṣṇu Śarmā, the son of Yajñatattvadīkṣita, treats of the daily duties according to the *Madhyandina Śākhā* of the white *Yajurveda*.

Saṁkrānticandrikā (316), by Rājakṛṣṇa, treats of the religious ceremonies to be performed on the Saṃkrānti day, that is, on the day the sun passes from one sign of the Zodiac to another.

Sādasya-tattva-dīpa (330) by Vāsudeva, the son of Śrīpati and the younger brother of Mādhava, relates to the ceremony by which a *sadasya* or a superintending priest is appointed in any *Śrauta* ceremony.

Vaiṣṇavadharma-saṃgraha (285) gives the duties of the Vaiṣṇava sect.

Three works relate to the few Vedic ceremonies which are ordinarily performed at the present day. (1) *Nityahoma Kārikā* (144), by Balarāma, treats of the daily libation of clarified butter to the fire, for a Brāhmaṇa who keeps up the fire. *Vaiśvadeva-vali* (284) is authoritative to a Brāhmaṇa belonging to the *Kauthumaśākhā* of the *Sāmaveda*. The offering to all the gods (Viśve devas) atones for the sins for maintaining five places, Pañca Sūnāḥ in the house, where animals may perish. (3) *Yūpavidhiviveka* (226), by Kṛṣṇarāma Sārvabhauma, treats of the sacrificial stakes at which animals are tied, their measurement, the wood of which they are to be made, their consecration, and so on.

Malamāsā vicāra (210), by Bhagīratha Miśra, who seems to have written a complete code of Smṛti entitled Vicāradarpaṇa. The present MS. contains only one treatise of that code, namely, that on intercalary months.

Mahāpravara-bhāṣyam (211), by Bhāskara Sūri, is a commentary on some work on *Gotra* and *Pravara* which begins: श्रियमुरसि दधानं ।

DARŚNAṀ (NYAYAḤ.)

Anumāna-dīdhitivyākhyā, by Jagadīśa, (11) commences from the beginning of the chapter *entitled Sāmānyanirukti* to the end of the *Anumānakhaṇḍa*, and not to the end of the chapter of *Vādhā*, as my Paṇḍita reports. It is commonly said that Ragunātha Śiromaṇi commented upon the Tattvacintāmaṇi to the end of the chapter on *Vādha* and that Jagadīsa simply followed him. But the fact is that Śiromoṇi commented upon the whole of the *Anumānakhaṇḍa*. But his commentary after *Vādha* is a very short one. And so Jaga-

dīśa's commentary on this, too, is short. The present MS. goes to the end of his commentary.

Avayavaṭippanī (No. 20), by Jagadīśa, contains his commentary on Raghunātha Śiromaṇi's *Dīdhiti* commentary on the chapter on *Avayava* of *Tattvacintāmaṇi*.

Dravyasāra saṃgraha, by Raghudeva (129), is a short treatise explaining the categories of the amalgamated Nyāya-vaiśeṣika system of Navadvīpa. Raghudeva was a pupil of Harirāma Tarkavagīśa. His own title was Nyāyālaṃkāra. He was a later contemporary of Jagadīśa and flourished in the beginning of the 18th century. Babu Kānticandra Rāḍhī mentions many commentaries by him, but Dravyasāra-saṃgraha is not in the list.

Navīnanirmāṇam (138) by the same Ragudeva Nyāyālaṁkāra is a short summary of the substance of the various commentaries, specially of the commentary Gūḍhārthatattva-dīpikā by himself, on the *Anumānakhaṇḍa* of the *Tattva-cintāmaṇi*. Stein doubts whether the name of the work is *Navīnanirmāṇa*. He also is not certain what book on *Anumāna* it comments upon. Raghudeva certainly comments upon the *Anumānakhaṇḍa* of the *Tattvacintāmaṇi*. As regards the name I suspect this is *Gūḍhārthatattvadīpikā*.

Nyāyaśāstrapradīpa (149) by Bhaṭṭācārya (by which title Gadādhara Bhaṭṭācārya of Nadia is generally known) treats of the logical analysis of sentences which forms the subject of the 4th book, *Śabdakhaṇḍa* of *Tattvacintāmaṇi*.

Parāmarśadīdhitiṭīkā, by Gadādhara Bhaṭṭācārya (152), is a commentary on Raghunātha Śiromaṇi's commentary on the chapter of *Parāmarśa* in the *Anumāna-khaṇḍa* of the *Tattvacintāmaṇi*.

Vātsyāyanabhāṣyānuvyākhyā (263), by Gaṅgādhara Kavirāja of Murshidabad, composed in Sana or B.S 1292, that is, twenty five years ago, is a commentary on the Bhāṣya commentary of Vātsyāyana on the Nyāyasūtras of Gotama.

Śabdamaṇiprakāśa (287), by Gopīnātha, is a commentary on the 4th part or *Śabdakhaṇḍa* of the *Tattvacintāmaṇi*. In

the opening verse the author's name is given as Gopīnātha. In the Colophon, however, he is styled Harihara Bhaṭṭācārya. Under the circumstance the authority of the Colophon is of no value.

Śabdamaṇiprakāśa, by Haridāsa Nyāyālaṃkāra (288), is another commentary on the same. The author is said to have been a pupil of Vāsudeva Sārvabhauma, the founder of the Navadvīpa school. So he must have flourished early in the 16th century.

Śaśadharaṭippanam, by Guṇaratna Gaṇi (293), is a commentary on Śaśadhara's Nyāyasiddhānta Dīpa or Nyāyaratnaprakaraṇa, recently printed at Benares.

Bhāṣyabhāvaprakāśa (203), written by Gopīnātha and copied by Śrīnivāsa, appears to be a commentary on Praśastapāda's *Bhāṣya* commentary on the *Vaiśeṣika-sūtra*. Aufrecht knows of no commentary on the *Praśastapādabhāṣya*.

VEDĀNTA DARŚANAṀ.

Īśāvāsyabhāṣyaṭippanam (39) is a commentary on Śaṅkarā's *Bhāṣya* commentary on *Īśopaniṣad* by one who styles himself Prakaṭārtha-kāra.

Kāṭhakopaniṣadbhāṣya ṭippanam (54) is an anonymous commentary on Śaṅkara's Bhāṣya commentary on the *Kaṭhopaniṣad*.

Kṛṣṇatāpanīyopaniṣad (64 and 65) is unknown to Aufrecht and to Schrader, though its *Dīpikā* commentary by Nārāyaṇa is known. The two MSS. complete the work in two parts, *Pūrva* (65) and *Uttara* (64).

Keneṣita-Vākya-Bhāṣya-Ṭippanam (66) contains notes on Śaṅkara's *Bhāṣya* commentary on the Upaniṣad. The author says that Śaṅkara was not satisfied by a Bhāṣya commenting on each word of the Upaniṣad. Anonymous.

Gopālatāpanībhāṣyam (77) by Viśveśvara has not hitherto been described properly.

Talavakāropaniṣadbhāṣyaṭippanam (106) is an anony-

mous commentary on the Bhāṣya of Śaṅkarācārya on *Keno-panisad.*

Taittirīyaka-bhāṣyaṭīkā (114) is a commentary by Prakaṭārthakāra on Śaṅkara's Bhāṣya commentary on Taittirīyopaniṣad.

Praśnopaniṣad-Bhāṣya-Ṭīkā (169), by Nārāyaṇendra Sarasvatī, a disciple of Jñānendra Guru, a disciple of Kaivalyendra, is a commentary on Śaṅkara's Bhāṣya commentary on *Praśnopaniṣad.*

Brahmopaniṣad-vyākhyā entitled *Kṛṣṇatattvaprākāśikā* (185) by Keśava Kāśmīri, a writer of the Niṃbārka school, is a commentary on *Brahmopaniṣad.*

Vāruṇyupaniṣad-Bhaṣyam (264), by Sāyanācārya, is a part of his Bhāṣya on the *Taittirīyāraṇyaka*, namely, the 8th and 9th *prapāṭhāka* of which Rajendralāla publishes no commentary in his edition of the Taittirīya *Āraṇyaka.*

Sāṃhityupaniṣad-Bhāṣyam, by Mādhavācārya (329), is a part of his commentary on the *Taittirīyopaniṣad*, namely, that of the seventh *prapāṭhaka* in twelve *Anuvākas.* Of this *Prapāṭhaka*, too, Rājendralāla publishes no commentary. The commentary is also called *Śikṣābhāṣya* Nos. 329 and 264 notice a complete commentary by *Sāyanācārya* on the *Taittirīyopaniṣad.*

Mahāvākyanirṇaya (215), anonymous, contains dessertations on the twelve great sayings from the Upanisads.

ADVAITAVĀDA (VEDANTADARṢANAM).

Brahmāmṛta-varṣiṇī (No. 184), by Dharmabhaṭṭa, is a new commentary on the *Brahmasūtras*, of the *Advaita* school.

Vākyavṛttiṭīkā (262) is a commentary on Śaṅkarācārya's *Vyākyavṛtti.* It is the same work as noticed in Rajendralāl 1384, in which the commentator's name is given as Ānandatīrtha.

Vivaraṇa tattvadīpanam (268), by Akhaṇḍa Muni, the disciple of Akhaṇḍānubhūti, is a commentary on the *Vārtika* commentary by Sureśvara on the *Śārīraka-bhāṣya.*

Śārīrakanyāyarakṣā (*śikṣā*) *maṇi*, by Appaya Dīkṣita (No. 295), is a commentary by Appayadīkṣita on the *Śārīrakabhāṣya*.

Saṃkṣepaśārīrakavyākhyānam, entitled *Siddāntadīpa*, by Viśvaveda (317), is a commentary on *Saṃkṣepaśārīraka* by Sarvajñātman. *Saṃkṣepaśārīraka-subodhinī* (318), by Puruṣottama Miśra, is also a commentary on the same work. Viśvaveda's commentary on Saṃkṣepaśārīraka seems to have been the first commentary on the work, as Rāmatīrtha whose commentary is described by Eggeling in pp. 742-43, had the *Siddhāntadīpa* before him, and as the commentator of 318 was a pupil of Rāmatīrtha and followed him in his commentary.

Siddhānta-Ratnāvali, by Agnicit Balabhadra Miśra (342), is a short treatise on the *Advaita* system of the Vedānta philosophy.

Manana Grantha (208), in sixteen varṇakas, is a work in praise of *Vairāgya*. The work commences with an obeisance to Vāsudeva Yati and has, as the first śloka, the usual *maṅgalācaraṇam* of Sāyanācārya वागीशाद्याः सुमनसः etc All notices of this work are unsatisfactory.

Rāma-Ratnākaraṭīkā (236), by Mahāmudgala, is a commentary on a work entitled *Rāma-Ratnākara.* A work of the same name by Madhuvrata is mentioned by Aufrecht in p. 518 as coming from Oudh, a province noted for Rāma-cult. From the extracts given under this number, the work has a strong Advaita-tendency representing Rāma as the Brahman.

Nṛsiṅhāśarma is a well-known and voluminous writer or the *Advaita* School, and his *Advaita-Ratnakoṣa* is a well-known work. The present volume contains the description of an incomplete and dilapidated manuscript of a commentary on the work, under No. 7. The author's name is lost by a lacuna. His Guru's name is Kṛṣṇānanda, and he makes his obeisance to Maheśvarānandatīrtha, Śaṅkara and Śaṅkarānanda. This is a different commentary from that by Agnihotra mentioned by Hulztsch in his Extract No. 500.

Ātmajñānopadeśaṭīkā (29), by Ānanda Giri, is a commentary on a certain short treatise entitled Ātmajñāna, attributed to Śaṅkarācārya, beginning with the word "Atha." This is different from Ātmabodha which begins with Tapovih.

Pratyaktattvavivekaṭīkā (163) is a commentary entitled *Padadīpikā*, on the *Anukramaṇikā* chapter of the *Pañcadaśī*. *Pañcadaśī* has been several times printed in Calcutta.

Ṣaṭpadīmañjarī (310), by Śaṅkarānandatīrtha, the disciple of Śivanārāyaṇānandatīrtha, is already noticed by Dr. Mitra under No. 2849.

Ātmabodhaṭīkā (31) is the same as described by Dr. Mitra under 1677 and in I.O. Cat., p. 736A. Rājendra Lāla, from the colophon in his manuscript, attributes it to Madhusūdana, and Eggeling, from the colophon in his manuscript, attributes it to Śāṅkarācārya himself. But Eggeling is evidently wrong, for the commentary begins thus after the *Maṅgalācaraṇa*:—तत्र भगवान् शङ्कराचार्य्यैः, etc. Śaṅkarācārya would never call himself a *Bhagavān*. The *Maṅgalācaraṇa* is an obeisance to Rāmacandra, which also goes against his theory.

Ātmasvarūpānusandhānam (32), by Gopīnātha Vājapeyī, the son of Jagannātha Dīkṣita, is an independent treatise on the exposition of the sentence '*Tattvamasi*.' *Ārṛttipāda* (26) by Ānandatīrtha is unknown to Aufrecht. It is an independent treatise on the Vedānta, in which he seems to recapitulate, on the lines of Śaṅkarācārya, the teaching of *Bhṛguvṛtti*.

Tripurī (117), attributed to Śaṅkarācārya, and its *ṭīkā* (118), by Ānandagiri, a disciple of Śuddhānanda, are unknown to Aufrecht. The Text is divided into three parts called Pura and goes over all the topics of Vedānta in a very systematic fashion.

Nayamayūkhamālikā (135), by Appaya Dīkṣita, appears to be a work of the Advaita School of Vedānta. It is called वर्त्मतसार, which should be corrected into *Caturmatasāra* (Hulztsch No. 1510), *Caturmata* meaning all the *four Advaita Schools*.

RĀMĀNUJA-VEDĀNTA.

Adhyātmacintāmaṇi (8) in eight leaves and in 170 ślokas, contains both the text and the commentary, without leaving any clue to distinguish the one from the other. From the statement in the Benares Sanskrit College Catalogue published at Allahabad, in page 407, we know the text begins with the verse आत्मा न देवो न नरः (p. 7, line 4) and ends with परिच्छिन्नन् भवेत् सुखी (p. 7, line 11); while the commencement of the commentary is not to be found on the Benares Manuscript as the first leaf is lost. But it ends with जन्तुसंसार-पोतकम्. Under the circumstances the inference is irresistible that the commentary begins with नमोऽस्त्वस्मद्गुरुभ्यश्च, that is, the second verse in the MS. under notice, and the first verse सुन्दरजामातृमुनेः ending with जन्तुसंसारपोतकम् should go at the end of the commentary. Sundara-jāmātṛ and Saumya-jāmātṛ is one and the same person, and not different persons as stated by Hall in p. 112. Oppert says that the Text is by Saumya-jāmātṛ and it has a commentary by Nārāyaṇa. The commentator, whoever he may be, makes obeisance to Rāmānuja, Yāmuna, Rāmamiśra, Nāthamuni, Ādyakulanātha, Śaṭha-vairi, Senādhipati, Jaganmātā, Śrīdhara, as the succession of his Gurus.

The same school of Vedānta has a short work by Parāśara Bhaṭṭācārya, in praise of Rāmānuja, in eight verses, explaining the eight-lettered formula ॐ नमो वासुदेवाय. It is entitled *Aṣṭaślokī*. Kathavaṭe mentions of a commentary on this work by Śrinivāsa, a well-known author of this school. Aṣṭaślokīvyākhyā (No. 23) is a commentary on Parāśara's work by Govindārya, a pupil of Śaṭhāri. Govinda describes himself as Rasikakulendu and follows the traditional interpretation, acknowledging his obligations to Nāthamuni and other ancient writers.

Toṭādrimaṭhastha-guru-paramparā (115) gives the following succession of Gurus in the Toṭādrimaṭha:—

Rāmānuja, Parāṅkuśadāsa, Yāmunamuni, Rāmamiśra, Puṇḍarīkākṣa, Nāthamuni, Śāṭhakopa, Viṣvaksena, Śrī, Śrīd-

hara. With Yāmuna is connected Lakṣmaṇayogī, with Śrī Rañgeśa, with Śaṭharipu Saumyajāmātṛ.

Bhāradvāja Saṃhitā and its commentary under No. 197 are both written in the interests of the sect.

Viśiṣṭādvaitavijaya-vāda (270), by Narahari, the son of Rāghava, is a polemical work for the establishment of the truth of Rāmānuja's interpretation, as against that of the *Advaita* School.

An incomplete MS. of *Śruta-prakāśikā* is described under No. (307). It is a commentary on the Bhāṣya-commentary of Rāmānuja.

Saccarita-Rakṣā (319), by Veñkaṭeśa, is an independent work of the Rāmānuja School for marking the body with the forms of Viṣṇu's disc, etc.

Kārikādarpaṇa, by Varada Kavi (55), is a work on the Rāmānuja system of philosophy in 4 parts. In the 4th part the sampradāya or the succession of teachers is treated of. The author is a son of Śrīnivāsa and a grandson of Varada. His elder brother was Sundarācārya who was his teacher also The work is an exposition of Rahasyatrayasāra by Veñkaṭācārya. Rahasyatraya is said to be a *mokṣa-śāstra*.

VALLABHA'S SCHOOL OF VEDĀNTA.

Aṇubhāṣya-vivaraṇam (5, 6), by Girdhāri, the son of Gopāla, contains a commentary on the first and the second pāda of the first adhyāya of Vallabha's commentary on the *Brahmasūtras*.

Brahmasūtra-vṛtti (182) is also a commentary on the *Brahmasūtras* in accordance with the teachings of Vallabha.

The three works on *Bhakti* (Nos. 188, 189 and 190) belong to this school of Vedanta-vaiṣṇavism. The first attempts to establish the validity of the doctrine of *Bhakti*; the second attempts to construct a system of the Viṣṇu worship from the theory of Vedānta as expounded by Vallabha; and the third is a hymn to Kṛṣṇa by Viṭṭhala according to

the same theory. *Bhagavadbhāvanā* (191) treats of meditation on Viṣṇu according to the same theory.

MĀDHVA SCHOOL OF VEDĀNṬA.

Jayatīrtha-vijayaṭīkā (86) is a fragment of a commentary on the disputations held by Jayatīrtha, a successor of Mādhva, to establish the theory of his sect as against others.

Nyāyāmṛtā is a work by Vyāsatīrtha of the Mādhva school. *Nyāyāmṛta-taraṅginī* (150) is a commentary on *Nyāyāmṛta* by Rāmatīrtha, the brother of Nārāyaṇatīrtha

NIMBĀDITYA SCHOOL OF VEDĀNTA.

Aitihya-Tattvarāddhānta (46). The word Aitihya means tradition of any sort. It is included among the eight pramāṇas of the Purāṇas. Nimvāditya's school lays great stress on the reliability of Aitihya. The work is attributed to Nimbāditya himself.

Aitihya-Hārdda-Saṃvedyam (47) is also a work on *Aitihya*. The author is unknown.

PURĀṆA.

Aśoka-trirātrivrata from the *Brahmāṇḍapurāṇa* (21) treats of a *Vrata* or vow to be taken for three nights in the month of *Āśvina*. The *vrata*, successfully performed, removes sorrows of women.

Āryā-stava (35) is a short hymn, said to have been derived from the *Harivaṃśa*.

Kārtika-māhātmya is a well-known work. It is to be found in many *Purāṇas*. But No. 56 is by Giridhara, compiled in the interests of *Vaiṣṇavas* in Saṃvat 1836. It seems that different chapters of this work have been taken from *Kārtikamāhātmyas* of different *Purāṇas*, such as *Nāradapurāṇa*, *Padmapurāṇa*, *Sarva-Purāṇasamuccaya*, *Purāṇasāroddhāra*, *Brahmāṇḍapurāṇa*, and the *Skandapurāṇa*.

Gaṅgā-kavaca (No. 70) is taken from the *Brahmāṇḍa-purāṇa.*

Go-trirātrivratam (No. 76) is from the *Bhāviṣyottara-purāṇam.*

Jyaiṣṭha-māhātmyam (95) is from *Jaimini-bhārata*, the interlocutors being Yudhiṣṭhira and Bhīṣma.

There are two commentaries on the *Devīmāhātmya* noticed in this volume. One No. 125 is by Mādhavānanda Cakravartī, and the other No. 126 is by Dhṛtidāsa.

Nāsīketopākhyānam (No. 143) in eighteen chapters is an expanded and enlarged version of the *Nāsīketopākhyāna* of the *Purāṇas.*

Bhaktikulasarvasva (187) is another name of *Tārā-sahasranāma.* It is an interlocution between Pārvatī and Śaṅkara.

Three commentaries on the *Bhagavadgītā* are to be found under 192, 193 and 194. The first by Gaṅgādhara Kavirāja is nonsectarian; the second by Daivajña Sūrya-paṇḍita belongs to the *Advaita School*; and the third by Kalyāṇa Bhaṭṭa belongs to Vallabha's School.

Bhagavallīlā-cintāmaṇi (195) by Kamala-locana, son of Kṛṣṇa candra, the grandson of Govinda, the great-grandson of Rāmacandra, and the great-great-grandson of Viśvanātha of the *Bhāradvāja gotra*, is a commentary on the *Śrībhāga-vata.*

Bhārgavopapurāṇam gives a biography of Rāmānuja. The MS. (199) contains forty chapters of the last part.

Sivapurāṇam (298 and 299) is complete in two parts. The first part contains 52, and the second 45 chapters. This is a different work from what generally goes under the name *Sivapurāṇa.*

TANTRA.

Āsurītantra (37), an interlocution between Śiva and Kārtika, is a short liturgical work on the worship of Āsurī.

Kulamatam (59) is not an original Tantra, which is always an interlocution between Śiva and Pārvatī or some other divine beings. It is, however, an independent work by Kaviśekhara, dealing mainly with the worship of the Kaula sect. But it often deviates from the main point to treat of the *Vīra* sect, who worship sitting on corpses.

Govinda-vṛndāvana (78) in twenty-five *paṭalas* is a part of the *Vṛhad-gautamīya-tantra*, a larger recension of the *Gautamīyatantra*, for which see L. 1143.

Tattvasāra (103) is an original Tantra, being an interlocution between Ānanda-Bhairava and Ānanda-Bhairavī. Tattvasāra is really Yogasāra, a treatise on the Yoga practice in which drinking is enjoined for the attainment of success in Yoga. It was hitherto known only from quotations.

Tattvāmṛta-Taraṅginī, by Kulānanda Nātha (104), is complete in seven *taraṅgas*, and treats of the higher subjects of *tantra*, such as 'What is *Ātmā*?' 'What is *Prakṛti*?' 'What is *Puruṣa*?' 'What are six *āmnāyas*?' and so on. It is unknown to Aufrecht.

Timira-candrikā, by Rāma-ratna (111), is incomplete. The present MS. contains only those chapters which deal with the daily duties of a certain sect of Tāntrikas.

Pūrṇābhiṣeka-dīpikā (160), by Ānanda-nātha, the son of Ramānātha, a Brāhmaṇa of the Ardhakālī family, deals with *Pūrṇābhiṣeka* or complete initiation with the five M's. The present treatise is written in the interests of the *kaulas*.

Prapañca-Sāra-Sambandha-dīpikā (164), by Uttama-bodha, the pupil of Uttamaprakāśa, is an incomplete MS. coming up to the 30th *pāṭala*, while the work is complete in thirty-six. There is nothing in the text to show who the "*Ācārya*" was. He is simply an *Ācārya*. But Uttamabodha attributes it to Pādācārya, that is, Padmapādācārya. Most likely he is not right. For the book does not belong to the *Advaita* ideas. Uttama-bodha, however, in his commentary, gives it a thoroughly *Advaita* interpretation. There is a work,

named Prapañcasāra, however, attributed to Śaṅkarācārya. The colophon of that work (see H. P. R. 2,129) describes the author as Śrīmacchaṅkarācārya, while the Advaita Śaṅkara is described as Bhagavat. I believe he is Gauḍīya Śaṅkarācārya, who wrote several Tāntrika works in the 15th century in Bengal. A connection of any of these two works with the advaita school would appear strange.

Brahmāṇḍanirṇaya from the *Brahmayāmala* (183) is a short treatise on creation or cosmogony. The account differs materially from all Brahminic accounts of the creation, but agrees admirably with the modern Bengal conception of creation.

Vividha-liṅgapūjanam (269) is from the *Rudrayāmala.*

Śivacūḍāmaṇi (296), by Dāmodara Samādhi, treats of the worship of *Śiva.*

Śiva-tāṇḍavaṭīkā (297), by Premanidhi Śarmā, is entitled Mallādarśa, because the author was asked to write it by Malai [Malla], the son of Ghanaśyāma Malla, and the grandson of Sāhamalla, king of Tākmā hills, on the Gaṇḍakī in the North. The author's chief endeavour is to explain the cakras or diagrams.

Śivārcana-candrikā (300), by Śrīnivāsa, son of Śrīniketana. Śrīnivāsa went to Jalandara on a pilgrimage, and there learnt the Śaiva Śāstras from Śrī-Sundara. Then he came to Benares where he set up a *ṭol* for teaching. He wrote this work on the worship of Śiva at the request of his students.

Śaivakalpadruma (304), by Lakṣmīdhara in eight kāṇḍas, is a comprehensive work on the worship of Śiva. The work was composed at Bhuvaneśvara. The author's father was Rāmakṛṣṇa, his uncle was Madhusūdana, and his grandfather was Pradyumna, who was greatly respected by kings Nṛsiṁha and Mukunda.

Śyāmārcana-taraṅginī (305), by Viśvanātha Somayājin, who describes himself as, '**अद्वैतपथिपथिक**,' is a tract on the

duties of a worshipper of Śyāmā. In the work the chapters are named आवर्त (whirlpool) and वीचि (wave).

Ṣaṭkarmollāsa, by Pūrṇānanda, is complete in twelve *ullāsas*, of which the present MS. (308) contains only nine. Pūrṇānanda is a well-known author whose *Tattvacintāmaṇi* was written in 1579. In the present work he treats of the six cruel rites, namely, (1) raising enmity between two loving persons; (2) making one of them go abroad; (3) subjugation of others to one's own will; (4) stupefaction; (5) killing; and (6) fascination.

Ṣaṭ-karma-dīpikā (309), by Śrīkṛṣṇa Vidyāvāgīśa Bhaṭṭācārya, treats of the same topics.

Sundarī-Ratnāvali (843) is a *Tāntrika* story of *Draviḍa-śiśu* attaining success by worship of *Devī* in the form of *Sundarī.*

Bharadvāja-Saṃhitā (197) has been described in L., vol. VIII, p. 226, and I.O., p. 852B. Rājendralāla says it is probably a part of a *Tantra.* Eggeling describes it in the chapter of *Tantra,* mysticism. I doubt if it is a *Tāntrika* work, because the essential feature of a *Tantra,* that is, the derivation of *mantras* from the letter of the Sanskrit Alphabet, is not prominent in this work. It is, I believe, a work of the *Vaiṣṇavās* of Southern India

Bhāva-cūḍāmaṇi (200) is a *Tāntrika* work, often quoted and of great authority. It treats of the three different *Bhāvas* in which *Tāntrika* worship can be conducted; the first of them being *Divya,* the second *Vīra,* and the third *Paśu.* In the first the five M's have no place; in the second they appear prominently; and in the third they are omitted, but the *ācāras* of *Smṛti* are not respected.

Bhāva-dīpikā (201), by Acyuta Dhīra, the son of Janārdana and the grandson of Puṣkara, is a work on the same subject as above.

Bhāva-Sāra (202), an anonymous work, is also on the same subject.

Mantrārtha-dīpikā (209), by Govinda Nyāyavāgīśa

Bhaṭṭācārya, explains the meanings of *mantras*. It is a comprehensive work on the subject.

Mahāmuṇḍamālā-tantra (212) is an original *tantrā*, being an interlocution between Pārvatī and Mahādeva. It treats of the three *Bhāvas* and the worship of Durgā.

Mahālakṣmī-māhātmya (213) is a work complete in 16 chapters. *Mahālakṣmī* is much worshipped in the Marhāṭṭā country, and the scene in the opening verses is laid at Kolhapur.

Mahālakṣmī-hṛdaya-stotra (214) is said to be a part of the *Ātharvaṇa-Rahasya*: it is a hymn in the *Mandākrāntā* metre.

Mālā-vidhāna-tantram (217) treats of rosaries, *mantras* and counting of the beads.

JYOTIṢA.

Muhūrtacintāmaṇi-ṭīkā entitled *Pramitākṣarā* (No. 220), by Rāmdaivajña, the author of the text himself. See I.O. Cat., p. 1072B.

Muhūrta Bhūṣaṇa (221) by Rāmasevaka, the son of Devīdatta, composed in Saṃ 1778, is a treatise on astronomy as applied to Smṛti. Another treatise on the same subject by Harīśācārya is described under No. 228.

Maṇipradīpa (No. 206), by Raghunātha Bhaṭṭa, the son of Soma Bhaṭṭa, is a treatise on the calculation of the sun's conjunction with the signs of zodiac. The work is based upon Bhāskarācārya's great work on Hindu astronomy.

Mīnarāja-jātaka (No. 218), by Mīnarāja Yavanācārya, extends over 8,000 Indravajrā verses. See I.O. Cat., p. 5096A., and Oxf., p. 329. The MS. noticed in 218 appears to be complete. In my paper in the Journal of the Asiatic Society, Bengal, 1897, p. 310, I pointed out that there is a palm-leaf manuscript in the Durbar Library, Nepal, written in old Newāri, of *Yavanajātaka* in 4,000 *Indravajrā* verses. At the end of the work there is a statement that Yavaneśvara

formerly, in the 91st year of some era most likely Šaka, translated the work into the "Divine Language" Sanskrit most likely in prose. But Sphūjidhvaja, another Yavana Rāja, rendered it into 4,000 *Indravajrā* verses in the year 191 of the same era. Utpala, the commentator of Varāhamihira, confounded Sphūjidhvaja with Yavanācārya, as appears from a note in Kern's preface to the Bibliotheca Edition of Vṛhatsaṃhitā. The present work appears to be an amplification of the same work by Mīnarāja, another Yavanācārya, in 8,000 verses of the Indravajra metre. But the author, not to miss the authority of the ancient Yavanajātaka, names it Vṛddhayavana-jātaka. Subsequent authors seem to have made use of the Vṛddha-Yavanajātaka, and not of the work versified by Sphūjidhvaja. Hence the mistake made by Utpala.

Saṃvitprakāša (323), by Govinda-kavīšvara, the son of Kāhnu-kavīšvara, is described as a *Kāvya* in fifteen svargas. But it is really a work on astrology which deals mainly with Prašna gaṇanā or divination by questions.

Vasanta-Rāja-šākuna (261) is a well-known and often noticed work on prognostication by **Vasantarāja**, son of Vijayarāja and grandson of Šivaraja, and not, as Aufrecht says, the younger brother of Šivarāja, nor a younger brother of Vijayarāja, as Eggeling says. तत्पादसमुपजीवी वसन्तराजोऽनुजस्तस्य. Here the word अनुज can not mean younger brother. In other Sanskrit works of Bengal, notably in the Rāmācarita, the word अनुज is often used in the sense of son. The word तत्पादसमुपजीवी is but rarely used of a brother. Aufrecht says that his patron was Candradeva of Mithilā. But he does not give authority for his statement. Eggeling underlines वङ्गदेवेन, that is, the author's patron was a king of Bengal. He is quoted by Mallinātha, who flourished about the end of the 14th century. The 13th and the 14th centuries are a period barren of any literature in Bengal. I would therefore place Vasantarāja about fifty years before the Muhammadan conquest of Bengal.

Praśna-dīpikā (167) and *Praśna-sāra* (168) are works on divination by questions. The first is a commentary on *Horāṣaṭpañcāśikā* of Pṛthuyaśas the son of Varāhamihira, by Dāmodara the son of Raghunātha and Jānakī; and the second is attributed to a Rākṣasī named Nikaṣā.

Bālabodharatna-kaumudī (179) is an elementary treatise on astrology. Anonymous. The MS. noticed contains 17 chapters.

Samāvivekaṭīkā (320) by Mādhava, the son of Govinda Jyotirvid, is a commentary on Samāviveka or Varṣatantra, being the second part of Nīlakaṇṭha's Tājika, composed in 1587 A.D.

Sāmudraka (334) appears to be the same work on palmistry as described in the Florentine Cat. 342.

Ramala-nava-ratna (231) in nine chapters, by Paramasukhopādhyāya, is a work on divination by the throw of dice.

Ravīndvorgrahaṇopāya (232), by Rāmacandra Bhaṭṭācārya, is a short treatise on the subject of the eclipses of the sun and the moon.

Ubhayāgrahaṇa vyavasthādhikāra (42) is another work on the same subject. Anonymous.

Akṣaracintāmaṇi (1) is an astrological treatise attributed to Śiva, on divination possibly from letters.

Aṅkādarśa (3), by Kṛpārāma Mukhopādhyāya, is a treatise on the first four rules of Arithmetic.

Abda-ratna (15), by Daivajña Durgāsahāya, is a short astrological treatise for calculating the consequences, from the positions of planets, on the fortune of man from year to year. The system of calculation is the Arabic system on the basis of 120 years as the full span of man's life. The last verse obscurely hints that the author's father's name was Vilāsa.

Gaurījātaka (79) is an anonymous treatise in verse on fortune-telling from the positions of the planets at the time of the birth of a man.

Grahacakra-vivaraṇam (80), by Kṛṣṇaratha, is a com-

mentary on Grahacakra, a work on astronomy unknown to Aufrecht. It has twelve chapters.

Grahādarśapattram (81), by Nidhimiśra Daivajña of Oudh, composed in Saṃvat 1871. It is based on Bhāskarācārya's well-known work.

Candronmīlana is a Tāntrika work on divination. See I.O., p. 1116, and L., Vol. I, p. 281. No. 83 appears to be a short treatise based on *Candronmīlana*. It busies itself with divination by means of letters.

Jaganmohana (85), by Lakṣmaṇācārya, is a comprehensive work on astrology including divination and augury.

Jātaka-Kallola (87), by Raghunātha Paṇḍita, the son of Lakṣmaṇa; *Jāta karmapaddhati* (88), by Divākara, the son of Nṛsiṅha Gaṇaka, and the grandson of Kṛṣṇa Daivajña; *Jātakārṇava Saṃgraha* (89), by Varāhamihira; and *Jātakālaṃkāraṭīkā* entitled *Bālabodhinī*, by Narmadā Giri (90), are all works on Jātaka fully described in this volume.

Jñānālaṃkṛta-mañjarī, incomplete and anonymous (94), is a work on divination by means of questions; *Jyotirmaṇi*, incomplete (96), *Jyotiṣaratna* by Kamalākṣa Śarmā (97), *Jyotiḥsāra* (100) by Ramā Kānta are elementary treatises on astrology as applied to Smṛti.

Tājikapaddhati is a short astrological treatise by Keśava Daivajña. *Tājikapaddhatiṭīkā* (107) is a commentary on the same by the author himself.

Daivajñamanohara (127) is a rare work on astrology by Lakṣmīdhara, the son of Keśava Bhaṭṭa, son of Dhāreśvara an inhabitant of Puṣpapurī, son of Daṇḍapāṇi Pāṭhaka who lived at Benares, son of Vāmana of Pratiṣṭhāna, son of Brahma Bhaṭṭa an inhabitant of Devagiri. Known from quotations only.

Pañcapakṣī attributed to Mahādeva is a well-known work on augury. No. 151 is a commentary rarely known of that work.

Praśnacūḍāmaṇi (166) by Candraśekhara is a rare work on divination.

Superapraśna (344) attributed to *Sarasvatī*, the Goddess of Speech, is a work on divination by the throw of dice.

Nārada Saṃhitā (141) is a comprehensive work of astrology.

VAIDYAKA.

Āyurvedaparibhāṣā (No. 84) gives the technical rules of interpretation of Hindu medical works. It is anonymous.

Paryāyamuktāvali (154) is a work on synonyms of medical terms. The unknown author seems to have made a great use of a previous work on the same work by Mādhavakara.

Pākāvali (156) is a compilation on pharmacology containing prescriptions for the preparation of different concoctions (*pāka*). Though the name given is *Pākāvali*, in the MS. itself it is called *Pākavidhi*. It is anonymous. Two other works of the same description are also anonymous. They seem to be the *vade-mecum* of different families of medical men.

Sārasaṃgraha (336) by Viṣvanātha is a collection of prescriptions for various diseases.

Bhaiṣajya-Rasāmṛta Saṃhitā (205) by Upendra is a short treatise for beginners on the various branches of the Hindu medical science. They are:—Tonic medicines, human medicines, Divine medicines, mercurial treatment and surgery.

Yogāvali (227) contains a number of prescriptions by Piṅgalā yoginī: the chapters are named *Kalpas*.

Ratnāvali (230), anonymous, is a work on the treatment of various diseases.

Rasaratnākara (234), by Nityanātha Siddha, is a well-known work on medicinal preparation of mercury.

KĀVYA.

The most important Kāvya mentioned in this volume is *Kapphinābhyudaya* (50), by Kāśmīra Bhaṭṭa Śiva Svāmī. See pp. 25, 33, 49, 52, 54, 55, 195, 196, 197 198, 199, of M. R. R. Śeṣagiri Śāstrī's report on a search of Sanskrit and Tamil MSS. in Madras for 1893–94. The author flourished in the

court of Avantī Varmā, Mahārājāh of Kasmīra (855 to 884). The work had a wide currency in India in the subsequent centuries, as it is quoted by many commentators of Amarakoṣa, notably by Sarvānanda Banerji, the author of *Ṭīkāsarvasva* (1417 to 1431) and also in *Liṅgābhaṭṭīya*. Though written in Kāsmīra, the MSS. yet discovered of the work are in Uḍiyā character.

Bhāravi is a very ancient work. It is quoted by the commentator to the *Vātsyāyana Kāma sūtra* who does not quote Kālidāsa. He may, therefore, be placed in the 3rd or the 4th century A.D. His success to a great extent exalted the *Saivas*. So the *Vaiṣṇavas* wanted to rival him, and they produced the *Sisupālavadha* about the end of the 6th century (?). The Jainas emulated the efforts of the *Saivas* and *Vaiṣṇavas*, and produced the *Dharma Sarmābhyudaya*, and the Buddhists, not to lag behind, produced *Kappinābhyudaya*. They belong to the same school of poetry; in this school the poet does not confine himself to the creation of beauty alone but tries his skill in *bandhas*, punnings and other things which are regarded as an obstacle to the appreciation of beauty.

Abhinava Gītagovinda (17) by Puruṣottama Deva Gajapati. He flourished about the end of the 15th century in Uḍiṣyā and carried his conquests from the Hugly to Kañcī. His statue on horse-back is engraved in a bas-relief in the temple of Jagannātha. The work is in ten cantos. It is an imitation of Jayadeva's well-known work, *Gītāgovinda*.

A large poem, written in the interests of Jainas, is the *Dhammila caritra* (133) by Jayasekhara Sūri. The Paṇḍita who prepared the notice of this work for me has brought me only the first and the last slokās, from which it appears that the poem gives an account of the religious and charitable works of one Dhammila with a view to teach what is good in this world and in the next. The author Jayasekhara Sūri is the poet Jayasekhara, who wrote the Jaina *Kumāra*

Sambhava Kāvya. For, at the last verse of his *Kumāra Sambhava* he says, "धर्म्मस्थादिमङ्गाकवित्वकथनाकस्थोथिनीनोरधिः"

Pāṇḍavacaritram (157) is also an extensive Jaina poem in 9720 ślokās by Maladhārī Devabhadra Sūri. Peterson mentions many Jaina authors of the name of Devabhadra. But the epithet Maladhārī suggests that he was a pupil of Maladhārī Abhayadeva, who flourished in the 18th century of the Christian era.

Bhāratāmṛta Kāvya (198), by Divākara Kavicandra Rāya, son of Vaidyeśvara and Muktā. The work commences with Pururavā, and the twelfth canto with which the incomplete MS. ends comes down to the description of *Khāṇḍava vana* also described in the *Ādiparva* of the *Mahābhārata*. The MS. comes from Uḍiṣyā.

Muktācaritram (219) was found in the private collection of Babu Hariścandra of Benares. My Paṇḍita Bahu Vallabha Śāstri attributes the authorship to Kṛṣṇa Kavi. But there is nothing in the description he brought, to shew to whom the authorship belongs, except perhaps the word कृष्णकवि-भूपतेः which cannot by any means be construed to mean the author. Paṇḍita Sudhākara Dvivedī in his catalogue of Sanskrit Manuscripts in the North-Western Provinces, VIII, 16, attributes the authorship to Jīva Gosvāmī. Apparently both the Paṇḍitas examined the same MS. of 100 leaves at the house of the late Babu Hariścandra.

Rasābdhi (285) is a *Mahākāvya* by Devakīnandana, son of Raghunātha, son of Viṭṭala, son of Vallabha Dīkṣita.

Viṣṇupadāvalī (272 A.), unknown to Aufrecht, is a collection of songs in Sanskrit in honour of Viṣṇu. The MS. under notice is incomplete. The songs are in imitation of the songs of *Gītagovinda*.

Kavikarpaṭī (53), by Kavirāja Śaṅkhadhara. This is not a work on rhetoric, as Aufrecht says. The object of the work is explained in the second verse, a translation of which runs thus:—"Carefully learning this book by rote and learning the art of versification from those who know it, one

can readily compose verses in an assembly, even though he may not know the meaning of the words." The work gives a long list of words and collocation of words in Sanskrit which may fit in in any particular metre. Printed at Dvārbhāṅgā. See Oudh VIII, 10; XIX, 42. Peters. 3, 21[a], 340, 393, 4, 25, 6, 325. Stein 59, 267.

A commentary on *Gītagovinda* (74) by Vanamālī Bhaṭṭa, son of Śivadāsa Bhaṭṭa. Composed at Benares.

Nārāyaṇa Śatakam (142), by Vidyākarapurohita, describes in a century of verses the various limbs of Nārāyaṇa. It is accompanied with a commentary by Pītāmbara, the son of Nṛsiṁha.

Vallabhāṣṭaka-vivṛti (260). Hall says that the original text of *Vallabhāṣṭaka* is in eight verses in the Sragdharā metre (p. 153). Eggeling gives the beginnings and ends of these eight verses and attributes them to Viṭṭala (p. 826-27); why, he does not say. In the notice before me the last verse of the commentary is by Viṭṭala, in which he says, "Let all Ācāryas pity me their servant, Viṭṭala. By me has been explained the eight verses in honour of Vallabha by the grace of my father." In the first verse, again, he says that the dust of his father's feet incites his mind to explain the verses made by his father in honour of Ācārya Vallabha.

Sarvottamaṭīkā (327), by Viṭṭala Dīkṣita, is a commentary on the *Sarvottamastotra* in praise of Kṛṣṇa by Vallabhācārya. Eggeling says (in p. 828) that the stotra consists of 86 stanzas.

The poem *Sahṛdayānanda* has been published in the Kāvyamālā series. No. 328 describes a commentary on the poem by Rāmacandra Miśra, the son of Mṛtyuñjaya Miśra.

Kālidāsa's *Meghadūta* is well known. Nos. 224 and 225 contain the descriptions of newly discovered commentaries on it. The second is by Vṛhaspati or Rāyamukuṭa of Bengal who flourished about the beginning of the 15th century. And the first is by Mahāmahopādhyāya Narahari, apparently an Uḍiyā paṇḍita, who finds no good in the ordinary inter-

pretations of the poem and tries to prove that it was written in honour of the Jagannātha of Purī, that the name Meghadūta does not mean cloud-messenger, but the cloud acts here as a porter, or a crier in a mosque who collects all classes of men to Purī during the *Rathayāttrā*, in which Jagannātha for a few days in a year goes to the Guṇḍicā house.

The *Naiṣadhīya Carita* is well known. No. 148 notices a commentary on it, by Udayakara, the son of Svarṇadhara, the grandson of Rāmadhara, and the great grandson of Gadādhara of Tīrabhukti, under the patronage of Ṭhakkura Rāmacandra, the son of Ṭhakkura Rājakara, and the grandson of Ṭhakkura Śrīkara, a Kāyastha by caste. On the conclusion of the commentary Rāmacandra gave the commentator a ring and two ear-rings and other valuables.

Vijayapradīpikāṭikā (265) should be *Vijayapraśastikāvyavṛtti*. It is a commentary in 10,000 ślokas on a panegyric on Vijaya.

Ānandalaharī-bhāsya-locanam (83), by Rāmakavi Ḍiṇḍima, is a new commentary on the Bhāṣya commentary on the Ānandalaharī of Śaṅkarācārya. Rāmakavi was born at Kāñcī or Kanjibharam. He travelled in many parts of India for the purpose of *Digvijaya*, conquest of the world, that is, casting into shade the poets of all places by his facility in versification. In the course of his "conquest" he came to Purī and there he wrote the present commentary to please the Brāhmaṇas. His titles are Mukuṭa-Rāya and Mahāpātra.

NĀṬAKAM.

There are five dramas described in this volume, two were written under the patronage of the Rājās of Bhuluā in the Noakhali district of East Bengal, and three under the patronage of various Rājās of Uḍiṣyā.

Kuvalayāśva-carita (60) is by Lakṣmaṇa Māṇikya of Bhuluā. Another drama of this Rāja has been mentioned in the second volume, p. 160 of the "Notice of Sanskrit

Manuscripts,' second series. The *Kuvalayāśvacarita nāṭaka* is in nine acts and is based upon the story of Kuvalayāśva and Madālasā, as found in the Purāṇas.

Vaikuṇṭha-vijaya (283), by Amara Māṇikya, the son of Lakṣmaṇa Māṇikya of Bhulua, is based on the story of *Uṣā-haraṇa* from the *Harivaṅśa*.

Bhañja Mahodayā Nāṭikā (196), by Narasiṁha Miśra, is a drama in five acts on the spiritual advancement of the human soul. It was enacted in the court of Balabhadra, a Gajapati king of Uḍiṣyā. It embodies the teachings of Śivanārāyaṇa Bhañja, a Rājā of Keujhore near Mayūra-bhañja. The full name of the drama is शिवनारायणभञ्जमहोदय नाटिका ।

Madhurāniruddha (207), by Cayanī Candra-śekhara, the guru of the king of Uḍiṣyā, is in eight acts. See Oxf. 142A. It is an algebraical drama on a spiritual subject. (See Hindu theatre). It was composed during the reign of Rājā Rāmacandra who was very successful in his wars against the Muhammadans.

Samṛddha Mādhava Nāṭaka (321), by Govinda Kavi-bhūṣaṇa Sāmanta Rāya of the Bharadvāja Gotra, is an imitation of the *Gītagovinda*. The stage-manager appears to have been a disciple of Nītyānanda, an associate of Caitanya.

LEXICOGRAPHY.

Abhidhānam (16) by Rāma Śarmā is a lexicon unknown to Aufrecht.

This volume contains three commentaries on the *Amara-koṣa*. The first (18) is by Daityāri Kavi, the son of Śaṅkara and the grandson of Pañcānana. He seems to have been a Uḍiyā Paṇḍita, as he makes his obeisance to Jagannātha. He explains the *Maṅgalācaraṇa* of Amarakoṣa as addressed to Buddha. The second (19) is by Paramānanda Śarmā, an inhabitant of the village named Śālikani in the parganā of Bhawal in the district of Dacca. The third (101) is *Ṭīkā-sarvasva* by Sadānanda Banerjee. See Śeṣa Giri's exhaustive

description of this work in his report on a search of Sanskrit and Tamil manuscripts in Madras for 1893–94.

Koṣa saṃgraha (No. 67), by Madhusūdana, appears to be unknown to Aufrecht. It seems to have been compiled from *Amarakoṣa*, *Ekākṣarakoṣa*, *Vakārabheda*, *Nakārabheda*, *Uṣmavarṇabheda* and *Vyādi*. For a Bengali Manuscript it appears to be old, as it was copied in the Śaka year 1590.

Nāmamālā vṛtti (140) is a commentary by Hemacandra on his *Abhidhāna cintāmaṇi* or *Nāmamālā*.

Nānārtharatnam, by Śrīnātha (139), is an *Anekārthakoṣa* for the beginners.

Viśvaikākṣaranāmamālā (271), by Viśva Śambhu Muni, is an *Ekākṣara koṣa* in which *Ekākṣara* words are alphabetically arranged.

VYĀKARAṆAM.

Pāṇini's school is represented in this volume by six works.

Prauḍhamanoramāṭīkā (341), by Hari Dīkṣita, the son of Vīreśvara Dīkṣita, and grandson of Bhaṭṭoji Dīkṣita, who is the author of *Siddhānta Kaumudī* and its commentary, *Prauḍhamanoramā*. Hari Dīkṣita's commentary on *Prauḍhamanoramā* goes by the name of *Śabdamanoramā*. See I.O. Cat., p. 174 B.

A commentary on *Śabdendu Śekhara* mentioned in No. 290, entitled शब्देन्दुशेखरज्योत्स्ना, is by Udayaṃkara ; a commentary on the *Paribhāṣenduśekhara* entitled *Tripathagā*, by the son of Veṅkateśa and Sāvitrī, is described under No. 291. The name of the work should be read *Paribhāṣendu śekharaṭīkā* in the place of *Śabdenduśekhara paribhāṣāṭīkā* which is misleading. See Stein 42.

Bhāva Prakāśikā (292), by Vaidyanātha Pāyaguṇḍa, is a commentary on commentary on Haridīkṣita's *Śabdaratna*. See Florentine Cat. No. 170. The commentator quotes the *Maṅgalācaraṇa* of *Śabdaratna*. But in his own *Maṅgalācaraṇa* he speaks of commenting on not *Śabdaratna* but *Śabdaratnenduśekhara*. Considering the relation in which Vaidyanātha

Pāyaguṇḍa stood to Nāgeśa, it appears very probable that he was not commenting upon *Sabdaratna*, but on a commentary on that work by Nāgeśa. In this No. for *Sabdendu-sekhara, vyākhyā* read *Sabdaratnendu sekhara vyākhyā.*

Paribhāṣāpradīpārci (153), by Udañkara, is an independent work on the technicalities of Pāṇini. The author seems to have written a short commentary on the sūtras of Pāṇini. See Kathavaṭe, p. 115.

Phakkikā Samuccaya (178) appears to be a collection of subtle points in the *Mahābhāṣya* on Pāṇini. These points were collected by a teacher for the use of his students. The MS. is found in the Mymersingh district, where Pāṇini is never taught, and it was copied in the year 1641 of the Saka era. The work seems to have been compiled at Benares.

Prakriyādīpa (161) by Pradyumna Vidyābhūṣaṇācārya is an independent treatise on Sanskrit Grammar for the use of beginners. It is based on the revised Rasavatī, a supplement by Jumara Nandī of the Saṃkṣiptasāra.

Prayogapallava (165) by Bhavanātha Pallavakāra, who composed and copied this work in Saṃ 1718, treats of *Dhātu* only. The work is intended for beginners, and specially intended for the use of one Bhavānīnātha.

Ratnasāra (228), by Murāri, is a School Grammar based on the *Kātantra.* The author used the work of Vardhamāna mainly in compiling this treatise. It was written for the use of the son of the Rājā of Haridrā.

Ratnāvali (229), by Gauḍamohana Bhaṭṭa, treats, in a versified form, of Kāraka, Samāsa and Taddhita according to the school of Saṃkṣiptasāra (?).

Sārasvatabhaṣyaṭīka (387), entitled *Padacandrikā,* by Govindācārya, is a new work unknown to Aufrecht.

Ekārthākhyānapaddhati or *Kriyānirghaṇṭa* (No. 45) is a work on verbal roots in Sanskrit in 700 ślokās by Bhaṭṭamalla. It appears to be a work of the Kātantra School. The work comes from Uḍiṣya in Uḍiya character.

Sāmānyaprakriyā (332), by Vasupraharāja, is a short grammar for beginners belonging to the Pāṇini School. Tradition has it that Vasupraharāja was an inhabitant of Dharākoṣa in the Ganjam district.

ALAṂKĀRA.

Sāhityadarpaṇa was composed by Viśvanātha, a paṇḍita of Uḍiṣyā. A commentary on this entitled *Sāhityadarpaṇa locana* (338), obtained at Purī, speaks of Viśvanātha as a minister of a Rājā of Trikaliṅga. The commentator's name is not given in the MS. noticed here. But Stein 65 says that his name was Ananta and that he was the son of Viśvanātha.

Prabhāsphūrti (339), a commentary on the same work by Lokanātha Dīkṣita, who bases it on a previous commentary entitled *Darpaṇaprabhā* by his guru Gopīnātha.

Kāvyādarśaṭīkā (58) is by Tribhuvana candra Deva, a Jaina scholar.

Kāvyaprabhāvṛtti (57) is a commentary on the chapters in Agnipurāṇa which treat of *Kāvya* and *Alaṃkāra*, by Gaṅgadhara Kavirāja of Murshidabad, who died a few years ago.

Rasakalpadruma (233), by Jagannātha Miśra, is an ambitious work of great extent on nine *rasa* or emotions in rhetoric. Each *rasa* has five leaves विभाव, अनुभाव, सञ्चारिभाव, सात्त्विकभाव and रस. These five dalas or leaves make a pallava or twig. All the twigs together make the *Kalpadruma*. Hence the title of the work *Rasakalpadruma*. But I do not know whether the present MS. is Jagannātha's *Rasakalpadruma* itself or its commentary, because Jagannāth's *Maṅgalācarana* comes after a long introduction. Jagannātha makes his obeisance to Bharata alone, for in no other work the emotions are treated of so fully as in the Bharata Nāṭya Śāstra.

Sāhitya-Ratnākara, a short work on rhetoric, has been described in my second volume of the "Notices of Sanskrit Manuscripts." The present volume contains a commentary

on this work by Kṛṣṇa Miśra (No. 340). The author belonged to the *Kautsyakula*, a very influential family in Uḍiṣyā. His grandfather was a very learned man named Rāma. The name of the commentary is *Alaṃkāra-sudhākara*.

JAINA WORKS.

The only two original sūtras of the Jainas in this volume are *Ṭhāṇaṅgasūtra* |(102), and *Vipāka śruta sūtram* (267). The only commentary to an original sūtra is the *Antagaḍadaśāṅga sūtravṛtti* (14). Even the Jainas in ancient times used the word upaniṣad in their literature. *Adhyātmopaniṣad* (10), by Ācārya Hemacandra, a contemporary and teacher of Kumārapāla, is a work on *Yogaśāstra*. The work is in verse and complete in twelve prakāśas. The present manuscript ends with the fourth chapter.

Samaya Sundara Gaṇi was the pupil of Sakala Candra Gaṇi. Sakala Candra was the pupil of Jaina Māṇikya Sūri of the Kharataragaccha, who obtained the title of *Yugapradhāna* from Akbar. There is a hemistitch राजानं ददते सौख्यम् । Samaya Sundara explained this hemistich in 800,000 different ways and put them in the form of a book entitled *Artharatnāvali* or *Aṣṭlakṣārthī* (22).

There is a Jaina work named *Sarvārtha-siddha-sūtra*, which has a commentary entitled *Tattvārtha-Ratnākara* (105). The commentary is by Prabhāvacandra, the pupil of Dharmacandra.

The duties of Jaina sādhus are enumerated in the work entitled *Kalpāntarvācyam* (51). The author in the opening verse speaks very highly of Siddha Bhūpati.

Śatruñjaya Māhātmyam (286), by Dhaneśvara, belonging to the Acārya Rāja Gaccha, is complete in fourteen *sargas*. It relates to a mountain named Śatruñjaya in Kaṭhiawad, and incidentally treats of the great men among the Jainas.

Sāmayaka-ṭikā-vārtikam in Hindi (383) is a work for the atonement of all sorts of sins.

Śabda-Ratnākara (289) is a koṣa by Sādhu Sundara

Gaṇi, the disciple of Sādhukīrti Upādhyāya. It has six chapters, treating of (1) Arhat, (2) Gods, (3) human beings, (4) inferior animals, (5) hell, (6) miscellaneous matters.

Ṣaṣṭī-śata-prakaraṇam (811) is a work in Prākṛta for religious instructions of the Jainas. It has a commentary entitled Ṭippanī (812), which says that the *prakaraṇa* (*Ṣaṣṭi-śata prakaraṇa?*) was composed by Semicandra, perhaps Somacandra, the pupil of Jinayaticandra Sūrī.

Kalyāṇa-mandira-stotravṛtti (52), by Samayasundara Gaṇī, is a commentary on Siddhasena's *Kalyāṇamandira stotra*. The commentary was composed in Saṃvat 1695, that is, 1639 A.D.

Gacchācāra-prakīrṇaka (71) is a work on the *acāras* of Jaina monks in Prākṛta. It has a *ṭīkā* by Vījayavimala Gaṇī, the pupil of Ānandavimala Sūri (72).

Gurucchattisī (75) in Prākṛta enumerates the ten kinds of gifts from the *Ṭhāṇāṅga sutta*, and the 36 good points in the character of a *guru*.

Caturanuyoga-vyākhyā (82) is a commentary on the Prākṛta work entitled *Caturanuyoga*, four kinds of discipline.

Jinaśataka (91) is century of verses in honour of Jina, divided into four chapters.

Jinasahasranāma (92) and *Jinastutimāla* (93) are also on the same subject.

Trivarṇācāra (119) by Jina Sena is complete in 18 chapters.

Nalacaritram (136) is a Jaina version of the story of Nala. The author offers his obeisance to Śāntinātha of Āuyā, a dependency of Jodhpur.

Navatattva-ṭīkā (137) is a commentary on a work entitled *Navatattva* dealing with the philosophical conceptions of the Jainas, such as *Jīva*, *Ajīva*, etc.

Pārśvanāthacaritram (158) is a poem by Hemavijaya Gaṇi in six *sargas*.

Siddhānāṃ svarūpam (815) in Prākṛta treats of the nature of salvation according to the Jaina idea.

Samyaktva kaumudī (322) is a story of a king named Suyodhana.

Sambodha sattari (324) in Prākṛta treats of seventy religious topics.

Mahāvidyāvṛttiṭippanam by Bhuvanasundara Sūri (216) is a commentary on *Mahāvidyāvṛtti* in 16 stories.

NOTICES OF SANSKRIT MSS.

No. 1. अक्षरचिन्तामणिः । Substance, country-made paper, 9 × 3 inches. Folia 21. Lines, 7 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1897. Place of deposit, Harapura, Post Office Gopālganja, Chapra, Paṇḍit Jagadeva. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. प्रणम्य शारदां देवीं लम्बोदरविनायकम् ।
कलाकौतुकहेतुश्च त्रिकालज्ञं महेश्वरम् ॥
अन्धकस्य वधार्थाय त्रिपुरस्य वधाय च ।
मयैवेमं कृतं ग्रन्थं शृणु यत्नेन पार्वति ॥

End समये राजविरोधे द्रव्यविनाशे तथा च दुर्भिक्षे ।
मिथुनमीनचापमीने भवति हि भयं न संशयो ह्यग्रे ॥

Colophon. इति श्रीशिवविरचिताक्षरचिन्तामणिग्रन्थः समाप्तः ॥ संवत् १८९७ ॥

विषयः । शुभाशुभकथनम् । शुभाशुभमङ्गलादिकथनम् । संज्ञाप्रकरणम् । स्वरप्रकरणम् । अक्षयोगादिकथनम् ॥

No. 2. अग्निमारुतशस्त्रक्लृप्तिः । Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 6. Lines, 20 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariscandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अथाग्निमारुतशस्त्रस्य क्लृप्तिरुच्यते । अथर्व्याः × घों सा वो वो वैश्वानराय धनुपाजसे × पः । रक्षित × धनसेषु मात वो वो अग्निर्दिवी देवो जयतो दुष्यति ।

End. ततोऽभ्यर्च्य्युर्वौद्यमसं समेषं कृत्वा सङ्ख्यानीय लोके समर्पयति ।

(इतो नास्ति ।)

विषयः । अग्निमाधानविषयकमन्त्रादि ।

No. 3. अङ्कादर्शः । Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 90 çlokas. Character, Bengali. Date, SK. 1786. Place of deposit, Khunverāgrām, Post Office Garvetā, Zilla Midnāpur, Babu Vaikuṇṭha Nāth Chakravartī. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्याय ।

अङ्केषु ये हरणपूरणखण्डयोगाः
शिष्यामुदं ददति संस्कृतयन्त्रतश्च ।
तान् बालबोधविषये विहधोति लोके
ज्योतिःषु च द्विजकृपारमणप्रयासः ॥
भागोऽंशो हरणं हारो विभागो भजनं हरिः ।
पूरणं घनं पूर्तिर्गुणिन गुणनं गुणः ॥
खण्डनं मर्दनं त्यागमथ दानमपाकृतिः ।
योजनं भरणं मेलः पिण्डनं सङ्कलीकृतिः ॥
क्रमेण हरणादिपर्यायकथनम् ।
एकचन्द्रो धरा ब्रह्म नन्दासंख्यासुखं मखः ।
असादिर्मस्तकं पापो मूलं देवोऽश्विनी लघुः ॥ इत्यादि ।

End. येनैव हरणं हृतं तेनैव परिपूरितः ।
यदि भागः सधार्य्यः स्यात् सिद्धे हरणपूरणे ॥
हरणपूरणयोः प्रामाण्यदर्शनम् ।
इच्छाखण्डे हरगुणैः कृतैक १४ पूर्णे
तर्केषु ५६ चौनविभवेषु ५१ विवर्जितेषु ।
दाक्षे १ छुदे शशिनि १ खे० विभवाब्धि ४१ इत्या-
दिहेऽङ्कसंख्या नवका ८४ स्र प्रवोति साधुः ॥
भगवद्दीश्रमुखमौनिमथिम्ना चतुर्णां
योगादिसंस्कारपाथाशुद्धहरणदर्शनम् ॥

व्युत्पन्नानां जनयति मुदं कोमलालोकतुल्यां
मध्यस्थानां रविरिव तमः संशयं यो भिनत्ति ।
व्युत्पत्तिं तद्विविधपटुतां येऽखिलां कामुकाना
अङ्कादर्शः स्फुरतु नितरां सोऽयमग्रेषु तेषाम् ॥
पटुताङ्कविदां गरीयसी भवति सुखमनेन भूयसा ।
न पुनः सतरीतिसंभवः पटुतामेति कुशाग्रधीरपि ॥

Colophon. इति गुणवंशकरीरश्रीरूपारामकृतौ सकलाङ्कसंस्कारे अङ्कादर्शो नाम निबन्धः सम्पूर्णः । शुभमस्तु शकाब्दाः १७८९ । ७ । ९ ॥ श्रीमधुसूदन-शर्मणः स्वाक्षरं ।

विषयः । गुणभागादिना अङ्कानां परस्परत्वादिनियमकथनम् ।

No. 4. अजितशान्तिस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 3. Lines, 28 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

अजियं जियसव्वभयं
सन्तिं च पसंत सव्वगयपावम् ।
जय गुरु सन्ति गुणकरे
दोवि जिणवरे पणिवयामि ॥

End.

जइ इच्छह परमपयं
अहवा कित्तिं सुवित्थडं भुवणे ।
ता तेलुक्कुद्धरणे
जिण वयणे आयरं कुणह ॥

Colophon. इति सम्पूर्णम् ।

विषयः । अजितनाथशान्तिस्तोत्रम् ।

No. 5. अनुभाष्यविवरणम् । By गिरिधारी । Substance, country-made paper, 20 × 10 inches. Folia, 117. Lines, 16 on a page. Extent, 2,340 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1916. Place of deposit, Benares, City, late Hariścandra Babu. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।

श्रीश्रीनाथमुकुन्दरायरसिकस्वानन्दशैवोज्ज्वल
श्रीमद्वल्लभविट्ठलेशसुभगश्रीशेखराजस्मृदा ।
यत्रागत्य मदीयमूर्द्धनि कृपावश्यो मुदाला × जे (?)
लीलारासपराखदीयचरणाम्भोजे नमाम्यर्थदे ॥ (?)

End. प्रकाशे द्वितीयाध्याये प्रथमपादे विलक्षणत्वादिति सूत्रे तर्कस्वरूपमुक्तं । तर्कश्च यदि पर्व्वतो वह्निमान्नस्यात्तर्हि धूमवान्न स्यादितिवत् यदि प्राणादिवाक्यं ब्रह्मपरं न स्यात् तदानुगमो न स्यादित्युपापोद्वातकः सर्व्वत्रानुसन्धेय इति दिक् ॥

Colophon. इति श्रीमन्मुकुन्दरायचरणजमाधुरीपरमानिर्व्वचनीयरसवदनतामरस-सुधाह्रदावगाहि-श्रीमदाचार्यपदाब्जकृपापारावार-श्रीमत्प्रभुचरणात्मज-महाराज-श्रीयदुनाथकुलोद्भवगोस्वामि-श्रीगोपालात्मज-श्रीगिरिधरविर-चिते अनुभाष्यविवरणे प्रथमाध्यायस्य प्रथमः पादः समाप्तिमगमत् : संवत् १९१६ ।

विषयः । वल्लभाचार्य्यप्रणीतानुभाष्यव्याख्या ।

No. 6. अणुभाष्यविवरणम् । (प्रथमाध्यायस्य द्वितीयपादस्य) । By गिरिधारी । Substance, country-made paper, 20 × 10 inches. Folia, 45. Lines, 16 on a page. Extent, 900 çlokas. Character Nāgara. Date, Saṃvat 1916. Place of deposit, Benares City, late Hariścandra Babu. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।

अथ समन्वयस्थानान्तर्गतार्थसन्देहनिवारके द्वितीयपादे चतुर्भिः सूत्रैः प्रसिद्धोपदेशाधिकरणमारचयन्ति, सर्व्वत्र प्रसिद्धोपदेशात् ।

End. स्वभावसिद्धोनिर्णीत + द्युगुणन्यूनतया भौतिकवैलक्षण्येन निर्णीतः। मध्युक्तभावे तर्को नाप्नोति चाप्रत्युपसंहरन्ति तथाहिति।

Colophon. इति श्रीयदुनाथकुलोद्भवगोस्वामि-श्रीगोपालात्मज-श्रीगिरिधरविरचिते अणुभाष्यविवरणे प्रथमाध्यायस्य द्वितीयः पादः समाप्तिमगमत्। संवत् १९११।

विषयः अणुभाष्यव्याख्या।

No. 7. अद्वैतब्रह्मकोषव्याख्या (खण्डिता त्रुटिता च)। Substance, country-made paper 12 × 4 inches. Folia, 43. Lines, 9 on a page. Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Purī, Śaṅkara Maṭha. Appearance, very bad. Prose. Generally, correct.

Beginning. × × × × × × × × जगतो योनिमव्ययम्।
सच्चिदानन्दमद्वैतं सर्व्वेश्वरमजं भजे॥
ब्रह्मानन्दयतीश्वरं गुरुवरं × × × × × ×
× × × × × × × × परचित्तव्यापार × मन्ददम्।
शिष्या यस्य कटाक्षदेशपतनात् कार्त्यभाजो भृशं
वेदान्तार्थ × × × × × × × × × × ×॥
नरेश्वरानन्दतीर्थं नरेशापरविग्रहम्।
शङ्करं शङ्करानन्दगुरुं वन्दे मुमुक्षुः॥
गुरुनन्द × × × × × × × × × × × ×
× × × × × × विचारमार्गभ्रमकथानास्य प्रविप्रहम्।
गुरुमादपि कायचर्यवचसामानन्दवे × स्वयाम्
× × × × × × × यथार्थतो नामतः॥

... ...

सरस्वतीं सदा वन्दे सर्व्वसिद्धिप्रदायिनीम्।
सर्व्वार्थस्फूर्त्तिदा या च सन्निधत्तां सदा मम॥
इच्छाशक्ति × × × इच्छितं इच्छिताप्तुकम्।
सर्व्वेशं सर्व्वदं पुंसां सदा × × × साक्षिकम्॥

अद्वैतरत्नकोषाख्ये ग्रन्थेऽस्मिन् गुरु चोदितः ।
× × × × × × × × × × × × × ॥
इह खलु कश्चित् विपश्चिन्नृसिंहाश्रमो नाम योगीश्वरो वादिवारण
निवारणक्षमाः × × × × × × × × × × × × × × × ×
अचिरकीर्त्तितस्य ग्रन्थस्य निरन्तराय परिसमापन × × × × × × ×
अचार्य मङ्गलं मनसानुष्ठितमपि वाच्चिश्यिष्यानुशिक्षया × स्तोकतो
दर्शयति । × × । इत्यादि ।

End. निश्चयत्वमिति अथाशङ्का दूषयति । अयं घट इति । तदभावात् । एक-प्रकारकत्वाभावात् ·इदन्तु घटत्वद्रव्यत्वबहुप्रकारकत्वादित्यर्थः । (अतः परं प्रायशः खण्डितम्) ।

विषयः । नृसिंहाश्रमप्रणीतस्य अद्वैतरत्नकोषस्य व्याख्यानम् ।

No. 8. अध्यात्मचिन्तामणिः । Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 170 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Purī, Rājgopāla Maṭha Mohanta Mahārāja Šrī, Raghunandana Rāmānuja Dāsa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

सुन्दरजामातृमुनेः प्रपद्ये चरणाम्बुजम् ।
संसारार्णवसंमग्नजन्तुसन्तारपोतकम् ॥
नमोऽस्त्वस्मद् गुरुभ्यश्च तद्गुरुभ्यश्च × × नमः ।
परमेभ्यो गुरुभ्यश्च निखिलेभ्यो नमोनमः ॥
नमो रामानुजार्यायेदं पूर्णाय महते नमः ।
यामुनाय मुनीन्द्राय नमः सर्वार्थवेदिने ॥
नमोऽस्तु राममिश्राय पुण्डरीकदृशे नमः ।
नाथाय मुनये नित्यं नमः परमयोगिने ॥
आद्याय कुलनाथाय नमोऽस्तु शठवैरिणे ।
नमः सेनाधिपतये ज्ञातयाज्ञाप्रदायिने ॥ (?)
श्रियै श्रीमानयायिन्यै जगन्मात्रे नमो नमः ।

श्रीवरावादिगुरवे नमो भूयो नमो नमः ॥
इत्थं चिन्तित्य मनसा शुभां गुरुपरम्पराम् ।
अध्यात्मविषयां चिन्तां करोम्यात्मविशुद्धये ॥
आत्मा न देवो न नरो न तिर्यङ् स्थावरो न च ।
न देहो नेन्द्रियं नैव मनः प्राणो न मापिधीः ॥
न × × न विकारी च ज्ञानमात्रात्मको न च ।
स्वस्मै स्वयं प्रकाशः स्यादेव रूपस्वरूपभाक् ॥ इत्यादि ।

End. इत्थं मत् चरिमो वा च सुज्ञां मम दयानिधे ।
चत्वां कृत्वा दयया तथा तत् प्रतिपादनात् ॥
सौम्यज्ञानात्ममुनिना सम्यक् दृष्टामिमां यदा ।
चिन्तामध्यात्मविषयां परिचिन्तन् भवेत् सुखी ॥
अध्यात्मपरिवारात प्रेमप्रवचनामनम् ।
वादिकेशरिणं वन्दे सौम्यज्ञानातरं मुनिम् ॥

Colophon. इति श्रीअध्यात्मचिन्तामणिः समाप्तः ॥ श्रीगुरुभक्तस्य सर्वोत्तमताम् ।
श्रीरामः ... ... श्रीरामः ।

विषयः । आत्मनः स्वरूपादिनिरूपणं भगवद्विषयस्वरूपकर्मत्वनिरूपणञ्च ॥

No. 9. अध्यात्मबिन्दुः । Substance, country-made paper, 16 × 7 inches. Folia, 30. Lines, 24 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahāraja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीपरमेश्वराय नमः ।
अनन्तविज्ञानविभूतिशाली
सत्प्रातिहार्याङ्कितभूतिमाली ।
तीर्थाम्बरीयानवगुह्ययोगा-
न्नमार्थदेशो जयतां जिनेन्द्रः ॥

End. तथा चात्मज्ञानात् । सर्वज्ञानात् चात्मज्ञानज्ञानं सर्वमित्यवगितये यद्येवं न स्यात् तदा ज्ञानस्य परिपूर्णात्मसंवेतनाभावात् परिपूर्णस्वैवात्मन्यपि ज्ञानं न सिध्येत् ।

Colophon. ज्ञोपशमाध्यात्मबिन्दुविवरणे उपाध्यायश्रीमद्धर्षवर्धनविरचिते प्रथमा द्वात्रिंशिका समाप्ता । इति श्रीहर्षवर्धनोपाध्यायविरचितो ऽध्यात्मबिन्दुः समाप्तः ।

विषयः । जैनमते चात्मज्ञानोपायकथनम् ।

No. 10. अध्यात्मोपनिषत् । Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 21. Lines, 22 on a page. Extent, 488 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1652. Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya, Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. नमो दुर्वाररागादिवैरिवार्य्यनिवारिणे ।
अर्हते योगिनाथाय महावीराय ते नमः ॥
पन्नगे च सुरेन्द्रे च कौशिके पादसंस्पृशि ।
निर्विशेषमनस्काय श्रीवीरस्वामिने नमः ॥

End. प्रसन्नवदनः पूर्व्वाभिमुखो वाप्युदङ्मुखः ।
अप्रमत्तः सुसंस्थानो ध्याता ध्यानोद्यतो भवेत् ॥

Colophon. इति परमार्हतश्रीकुमारपालभूपालशुश्रूषिते आचार्य्यहेमचन्द्रविरचिते अध्यात्मोपनिषन्नाम्नि संजातपट्टबन्धे योगशास्त्रे द्वादशप्रकाशे चतुर्थःप्रकाशः समाप्तः । संवत् १६५२ ।

विषयः । आत्मोपदेशः ।

No. 11. अनुमानदीधितिव्याख्या । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 79. Lines, 8 on a page. Extent, 2,600 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansiṃha Pargana Aṭiyā, Post Office Jāmurki, Gram Hālāliya. Paṇḍit Harināth Vidyābāgiša. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीदुर्गा जयति ;
परिकरः सहकारी स च व्याप्तिपक्षधर्म्मतादिः तत्प्रसङ्गादिति तेन हेतुना विरोधादिसम्बन्धेन सृतस्योपेक्षानर्हत्वादिति भावः । तच्चनिर्वचनाद्दी-त्यादिना विजयादेः परिचयः तत्कार्य्येति × सहेतुकार्य्येत्यर्थः । इत्यादि ।

End. इत्यत्र सूचके तात्पर्य्यमिति अन्यतात्पर्याभावस्य एवञ्च प्रदर्शनेन अनवच्छि-
न्नाच्छिन्नभेदस्यापेक्षणस्य सूचकभावस्य सूचकत्वविरहादिति भावः ।

कुर्व्वन्ति नित्यमनुमानमयेरणैके-
प्रायः प्रायसमधिदीधितिनीतिमात्राः ।
एषा पुनस्त्वदपि नैव मितं निगूढ-
मर्थं प्रकाशयति तेन ममैव यत्नः ॥
अपि सूक्ष्मो मयकाद्भवे निबन्धे
रचिनुषैः परगौरवादविचरात् ।
गुणिभिन्दाक्षत × × × × तस्य
प्रतिवेशं यादि × × × भविष्यत् ॥ (?)

Colophon. इति श्रीजगदीशतर्कालङ्कारविरचितानुमानदीधितिव्याख्या समाप्ता ।
श्रीरामः शकाब्दाः । १६१० ॥

विषयः । तत्त्वचिन्तामणिदीधितेः सामान्यनिरुक्त्यादिबाधान्त व्याख्यानम् ।

No. 12. अनुष्ठानपद्धतिः । By तोटकाचार्य्य । Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Pūri Śañkaramaṭha, Madhusūdana Tīrthasvāmī. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

विश्वेश्वरं प्रणम्यादौ सम्प्रदायगुरूनपि ।
वक्ष्ये चतुर्थाश्रमिणां नित्यकृत्येषु पद्धतिम् ॥
ब्राह्मे मुहूर्त्ते उत्थाय धौतकौपीनकः शुचिः ।
परिधाय द्विराचम्य प्राणायामत्रयं चरेत् ॥
सहस्रारे गुरुं ध्यात्वा श्वेतवर्णं निरञ्जनम् ।
वराभयकरं शान्तं द्विभुजं ब्रह्मविग्रहम् ॥
तत्पादाम्बुजनिर्गच्छत् सुधाधाराभिराप्लुतम् ।
ध्यात्वात्मानं नमस्कुर्य्यात् मानसं तच्च भावयेत् ॥ इत्यादि ।

End.

आपकचितयं कृत्वा प्राणायामत्रयं तथा ।
प्रणवाद्यन्तं जप्त्वा महावाक्यं ततः पठेत् ॥
प्रणवस्य जपश्च प्राणायामत्रयं ततः ।
समर्पणं जपस्याथ प्राणायामत्रयं ततः ॥
ब्रह्मादिपूजनं कृत्वा विष्णुं ध्यायेदनन्यधीः ।
संहारमुद्रया भूयः × × त्यासनमोचनम् ॥
दर्भाभिमन्त्रितजलैस्ततो गुर्वादिवन्दनम् ।
कृत्वा शुद्धेन मनसा पठेद्वेदान्तवार्त्तिकम् ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशङ्करभगवत्पूज्यपादशिष्यतोटका-चार्य्यविरचितानुष्ठानपद्धतिः समाप्ता ॥

श्रीहस्तामलकेनैव वेदान्तज्ञानचक्षुषा ।
यतीनां हितकामेन रचिता कारिकावली ॥

विषयः । यतीनां दैनिककर्त्तव्यकर्मनिरूपणम् ।

No. 13. अन्तःकरणप्रबोधविवृतिः । Substance, country-made paper, 15 × 6 inches. Folia, 10. Lines, 16 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Hariscandra Babu. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगोपीशाय नमः ।

दर्शयेत् स्वस्य सौभाग्यं स्वीयानां भक्तिवम् + च ।
स्वमनोबोधवाक्यानि प्रकटीकृतवान् प्रभुः ॥
प्रणम्य पितृपादाब्जं चिन्तिताधिकदायकम् ।
स्वमनोबोधकाचार्य्यवचो व्याख्यातुमुद्यतः ॥

End. इति श्रीपितृपादाब्ज परागधनिना मया ।
श्रीवल्लभविरचिता विवृतिः पूर्णतामियात् ॥
अर्पिता श्रीमदाचार्य्यपदाब्जेषु मया स्वतः ।
तेनैव कृतकृत्योऽस्मि इति मे निश्चिता मतिः ॥

Colophon. इति श्रीवल्लभविरचिता अन्तःकरणप्रबोधविवृतिः समाप्ता ॥

विषयः । वल्लभाचार्य्यप्रणीतान्तःकरणप्रबोधनामकप्रबन्धस्य वल्लभप्रणीता व्याख्या ।

No. 14. अन्तगडदशाङ्गसूत्रवृत्तिः । Substance, country-made paper, 15 × 6 inches. Folia, 6. Lines, 38 on a page. Extent, 456 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dinmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसर्व्वज्ञाय ।

अथ अन्तकृतदशाङ्गं किमपि विव्रियते । तत्रान्तो भवान्तः कृतो विहितो यैस्ते अन्तकृताः, तद्वक्तव्यता प्रतिबद्धादशा दशाध्ययनरूपाः ग्रन्थपद्धतयः इति अन्तकृतदशाः इह चाष्टौ (. .) र्गाः भवन्ति ।

End. उच्छूनयन कोसिसि उच्छूढेति । अन्तप्रवेशितौ नयनकोशौ लोचन-कोशौ यस्य स तथा जीवं जीवेन गच्छति जीववीर्य्येण न तु शरीर-वीर्य्येणेत्यर्थः शेषं अन्तकृतदशाङ्गवदिति । अनुत्तरोपपत्तिव्याख्या नवमाङ्ग-प्रदेशविवरणं समाप्तमिति ।

Colophon. — — — — —

विषयः । अन्तगडदशाङ्गसूत्रव्याख्या ।

No. 15. चन्द्ररत्नम् । Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Patna City, Paṇḍit Jayanārāyaṇa Vājapeyī. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning.

गणाधिपं विघ्नहरं जनानां
प्रणम्य पादाम्बुजसेवकानाम् ।
विलोकयनत्प्रोदितमक्षरलं
देवाङ्गकण्ठाभरणं नमामि ॥

End. विज्ञापसद्गुणाय सन्मती विज्ञापनामेषितुः ।
सुतोऽस्य सुखदं सताममलमब्दरत्नं व्यधात् ॥

Colophon. इति श्रीदेवगड्डुर्गादासविरचिते अब्दरत्ने दंशाकृतिः समाप्ता ॥
समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । विंशोत्तरीदशादिप्रकारकथनम् ॥

No. 16. अभिधानं। By रामशर्म्मा। Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 37. Lines, 7 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansimha, Pargaṇā Aṭiyā, Post Office Jāmurki Village, Hālāliyā, Paṇḍit Gurudās Vidyāratna. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णः ।

ब्रह्मादिदेवासुरवृन्दवन्दिते
पद्मालये चाखिललोकराजिते ।
कन्दर्पदर्पान्तकपाददीरजे
वन्दे प्रणामा वरदोच्चदस्रजे ॥
भगवान् पाणिनिर्यानि पश्चिकात्यायनादयः ।
उक्तानुक्तानि रूपाणि तन्यन्ते रामशर्म्मणा ॥
विष्णु भयानके घोरं अनङ्गः परिभामके ।
ख्यातन्या धीवरे तु स्यात् दाशो दासस्तु धीवरे ॥
ज्ञातामप्रुह्यस्तेषु दासो दासी च तत्क्रियाम् ।
जठरं जठरे × × × × ------ ॥ इत्यादि

End. दंशिका दंशयोषायां भवरवाणु मक्षिका ।
चक्षिनेनाश्रुचि × × चक्षिर्वति पुमानपि ॥
कुक्षिस्तु जठरे पुंसि स्यादिकुर्म्मधुरिकाद्यये ।
कौशोऽस्त्री शलके कौशो कश्चिके सर्व्वतेजसे ॥

Colophon. अथ समाप्तमात् ।

विषयः । कोषग्रन्थेष्वन्यतमः कोष एव ॥

No. 17. अभिनवगीतगोविन्द। By पुरुषोत्तमदेवगजपति। Substance, palm leaves, 11 × 1½ inches. Folia, 39. Lines, 5 on a page. Extent 1,250 çlokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीजगन्नाथाय नमः

कालिन्दीजलकेलिलोलतरपाःरावीतनीलाम्बरा
निर्गताःकुञ्जलानिषारितवतीराज्ञीव सर्व्वादिशः ।
तारोपान्तमिनन्निकुञ्जभवने मूढं चिरात्पश्यतः
शौरेः सम्भ्रमयन्ति साविजयते साकूतवेणुध्वनिः ॥
यस्याः कृपामृतनिषेकमृतेन वर्णं
वीजानि चित्तद्रुविषञ्जपि निर्गयाम् । (?)
नूनं भवन्ति बहु × × × × ×
पादौ नमामि वचसामधिदेवतायाः ॥
शृणुत सुकृतिमेतां वल्लवीवल्लभस्य
प्रचुररसनिवन्धां मेखला मातृकानाम् ।
अपि विनमितवक्त्रो गूढमुत्कण्ठकोऽयं
न यदि हि विष × × हृषिको हन्ति गाढम् ॥ (?)
निन्दन्तो नितरां खलाः परकृति + + + + स्तुतिं
कुर्व्वन्तो सुहृसुहृत्हन्ति न तथा तेषां पुनः सन्निधौ ।
निन्दामात्रपरायणा प्रतिपदं पे तां विधायाधुना
स मेऽहं दधतां सुतां परकृतौ हन्नौ विधास्ये कृतिम् ॥ (?) इत्यादि
राधामुरारिरमणीयरसस्य लीलासमेतसुन्दरममन्दपुराभिरामम् ।
साहित्यसारसमुदायवुधः प्रवन्धमेतं करोति पुरुषोत्तमभूमिभर्त्ता ॥

गीतम् । मालिनी गौड़ारागेण गीयते ।
वारिपूरितगगनकन्दरजलधिमग्नमहासुरम्
शङ्खनामकमाशु भित्वा कलितवेदमकातरम् ॥
नमते मीनशरीरमद्भुतमखिलमुनिजनवन्दितम् ।
आननपालविनाशकारणनीलगिरिशोभितमच्युतम् ॥ इत्यादि

End. मङ्गलगुर्ज्जरीरागेण गीयते ।
उद्धृतनिगमनिकायं धृतमीनाकृतिनिकायं

कच्छपवपुषमुदारं धरणिधरसुरसारम् ।
करधृतमन्दरशैलं नन्दगोपकबालं
करसमुदितकरवालं कल्किनमरिकुलकालम् ।
दशविधभवदवतारं भवभयादिवितारं
न्टपपुरुषोत्तमगीतं सुखयतु सज्जनचित्तम् ॥
नित्यानन्दचिदात्मकाय सहजप्रद्योतमीनं विधे (?)
त्वत्पद्मासनवासिनेऽखिलजगत् सृष्टिक्रियाहेतवे ।
विश्वत्राणपरायणाय समये तस्यैव संहारिणे
मायाकल्पितमूर्त्तये भगवते देवाय तुभ्यं नमः ॥

Colophon. इति श्रीपुरुषोत्तमदेवगजपतिमहाराजकृते अभिनवगीतगोविन्दे स्वाधीन भर्तृकावर्णने सानन्दमुकुन्दो नाम दशमः सर्गः । ...... वीरश्रीमुकुन्ददेव-महाराजाङ्कर वीजे ग्रुभराशे समना सतर अङ्क विछा पाँच दिने नदगुर-शासने महाजन वासु तेयाङ्किङ्कर लिखितमिदं पुस्तकम् ॥ (?)

विषयः । इति—विरहिणीवर्णने विरहबाधो नाम ।१ ...अभिसारिकावर्णने मुदित-राधो नाम ।२। नायिकाभिवर्णने सोत्कण्ठवैकुण्ठो नाम ।३। ...अभिनवगीतगोविन्दो नाम ।४। विप्रलब्धावर्णने विदग्धमाधवो नाम ।५। वासकसज्जावर्णने संचुम्बराधो नाम ।६। खण्डितावर्णने विलक्षपुण्डरीकाक्षो नाम ।७ मानिनीवर्णने कुण्ठवैकुण्ठो नाम ।८। प्रोषितभर्तृकानुकूलराधो नाम ।९। ... स्वाधीनभर्तृकावर्णने सानन्दमुकुन्दो नाम ।१०।

No. 18. अमरकोषटीका । (समूला) By दैत्यारिकवि । Substance, palm leaf, 18 × 1½ inches. Folia, 94. Lines, 6 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Pūri S'aṃkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगोपीनाथः शरणम् ।

श्रीनीलाचलवासिनो भगवतः पादारविन्दद्वयी-
माश्रित्यामरसिंहकोषविषयं व्याख्यानमारभ्यते ।
श्रीपञ्चाननसत्कवीश्वरसुतश्रीशङ्करस्यात्मजः
श्रीदैत्यारिकविः कवीन्द्रपरिषन्मुक्तालतानायकः ॥

पुरा किल श्रीविक्रमादित्यनाम्नो महाराजस्य सभायां परमकोविद्वर महाकविरमरसिंहनामा भगवतो बुद्धस्य सेवां कर्त्तुं + + न प्रवर्त्तयन् तस्य स्तुत्या पद्यमेकं चकार । यस्येत्यादि । इत्यादि ।

End. गृह्याः गृह्यते + + + + + + क्विप् सम्प्रसारणं अनुकम्पार्थां कः आमन्त्रा इत्यनुषङ्गे क्तः दन्त्यादिः ।

Colophon. इति सिंहादिवर्गव्याख्यानम् ।

विषयः । अमरकोषव्याख्यानम् ।

No. 19. अमरकोषमाला । By परमानन्दशर्म्मा । Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 281. Lines, 8 on a page. Extent, 7,000 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1644. Place of deposit, Ákurṭākm *via* Tangail, Paṇḍit Jagaccandra Sārvabhauma. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

अनादिमध्यान्तमनीशमीशं
प्रणम्य तं कञ्चिदसुं गिरीशम् ।
निरूढयोगार्थक + + + +
निरूप्य कुर्म्मोऽमरकोषमालाम् ॥
उपाया बहवः सन्ति निबद्धाः पाणिने + -
समापि तादृशो यत्नः + + बालापतुष्टये ॥

अथ ग्रन्थारम्भे शिष्टाचारसिद्धार्थमशेषविघ्नविनाशार्थञ्च अभीष्टदेवतायाः सेवनोपदेशेन प्रणामं दर्शयति । यस्येत्यादि । इत्यादि ।

End. व्रतसम्पादनाय यः स्थण्डिले तृणाच्छादिते भूभागे × × शेते स्थण्डिल-शायी । व्रताभीक्ष्ण्ययोश्चेति पाणिनिः ॥ इतःपरं आदेशो नास्तीति । श्रीदुर्गा ।

Colophon. (अतःपरं खण्डितम्)

विषयः । अमरकोषस्य व्याख्यानं, "अन्यत्र पुरुषवर्गशेषपुष्पिकायां परमानन्दशर्म्मविरचितामरकोषमाला" इति ।

यथा । इति सदुपाध्यायभाश्रोयालाख्यपरगणान्तर्गतशाल्किकनिग्रामनिवासिश्रीपरमानन्दशर्म्मकृतायाममरकोषमालाख्यायां टिप्पन्यां शैलवर्गव्याख्या समाप्तेति शकाब्दा १६७४ ।
... लिखितं रामचन्द्रशर्म्मणा ।

No. 20. अवयवटिप्पनी । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 31 Lines, 8 on a page. Extent 750 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansimha. Parganā Aṭiya, Post Office Jāmurki, village Hālāliyā, Paṇḍit Harināth Vidyāvagisa Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

मूलोक्तन्यायलक्षणस्याग्रे दूषणतया स्वयं न्यायलक्षणमाह उचितेति व्युत्क्रमोक्तप्रतिज्ञादिपञ्चकातिव्याप्तिवारणार्थमानुपूर्व्वीकान्तं व्युत्क्रमोक्तप्रतिज्ञाभिन्नार्थकं तेन क्रमोपपन्नप्रतिज्ञाहेतूदाहरणोपनयनिगमानानां लाभः । इत्यादि ।

End. किन्तु तदेकदेशार्थे इत्येव प्रागुक्तं न तु हेत्वर्थान्वितो न प्रतिज्ञार्थे इत्युक्तमित्याशयेनाह प्राय इति । श्रीराम. शरणम ।

Colophon इति महामहोपाध्याय श्रीजगदीशतर्कालङ्कारभट्टाचार्य्यविरचितावयवटिप्पनी सम्पूर्णेति ॥

विषयः । रघुनाथशिरोमणिकृतावयवलक्षणस्य व्याख्यानम् ॥

No. 21. अशोकत्रिरात्रव्रतम् । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 16. Lines, 14 on a page. Extent, 192 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1749. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariscandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । द्रौपद्युवाच ।

कृष्ण ब्रूहि व्रतं किञ्चित् स्त्रीणां शोकविनाशनम् ।
एकरात्रं द्विरात्रं वा त्रिरात्रं पुरुषोत्तम ॥

श्रीब्रह्मा उवाच ।

अश्वयुक्शुक्लपक्षस्य त्रिरात्रव्रतमाचरेत् ।

नाम्ना शोकत्रिरात्रं तु नारीशोकविनाशनम् ॥

End. या शोकहरव्रतमिदं कुरुते त्रिरात्रं सत्कीर्त्तिराशिफलदं भुवि मानवानां ।
तां धर्मकर्मभिरतां सुखमाप्नुवन्ति यान्ति व्रजन्ति निपुणाःपदमुत्तमस्य ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे अशोकत्रिरात्रव्रतोद्यापनविधिः । संवत् १७४९ ।

विषयः । अशोकत्रिरात्रव्रतकथनम् ।

No. 22. अष्टलक्षार्थी । Substance, country-made paper. 16 × 7 inches. Folia, 44. Lines, 20 on a page. Extent, 1,408 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1945. Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीसर्व्वज्ञाय नमः ।

श्रीसूर्य्यः श्रेयसे भूयात् भक्ति-तत्पर-भूस्पृशाम् ।

यस्य नाम-सहस्रस्य जापः पापहरो भवेत् ॥

सान्निध्यं कुरुतात् ब्राह्मी देवता वरदायिनी ।

सेवका यत्प्रसादेन साधयन्तीप्सितं फलम् ॥

राजानं ददते सौख्यं इति श्लोकैकपादस्य मया निजमतिविभूतिनिमित्तं अर्थाः क्रियन्ते ।

End. अर्थरत्नावलीहृद्भिः कविकण्ठावलम्बिनी ।

रच्यमाणा चिरं नन्द्याद्यावच्चन्द्रदिवाकरौ ॥

Colophon. इति श्रीमत् खरतरगच्छाधिकाराजश्रीजिनमाणिक्यसूरिपट्टालङ्कार-श्रीअकबरसाहिजलालदिनप्रदत्तयुगप्रधानपदवी × × श्री १ जिन-चन्द्रसूरिशिष्यमुख्यपण्डितप्रवरसकलचन्द्रगणिशिष्यवाचकसमयसुन्दरगणिविर-चिता अर्थरत्नावलीनाम्नी अष्टलक्षार्थी सम्पूर्णा ।

विषयः । राजानं ददते सौख्यं इत्यस्य अष्टलक्षप्रकारेणार्थकथनम् ।

No. 23. अष्टश्लोकीव्याख्या। By गोविन्दार्य्य वा गोविन्दराज। Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 15. Lines, 13 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Puri, Rājgopāl Matha, Mohanta Mahārāj S'ri Raghunandan Rāmānuj Dās. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः।

विस्तरव्याख्यनयां विशदां भट्टदेशिकोदिताम्।

विवृणोम्यष्टश्लोकीं शठरिपुगुरुवर्य्यदर्शितेन पथा॥

परमकारुणिकः श्रीमत्पराशरभट्टाचार्य्यः सकलजनोज्जिजीविषया सर्व्ववेद सारतया सर्व्वदा मुमुक्षुभिरनुसन्धेयस्य रहस्यत्रयस्य नाथमुनिप्रभृतिमत्-सम्प्रदायपरम्पराप्राप्तमर्थं दिदर्शयिषुः प्रथमं स्वरूपज्ञानपूर्व्वकत्वादमोक्षो-पायप्रवृत्तेः स्वरूपप्रतिपादनपरमष्टाक्षरकन्तं विवृणोति चतुर्भिः श्लोकैः। इत्यादि।

End. देवमूलेनापि तच्छिन्नेन भक्त्युत्पादनादस्मात् सिद्धसाधनस्वीकाररक्षितानामपि तादृशाभिमाननिष्ठानां भवति परमपदप्राप्तिरिति मत्सम्प्रदायिनां पन्थाः।

इत्थं कुशिककुलेन्दुर्गोविन्दार्य्यः शठारिसच्छात्रः।

व्याचष्टाष्टश्लोकीं प्रथयन् प्राचीनमेव पन्थानम्॥

Colophon. इति श्रीमन्निवासगुरवे नमो नमः। श्रीमते रामानुजाय नमः।

विषयः। अष्टश्लोकीव्याख्यानम्।

No. 24. अहल्याकामधेनुः। Substance, country made paper, 10 × 5 inches. Folia, 900. Lines, 14 on a page. Extent, 36,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1831. Place of deposit, Dumraon Rāj Library Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणपत्यम्बिकागुरुभ्यो नमः। मङ्गलमूर्त्तिर्जयति केशवदेवाय नमः

यो यातीह जगद्व्यं प्रविश्यात्मचिदात्मना।

तं वन्दे केशवं देवं रटच्छास्त्रां सुखास्पदम्॥

यदनुप्रश्नतो नित्यं रटचेषु रटत्मेधिनः।

लभन्ते मङ्गलं सम्यक् नौमि तं मङ्गलेश्वरम्॥

लोके ख्यातावुभावास्तां दम्पती कीर्त्तिभूषणौ ।
श्रीमान् मल्लारिरावश्च तत्पत्नी गौतमाभिधा ॥
खण्डेरावाङ्कितो जातस्तत्पुत्रो वीरसत्तमः ।
अहल्या विदिता साक्षात् भत्यलीवंशभूषणा ॥
रेवातीरोपकण्ठे प्रबलगुणगणैः कार्त्तवीर्य्याधिपस्य ।
विख्याता या पुरासीत् तदनुसुजनता सत्कथालापनाम्ना (?) ।
जाता माहिष्मती या भुवि पुनरधुना कालयोगाभिगुप्ता ।
सेयं ख्यातात्यहल्याधिकमतिविलसत्कर्म्मभिर्द्दृश्यते च ॥
श्रीमत्श्रीकार्त्तवीर्य्यार्जुनविपुलभुजक्रीड़या यत्र जात
तीर्थधारासहस्रे विलसति विमले सर्व्वदाध्यानरम्यम् ।
कृत्वा तत्राश्रयं वै वितरति सततं दानधारासहस्रां
खण्डेरावप्रियैषा क्षितिसुरशरणा श्रीमती श्रीअहल्या ॥
अहल्या कामधेनुर्वै तन्नाम्नेयमुदाहृता ।
नानाभिरामवत्सेतां निर्णयौघपयोऽस्रवा ॥
अस्यां श्राद्धाख्यसद्वत्सं निरूप्य गृहमेधिनाम् ।
गृहा वास्तुविधानाख्यं वत्सं वक्ष्येऽथ श्रेयसे ॥
गृहस्थस्य क्रियाः सर्व्वा न सिध्यन्ति गृहं विना ।
यतस्तस्माद्गृहारम्भप्रवेशसमयौ ब्रुवे ॥
गृहं सुसम्भारमित्यर्थः । इति भविष्यपुराणोक्तत्वाद्गृहस्यावश्यकत्वेन गृह-
कल्पना । तत्रादौ मत्स्यपुराणोक्तवास्तुस्वरूपमाह तदुक्तं विधानरहस्ये ।
ऋषय ऊचुः ।
प्रासादभवनादीनां निवेशं विस्तराद्वद ।
कुर्य्यात् केन विधानेन कश्च वास्तुरुदाहृतः ॥ इत्यादि ।

End. तथाच स्मृत्यर्थसारे ।
एवं सगोत्रप्रबन्धं विवाहविषये स्थिते ।
यदि कश्च जनस्तान्तु कृत्वा समुपगच्छति ॥
गुरुतल्पव्रतात्कुर्द्धवद(?)स्तज्जो जातो (?) भवेत् ।
भोगतस्तां परित्यज्य पालयेज्जननीमिव ॥

× × × × × × ×

विवाहकल्पमासिद्धेर्यथागम प्रवन्यतः ।"
ज्ञात्वा लोके प्रकर्त्तव्यो गोत्रप्रवरनिर्णयः ॥
चत्वल्याकामधेन्वाख्यग्रन्थस्यास्य सुलक्षणः ।
गोत्रप्रवरसद्भावो वत्सो यो समुदीरितः ॥

Colophon. इति श्रीचत्वल्याकामधेन्वाख्ये गोत्रप्रवरनिर्णयो नाम वत्सः ॥ श्रीकेशवाय नमः । सम्वत् १८६१ ॥

(ग्रन्थोऽयं मध्यखण्डितः)

विषयः । १ वत्से गृहवास्तुविधानादिकथनम् । २ व. सर्व्वयागादौ दक्षिणाप्रकाशार्थं मूल्यादिवर्णनम् । ३ व. सकलश्राद्धादिकथनम् ॥ ४ व. सकलसंस्कारकर्म्मादिकथनम् । ५ व. धनधान्यादिदानकथनम् । ६ व. जलाशयारामोत्सर्गादिकथनम् : ७ व. चतुर्दशतिथिव्रतादिनिरूपणम् । पौर्णमासीव्रतादिकथनञ्च ८ व. गोत्रप्रवरनिर्णयः ॥

ग्रन्थेऽस्मिन् सर्व्वे वत्साः क्रमप्रच्छन्याः ॥

No. 25. अशौचकारिका । Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 7. Lines, 20 on a page. Extent, 168 çlokas. Character, Nāgara Date ? Place of deposit, Benares, Bāmanāchārya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. गुरुं रत्नेश्वरं नत्वा गणराजं तथा पुनः ।
अशौचेऽशौचे कृते किञ्चिन्मिश्रपादप्रसादतः ॥
दैवलं विद्यते मिश्रे इत्यादि ॥

End. न मनुष्येण शक्याऽहं दातुं नाहञ्च पार्थिवैः ।
परमात्मा मम स्वामी येनाहं स्थापिता स्वयम् ॥

Colophon. इत्यष्टविंशदशौचकारिका ।

विषयः । अशौचयागप्रयोगविचारः ॥

No. 26. आख्यातवादविवरणम् । By अनन्तदेव । Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 18. Lines, 17 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Nágara Date ? Place of deposit, Puri, S'añkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीपितृभ्यो नमः । श्रीमदनन्तदेवेभ्यो नमः ।
नत्वोपनिषदाख्यातख्यातिरूपधरं महः ।
व्याख्यातॄणां मुदे व्याख्याख्यातवाद × × × ॥
व्याख्यातस्येति यत्त्वं वाच्यतावच्छेदकमित्यर्थः । × × × × × ×
तन्मूलभूता विप्रतिपत्ति × × बोध्या आख्यातस्य वाच्यतावच्छेदकं
यत्त्वं व्यापारत्वं वेति ॥ इत्यादि ।

End. एकक्रियाहेतुका परक्रिया प्रतीत्युदाहरणेऽसंसर्गतयैव हेतुत्वप्रतीत्युपपत्तेः
तस्मात् प्रयातीति यत् पश्येति परैरेकवाक्यतोपपादनीया शक्यते च न्याय-
मतेऽपि प्रयाति यत्तं पश्येत्येवं तदुपपादितमित्यलम् ॥
व्याख्यातं श्रुतिशिरोभिर्यद्व्याख्यातञ्च मुनीश्वरैः ।
श्रीकृष्णेति समाख्यातं तुष्येद्व्याख्यानचिन्तया ॥

Colophon. इति श्रीमद्विद्याविनोदावदातितदिङ्मण्डलश्रीमहापदेवात्मजानन्तदेवकृत-
माख्यातवादविवरणम् ॥ शुभमस्तु ।

विषयः : आख्यातवादस्य विवेचनम् ।

No. 27. आचारसारः । By गदाधरराजगुरु । Substance, palm leaf, $15 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 242. Lines, 4 on a page. Extent, 480 çlokas. Character, Uriyā. Date ? Place of deposit, Balasore, Srirāmacandra Tol, Paṇḍit Rudranārāyana Kāvyatirtha. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
यद्येवमपारम्भमोहृदयं
श्रीहरिमाधवस्य च श्रीप्रभुत्वाय ।
निजालये श्रीपुरुषोत्तमाख्ये
दधद्वपुर्दारुमयं नमःस्मये ॥

रचितजननिकायाभीष्टदानैक दक्षः
क्षपयतु विमलायाः सानुकम्पः कटाक्षः ।
स्मृतिनिकरगभीराम्भोधिमध्यार्थरत्ना
नयनकृतविधाने नूत्नयत्नेऽन्तरायम् ॥

वंश्यात् कौशिकवाजपेयि तुलसीवंश्याद् बृहत्पण्डितात्
नीतिग्रन्थकृतः स रायगुरुरित्यत्राधिकारी सुधीः ।
पुत्रः शारद्वाजपेयमखकृद् जातो हरेकृष्णभू-
नाथश्रीधरिषीगुरुर्जलधराभिख्योऽग्रजोपामकृत् ।
वेदान्तादिसमस्तशास्त्रनिलयो नीलाम्बराख्योऽनुज-
स्तस्य श्रीर्णवरान्नदैवविदभृत् साहित्यविद्यार्णवः ।
सद्वैयाकरणश्च नीतिनिपुणः श्रीनीलकण्ठेशितु
संस्थानस्थोत्सवानवश्यवक्तोनश्च योऽवर्णयत् ॥
धीरेश्मान् सवितीर्थदापितमहासम्थापनेषूत्तमान्
संस्थाप्य व्यारिणो विधाय धनदप्रख्यान् द्विजांस्तान् व्यधात् ।
प्राध्यं प्राप चतुर्मुखादिकमहायज्ञेषु सन्तोषयन्
विप्रादीनपि राजसूयजनितं यौधिष्ठिरं यो यशः ॥

... ...

... ...

यज्वा यच्चरमो धर्मेश्वर इति भ्राता बृहत् पण्डित-
स्तं नीलाम्बरनामकञ्च पितरं श्रीजानकीं मातरम् ।
नत्वा राय गुरुर्गदाधर सुधीराचारसाराभिध
ग्रन्थं प्रारभते विलोक्य यमिमं निःसंशयाः सज्जनाः ॥

विष्णुपुराणे । वर्णाश्रमाचारवता पुरुषेण परः पुमान् ।
विष्णुराराध्यते पन्था नान्यस्तत् तोषकारकः ॥ इत्यादि ।

End. वङ्गश्राद्धपाभोजनाशक्तौ तु
गर्भाधानेषु सर्व्वेषु श्राद्धपान् भोजयेद्दश ।

Colophon. इति गजपार्श्वोक्तः कर्माङ्गदशकाङ्गपाभोजनमावश्यकम् । इति प्रथमस्तु
नियमः ।

श्रीनीलाम्बरनामरायगुरुणाख्यातो हरेर्जन्मभू-
र्नाथग्रामतमातपत्र उदभूद् यो याजक: सन् सुधीः ।
श्रीमान् रायगुरुर्गदाधरसुधीस्तस्यात्मजः कौशिक।
ग्रन्थं संग्रथनाग्रनं रचितवानाचारसाराभिधम् ॥

विषयः । प्रातरारभ्य यावदाह्निककृत्यनिरूपणम् ॥

No. 28. आचार्य्यचरित्रविश्रामः । Substance, country-made paper 9 × 12 inches. Folia, 23. Lines, 23 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Kailadevā Maṭha. Hatwa. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीनिम्बार्काय नमः ॥

भक्तार्त्तिघ्नमहौषधं भवभयध्वंसैकदिव्यौषधम् ।
तापानर्थकरौषधं निजजने संजीवनैकौषधम् ;
श्यामोहदलनौषधं पिब मनो निम्बार्कनामौषधम् ॥
माथुरे मथुरायाश्च पुण्यद्रुमलताश्रये ।
नानापक्षिगणाकीर्णे पुण्यसत्वनिषेविते ॥
× गाधीशं त्रिकालज्ञं सम्प्रदायप्रवर्त्तकम् ।
दीक्षिता चण्डिका येन ज्ञानभक्तिप्रभावतः ॥
व्यासदेवइति प्राञ्जलंदेवा हरिशब्दतः ।
सर्व्वे परशुरामाद्याः स्वभूदेवादयोऽपरे ॥
सर्व्वे सर्व्वविदो धीराः पप्रच्छुरिदमादरात् ।
भगवन् सर्व्वधर्म्मज्ञ सर्व्वधर्म्मप्रवर्त्तक ॥
ब्रूहि नः श्रद्दधानानामाचार्य्यचरितं शुभम् ।
श्रीमन्निम्बार्कमाचार्य्यं अस्माकं कुलदैवतम् ॥
सुदर्शनावतारं हि प्राञ्जगार्य्याः प्रमाणतः ।
वयं तत् विस्तरात् सर्व्वं श्रोतुमिच्छामहे प्रभो ॥

End. आचार्य्यचरितं रम्यं शृणुयादं कोविदैर्जनैः ।
गुरुभक्तिः विधातव्या संसाराब्धितितीर्षुभिः ॥

आचार्य्यदेवचरितेऽत्र पुरातनार्य्य-
संनिर्म्मिते निजधिया सकलं विशोध्य ।
श्रीकेशवाख्यकविना च मया प्रसन्न-
पुष्टिः कृता हृदि सतां वितनोतु सौख्यम् ॥
श्रीमद्गोपालदासस्य ब्राह्मणस्य महात्मनः ।
नियोगात् केशवाख्येन विदुषा विस्तरः कृतः ॥ * ॥

Colophon. इत्याचार्य्यचरित्रस्य विश्रामेऽस्मिन् त्रयोदशे ।
श्रीहरिव्यासदेवस्य महिमा परिकीर्त्तितः ।
श्रीमते मङ्गलमूर्त्तये नियमानन्दाय नमः ॥ * ॥

विषयः । १ विश्रामे आचार्य्यचर्य्यायां अवतारत्वकथनम् । २ वि. निम्बार्कब्रह्माण्ड-स्वामिप्रादुर्भावकथनम् । ३ वि. अवतारत्वे प्रमाणादिकथनम् । ४ वि. निम्बार्कस्यावतारकथनम् । ५ वि. निम्बार्कमहिमादिकथनम् । ६ वि. संक्षेपेण भाष्यकारस्यावतारकथनम् । ७ वि. गुरुभक्त्युत्सवादिकथनम् । ८ वि. आचार्य्यावतारतिथि-मासादिकथनम् । ९ वि. केशवभट्ट-स्यावतारकथनम् । १० वि. केशवभट्टस्य दिग्विजयकथनम् । ११ । १२ वि. केशव-काश्मीरिभट्टस्य चरित वर्णनम् । १३ वि. श्रीहरिव्यासदेवस्य महिमकथनम् ॥

No. 29. आत्मज्ञानोपदेशटीका By आनन्दगिरि । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 9. Lines, 16 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri Sañkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. अथात्मज्ञानोपदेशविधिं व्याख्यास्यामः ।
विधूतविविधालम्बकल्पनं कल्पना × × ।
× × ल्पानन्दसन्दोहं तं वन्दे पुरुषोत्तमम् ॥
यस्य प्रसादमात्राय स × ति बहवो गताः ।
तमहं प्रत्यहं वन्दे शुद्धानन्दपरं गुरुम् ॥
आत्मज्ञानाख्यं प्रकरणं अशेषोपनिषदर्थसारप्रकाशकं प्रारभमाणो भगवान् भाष्यकारश्चिकीर्षितप्रकरणाप्रत्यूहपरिसमाप्तिप्रचयगमनाभ्यां शिष्टाचारपरि-पालनाय च मङ्गलाचरणं वृद्धाचारप्रमाणकं प्रकुर्व्व × ।

ॐ कारश्चाथशब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणः पुरा ।
कण्ठं भित्त्वा विनिर्यातौ तस्मान्माङ्गलिकावुभौ ॥
इति स्मृतिमनुसृत्याथशब्दोच्चारणरूपं मङ्गलाचरणमादौ सम्पादयति
अथेति । इत्यादि ॥

End. पदाभ्यासस्य प्रकरणपरिसमाप्तिफलत्वादितिशब्देन शास्त्रार्थस्य सर्व्वस्यैवाच
संक्षिप्योक्तत्वात् वक्तव्यावशेषाभावाद्शेष × × मतिविशदमिति सूचयति ॥
संसारगरलध्वंसि सुधाधाराभिवर्षिणी ।
आत्मज्ञानानुगा टीका ढौकतां पुरुषोत्तमम् ॥

Colophon. इति श्रीमत् परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यश्रीमत् परम-
हंसपरिव्राजकाचार्य्य-भगवदानन्दगिरिकृतात्मज्ञानोपदेशटीका समाप्ता ।

विषयः । आत्मज्ञानोपदेशप्रकरणस्य शङ्कराचार्य्यकृतस्य व्याख्यानम् ।

No. 30. The same work at the Rājaguru Maṭha, Benares City, Substance, palm leaf, 18 × 3. Folia, 55. Lines, 10. Extent in çlokas, 1,400. Character, Bengali. Old. Correct.

No. 31. आत्मबोधटीका । Substance, country-made paper, 20 × 6 inches. Folia, 7. Lines, 20 on a page. Extent, 336 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Raja Guru's Maṭha, Ganeśamahallā, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीदुर्गायै नमः ।

शतमखपूजितपादं शतपथमनसोऽप्यगोचराकारम् ।
विकसितजलरुहनेत्रं सीतावामाङ्कमाश्रये रामम् ॥
तत्र भगवान् शङ्कराचार्य्य उत्तमाधिकारिणो वेदान्तप्रस्थानत्रयं निर्माय
तदवलोकनासमर्थानां मन्दबुद्धीनां अनुग्रहार्थं सर्व्ववेदान्तसिद्धान्तसंग्रह-
मात्मबोधाख्यं प्रकरणं दिदर्शयिषुः प्रतिजानीते तपोभिरिति ॥

End. तस्मादात्मतीर्थस्नातस्य न किञ्चिदवशिष्यत इति भावः ।
प्रसादं कुरु नो शङ्कर परिव्राजशिरोमणे ।
नमस्ते यतिशार्दूल जितेन्द्रिय जनार्दन ॥

Colophon.

विषयः । शङ्करकृतात्मबोधनामक-वेदान्तग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No 32. आत्मस्वरूपानुसन्धानम् । By गोपिनाथ वाजपेयी । Substance, palm leaf, 13×2 inches. Folia, 41. Lines, 8 on a page. Extent, 1,700 çlokas. Character, Uriya. Date ? Place of deposit, District Puri, Pratāpapuruṣottamapura, Paṇḍit Viśvanātha Mahāpātra, Kāvyatīrtha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ उपास्महे धाम नृसिंहनाम ।

यस्य संकल्पमात्रेण सर्गः सर्व्वः प्रवर्त्तते ।
तमन्तर्यामिनं पूर्णं नारायणमुपास्महे ॥

अथाधीतस्वाध्यायो भगवत्समर्पणपूर्व्वकानुष्ठितनित्यनैमित्तिकवैतानिककर्म्मजातदूरीकृतदुरितजाततया निर्म्मलीकृतमानसः साधनचतुष्टयसम्पन्न आपाततो जातधर्म्मज्ञानोऽसम्भावनाविपरीतभावनाक्रान्तमानसो विचारं विना अवधारणात्मकज्ञानासम्भवात् विज्ञानार्थं स्वगुरुमेवाधिगच्छेत् समित्-पाणिः श्रोत्रियं ब्रह्मनिष्ठमिति तादृग्गुरूपासनाविधानाद् ब्रह्मज्ञानाय विचारं कुर्य्यादिति प्रथमसूत्रार्थः । तत्र साधनचतुष्टयं च नित्यानित्यवस्तु-विवेकः इहामुत्र च फलभोगाद् वैराग्यं शमदमादिसाधनसम्पत् मुमुक्षा चेत् तत्र नित्यानित्यवस्तुविवेक इति आत्मा नित्यः अन्यत् सर्व्वमनित्यमिति ।
इत्यादि ।

End. अनुमन्धानन्तु शरीरभेदात् स्मृतेश्च ब्रह्मवेदो ब्रह्मैव भवतीत्यादि श्रुतेश्च गौरवमेति कृतं पल्लवितेन । तस्मात् प्रकरणसिद्धान्तमुपसंहरति ब्रह्मैवेति बृहत्वात् ब्रह्मैवात्मा विज्ञेयस इति आत्मैव सत्यं दिग्देशानवच्छिन्नं अवाध्यं अतो अन्यदात्म इति ।

श्रीनारायणभक्तिमान् कृतवरत् सद्वाजपेयाध्वरः
श्रीमद्दीक्षितपण्डिताग्रिमजगन्नाथात्मजः शुद्धधीः ।
गोपीनाथकृती विभाव्य तदिदं शास्त्रार्थतत्त्वं हृदा
वाक्यं तत्त्वमसीति सामपठितं मुक्त्यै मुदा वर्णयेत् ॥

Colophon. इति श्रीमन्महामहोपाध्यायगोपीनाथचक्रवर्त्तिविरचितं आत्मस्वरूपानुसन्धान नाम प्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः। तत्त्वमसीति वाक्यस्य स्वरूपोद्घाटनम् ।

No. 33. आनन्दलहरीभाष्यलोचनम् । By रामकविडिण्डिम । Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 107. Lines, 11 on a page. Extent, 2,400 çlokas. Character, Nāgari. Date, 1832 Saṃvat. Place of deposit, Harapur, Post Gopālgunga, District Chapra, Paṇḍit Jagadeva. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. (आद्य० खण्डितम्)

End. प्रदीपज्वालाभिर्दिवसकरनीराजनविधिः । तेजोराशेः सूर्यस्य नीराजनविधिः । आरात्रिकविधानं सूर्यः किं दीपाराधनेन तुष्यति तथाच स्तुतिरेषा । .... अपि च स्वकीयैरम्भोभिः स्वकीयैर्जलैः सलिलनिधेः समुद्रदेवतायाः सौहित्यजननं तर्पणद्वारात्तृप्तिसम्पादनम् । सौहित्यं तर्पणं तृप्तिरित्यमरः । तत् समानैव ममैषास्तुतिः ।
वाचां क्षत्वां चरणकमले तावके पुष्पमाला-
मङ्गीकृत्य प्रकटय ममानन्दसाम्राज्यलक्ष्मीम् ॥

Colophon. इति श्रीपदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणमहाभट्टारकविन्दलोचनाचार्यपुत्र-श्रीरामकविडिण्डिममुकुटरायमहापात्रकृतौ आनन्दलहरीभाष्यलोचने द्वितीयसुमीलनं सम्पूर्णम् ॥ * ॥
काञ्चीदेशसमुद्भवः कविवरः श्रीरामसङ्डिण्डिमः
कृत्वा दिग्विजयं कवित्वलहरीकोलाहलपराक्रमैः ।
प्राप्य श्रीपुरुषोत्तमं पुरवरं तद्विप्रगोष्ठीसुखं
तेषां हर्षकृते चकार भवतीं टीकां लहरीस्तुतेः ॥
रेखासमण्डलमध्यमानवतिषत्क (?) मचाख्यामतो
भानूभामुतमूद्भवेऽथ शशिनं केतौ कुजं मण्डले ।
सौम्ये चैव विधुकुटे सुरगुरुं भौमे भृगुश्चोदरे
सौरिमण्डलके गते तमिने केतुबुधस्सर्गयम् ॥ (?) सम्वत् १८३२ ॥

विषयः। आनन्दलहर्य्याव्याख्यानम् ॥

No. 34. आयुर्वेदपरिभाषा। Substance, country-made paper, 16 × 6 inches. Folia, 19. Lines, 5 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansimha, Parganā Aṭiyā, Post Jāmurki, Gram Hálálía, Paṇḍit Yadunāth Bhaṭṭācaryya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

जयति गगनैकदीपः प्राची वदनैकदर्पणस्तपनः ।
उदयाचलैकतिलकस्त्रिभुवनमुकुटैकमाणिक्यः ॥
अन्यक्तानुक्तलेशोक्तसन्दिग्धार्थप्रकाशिकाः ।
परिभाषाः प्रवक्ष्यन्ते दीपभूताः सुनिश्चिताः ॥
तत्राव्यक्तं यथा विदारीगन्धादिसाधितेन तैलानुवासयेदित्यत्र क्वाथकल्कौ नोक्तौ अत्र यथाधिकरणेनोक्तिरित्यादिपरिभाषा ॥ इत्यादि ।

End. कराङ्गुलीपर्व्वणग्रं द्रवमध्ये निमज्जयेत् ।
तदग्रं यावदुत्तिष्ठेत् द्रवं तद् विन्दुसंज्ञकम् ॥

Colophon. इत्यायुर्व्वेदपरिभाषा समाप्ता । शकाब्दाः १७५० ।
स्वाक्षरं श्रीसदानन्दशर्म्मणः पुस्तकञ्च ।

বিষয়। सुविज्ञातवैद्यकग्रन्थेषु यानि नोक्तानि तेषामेव सङ्कलनम् ।

No. 35. आर्य्यास्तवः। Substance, palm leaf, 14 × 1 inches. Folia, 3. Lines, 4 on a page. Extent, 48 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Purī S'aṃkara Maṭha. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. वैशम्पायन उवाच ।

आर्य्यास्तवं प्रवक्ष्यामि यथोक्तमृषिभिः पुरा ।
नारायणीं नमस्यामि देवीं त्रिभुवनेश्वरीम् ॥
त्वं सिद्धिः श्रीर्धृतिः कीर्त्तिर्ह्रीर्विद्या सन्नति × × ।
सन्ध्या रात्रिः प्रभा निद्रा कालरात्रिस्त्वमेव च ॥
आर्य्या कात्यायनी देवी कौशिकी ब्रह्मचारिणी ॥ इत्यादि ।

End. आर्धिंबस्तुभयश्चैव पूजिता नाशयिष्यसि ।

× × × × ×

एवं तान्तु समादिश्य गतोऽन्तर्धानमीश्वरः ॥

× × ×

Colophon. इति खिलहरिवंशे स्त्र × × विधाने आर्य्यास्तवः समाप्तः

विषयः । श्रीदुर्गायाः स्तुतिः ।

No. 36. आह्लिपादः । By आनन्दतीर्थः । Substance, country-made paper, 16×6 inches. Folia, 12. Lines, 22 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, late Hariścandra Babu, Benares City. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

वठतरमूलनिषण्णं पठुतरममलात्मबोधने विमलम् ।
नाडितविनेयहृदयाविद्यं विश्वेश्वरं वन्दे ॥
नवनीरदनिर्मलप्रभो
नवनीतादपि कोमले हृदि
तपोनीरधिशीतदीधिति-
नेयतात् सत्यवतीसुतः कृती ॥

End. शंकरभगवत्पादाहतरीत्या आहृत्तिकृत्वमिदम् ।
आनन्दतीर्थदेशिकशिखामणीन्द्रैर्विवेचितं विशदम् ॥
आस्तमिति कथितविषये भगुवल्लीसुपद्धतिः पुनर्भणिता ।
येऽयं साध्याहृत्तौ सिद्धं भवतीति योजितं योग्यम् ॥
ज्ञानहृत्तौ ज्ञानोपदेशसमहेतुसन्निवेशेन ।
आनन्दतीर्थवर्यैरुपदेशसहकृन्निरूपितो हेतुः ॥

Colophon. ... ...

विषयः । उत्तरमीमांसाव्याख्या ।

No. 37. आसुरीतन्त्रम् । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 6. Lines, 9 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Harapura, Jagadeva Paṇḍit, P.O. Gopālganj, Chapra. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । कार्त्तिकेय उवाच ।

विधिं कथय मे तात आसुरीकल्पमिच्छया ।

ऋतुकालतिथिनक्षत्रं को मासः कोऽपि वासरः ॥

किं च वर्षस्य का वेला किं ध्यानं तस्य कारयेत् ॥ इत्यादि ।

End. ब्रह्मविष्णुशिवादीन चापि मांस सुरार्च्चिते । ?

ॐ मूलमन्त्रेण आसुरि देवि इहागच्छागच्छ श्रीआसुरीदेवी सत्यम् ।

Colophon. इति श्री आसुरीतन्त्रं समाप्तम् ॥

विषयः । मारणविध्यादिकथनम् ।

No. 38. आह्निकचन्द्रोदयः । By विश्वशर्म्मा । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 274. Lines, 8 on a page. Extent, 4,200 çlokas. Character, Nāgari. Date, Saṃvat 1928. Place of deposit, Patna City, Sanskrit Sanjīvanī, Paṇḍit Jayanārāyaṇa Bājapeyī. Prose and Verse. Appearance, new. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

जयन्ति हरिपादाब्जपरागाः संस्कृता नृणाम् ।

धन्यर्येभिः शरीराणि पुनानाः सकलान्यपि ॥

मुनयः कृतयो भिन्नाः रूपाणि मुनयस्तथा ।

मेनिरे कर्मेण (?) ज्ञानं दृष्टंनासहचेतसा ॥

\+ \+ \+ \+ \+ \+

तन्मुखपङ्कजं नमयितुं चन्द्रोदयः सेव्यताम् ।

× × × × × ×

अथ यजुर्वेदमाध्यन्दिनशाखिनामाह्निकं कर्माभिधीयते

तत्र चाह विष्णुपुराणे ।

वर्णाश्रमाचारवता पुरुषेण परः पुमान् ।

विष्णुराराध्यते पन्था नान्यत् तत्तोषकारणम् ॥

इति परमपुरुषार्थभूतहरिसन्तोषसाधनतया विधानम् ॥

End. एकोनविंशतेरर्व्वागेकाहस्य ततो द्वयम् ।

विंशत्यूर्द्धमुत्तरेषु त्रिरात्रमशुचिर्भवेत् ॥

इति षष्ठादशदिनमवधिः प्राक्पदोपादानात् क्वचित् चतुर्दशदिनादर्व्वा-

गिति पाठः ॥ तत्र स्नानमारभ्य गणनया तु अविरोध एव ।

× × × × × ×

इति रजःस्वलाधर्म्मः ।

× × × × × ×

ज्ञात्वा स सूत्रवाक्येषु कर्म्मणः ।

प्रयोगोऽबुधबोधाय क्रियते विष्णुना पुनः ॥

Colophon. इति श्रीमच्छिष्टाग्निहोत्रदीक्षितयज्ञदत्तात्मजलक्ष्मणाद्वग्निचित्स्थपतिमश्वा-

याज्ञिकश्रीविष्णुशर्म्मविरचिते चन्द्रोदयाह्निके प्रथमः प्रयोगनिर्णयः ॥

शुभं भूयात् संवत् १९१८ ॥

विषयः । द्विजानां आह्निकश्राद्धादिप्रयोगकथनम् । रजःस्वलाधर्म्मकथनञ्च ॥

No. 39. ईशावास्यभाष्यटिप्पनम् । "प्रकटार्थकारीयम्" Substance, country-made paper, 18 × 6 inches. Folia, 12. Lines, 20 on a page. Extent, 378 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit. Rājaguru Maṭha, Ganesamahallā, Benares City. Appearance, old, Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

येनात्मनापरेणेशाख्यात्तं विश्वमशेषतः ।

सोऽयं देवद्वयीसाक्षी वर्ण्णितो देवतद्गुणैः ॥

ईशावास्यमित्यादिमन्त्रान् व्याचिख्यासुः भगवान् भाष्यकारः तेषां कर्म्मण्य-

साम्प्रतान्तरे (?) दृश्यति ।

End. मुख्यार्थग्रहणे हिरण्मयादिमन्त्रे (...) मार्गयाचनमनुपपन्नं स्यात्, न तस्य

प्राणा उत्क्रामन्त्यत्र (...) समश्नुते इत्यादिश्रुतेः, अतो मुख्यार्थे बाधा-

द्गौणार्थग्रहणं इत्यर्थः । यस्मादर्थान्तरं न संगच्छते तस्मादित्युपसंहारः ॥

ईशाप्रभृतिभाष्यस्य शाङ्करस्य प्रथीयसः ।
मन्दोपकृतिसिद्ध्यर्थं प्रणीतं टिप्पनं स्फुटम् ॥

Colophon. इति ईशावास्यस्य श्रीशङ्करकृतभाष्यस्य टिप्पनं प्रकटार्थकारीयं समाप्तम् ॥

विषयः । ईशावास्यभाष्यव्याख्या ।

No. 40. उखासम्भरणकाण्डभाष्यम् । Substance, country-made paper, 12×6 inches. Folia, 154. Lines, 22 on a page. Extent, 3,100 çlokas. Character. Nāgara. Date ? Place of deposit. Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् । इत्यादि ।
हिरण्यगर्भकर्तृकैव सृष्टिराम्नाता, अथ प्रपञ्चसृष्टेः पुरा इदं जगत् इत्यादि ।

End. मन्त्रगतदशसंख्याद्वारेणाग्निरपि विराट् चीयमानस्याग्नेर्विराजात्मकत्वात् वा ऊर्ध्वाधोदिगपेक्षयादिशोदशन्यमिदंशमीति श्रुतेस्तदपेक्षया प्राणा अपि दशगतमन्यत् ।

Colophon. इति सायनाचार्य्यविरचिते माधवीयेवेदार्थप्रकाशे-शतपथब्राह्मणषष्ठकाण्डेऽष्टमोऽध्यायः ॥

विषयः । शतपथब्राह्मणषष्ठकाण्डस्य व्याख्या । प्रकृतिविकृतिभूतसोमयागाङ्गभूतमन्त्रव्याख्या ।

No. 41. उपाकर्मप्रयोगः । By चन्द्रचूडभट्ट । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 8. Lines, 16 on a page. Extent, 128 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1845. Place of deposit, Govinda Bhaṭṭa, Benares. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीवेङ्कटेशाय नमः ।
ॐ यत्राग्निः स्थाप्यते तत्र प्राचीरुदक्संस्था उदीचीः प्राक्संस्थास्तिस्रस्तिस्रो रेखा लिखित्वाद्भिरवोक्ष्य शेषमुत्सृज्य भूर्भुवस्वरोमित्यग्निं प्रतिष्ठाप्योत्तरेण पूर्व्वेण वान्यतोयमुपदध्यात् । इत्यादि ।

End. अतात् सम्यगुपागां अधीता वै वेदाः, अथादिप्रतिपद्य मेऽपराधान् प्रवृत्त प्रश्नयोदाङ्मानं छत्वा यथाशक्ति प्राश्नयोदाङ्मानं छत्वा स्वाध्यायमधीयीत इति ।

Colophon. इति चन्द्रचूडकृते संस्कारनिर्णये उपाकर्म समाप्तं ।

विषयः । श्रावण्यां पौर्णमास्यामुपवीतधारणविधिः ।

No. 42. उभयग्रहणव्यवस्थाधिकारः । Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folia, 3. Lines, 10 on a page. Extent, 162 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta, Grām Khunverá, Babu Vaikuṇṭhanātha Cakravartī. Appearance, old. Prose. Generally Correct.

Beginning. अथ चन्द्रग्रहणाधिकारो लिख्यते ।

छिद्र इत्यादि । रवेरौदयिकास्फुटं द्वाभ्यां पूरयित्वा पञ्चदशांशचतुर्भिर्हृत्वा यल्लब्धं तेन युतं कुर्य्यात् ततो छिद्रविभैवति तमपि पृथक् लिखेत् ततः पुनरपि दिनाहन्मानमेव पञ्चस्थाने पञ्चदशं हृत्वा चन्द्राभिः पूरयेत् ततो द्वाभिर्हरेत् लब्धं पूर्व्वसाधितराशिभुवे नियमेत् ॥ इत्यादि ।

End. रविग्रहणस्य यदि परिमितद्वादशभागन्यूनं तदा लोके ज्योतिर्विदा न नियतं चन्द्रग्रहणस्य यदि षोडशभागन्यूनं तर्हि न कथनीयमिति ।

Colophon. इत्युभयग्रहणव्यवस्थाधिकारः समाप्तः । श्रीरामचन्द्रे मम मतिरस्तु सुदृढा ॥

विषयः । चन्द्रसूर्य्ययोर्ग्रहणनिर्णयविधौ व्यवस्था ।

No. 43. छन्दोगव्याकरणसूत्राणि । By शाकटायनाचार्य्यः । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 5. Lines, 20 on a page. Extent, 105 çlokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Pātāleśvara, Benares City, Paṇḍit Bahuballabha Chatterji. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः सामवेदाय ।

अथ षाष्ठो वृत्तिं व्याख्यास्यामो षार्षं प्रकृतिभाषाभ्यां षाणुर्ध्वं षाष्ठो भवति षाष्ठो नाद इति शाकटायनो षाणुस्वरमक्षिणु षाये सूर्ध्वंत्यक्तोत्येषोऽर्थः । इत्यादि ।

End. अन्ताचरात् । उपसर्गात् रा × र्थं ? । उद् चाचे । चाक्षीगवे ? । संख्या द्वन्द्वे सर्गः । चाद्न्यः । खरोमन्यं इति चतुर्थः ।

Colophon. इति छन्दोगव्याकरणसूत्राणि समाप्तानि ।

विषयः । सामवेदीयव्याकरणम् ।

No. 44. एकाग्निकाण्डमन्त्रव्याख्या (सन्देहविषौषधी) । By मुरहरदत्तसूरि । Substance, country-made paper, 9×5 inches. Folia, 47. Lines, 38 (?) on a page. Extent, 1,880 slokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. (अस्य प्रथमतो द्वे पत्रे न स्तः । तेन द्वतीयपत्रप्रारम्भवाक्यं लिखितं) जन्या अस्या मध्याः परिध्वजे परिध्वङ्गाय पर्य्याप्तं एवं भूतं विवाहकर्मप्रवर्त्तितवन्तः ।

End. एतमर्थं मत्युसर्यं नामुगात्, ततश्च शतं शरदः पुर (+ +) न् बह्वन् दिवसान् जीवन्तु, मृत्युं अनेन पर्व्वतेनाश्मना तिरोदधतां तिरोहितिं कुर्व्वन्तु । इति द्वाविंशः खण्डः ।

Colophon इति श्रीपदवाक्यप्रमाणज्ञमहामहोपाध्यायमिश्रहरदत्तसूरिविरचितायामेकाग्निकाण्डमन्त्रव्याख्यायां सन्देहविषौषध्यां द्वितीयः प्रश्नः ।

विषयः । शतपथब्राह्मणस्य एकाग्निकाण्डीयमन्त्रव्याख्या ।

No. 45. एकार्थाख्यातपद्धतिः । By भट्टमल्लसूरि । Substance, palm-leaf, 12×1½ inches. Folia, 39. Lines, 4 on a page. Extent, 1,200 slokas, Character, Uria, Date ? Place of deposit, Purī, Rajgopal Maṭha, Mohanta S'rí Raghunandan Rámánuj Dās. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीहरदेवाय नमः ।

भूवाद्यर्थादिप्रकृतये पुरुषत्रयमूर्त्तये ।
सदाख्यातपदार्थात्मपरमात्मने नमः ॥
संसृत्य गुरुपादाब्जे भट्टमल्लेन रच्यते ।

श्रुतित्युर्मा प्रमोदार्थमेकार्थाख्यातपङ्क्तिः ॥
सत्ताख्यामस्ति भवति विद्यते चाथ जन्मनि ।
उत्पद्यते जायते च प्ररोहत्युद्भवत्यपि ॥ इत्यादि ।

End.

इति षेट् पिबतिभ्यश्च कथकाश्च विभाषया ।
धुतादेर्लुङि विद्भ्यःस्यसनोर्लुटि च कल्प्यते ॥
परस्मैपदमन्यस्मात् तथा शिष्टप्रयोगतः ।
श्रीमतो भट्टमल्लाख्याद्विःस्तैषा कलानिधेः ॥
विद्वच्चकोरैराचम्या भवत्याख्यातचन्द्रिका ।
यथोमूर्त्तिर्भगवतः सम्प्रदत्त्वप्रसादतः ॥
त्रैलोक्यचक्षुर्भूतस्य तस्य प्रीत्यै प्रकल्प्यताम् ।
चतुष्टुर्भा भट्टमल्लस्यके सप्तशतानि तु ॥

Colophon. इति श्रीभट्टमल्लविरचितः क्रियानिघण्टुः समाप्तः । श्रीमज्जगन्नाथाय नमः

विषयः । धातुगणकथनम् ।

No. 46. ऐतिह्यतत्त्वराद्धान्तः । By निम्बादित्य । Substance, country-made paper, 5 × 4 inches. Folia, 112. Lines, 7 on a page. Extent, 1,400 slokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Kailadeva Maṭha, District Chapra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning.

श्रीमते निम्बादित्याय नमः ।
ॐ नमः कृष्णाय हंसाय निम्बार्कायानिरुद्धतः ।
आचार्याय चतुर्व्यूहपरम्पराप्रवर्त्तिने ॥
सम्प्रदायविहीना ये मन्त्रास्ते विफला मताः ।
अतः परम्परा ज्ञेया प्रयत्नेन मनीषिभिः ॥
पारम्पर्य्यान् गुरून् नत्वा विनीतधान्तिनुत्तये ।
ऐतिह्यतत्त्वराद्धान्तः सम्मीयतेऽनुसम्मतो ॥
कृष्णोहंसोऽनिरुद्धोऽत्र निम्बार्क इति विश्रुतः ।
आद्याचार्यश्चतुर्व्यूह ऐतिह्यमूलरूपकः ॥
सनत्कुमारसनकसनन्दनसनातनाः ।
अयं तस्य चतुर्व्यूहः शिष्यो नैष्ठिकयोगवरः ॥

End.

शार्वं सर्वैर्विजयतीऽथ विराजमानाः ।
भक्तैश्च पञ्चरसगैः परिशीलमानाः ॥
भक्तोऽन्विया समरसित्यनुभावयन्ति ।
ये वैष्णवाः परमभावयुताः प्रवीणाः ॥
ते भक्तिदुर्लभतरं शरणं भजन्तः ।
पादारविन्दविभवानुभवाय सत्याः ॥
तिष्ठन्ति कृष्णचरणाम्बुजदुर्लभिष्ठाः ।
रथेति भक्तिसुतपुष्पदेव नित्यं ॥

Colophon.

ऐतिह्य तत्त्वराद्धान्ते निम्बादित्यविनिर्मिते ।
श्रीभक्तिशरणसंविष्टो द्वादशः सन्धिरार्जितः ॥ ?
श्रीमते निम्बादित्याय नमः ।

विषयः। १ सन्धौ आद्याचार्य्याद्यानुसन्धिकथनम्। २ सन्धौ कृताचार्य्यानुसन्धि-कथनम्। ३ सन्धौ त्रेताचार्य्यानुसन्धिकथनम्। ४ सन्धौ द्वापराचार्य्यानुसन्धिकथनम्। ५ सन्धौ कल्याचार्य्यानुसन्धिकथनम्। ६ सन्धौ ब्रह्मस्वरूपानुसन्धिकथनम्। ७ सन्धौ गुरुत्ववानु-सन्धिकथनम्। ८ सन्धौ मताचार्य्यानुसन्धिकथनम्। ९ सन्धौ सम्प्रदायानुसन्धिकथनम्। १०। ११ सन्धौ रसभावानुसन्धिकथनम्। १२ सन्धौ श्रीभक्त्यनुसन्धिकथनम्।

No. 47. ऐतिह्यराद्धसंवेद्यं। Substance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 40. Lines, 12 on a page. Extent, ślokas. Character, Nágara. Date, Samvat 1949. Place of deposit, Kailadevā Maṭha, Hatwa. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning.

श्रीमते भगवन्निम्बार्काय नमः ॥
पारम्पर्य्यात् गुरून् नत्वा कृष्णकुमारनारदान् ।
ऐतिह्यराद्धसंवेद्यं वक्ष्ये निम्बार्कसंविदे ॥
× × × ×
विनीतं श्रूयते यत्तु यत्राज्ञो ग्राह्यसंविदा ।
निगमादिप्रमाणैः सा व्यवस्था विविच्यते ॥
विनीतश्रमसंवृत्यै यवस्था लिख्यतेऽधुना ।
एते चौरकथाः पुंसः श्रव्यत्त्व भगवान् वक्ष्यत् ॥

इत्यचायं विवेकस्तु कर्त्तव्यो विवेकिभिः ।
चरेत्तुर्य्यविभागोऽंशः सत्ताः षोडशभागकः ॥

End. ऐतिह्यतत्त्वसंवेद्य इति राधानुवृत्ततः ।
सत् सम्प्रदायसम्बन्धात् निम्बार्कसम्प्रदायिनः ॥
यन्नामतः प्रसिद्धास्ते तस्मै भगवते नमः ।
निम्बार्काख्यानिबद्धाय कुमाराय नमो नमः ॥
नारदाय नमस्तस्मै निम्बादित्याय वै नमः ।
श्रीनिवासाय गुरवे भगवते नमोनमः ॥
चतुर्युगविभोचकान् नैष्ठिकब्रह्मचारिणः ।
प्रणमामः सदाचार्य्यानसंख्यकल्पजीविनः ॥
निम्बादित्यैः सदा चिन्त्यं न देवं निजुवाक्षणां ।
ऐतिह्यतत्त्वसंवेद्यं संवेदेन विचिन्त्यताम् ॥

Colophon. इति ऐतिह्यतत्त्वसंवेद्ये कलौ युगे श्रीमत्-श्रीनिवासाचार्य्याधिकारे श्रीमन्निम्बादित्यानुशिष्यप्रकाशितः पञ्चमोऽध्यायः । लिखितं राधामोहन-व्रजवासिना वृन्दावने वसाशः पक्षः संवत् १९४९ ॥

विषयः । १ अध्याये ऐतिह्यमुखेन निम्बार्काख्यानिबद्धाधिकारकथनम् । २ अ० सत्ययुगे चतुःसनाधिकारकथनम् । ३ अ० त्रेतायुगे नारदाधिकारकथनम् । ४ अ० द्वापरयुगे निम्बादित्याधिकारकथनम् । ५ अध्याये निम्बादित्यपद्धतिप्रभावकथनम् । चतुर्युगाचार्य्यासंख्यकालत्वकथनं तथा कलियुगे श्रीनिवासाचार्य्याधिकारकथनम् ॥

No. 48. ऐतरेयभाष्यविषमपदव्याख्यानं । Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 64. Lines, 26 on a page. Extent, 1,920 slokas. Character, Nágara. Date, Samvat 1775. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. कश्चिन्महर्षिरितराख्यायाः पत्न्याः पुत्रो महीदास ऐतरेयो भूत्वा स्वस्वरः तस्य मन × × × अग्निर्वै देवानां इत्यादि ब्राह्मणं, अथ महाव्रत-मित्यादि आरण्यचतुष्टयं च प्रादुरभूत् । अथ विषमपदानि व्याख्यायन्ते अग्निर्वै देवानामिति । इत्यादि ।

End. यदि पापादसहमश्रिरक्तो भवति, प्रबल इत्यर्थः, तथापि अयं कर्म्म-
विशेषः शीघ्रमेव एव क्षुद्रे छिनत्ति इति ।

Colophon. इति अद्भुतपञ्चिकायां पञ्चमोऽध्यायः समाप्तः । पञ्चिकापि समाप्ता । सायना-
चार्य्यविरचितमाधवीयवेदार्थप्रकाशान्तर्गतविषमपदव्याख्यानं समाप्तं ॥ ॥

विषयः । ऐतरेयब्राह्मणस्य सायनभाष्यस्य विषमपदव्याख्या ।

No. 49. कपर्द्दिकारिका । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 57. Lines, 12 on a page. Extent, 1,416 slokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Benares City, Vāmanācārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. यथायामेव वर्णानां सम्बन्धश्चैव विधिक्रिया ।
स्वानन्तरेकाकराभिः पञ्चभिः स्यात्र प्रक्रिया ॥
१० । अनेक यजमानत्वे कर्म्मणा प्राप्नुयेन तु ।
तत्र प्रयोगो यज्ञः स्यात् ताभ्यः × × स न क्वचित् ॥ ?

End. अक्यं शास्त्रं विकल्पस्तु विकृतिरवगम्यते ।
कल्पैर्वोद्वसानीयाशुतृद्धानासुपायनम् ॥

Colophon. अष्टमः पटलः ।

विषयः । आपस्तम्बप्रयोगविधानकारिका विंशतिप्रश्नपर्य्यन्ता ।

No. 50. कल्पिग्राभ्युदयः । By काश्मीरभट्टशिवस्वामी । Substance, palm-leaves, 16×1 inches. Folia, 79. Lines, 4 on a page. Akṣaras, 90 on a line. Extent, slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Dāmodarpur S'āsana, Zilla Purí, late Paṇḍit Gopināth Miśra. Appearance, tolerable. Verse. Incorrect.

Beginning. गौरुभ्यः शरणम् ।
सर्व्वज्ञतादिगुणगोचरमादयो
या ध्येया यतोऽपि यतिवन्धुरमाधवोधा ।
सामात्यनिर्मूलचतुर्विधविभ्रमाणि
मूर्त्तिर्दयां दिशतु दाशवतीं श्रियं वः ॥ (?)

अस्ति प्रथा परमहैत्यसुखाय नाभिः
खुला गजाननगुणावचिताधिविन्ध्यं ।
लीलावतीति नगरी कलितावदाना
दुर्गेव भावितरया चरियाङ्कलेन ॥
या तुङ्गसौधतलकीलितकेतुदण्ड-
षण्डैर्नवाञ्जलसुधामभिपाठितानां ।
उत्सृष्टिमीभिरववंसपताकिकाभि-
र्वेन्धं यथाद्दिवद्दिवो व्रजपद्धिकाभिः ॥
यत्राभ्रकारिचलप्राकारवैजयन्ती
विश्रामसारशिखरैर्भ्रमरेन्द्रनीलैः ।
कोकोभिराकुलमवचलितैरसिन्धु-
र्विच्चित्रवीचिवलयस्य विचायसः श्रीः ॥ (?)

... ...

तस्यामहीनकटकस्फुटवीरभद्र-
सम्पूर्णशक्तिमविमाच्ततभूरिशोभः ।
भूभृद्बभूव चक्रवर्तनभोग्यमूर्त्तिः
श्रीकण्ठिचः प्रभुरिवेन्दुकलावचूडः ॥ इत्यादि ।

End.

तरसि चरसि वेरासुखवेतो विपक्षा
वरकिरणमणमाशामिकाशे च्चि भावं ।
सरसमक्षिसवन्धापरिरक्षणमावं
सखवतमविवदासवाचे चासवेशोः ॥ ?

Colophon. इति श्रीकण्ठिचाभ्युदये महाकाव्ये समसंस्कृतप्राकृतभाषासमावेशो नामै-कोनविंशःसर्गः ॥

विषयः । इति श्रीकाश्मीरभट्टशिवस्वामिनः कृतौ कण्ठिचाभ्युदये लीलावतीनगरीनरेन्द्र-वर्णनं नाम ।१। चरविक्षेपन्यासो नाम ।२। सभासंक्षोभो नाम ।३।४। दूतसम्प्रेषणो नाम ।५। पर्वतवर्णनं ।६। शिविरसन्निवेशो नाम ।७। ऋतुवर्णनं नाम ।८। कुसुमक्रीडालापो नाम ।९। सलिलक्रीडावर्णनं नाम ।१०। दिनमणवर्णनं ।११। प्रसाधनवर्णनं नाम ।१२। आपान विभ्रमो नाम ।१३।सुरतसम्भोगवर्णनं नाम ।१४।१५। इति—१६। सङ्कणुवो नाम ।१७। युद्धवर्णनम् ।१८। समसंस्कृतप्राकृतभाषासमावेशः ।१९।

No. 51. "कल्पान्तर्वाच्यम्" । Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 53. Lines, 26 on a page. Extent, 2,120 slokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. पुत्राः प + + मति सुतावधिमतः कैवल्यसंज्ञा विभो-
ग्गमध्ये सुतनन्दनो भगवता संस्थापितः स्वे पदे ॥
चङ्गोपाङ्गमयः समुल्लसदलाध्यायोल्लसत्पल्लवोदयः ।
श्रीसिद्धाभिधभूपतिर्मैत्रवरामात्यश्चिरं नन्दताम् ॥

End. यावन्मेरुकरे नभस्थितकटके चन्द्रे धरित्री वधूः ।
तावन्नन्दतु धर्मकर्मनिरतः श्रीसङ्घभट्टारकः ॥

Colophon. इति श्रीकल्पान्तर्वाच्यं सम्पूर्णम् ।

विषयः । जैनसाधूनां कर्तव्याकर्तव्यकथनम् ।

No. 52. कल्याणमन्दिरवृत्तिः । By समयसुन्दरगणि । Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 8. Lines, 34 on a page. Extent, 288 slokas. Character, Nágara. Date, Saṁvat 1695. Place of deposit, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja, Bālcandra Suri, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. पार्श्वनाथं जिनं नत्वा शिष्यार्थं वच्मि स्फुटं ।
कल्याणमन्दिरस्तोत्रव्याख्यां समयसुन्दरः ॥

End. अस्मिन् महास्तवे महाकविविरचितकाव्यं प्रतिमन्त्राक्षरं संभाव्यते, परं वृत्तिकारैस्तथाविधाम्नायाणां अभावात् न दर्शितास्ततो मयापि न लिखिता भक्तामः ? इत्यद्वृत्तिकारक इव परं गीतार्थैः समुपस्थापिताः स्वयं ज्ञेयाः ॥

Colophon. संवत् १६९५. इति श्रीसमयसुन्दरगणिविरचिता श्रीकल्याणमन्दिरवृत्तिः

विषयः । कल्याणमन्दिरस्तोत्रव्याख्या ।

No. 53. कविकर्पटी। By शङ्खधर। Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 13. Lines, 10 on a page. Extent, 250 ślokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Puri S'añkara Maṭha. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

यः कातन्त्रसुधानिधानकलसः साहित्यरत्नालयः

सानन्दस्फुटगद्यपद्यरचनाप्रागल्भ्यशब्दोदयः।

षट्तर्काम्बरपूर्णपूर्वबदनः सहृत्तचन्द्रोदय-

स्तस्येयं कविकर्पटीकरचनाकण्ठे प्रतिष्ठाप्यताम्॥

यत्नादिमां गतां विधाय × ×।

श्रुतोपदेशाद्विदितोपदेशः।

अज्ञातशब्दार्थविनिश्चयोऽपि

श्लोकं करोत्येव सभासु शीघ्रम्॥

आदौ तावदनुष्टुप्छन्देन चन्द्रवर्णनमारभ्यते।

तत्र प्रथमपादे पञ्चाक्षरेण गङ्गाप्रवाहः। मृणालनालः। शङ्खसञ्चयः।

इत्यादि।

End. अथ शार्दूलविक्रीडितं। तत्र प्रथमपादे—

विख्यातो गुणशालिकागुणमयः।

विद्याभिः परिपीडितः कविरयं।

× × × × × ×

पुनः। वागीश्वरोयं नृपः। जीयादयं भूपतिः।

भूयोपमालोक्यतां ? । विज्ञानपारायणः। विद्वानयं राजते॥

Colophon. इति श्रीकविराजशङ्खधरविरचिता कविकर्पटी समाप्ता।

विषयः। नानाविधकविताप्रणयनोपयोगिनी पुस्तिका।

No. 54. काठकोपनिषद्भाष्यटिप्पनम्। Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 20. Lines, 16 on a page. Extent, 320 ślokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, late Babu Hariṣcandra, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. (अत्र प्रथमतः द्वे पत्रे नष्टः)।

नूनमिति—श्रुत्यनुक्त—पूर्वभाषद्दीनामपि कथायामापेक्षितं, पूरयति स

एवमुक्तः पितेति। प्रेतीभूतोयमागतो नावलोकनीय इति मत्तोपेक्षां यथा न करोति तथा प्रसादं कुर्वित्याह—किञ्च त्वत्प्रहृतमिति।

End. नान्यद्रूपमर्चिरादिमार्गगम्यं × × × संयोगस्य वियोगावसानत्वादित्यर्थः, एवं शब्दस्य चिच्छब्देन सह सम्बन्धः एवं चिदिति।

Colophon. इति शाङ्करस्य काठकोपनिषद्भाष्यस्य टिप्पनं समाप्तम्।

No. 55. कारिकादर्पणः। By वरदकवि। Substance, country-made paper, $12 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 49. Lines, 12 on a page. Extent, 1,800 slokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Puri Rájgopal Maṭha, Mohanta S'rí Raghunandan Rámánuj Dás. Appearance, fresh. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीमते निगमान्तमहागुरवे नमः।

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्य्यः कवितार्किककेशरी।
वेदान्ताचार्य्यवर्य्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि॥
प्रणौमि प्रणवस्यार्थौ दम्पती जगतां पती।
नाभिपङ्कजनीडस्य वेधः क्षीरगिरोत्सुकौ॥
वन्देऽहं निगमान्तार्य्यचरणाम्भोरुहद्वयं
यद्रेणवो न्टणां मुक्तिनिर्म्माणपरमाणवः॥
विगाहे निगमान्तार्य्यविष्णुपादसमुद्भवां।
रहस्यत्रयसाराख्यां त्रिस्रोतसमकल्मषाम्॥
आश्रये वरदाचार्य्यसम्मताचार्य्यराश्रये।
तत्सुतं श्रीनिवासार्य्यं तारकं माहशामपि॥
आश्रये सुन्दराचार्य्यमस्मद्यजमाश्रये।
सर्व्वज्ञः सम्प्रदायं यो बालिशं मामशिक्षयत्॥
आश्रयश्रीनिवासार्य्यसुतोऽहं वरदः कविः।
रहस्यत्रयसारस्य व्याकुर्व्वे कारिकाः क्रमात्॥
जगति निगमचूडाचार्य्यवाचारहस्य-
निधिमिव जननाम्भो निर्भयः साधसिक्यात्।
प्रकटयितुमसाध्ये संप्रवृत्तोऽस्मि यद्वा
प्रतिभुव इव तस्मै देशिका दर्शयन्ति॥

तत्र भगवान् वेदान्ताचार्य्यो निखिलजगदुज्जीवनाय श्रीरहस्यत्रयसाराख्यं मोक्षशास्त्रं प्रणिनाय इत्यादि ।

End. गुरुरेव परायणं गुरुरेव परागतिरित्यादि श्रुतिसदाहरन्ति सप्तार इत्यर्थः । तस्मादिहामुत्र च तत् पादौ आचार्य्यपादौ शरणमिति देशिका यामुनादयो विदुः अत्र परत्र चापि नित्यं यदीयचरणौ शरणं मदीयमित्याभि × × तस्मादाचार्य्यचरणावेव शरणमिति सर्व्वदा न्यस्तभरैः सुखेन वर्त्तितव्यमिति भावः ॥

Colophon. इति श्रीमदात्रेयवरदाचार्य्यचरणाम्बुजचञ्चरीकस्य तत्सुत श्रीनिवासाचार्य्यकरुणैकजीवितस्य शरदकवेःकृतौ कारिकादर्पणे सम्प्रदायभागस्तुरीयः ।

बालस्य मेऽग्रजो भ्राता पितामह इवापरः ।

सारज्ञः सुन्दराचार्य्यः सम्प्रदायानुपादिशत् ॥

क इह निगमचूडाचार्य्यसूक्तौ निगूढं

करवदरकृतौ स्याख्यां विना साक्षिकत्वात् ॥

निधिमिव जननाम्भोनिर्भयो वा तथापि

प्रतिभुव इव यस्मै देशिका दर्शयन्तु ॥

विषयः । वेङ्कटाचार्य्यकृतस्य रामानुजसम्प्रदायविभाजनविषयकस्य रहस्यत्रयसारनामकस्य ग्रन्थस्य विस्तरतोऽर्थप्रकाशनादिकम् ।

No. 56. कार्त्तिकमाहात्म्यम् । (स्कान्दपुराणीयम्) । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 57. Lines, 12 on a page. Extent, 1,600 slokas. Character, Nágara. Date V. S. 1836. Place of deposit, Puri S'aṅkara Maṭha. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः

स्कन्द उवाच ।

पापिनां पापसङ्घातं प्रसह्य निजतेजसा ।

हरन्ति सर्व्वतीर्थानि प्रयोगस्य बलेन हि ॥

तानि सर्व्वाणि तीर्थानि माघे मकरगे रवौ ।

प्रत्यब्दं निर्म्मलानि स्युस्तीर्थराजसमागमात् ॥

प्रयागश्चापि तीर्थेन्द्रः सर्व्वतीर्थार्पितं मलं ।

× × × × × × × ॥
यत् सञ्चयन्ति पापौघमावर्षं तीर्थनायकः ।
तमेकमज्जनाद्रूर्जे तव पाचनरे भुवम् ॥

... ...

प्रयागे माघमासे तु सम्यक् स्नानस्य यत् फलं ।
तत् फलं कार्त्तिके काश्यां पञ्चनद्यां दिने दिने । इत्यादि ।

End. माहात्म्यमेतदाकर्ण्य पूजयेत् तत्र वाचकं ।
गोभूहिरण्यवस्त्रैस्तु विष्णुतुष्टो यतो हि सः ॥
वाचके पूजिते यस्माद् विष्णुर्भवति पूजितः ।
तस्मात् तं पूजयेन्नित्यं यदीच्छेत् सफलं श्रुतम् ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणे कार्त्तिकमाहात्म्यं समाप्तं । शुभं भूयात् ।
रसशुचिवसुचन्द्रैः सम्मिते विक्रमाब्दे
सहसि शशितिथौ जीवे वरेः कीर्त्तनस्य ।
गिरिधरद्विजवर्य्येणारचीदं सुपुस्त-
ममृतमिव हृदि स्याद् वैष्णवानां जनानाम् ॥

विषयः। इति श्रीनारदीयपुराणे कार्त्तिकमाहात्म्ये प्रथमोऽध्यायः। इति वस्याङ्गदचरिते। इति श्रीपद्मपुराणे। इति श्रीसर्व्वपुराणे कार्त्तिकमाहात्म्ये। इति पुराणसमुच्चये कार्त्तिकमाहात्म्ये। इति श्रीपुराणसारोद्धारे कार्त्तिकमाहात्म्ये। इति पुराणसमुच्चये कार्त्तिकमाहात्म्ये। इति ब्रह्माण्डपुराणे सारोद्धारे कार्त्तिकमाहात्म्ये नारदपितामहसम्वादे ईश्वरस्य महिमस्तोत्रं समाप्तं। इति श्रीपुराणसारोद्धारे कार्त्तिकमाहात्म्ये शालग्राममाहात्म्यं। इति सर्व्वपुराणे सारोद्धारे कार्त्तिकमाहात्म्ये शालग्रामशिलानिर्णयः। इति श्रीपुराणसारोद्धारे कार्त्तिकमाहात्म्ये तुलसीमाहात्म्यं। इति श्रीस्कन्दपुराणे ऊर्द्धपुण्ड्रमाहात्म्यं। इति श्रीस्कन्दपुराणे कार्त्तिकमाहात्म्यं।

No. 57. "काव्यप्रभावृत्तिः" Substance, country-made paper, 19×5 inches. Folia, 80. Lines, 12 on a page. Extent, 6,400 ślokas. Character, Bengali. Date, Sana 1292. Place of deposit, Benares City, Babu Paresnath Ray, Kavirāja. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

निःशङ्कं निजकाव्यरत्नभवने सत्काव्यरत्नावली
रम्याया: प्रथिमौषधा कृतप्रभापाङ्क्तिविवेचनात् ॥

जातेऽआग्नेये समे कविमुखे सत्काव्यरत्नाकरे ।
देव्युन्मज्जनमज्जना जगति या श्रीदृत्यहं तां भजे ॥
ब्रह्माभौतिकसुप्तमायमिदं सर्व्वं जगत्यत्रसं ।
देवज्ञानविहग्नदेवमुक्तं वह्निमुखाध्यायकम् ॥ ?
तस्येह प्रतियोग्य यं कविरपि वह्नीयमं वाङ्मयं ।
स्वच्छन्देन सुधात्मकं नवरसं ब्रह्मापरतो जयेत् ॥ ?
काव्याख्यानवती सती गुणवती नित्यं रसोल्लासिनी ।
माधिमाद्युपमादिरत्नघटितैर्भास्वत्सुवर्णात्मकैः ॥
नानालङ्करणैः सुशोभिततनुः कण्ठे प्रसक्तः स्थिता ।
श्रोतॄणां हृदयङ्गताचमतिहृत् साध्वी तथाप्युच्यते ॥

End. इत्येतदग्निना प्रोक्तं काव्यालङ्कारशासनं ।
ये जानन्ति जानन्ति न ते काव्ये विचारणामिति ॥
इत्याग्नेये महापुराणे अग्निना प्रोक्ते काव्यालङ्कारशासने काव्यदोषलक्षणं चयोदशोऽध्यायः ।

Colophon. इत्याग्नेयमहापुराणे अग्निप्रोक्तकाव्यालङ्कारशासनस्य गङ्गाधरकविराजकृतायां काव्यप्रभाख्यायां चयोदशाध्यायस्य हत्तिः समाप्ता सन ११९१ । १५ चैत्र ।

विषयः । अग्निपुराणोक्तकाव्यालङ्कारव्याख्या ।

No. 58. काव्यादर्श टीका । By त्रिभुवनचन्द्र देव । Substance, country-made paper, 20 x 4 inches. Folia, 58. Lines, 8 on a page. Extent, 1,180 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Babu Nilkamal Bhattacharyya, zemindar, Glanga *via* Tangail. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. नमो गणेशाय ।
सर्व्वज्ञं सर्व्वविंत देवं श्रीवर्द्धमानमानम्य ।
त्रिभुवनचन्द्रेणेयं विरच्यते श्रुतिनटीका ॥
विघ्नोपशमनपुण्यसम्भारभक्तिप्रकर्षं सम्प्रदायाविच्छेदलक्षणं फलमनत्योक्य मङ्गलार्थं स्नोकमाह ।
चतुर्मुखमुखाम्भोज वनहंसवधूर्मम ।
मानसे रमतां नित्यं सर्व्वशुक्ला सरस्वती ॥

इत्यादि ॥

End. न केवलं रमते कीर्त्तिश्च लभते कीर्त्तिं यशः प्राप्नोति
× × × × × × ।
गुणदोषविभागस्य प्रयोजनमेवैतत् यतः सद्भिः गुणदोषविभागजन
× × × × यत्नः कर्त्तव्य इति ध्वन्यते ॥

Colophon. इति त्रिभुवनचन्द्रदेवविरचितायां दण्डिटीकायां काव्यादर्शे दण्डिनः कृतौ दुष्कारविभागो नाम तृतीयः परिच्छेदः । समाप्तश्चेदं पुस्तकमिति ॥

विषयः । दण्डिकृतकाव्यादर्शस्य व्याख्यानम् ॥

No. 59. कुलमतं (तन्त्रं) । By कविशेखर । Substance, palm leaves, 15×1½ inches. Folia, 70. Lines, 4 on a page. Extent, 1,120 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Sukhapur, Post Jaypur, Pandit Pitāmbara Agnihotrī. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः कुलदेवतायै । श्रीगुरवे नमः ।
प्रणम्य परदेवतां श्रीकमलं प्रमोदास्पदं
पुरान्तकसुरान्तकाजभवमौलिश्लिष्टाङ्घ्रितं ।
प्रकृष्टगुणगौरवं गुणपदाब्जसत्याधुना
तनोति कविशेखरः कुलमतं परिश्लेषाचितम् ॥ १
विचार्य्य गुणशासना शिवकृतापमार्गं मतं ?
मतं कुलविधं मतं प्रचुरतन्त्रकृतप्रोतं । ?
इदं कुलमतं मया सकलसत्यपथे स्थिता
समध्यमयि कौलिका मयि वर्ण्यं नमः कथ्यते ॥ ?
न कौलमार्गात् त्रिपुरे चण्डि मार्गः
परो नृणां ज्ञानभवाय सर्व्वदा ।
श्रीवल्लरी यत्र भवत्यनर्घ्यः
तुल्यः सुराणामपि दुर्लभोऽयम् ॥ इत्यादि

End. यत्र यत्र हि विषे न विधानं
तत्र तत्र परमात्मविशुद्धाः ।
वर्णमेत सकलभूतचिताग्नाः
शोधयन्तु मम ते सततम्मैः ॥

शक युगवसुवषविधौ परिमितेऽथ चित्रेविधौ । ?
कलाचयदिने विचार्य्य निखिलागमाद्युथवितम् ॥
सुदे कुलविदां सदा परसमाधिभाजां मुदा ।
द्विरष्टपटलैरिदं कुलमताख्यतन्त्रं क्षतम् ॥

Colophon. इति श्रीकविशेखरविरचिते कुलमते दीपिनीविधानं नाम षोडशः पटलः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।
शुभमस्तु सर्व्वजगतां श्रीदक्षिणकालिकायै नमः ॥

विषयः । इति कविशेखरविरचिते कौलाचारो नाम प्रथमः पटलः । इति श्रीन्यासविवरणं नाम । २ । इति श्रीसपर्य्यायः । ३ । इति बालकसंस्कारः । ४ । इति श्रीगुरुशिष्यलक्षणं नाम । ५ । इति दीक्षाविधानं नाम । ६ । इति यन्त्रसंस्कारः । ७ । इति मालासंस्कार । ८ । इति पुरश्चरणं नाम । ९ । इति बलिदानविधिः । १० । इति षट्कर्म्मविधिः । ११ । इति वीरसाधनं नाम । १२ । इति शवसाधनं नाम । १३ । इति योगिनीसाधनं नाम । १४ । इति आकर्षणादिप्रयोगकथनं नाम ? । १५ । इति दीपिनीवि धनं नाम । १६ ।

No. 60. कुवलयाश्वचरितम् । By लक्ष्मणमाणिक्य । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 93. Lines, 6 on a page. Extent, 1,500 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Khilpárá *via* Noakhali, Pandit Ramgobinda Tarkālaṅkāra. Appearance, very old. Prose and verse. Correct.

Beginning. प्रथमपत्रं नास्ति । आदितः द्वित्रिचतुःपत्राण्यतीव खण्डितानि अतः प्रस्तावनां परित्यज्य प्रारम्भवाक्यं लिख्यते ॥
ततः प्रविशति यथानिर्द्दिष्टो राजा मन्त्री च ।

राजा । एवमेव अत्र कः सन्देहः । मयि शासितरीत्यादि पुनः पठित्वा आर्य्यसुमते पश्य पश्य—मयि जीवति सुतनूजे चरति दुरन्तस्तपोविघ्नं ।
दिनमणिनिर्म्मलवंशे नव इव × × × यशोराशिः ॥

सुमति । देव प्र । तापज्योतिषा प्रदीप्ते + + कुतो विघ्नानां प्रचारः ।

राजा । पौराः किमिदमुच्चरन्ति ।

मन्त्री । यद्येवं तदा दिग्विजयानन्तरविश्रामावसरे कोपि दुरात्मा एवमाचरन् पारत्रिकसुखमनुभवितुमुत्कण्ठते ॥ इत्यादि ॥

End. अतः परमपि प्रियमस्ति । तथापि ।
प्रिया प्राप्तैर्युक्ता पुनरपि कृता मन्मथवती
आचार्यौ × × × प्रियसखः ।
परित्यक्तं राज्यार्द्धमपि पुनरेतन्ममधुना
किमेतस्मात्प्रेय × × × मतः । तथापीदमस्तु ।
× × विवर्जिताः श्रुतिविदः पुण्यान्तु पुण्यं द्विजाः
राजानः परिपालयन्तु ++ धर्म्मेण निःशासवाः ।
नद्यन्तु × × प्रजा युवतयः × × दीपिताः
सर्व्वे प्रापहतो भवन्तु कुशला नश्यन्तु सर्व्वापदः ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्व्वे ॥

Colophon. इति श्रीयुतलक्ष्मणमाणिक्यविरचिते कुवलयाश्वनामनाटके समुल्लसितनायको नाम नवमोऽङ्कः ॥ समाप्तोऽयं प्रबन्धः ॥

× × × × × ×

विषयः । इति श्रीयुतलक्ष्मणमाणिक्यविरचिते प्रसन्नकुवलयाश्वनामनाटके कुवलयाश्वप्रस्थानो नाम प्रथमोऽङ्कः । इति मदालसापरिचयो नाम द्वितीयोऽङ्कः । इति मौक्तिकविक्षेपो नाम तृतीयोऽङ्कः । इति विकलकुवलयाश्वो नाम चतुर्थोऽङ्कः । इति मदालसापरिचयो नाम पञ्चमोऽङ्कः । इति कलितमदालसो नाम षष्ठोऽङ्कः । इति उत्कण्ठकुवलयाश्वो नाम सप्तमोऽङ्कः । इति अश्वतरपुरप्रवेशो नामाष्टमोऽङ्कः । इति समुल्लसितनायको नाम नवमोऽङ्कः ।

No. 61. "कुष्माण्डहोमः" । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 18. Lines, 11 on a page. Extent, 400 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. तृतीयादिषु-चतुर्षु-अनुवाकेषु-पापक्षयार्थं कुष्माण्डहोमाङ्गभूता मन्त्रा उच्यन्ते तत्र तृतीयानुवाकस्यादौ प्रथमाश्वमाण-यद्देवा देव इत्यादि ।

End. इदानीं विधत्ते कर्म्मादिष्वेतैर्जुहुयात् पूतो देवलोकान् समश्नुत इति प्रस्यमान कर्म्मारम्भेषु कुष्माण्डहोमेन पूतस्य देवलोकप्राप्तिर्भवति ।

Colophon. इति यजुरारण्यके द्वितीयप्रपाठके सप्तमोऽनुवाकः ।

विषयः । कुष्माण्डहोमविधानम् ।

No. 62. कृत्यपद्धतिः। By यादवाचार्य्य। Substance, country-made paper, 16×4 inches. Folia, 91. Lines, 7 on a page. Extent, 700 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansingha, Pargana Áḷiyá, Post Jámurki, Gram Háláliyá, Pandit Gurudāsa Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय।

स्मृतिशास्त्रमपविज्ञानां हितार्थं कृत्यपद्धतिः।

नत्वा नारायणं देवं यादवेन वितन्यते॥

ब्राह्मे मुहूर्त्ते उत्थाय रात्रिवासस्त्यक्त्वा नेत्रे मुखञ्च प्रक्षाल्य द्विराचम्य शौचार्थं जलं शुचि मृत्तिकाञ्च गृहीत्वा नैर्ऋत्यां दक्षिणस्यां वा दिशि गृहादि × विक्षेपपर्य्यन्तं देशमतीत्य तृणैर्भूमिमाच्छाद्यावगुण्ठितनासिका मुखशिरा दक्षिणकर्णोपरिन्यस्तेन यज्ञसूत्रेण मौनी पुरीषोत्सर्गं कुर्य्यात्॥ इत्यादि॥

End. अथ पञ्चमीव्रतं। — — — — — — — — —

सोम उवाच।

भद्रं प्रश्नोत्तमं चेदं पौराणिकमनुत्तमं।

शृण्वतां पठतां नृणां × × × × × नाशनम्॥ (?) इत्यादि।

(अतःपरं खण्डितं)।

Colophon. इति श्रीयादवाचार्य्यकृतकृत्यपद्धतौ आह्निकप्रकरणं।

विषयः। संक्रान्तिनिरूपणं। तत्र कर्त्तव्यकर्म्मनिरूपणं। मधानिशानिरूपणं। एकादशी-व्यवस्था। वैशाखादिद्वादशमासकृत्यनिरूपणं। तत्र धर्म्मघटदानविधिकथनं। जलघटदान-विधिः। अक्षयतृतीयासावित्रीव्रतदशहरेत्यादीनां विधिकथनं॥

No. 63. कृत्यप्रदीपः। By वाचस्पतिमिश्रः। Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 76. Lines, 7 on a page. Extent, 2,100 slokas. Character, Bengali. Date Šaka 1741. Place of deposit, Durgapur Post Begamganga *via* Noakhali, Paṇḍit Kāsicandra Nyāyapañcānana. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय।

प्रणम्य पुण्डरीकाक्षं श्रीवाचस्पतिशर्म्मणा।

आलोक्य मुनिवाक्यानि विप्राचारो वितन्यते॥

आचाराल्लभते ह्यायुराचारादीप्सिताः प्रजाः ।
आचाराद्धनमक्षय्यमाचारो हन्त्यलक्षणम् ॥
अलक्षणमशुभसूचकमङ्गलचिह्नं तत् सूचितपापधर्मसञ्जनितफलमेवाचारो-
विनश्यति । तथा—

सर्व्वलक्षणहीनोपि समुदाचारवान् नरः ।
श्रद्धधानोऽनसूयश्च शतं वर्षाणि जीवति ॥ इत्यादि ।

End. यात्रायां वराहाचार्य्यः ।

दृष्टिः करोति दोषं तावन्नाकालसम्भवा राज्ञः ।
यावन्न भवति याने नरपशुचरणाङ्किता वसुधा ॥

तदेषां समुदायार्थो रत्नाकरे । मणिश्च × गुरु-शुक्र-बाल्य-वार्द्धकास्तमय-
सिंहमकरान्यतरगुरुस्थितिपूर्वराश्यनागतातिचारिगुरुकसम्बत्सरपूर्वराशिं
गमिष्यमाणातिचारिगुरुकपक्षत्रयवक्रिगुरुकाष्टाविंशतिवासरकेलाद्यङ्गतोभर-
सप्ताहगुर्व्वादित्यसिंहादित्यपौषादिमासचतुष्टयान्यतमैकद्विचान्यतमदिनाधि-
करणक × × नरैकत्रिसप्तान्यतमदिनानि निषिद्धसमयस्तदन्य एव
शुद्धसमय इति ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायसम्मिश्र-श्रीवाचस्पतिविरचितः कृत्यप्रदीपः सम्पूर्णः ।
सरस्वत्यै नमः । गुरवे नमः ।

भवजलधिमहीन्दुक्षौणिमाने शकाब्दे
घटमितदिनबन्धोरन्तरीक्षे चणांशे ।
भवपदकमलं सन्नस्य पत्ते बुधस्य
अलिखदिदमशेषं रामभद्रो द्विजातिः ॥

विषयः । प्रातरारभ्य विप्राणां दैनिककर्त्तव्यविधिविवेचनम् । तत्राचारप्रशंसाकथनं । प्रातःकृत्यनिरूपणं । तत्र शौचानन्तरं आचमनविधिनिरूपणं । दन्तधावनविधिकथनम् । प्रातःस्नानादिविधिकथनम् । तर्पणविधिकथनम् । सन्ध्याप्रयोगकथनम् । पूजादिविवेचनम् । भक्ष्याभक्ष्यविवेचनं । सायंसन्ध्याविधिकथनम् । अथ शयनविधिकथनम् । स्त्रीसहवास-विधिविधानम् । अथस्त्रीसहवासानन्तरं स्नानविधिकथनम् । अथ गोभिलोक्तस्नानतर्पण-विधिकथनम् । अथ गोभिलकल्पस्नाने नरसिंहपुराणीयस्नानादिविधिकथनम् । अथ नरसिंहपुराणीयस्नानान्तरं छन्दोगपरिशिष्टोक्तसन्ध्यावन्दनादीनां विष्णुपुराणोक्ततर्पणस्य च विधानकथनम् । अथ अमावास्यादौ पार्व्वण विधिकथनम् । वैश्वदेवकर्म्मनिरूपणं । नित्य-

श्राद्धविधिकथनम् । आभ्युदयिककालनिरूपणं । अथ वाजसनेयिश्राद्धप्रयोगकथनम् । अथापाव-काभ्युदयिकप्रयोगनिरूपणं । अथ सपावकाभ्युदयिकप्रयोगकथनम् । अथ समयस्य शुद्ध्यशुद्धि-विवेचनम् ॥

No. 64. कृष्णतापनीयोपनिषद् (उत्तरभागः)। Substance, palm-leaf, 17×2 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 120 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri S'aṅkaramaṭha. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. एकदा हि व्रजस्त्रियः सकामाः शर्व्वरीमुषित्वा
सर्व्वेश्वरं गोपालं कृष्णं हि वाचूचिरे ।
उवाच ताः—कृष्ण × ब्रेकस्मै ब्राह्मणाय भैक्ष्यं दातव्यं भवति दुर्वाससेति
कथं यास्यामोऽतीर्त्त्वा जलं यमुनायाः यतः श्रेयो भवति । इत्यादि ।

End. × × कृत्वा स्तुतिं पुण्यतमां ब्रह्मणे सत्स्वरूपिणे ।
कर्त्तृत्वं सर्व्वलोकानामन्तर्द्धाने बभूव सः ।
ब्रह्मणो ब्रह्मपुत्रेभ्यो नारदाच्छ्रुतं यथा ।
तथा प्रोक्तन्तु गन्धर्व्वि गच्छ त्वं स्वालयाग्निकम् ॥

Colophon. इत्याथर्व्वणोपनिषदि कृष्णतापनीयोपनिषदुत्तरभागः समाप्तः ।

No. 65. कृष्णतापनीयोपनिषद् (पूर्व्वभाग)। Substance, palm leaf, 17×2 inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page. Extent, 30 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri S'aṅkaramaṭha. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ सच्चिदानन्दरूपाय कृष्णायाक्लिष्टकारिणे ।
नमो वेदान्तवेद्याय गुरवे बुद्धिसाक्षिणे ॥
मुनयो ह वै ब्रह्माणमूचुः कः परमो देवः कुतो मृत्युर्बिभेति कस्य विज्ञाने-नाखिलं ज्ञातं भवति केनेदं विश्वं संसरतीति तदुहोवाच ब्रह्मा कृष्णो वै परमं दैवतं गोविन्दान्मृत्युर्बिभेति गोपीजनवल्लभज्ञानेन तज्ज्ञातं भवति ।
इत्यादि ।

End. अमु पञ्चपदं मन्त्रमावर्त्तयेद् यः
स यात्यनायासतः केवलं तत् ।
(तत्पदं) अने × देकं मनसो यवीयो
× × यद्देवा आप्नुवन् पूर्व्वमर्षद्दिति ॥
तस्मात् कृष्ण एव परोदेवस्तं ध्यायेत् तं × × × × तं भजेत् तं यजे-
दित्योँ तत्सदिति ।

Colophon. इत्याथर्व्वणोपनिषदि कृष्णतापनीयोपनिषद्पूर्व्वभागः समाप्तः ॥

No. 66. केनेषितवाक्यभाष्यटिप्पणम् । Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 12. Lines, 9 on a page. Extent, 444 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Rajguru's Maṭha, Gaṇesa Mahallā, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः परमात्मने ।
प्रयत्नाद्यन्तरेणैव ममत्वादेः प्रवर्त्तकं ।
विदिताविदितान्यत्वसिद्धं ब्रह्मात्ममद्वयम् ॥
केनेषितमित्यादिकं सामवेदशाखाभेदब्राह्मणोपनिषदं पदशो व्याख्यायापि
न तुतोष भगवान् भाष्यकारः । इत्यादि ।

End. सत्यकामः स्वयंसिद्धः सर्व्वज्ञो यः स्वशक्तितः ।
स एकात्मः प्रविष्टोऽस्त्वसुपास्यः सर्व्वदेहिनाम् ॥

Colophon. इति केनेषितवाक्यभाष्यटिप्पणं समाप्तम् ।

विषयः । केनेषितोपनिषद् भाष्यव्याख्या ।

No. 67. कोषसङ्ग्रहः । By मधुसूदन । Substance, country-made paper, 10×2½ inches. Folia, 71. Lines, 4 on a page. Extent 980 slokas. Character, Bengali. Date, Śaka 1590. Place of deposit, Santoṣa *via* Tangail, Babu Bhuvan Candra Sen Kaviraj. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
नत्वा नारायणं कोषसङ्ग्रहं मधुसूदनः ।

व्यातेनेऽमरसिंहस्य व्याख्यानौपायिकं मतम् ॥
सिन्धुः समुद्रेऽनन्ते च सिन्धुर्नद्यां मन्नानसे । व्याडिः ।
अयमुदयति मुद्राभञ्जनः पद्मिनीना-
मुदयगिरिवनालीबालमन्दारपुष्पः ।
विरहविधुरकोकद्वन्द्वबन्धुर्विभिन्दन्
कुपितकपिकपोलक्रोडताम्रस्तमांसि ॥
अकारो वासुदेवः स्यादाकारस्तु पितामह इत्येकाक्षरकोषः । इत्यादि ।

End. सव्यं वामे च दक्षिणे । फलं फालं मतं भाग्ये भोगप्रत्ययोरपि । रभसः रात्रौ नापितचाण्डालकपिनाम न कीर्त्तयेत् । एतेन दिवा कीर्त्तितव्यं शुभमस्तु शकाब्दाः । १५९० ।

Colophon. श्रीराजीवलोचनसेनेन लिखितमिदं स्वकीयपाठार्थञ्च । श्रीदुर्गाचरणे मम सदा भक्तिरस्तु ।

विषयः । अमरकोष-एकाक्षरकोष-वकार भेद-षकारभेद-उष्मवर्णभेदादिककोषाणां संग्रहणं । इदमेतस्य विशेषणं यदमरकोषस्य स्वर्गवर्गादावश्यकपदानां दृष्टान्तपूर्व्वकं व्युत्पत्तिकथनमिति ॥

No. 68. क्रतुरत्नमाला । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 22. Lines, 20 on a page. Extent, 400 ślokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Hariścandra Babu. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगुरुभ्यो नमः ।
क्रतुरत्नमाला लिख्यते ।
ओम् वन्दे (...) विघ्नहृन्दकन्दे (...) पदारविन्दे । ?
यं देवमिन्द्रोपि त्रिदेववन्द्यः सन्देहभेदे तमपीह वन्दे ॥ ?

End. पर्व्वाणि सुत्यमहः, ? इत्यकदीक्षापक्षे । अथवा पर्व्वणि दीक्षा, पञ्चम्यां सुत्यमहः ? । नायं मीमांसकानां अभीष्टतरः पक्षः ।
(इतो नास्ति) ।

Colophon. × × × × × × ×

विषयः । क्रतूनां सर्व्वविषयनिरूपणम् ।

No. 69. "क्षुद्रसूत्रम्"। Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 29. Lines, 18 on a page. Extent, 512 slokas. Character, Nágara. Date, Samvat 1766. Place of deposit, Benares City, Pandit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय नमः सामवेदाय, नमो मशकाचार्य्याय।
ॐ ग्रामकामस्य क्लृप्तो ज्योतिष्टोमः। प्रजाकामस्य उपेषु ? जातम (...) रमिति स्तोत्रीयो नौधसस्यर्त्तुजनित्रं ? ब्रह्मसाम न हि वशारमस्य नैते तयोः पूर्व्वम्।

End. तत्र एव सोऽन्यः कल्पो भवति इत्येतेन प्रदेशेनावर एकान्तो द्वादशाहानां विद्यते न पर इति न पर इति।

Colophon. इति क्षुद्रसूत्रे तृतीयः प्रपाठकः समाप्तः। संवत् १७६६। ज्येष्ठकृष्ण पञ्चम्यां सोमवासरे।

विषयः। सामवेदीययज्ञसम्बन्धिपदार्थनिर्वचनम्।

No. 70. गङ्गाकवचं। (ब्रह्माण्डपुराणीयं)। Substance, country-made paper, $4\frac{1}{2}\times4$ inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 55 slokas. Character, Nágara. Date, Samvat 1853. Place of deposit, Puri Sañkaramaṭha, Madhusūdana Tirthasvami. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः। ॐ गङ्गायै नमोऽस्तु ते।

अथ गङ्गाकवचं लिख्यते।

ॐ नारद उवाच।

ॐ ब्रह्मण् केन प्रकारेण सर्व्वपापक्षयो भवेत्।
कथं रक्षेत् सुरश्रेष्ठः साधकं च सुरापगा॥
केनैव विधिना गङ्गा श्रेयस्करी भवेद्विधे।
यत् पाठात् सुलभं सौख्यं तद्वदस्व पितामह॥ (?)

ब्रह्मोवाच।

साधु साधु त्वया पुत्र × × × प्रकाशकं।
कवचं जह्नुकन्यायाश्चिषु लोकेषु दुर्लभम्॥

अप्रकाश्यं च यद् गोप्यं × × स्तुत्वा च यार्थ्यतः । ?
त्वं त्वं पठ सदा तात यदीच्छसि स्वकं हितम् ॥ इत्यादि ।

End. तत्सर्वं चमितं देव प्रसिद्धं परमेश्वर । ?

Colophon. इति ब्रह्माण्डपुराणे श्रीब्रह्मनारदसम्वादे श्रीगङ्गाकवचस्तोत्रं सम्पूर्णं। संवत् १८५३ ।

No. 71. गच्छाचारप्रकीर्णकम् । Substance, country-made paper, $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 10 on a page. Extent, 135 ślokas. Character, Nágara. Date Saṃvat 1871. Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमिऊण महावीरं तियसंदसंथिश्रं महाभागं ।
गच्छायारं किंचि विउद्धरिमोसु श्रसमुद्दाश्रो ॥

End. गच्छायारं सुणित्ताणं पयित्ता भिक्खु भिक्खुणी ।
कुज्जं उज्जं जहा भणियं इच्छंता हियमप्पणो ॥

Colophon. इति श्रीगच्छाचारप्रकीर्णकं सम्पूर्णम् । सम्बचन्द्रवसुमुनिभूमिवर्षे मिति कार्त्तिकमासे कृष्णपक्षे श्रीलश्कनगरमध्ये लिखितम् ।

विषयः । गच्छानां (जैनयतीनां) आचारकथनम् ।

No. 72. गच्छाचारप्रकीर्णकटीका । By विजयविमलगणि । Substance, country-made paper, $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 147. Lines, 30 on a page. Extent, 7,350 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. भट्टारकप्रभु श्रीदयानन्दगुरुभ्यो नमः ।
उद्योधं विदधेऽज्ञानामिव भव्यशरीरिणां ।
गोविलासैर्निर्जयोऽसौ जीयात् वीररविश्चिरम् ॥

End. शिष्यो हरिगुणा गुणोत्तमानन्दविमलसूरीणां ।
निर्मितवान् इत्तिमिमामुपकारकृते विजयविमलः ॥
यावन्महीतले मेरुर्यावच्चन्द्रदिवाकरौ ।
तावत् इत्तिरियं धीरैर्वाच्यमाना जयत्विह ॥

Colophon. आनन्दविमलसूरीश्वरचरणसेवक-श्रीविजयविमलगणिविरचितायां गच्छा-चार-प्रकीर्णकटीकायां श्रीगुरुपर्वक्रमवर्णनाधिकारः समाप्तः ।

विषयः । गच्छाचारसूत्रव्याख्या ।

No. 73. **गणेशाचारचन्द्रिका** By **दामोदर ।** Substance, palm-leaf, 13 × 1 inches. Folia, 31. Lines, 4 on a page. Extent, 750 slokas. Character, Uriya. Date ? Place of deposit, Dāmodarpur Śásana, zilla Puri, Pandit Sādāsiva Kāvyakaṇṭha. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।
गुरुं सर्वेश्वरं मूर्द्ध्ना प्रणिपत्य प्रकाश्यते ।
दामोदरेण कृतिना गणेशाचारचन्द्रिका ॥
ब्राह्मे मुहूर्ते चोत्थाय ध्यायेद्विद्वान् मनो गुरुं ।
चिच्छिरः श्वेताम्बुजान्तस्थं द्विनेत्रं द्विभुजं सितं ॥
वराभयकरं ज्ञात्वा वन्दे मुदितमानसं ।
वामाङ्कस्थितया रक्तशक्त्याश्लिष्टमहेश्वरं ॥
मानसैरुपचारैश्च सम्पूज्य प्रणमेत् ततः ।
अखण्डमण्डलाकारं व्याप्तं येन चराचरं ॥
तत्पदं दर्शितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ।
इति नत्वा वहिर्भूत्वा मन्त्रं स्नानार्थमाचरेत् ॥ इत्यादि ।

End. दक्षिणे उरगं स्वतमेव सुत्रद्वयं न्यसेत् ।
उद्गादपरान्तानां पर्य्यन्तानि विनिक्षिपेत् ॥ ?
सूत्राणि तु गतिप्राज्ञः प्रागुद्य प्रमुखानि च ।
× × × ×
इतीदं मया तन्त्रोक्तं प्रकारान्तरं ।

Colophon. इति श्रीगणेशाचारचन्द्रिकायां सप्तमः पटलः ॥

विषयः। इति श्रीगणेशाचारचन्द्रिकायां सन्ध्याविधिर्नाम प्रथमः पटलः। जपविधिर्नाम द्वितीयः पटलः। वास्तुपूजा नाम तृतीयः पटलः। ब्राह्मणभोजनविधिर्नाम चतुर्थः पटलः। काम्यकर्मकरणविधिर्नाम पञ्चमः पटलः। मन्त्रवैगुण्यप्रायश्चित्तदक्षिणादानादिविधिर्नाम षष्ठः पटलः। सप्तमः पटलः।

No. 74. गीतगोविन्दविवृतिः By वनमालिभट्ट। Substance, country-made paper, 14×7 inches. Folia, 62. Lines, 8 on a page. Extent, 900 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1815. Place of deposit, District Chāprā, Sisoyā, Paṇḍit Rāghavaprasāda. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

स्थिराणां जङ्गमानाञ्च येन सृष्टिर्निरूपिता।
सर्वेशाय नमस्तस्मै कृष्णाय जगदात्मने॥
श्रीकृष्णदेवकरुणाप्रतिलब्धविद्यः।
श्रीशिवलेशकृपया सकिशोरभक्तिः॥
गोविन्दगीतविवृतिं वनमालिनामा।
भट्टस्तनोति सुकृती शिवदासस्नुः॥ इत्यादि।

End. कीदृशानि सारस्वतानि सारस्वतानि सरस्वतीरसभूतानि जयदेवभनिता
स्तेन सर्वपदार्था निराकृता इति भावः॥
शिवदासतनुजेन भट्टेन वनमालिना।
गीतगोविन्दटीकेयं रचिता शुभदास्तु वः॥
वैशाखे कृष्णपक्षस्यैकादश्यां शुभमङ्गले।
वाराणस्यां कृताटीका भट्टेन वनमालिना॥
× × × × ×
वंशीरवैर्मोहितमारकोटिं वन्दे सदा तं वृषभानुजारतं॥

Colophon. इति श्रीगीतगोविन्दकृष्णचन्द्रसेवको दीत्यावतंसश्रीशिवदासपण्डितात्मज-श्रीवनमालिभट्टविरचितायां (वनमालिसञ्ज्ञियां) श्रीगीतगोविन्दटीकायां सुप्रीतपीताम्बरो नाम द्वादशः सर्गः॥०। संवत १८१५॥

विषयः। गीतगोविन्दस्य व्याख्यानं।

No. 75. गुरुछत्तीसी । Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 8. Lines, 24 on a page. Extent, 325 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. दसविहे ठाणे पणत्ते, तं जहा अनुकम्पा १. संगहेंचेव २. भये ३. कोलनत्तिए ४. लज्जाय ५. गारवेणात्य ६. अधम्मे पुनसत्तमे ७. धम्मेय अट्ठमेवुत्ते ८. काहीय ९. कयत्तीए १०.

End. नवविह अहा सुयाउ गुरुगुण संगहमया छभत्तीए इय छत्तीसंछत्तीस भाउभणियाउ एह कुलाए ३९. सिरिविवयर सेन सुकगुरु सीसेणं विरयं कुलयमेयं पढ़िकु (. .) असढ़ भावा भव्वा पावतु कल्लाणं ४०.

Colophon. गुरुछत्तीसी सम्पूर्णम् ।

विषयः । ठाणाङ्गसूत्रान्तर्गतदशविधदानवर्णनं, संक्षेपेण जैनसाधूनां कर्त्तव्याकर्त्तव्यनिरूपणं, गुर्वादीणां षट्त्रिंशत् गुणकथनञ्च ।

No. 76. गोत्रिरात्रव्रतं । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 13. Lines, 16 on a page. Extent, 160 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Late Babu Hariscandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

युधिष्ठिर उवाच ।

येन लक्ष्मीः सकलापि नराणां भवने भवेत् ।
सन्तति र्वर्द्धते स्त्रीणां व्रतञ्च वद मे प्रभो ॥

श्रीकृष्ण उवाच ।

End. एतत्ते कथितं राजन् व्रतस्योद्यापनं शुभं ।
श्रोष्यन्ति वाच्यमानं ये सिद्धास्तेषां मनोरथाः ॥
भविष्यन्ति न सन्देहो तेषां लोकाश्च शाश्वताः ।

Colophon. इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे गोत्रिरात्रव्रतोद्यापनं समाप्तं ॥

विषयः । गवां व्रतादिकथनम् ।

No. 77. गोपालतापनीभाष्यम् । By विश्वेश्वर । Substance, country-made paper, 15 × 6 inches. Folia, 29. Lines, 12 on a page. Extent, 435 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Late Hariscandra Babu. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

परमकारुणिकतया सगुणोपासनक्रमेणाधिकारिजनानर्थनिवृत्तये सच्चिदानन्दस्वरूपश्रीकृष्णात्मतावाप्तये च श्रीगोपालविद्यामुद्दीपयन्ति तापनी श्रुतिरित्यादि ।

End. नारदाय इत्यत्र पञ्चम्याः सुपां सुलुगितिसूत्रेण डादेशः, भवसंतापसंतानशातनी तदर्थबोधिनी टीका जनार्द्दनविनिर्म्मिता श्रीकृष्णप्रीतये क्वणो जयति ।

Colophon. श्रीमद् विश्वेश्वरविरचिता गोपालतापनी टीका समाप्ता शुभमस्तु ।

विषयः । गोपालतापन्युपनिषद्व्याख्या ।

No. 78. श्रीगोविन्दवृन्दावनं (वृहद्गौतमीयं) । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 35. Lines, 12 on a page. Extent, 1300 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri, Śaṅkaramaṭha Madhusūdana Tīrthasvāmī. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

पुण्डरीकपुरे पूर्णे सकल्पद्रुमकानने ।
सुमेरोरुत्तरे शृङ्गे रत्नभूमिसुखावहे ॥
विचित्रचित्रसुभगे सुवर्णवालुकान्विते ।
समानोदितचन्द्रार्कसद्युतौ मणिमण्डपे ।
कल्पवृक्षवनान्तःस्थे नानापक्षिविघूर्णिते ॥
सुखं तावत् समासीनाः शौनकाद्या महाशयाः ॥
शौनकः पर्वतोगाधिर्मरीचिर्दर्भौचिस्तथा ।
शातातपः सुनीतिश्चेत्यन्येऽपि मुनिसत्तमाः ॥

स्मरन्तः कृष्णगाथास्तु बोधयन्तः परस्परम् ।
जपन्तस्तादशार्णाख्यं × × × × ॥
कदाचित् पर्य्यटन्नेको नारदो ब्रह्मणः सुतः ।
यदृच्छया तत्र यातः कच्छपीं चिन्मयीं ध्वनन् ॥
संभ्रमादुत्थिताः सर्वे नत्वा दत्त्वा वरासनं ।
उपविष्टं मुनिवरं पाद्यार्घ्याचमनीयकं ॥
भूयो भूयोऽपि मुनये स्तुवन्तो वाक्यमब्रुवन् ।
मुने त्वं ब्रह्मणः श्रेष्ठः सुतो ब्रह्मा इवापरः ॥
वयं तवोपदेशेन रटामः कृष्णवर्त्मसु ।
संसारसागरे घोरे विषयग्राहसङ्कुले ॥
पुत्रदारघनावर्त्ते स्नेहपल्लवपङ्किले ।
जायन्ते च म्रियन्ते च तेषामन्तो न विद्यते ॥
तरन्ति त्वत्प्रसादेन केन ते जीवजातयः ॥

नारद उवाच ।

एवं मया पुरा पृष्टो ब्रह्मा लोकपितामहः ।
तथा वः कथयिष्यामि यथा प्रोक्तं स्वयम्भुवा ॥

ब्रह्मोवाच ।

अज्ञानतृणराशीनामग्निर्मनुरयं मुने ।
कृष्णस्य सर्व्वमन्त्राणां मन्त्रराजो दशाक्षरः ॥ इत्यादि ।

End. सर्व्वेष्वेतेषु दोषेषु साधकेन्द्रः समाहितः ।
जुहुयाद्मूलमन्त्रेण घृतेनाष्टोत्तरं शतम् ॥
महापूजाञ्च देवस्य कुर्य्यात् तद्दोषशान्तये ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दवृन्दावने परमरहस्ये वृहद्गौतमीये पञ्चविंशः पटलः ।
श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ॥

विषयः । इति श्री गोविन्दवृन्दावने परमरहस्ये वृहद्गौतमीये १मः पटलः । २यः पटलः । ३यः पटलः । ४र्थः पटलः । ५मः पटलः । ६ष्ठ—२५ पटलाः ।

No. 79. गौरीजातकं । Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 135 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1865. Place of deposit, District Chāprā, P. O. Gopālganj, Harapura, Jagadeo Paṇḍit. Appearance, tolerable. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नमामि गौरीं शिरसा वागर्थप्रतिपत्तये ।
जातस्य अद्य विस्तृत्यां विस्तारो शुभाशुभा । ?
क्रूरक्षेत्रे यदा जन्मास्तमितो लग्ननायकः ।
अर्कजीवो यदायातो अष्टवर्षं स जीवति ॥ इत्यादि ।

End. लग्ने पापव्यये पापनिधने पापसंस्थितः ।
तदा मातृभयं विद्याद्द्वे चतुर्थे तु ॥ ?

Colophon. इति श्रीगौरीजातकं समाप्तम् ॥ संवत् १८६५ ।

विषयः । जातकलग्नशुभाशुभफलकथनमुखेन मातृरिष्ठ्यादि कथनम् ॥

No. 80. यन्त्रचक्रविवरणं । By कृष्णरथ । Substance, palm leaf, 14×1½ inches. Folia, 76. Lines, 4 on a page. Extent, 1,150 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Puri, Śaṅkara Maṭha. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।

श्रीकृष्णचरणौ नत्वा तरणी विघ्नवारिधेः ।
विवृतिर्यन्त्रचक्रस्य गणकप्रीतये ब्रुवे ॥
ग्रन्थारम्भे विघ्नविघातार्थं ग्रहराजं सूर्यं प्रणमति
यः कर्त्ता जगतां भर्त्ता संहर्त्ता महतां निधिः ।
प्रणमामि तमादित्यं वह्निरत्नाब्जमोपरं ॥
तं आदित्यं सूर्यं प्रणमामि नमस्करोमि ॥ इत्यादि ।

End. कृष्णपक्षे त्रयोदश्यां मघा × × करे रविः ।
यदा तदा गजच्छाया श्राद्धं पुण्यैरवाप्यते ॥
कृष्णपक्षे त्रयोदश्यामाश्विनकृष्णत्रयोदश्यां ।
मघानक्षत्रे यदि चन्द्रः हस्तानक्षत्रे रविस्तिष्ठति ॥

अस्मिन् योगे गजाछाया भवति । तत्र श्राद्धं पुण्यैरवाप्यते । आश्विनकृष्ण-
त्रयोदसीरे मघारे चन्द्र थिक हस्तानक्षत्रे रवि थिक इहाकु गजच्छाया
योग वलि । एथि श्राद्ध कर्म्मे पुण्य होइ ।

\+ \+ \+ \+ \+

येमन्त लेखि थिला सेरूपे व्याख्यान कलु ।

Colophon. इति श्रीकृष्णरथविरचिते संस्कृतदेशभाषाभ्यां ग्रहचक्रविवरणे अगस्त्यो-
दयादिनिरूपणाख्यो द्वादशोऽध्यायः । समाप्तः ।

विषयः । इति श्रीकृष्णरथकृते संस्कृतदेशीयभाषाभ्यां ग्रहचक्रविवरणे मध्याधिकारः
समाप्तः प्रथमोध्यायः । इति श्री...... स्फुटाधिकारो नाम द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः ।
इति श्री...... तिथ्याधिकारो नाम । ३ । (चतुर्थो नास्ति) इति श्री...... नक्षत्रचलाद्य-
धिकारो नाम । ५ । इति श्री...... वक्रनिरूपणं नाम । ६ । इति श्री ...... मङ्गलादि-
ग्रहाणां चक्रकेन्द्रादिनिरूपणं नाम ।७। इति श्री...... चक्रचक्रार्द्धादिनिरूपणं नाम । ८ ।
इति श्री...... षष्ठी संवत्सर निरूपणाख्या । ९ । इति श्री...... अयनांशचरदिनार्द्धादि-
निरूपणाख्या । १० । इति श्री...... लग्नसाधनाख्या । ११ । इति श्री...... अगस्त्योद-
यादिनिरूपणाख्या । १२ ।

No. 81. ग्रहादर्शपत्रम् । By निधिमिश्रदैवज्ञ । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 7. Lines, 12 on a page. Extent 338 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1871. Place of deposit, District Chāprā, P. O. Gopālganj, Harapura, Jagadeo Paṇḍit. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
गणेशं गिरं गोपिकावल्लभं च ।
गुरोः पादपद्मं ग्रहान् भास्करादीन् ॥
प्रणम्याथ कुर्व्वे ग्रहादर्शपत्रं ।
मतं भास्करीयं निधिः संनिरीक्ष्य ॥
षड्ग्निमोघो न शको गताब्दको-
ष्टपैर्जिनैर्वेदकरैर्विभाजितः ॥ इत्यादि

End. गतगम्यदिनैः × × × × ।
युक्तयुतोभवेद्ग्रहः ॥

अवधपुरनिवासी श्रीनिधिर्विप्रवर्य्यः ।
सकलग्रहगतिज्ञः सर्व्वसिद्धान्तरीत्या ॥
विबुधजनहितार्थं श्रीग्रहादर्शपत्रं
विधुनगवसुचन्द्रे वैक्रमेऽब्दे अकार्षीत् ॥

Colophon. इति श्रीनिधिमिश्रदैवज्ञविरचिते ग्रहादर्शपत्रे ग्रहस्पष्टाधिकारः समाप्तः ॥ संवत १८७१ ॥

विषयः । ग्रहाणां मध्यमाद्यधिकारकथनम् । दिनगणना-नित्यग्रहानयनादि कथनम् ॥

No. 82. चतुरनुयोगव्याख्या । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 6. Lines, 20 on a page. Extent, 150 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dhûmaṇḍalā cārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct

Beginning. इह प्रवचने चत्वारोनुयोगाः, तद्यथा चरणकरणानुयोगः, धर्मकथानुयोगः, गणितानुयोगः, द्रव्यानुयोगश्च ।

End. अस्माभिः प्रति पा (...) प्राग्व्याख्यातोऽनुयोग एकैकः सकलायां गाथायां, चतुरनुयोगास्तु पृथग्धुना, इति ।

Colophon. इति चतुरनुयोगव्याख्या सम्पूर्णा ।

विषयः । जैनचतुरनुयोगव्याख्या ।

No. 83. चन्द्रोन्मीलनदीपकं । Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 240 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1718. Place of deposit, Zilla Medinipur, post Garvota, gram Khunverā, Babu Vaikuṇṭha Nāth Chakravartī. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

द्वितनयः चितिराद्दिताक्षतिवाद्विन्या अगेन्द्रवाद्विन्म्या ।
सकलचराचरशिरसि परागपदं नमामि ॥ (?)
दैत्यराज इदं गुह्यं जगच्चिन्तासुदीपकं ।

मपि ज्योतिर्विदः कष्टे बुद्धिनिर्मलकारकं ।
लाभालाभं सुखं दुःखं जीवितं मरणं तथा ।
जयः पराजयः सन्धिर्गमागमविनिश्चयः ।
लुकचिन्ता च तथा मुष्टि राजावस्थादि कौतुकं । (?)
एतत् सर्व्वं महाशास्त्रे चन्द्रोन्मीलनदीपके ॥
ज्ञानदीपकमादाय वर्त्तिं कृत्वा सदक्षरैः ।
स्वरारोहेण संयोज्य ज्वालयेदुत्तराधरैः ॥
अकचटतपयशा वर्गा अष्टासेषु वर्गेषु हि बलं शुभाशुभं सर्व्वं ।
एतैश्च जगत् सर्व्वं व्याप्तमचरमक्षाभिः ॥ इत्यादि ॥

End. प्रश्नस्य वर्गदर्शनादेव यो दृश्यते स एव प्रश्नाक्षरं निरूप्यते यद्वर्गस्य प्रथमाक्षरं तद्वर्गस्य प्रथमाक्षरं भवति वर्गस्य प्रधानं आलिङ्गिते अधिके
आलिङ्गितं ... ... चतुर्थं अभिधूमिते ।
दग्धेन पञ्चमो वर्गो विलोमो धूमिताधरैः ॥
अवर्णा यदाभिधूमिता भवन्ति तदा वैपरीत्याय चतुर्थो वर्गो गृह्णीतव्यः ।
इति स्वरार्थचतुर्थप्राप्तिः ।

Colophon. इति सारोद्धारे चन्द्रोन्मीलनशास्त्रे ज्ञानपटलः समाप्तः । शकाब्दाः । १७१८ । ५ । १६ ।

विषयः । लाभालाभादिनिरूपकवर्गनिरूपणं । वर्गाणां न्यासविधिः । स्वराणामुत्तराधर-रूपेण निरूपणं । योनिनिरूपणं । दग्धसमयादीनां निरूपणं । मूलाक्षरनिरूपणं । जीवित-मरण-सुख दुःख-जय-पराजयादिनिरूपणं । कालनिरूपणं । चक्रपटलनिरूपणं । लग्नभेदे वर्गाणामवस्थानात् फलभेदकथनमिति निष्कर्षः ॥

No. 84. चयनप्रदीपः । By नरसिंह वाजपेयी । Substance, palm-leaf, 15×1 inches. Folia, 51. Lines, 3 on a page. Extent, 1,000 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Dāmodarpur Śāsana, zilla Puri, Late Paṇḍit Gopīnāth Miśra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।
एकाग्रहीनसत्वादिरपि सम्यगनुष्ठितः ।
यद्भिमनोरथप्राप्तिस्तस्मै नु ष्टग्ये नमः । (?)

श्रीनृसिंहं नमस्कृत्य कात्यायनमुनीन् गुरून् ।
चयनस्य प्रदीपोयं नृसिंहेन प्रणीयते ॥
अग्निः सोमक्रतोरङ्गमनारभ्य श्रुतोऽप्यसौ ।
लिङ्गाद्वाक्याद्दैशिकश्च नियतो हि महाव्रते ॥
न स्यादग्निष्टोमसंस्थे विद्यामग्निनिधानतः ।
अग्निष्टोमपरं वाक्यं विकृतावेव सङ्गतं ॥ इत्यादि

End. एवं साङ्गैर्भिनिर्दृत्ते चयने इतः परं त्यजेत् ।
यावज्जीवं पचिमांसं × × वर्षति धावनं ॥ (?)
नोपेयाद्वनितां शूद्रामयं धर्मो युगान्तरे ।
द्वितीयचयने भार्य्यां चर्मां वैश्याञ्च वर्जयेत् ॥
तृतीयचयने विप्रो ब्राह्मणीमपि वर्जयेत् ।
अयन्तु नियमः पुंसः सम्भवेन कलावपि ॥
... ...
इत्यग्निचिद् वाजपेयी नरसिंहविनिर्मितः ।
चयनस्य प्रदीपोऽस्तु प्रीतये सुरवैरिणः ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायाग्निचिद्वाजपेयिनरसिंहमिश्रविरचितचयनप्रदीपः समाप्तः मधुकरमिश्रेण लिखितोऽयं चयनप्रदीपः ।

विषयः । यज्ञविधिविधानं ।

No. 85. जगन्मोहनं । By कृष्णाचार्य्यः । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 243. Lines, 11 on a page. Extent, 3,600 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāprā, P. O. Gopālganj, Harapura, Jagadeo Paṇḍit. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. ब्रह्माम्भोजसुरासुरेन्द्रनिलयस्फुर्जत्किरीटोज्ज्वल-
श्रीनिर्णीडपदारविन्दयुगलस्तत्त्वस्वरूपो रविः ।
ब्रह्माण्डोदरसंस्थिताखिलजगद्ध्वान्तस्य संध्वंसनं
यः कुर्व्वन सहसा जगन्मंडलं पर्य्येति कालात्मकं ॥

ज्योतिः शास्त्रं समग्रं प्रथमपुरुषतः स्वर्णगर्भाद्विदित्वा ।
पूर्व्वं ज्ञाते पर्य्यखिलमुनिवरगणाः प्रार्थनाद्यं चकार ॥ ?
तच्चेदं विश्वरूपं मृदुपदनिकरैर्गुह्यमध्यात्मरूपं ।
शश्वत् सर्व्वप्रकाशं ग्रहचरितविदां निर्मलं ज्ञानचक्षुः ॥
स्कन्धद्वयं हृत्तविचित्रमर्थगम्भीरमाद्यावधुना यदुक्तं ।
तल्लक्षणःस्कन्धमिदं तृतीयं वक्ष्ये जगन्मोहननामधेयं ।
+ + + + । इत्यादि ॥

End. आरमं न्यग्रोधमूले यदा पृच्छति पृच्छकः ।
सर्व्वस भवेत्तस्य नात्रकार्य्या विचारणा । ?
देवगृहे नदीतीरे स्थाने चैव मनोरमे ।
उपविश्य यदा पृच्छेत् तदासिद्धिमवाप्नुयात् ॥
+ + + +
सुखोपविष्टे दिक्संस्थे पृच्छके सिद्धिरोहिता ।
विदिक्स्थे च दुरासीने कार्य्यसिद्धिर्नजायते ॥

Colophon. इति श्रीसारङ्गसाधुवचनान्वते भट्टश्रीलक्ष्मणाचार्य्यविरचिते जगन्मोहने अङ्गस्पर्शविद्या नाम द्विनवतितमोऽध्यायः समाप्तः ॥ शुभं भूयात् ।

विषयः। १ अध्याये शास्त्रावतारकथनं। २ दैवज्ञलक्षणकथनं॥ ३ हृष्ट्याध्यायः। ४ वत्सरशरीराधिपतिनिर्णयः॥ ५ सम्वत्सरफलादिकथनं। ६ नृपमन्त्रिशस्यरसनीरसाधिपफलकथनं। ७ रवेरार्द्राप्रवेशफलकथनं। ८ गुरुदयाब्दफलकथनं। ९ रविचारादिकथनं। १० चन्द्रचारकथनं। ११ भौमचारकथनं। १२ बुधचारकथनं। १३ गुरुचारकथनं। १४ शुक्रचारकथनं। १५ शनिचारकथनं। १६ राहुचारकथनं। १७ केतुचारकथनं। १८ ग्रहणफलकथनं। १९ परिवेशकथनं। २० कालनिर्णयः। २१ संक्रान्तिफलकथनं। २२ अरिष्टसूचकाध्यायः। २३ अङ्गप्रत्यङ्गदृष्टिशकुनिचादिनिर्णयः। २४ कालज्ञानं। २५ सुस्वप्नादिनिरूपणं। २६ दुःस्वप्नादिनिरूपणं। २७ तिथिफलादिकथनं। २८ वारादिकथनं। २९ नक्षत्रफलकथनं। ३० योगादिकथनं। ३१ करणादिनिरूपणं। ३२ तारावलादिकथनं। ३३ लग्नगुणादिफलकथनं। ३४ लग्नसंज्ञाकथनं। ३५ मुहूर्त्तकथनं। ३६ अवयोगकथनं ? । ३७ नक्षत्रदशादिकथनं। ३८ अवयोगपञ्चकोत्पातकथनं। ३९ अमृतयोगसिद्धयोगादिकथनं। ४० लपनसंस्थापनं। ४१ गुणदोषापवादकथनं। ४२ अष्टकवर्गलक्षणं। ४३, ४४ प्रत्येकाष्टकवर्गस्थादिफलकथनं। ४५ प्रस्तारष्टकफलकथनं। ४६ गण्डादिकथनं। ४७ प्रतिपदादितिथिनिर्णयः।

४८ रजस्वलाशुद्ध्यादिकथनं । ४९ आधानकथनं । ५० पुंसवनादिकथनं । ५१ सीमन्तोन्नय-नादिकथनं । ५२ सुतकर्मकथनं । ५३ ग्रहयोनिभेदकथनं । ५४ ग्रहवलादिकथनं । ५५ प्रश्नाधि-कारः । ५६ शुक्रप्रोक्तारिष्टादिकथनं । ५७ उपस्रुतिकाध्यायः । ५८ गर्ग-यम-वराहप्रभृति प्रणीतद्वितीयप्रकारारिष्टकथनं ॥ ५९, ६० राजयोगादिकथनं । ६१ राजयोगभङ्गादिकथनं । ६२ लग्नांशगुणकथनं । ६३ प्रभावफलकथनं । ६४ नक्षत्रजातकान्तर्भूतमहादशान्तर्दशानिरूपणं । ६५ पञ्चविधदशाभेदकथनं । ६६ स्त्रीजातककथनं । ६७ स्त्रीलक्षणकथनं । ६८ सामुद्रिकलक्षण-कथनं । ६९ नामकरणकथनं । ७० कर्णवेधकथनं । ७१ अन्नप्राशनकथनं । ७२ चौरकर्मकथनं । ७३ चौरस्त्रीकाराङ्कुरार्पणकथनं । ७४ उपनयनविध्यादिकथनं । ७५ विवाहशकुनप्रश्नकथनं । ७६ कालशुद्धिकथनं । ७७ महादोषकथनं । ७८ कृत्याकृत्यविवेकः । ७९ विवाहान्तर्भूताष्टा-दशकूटादिकथनं ॥ ८० मुहूर्त्तनिरूपणं । ८१ विवाहलग्नद्वादशकथनं । ८२ गृहप्रवेशकथनं । ८३ वास्तुनिरूपणं ॥ ८४ विजययात्राप्रश्नकथनं । ८५ केतुचिकोणाश्रितयोगकथनं । ८६ समरयात्रादिकथनं ॥ ८७ सकलदेवप्रतिष्ठापनकथनं । ८८ राजाभिषेककथनं । ८९ राज्ञां मन्त्राभिषेककथनं । ९० वस्त्राध्यायः । ९१ सर्व्वकर्ममन्त्रग्रहणादिनिरूपणं । ९२ अध्याये गृह-गोधिकाशान्त्यङ्गस्पर्शविद्यादिकथनं ॥

No. 86. जयतीर्थविजयटीका । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 40. Lines, 12 on a page. Extent, 960 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Pandit Vāmanā cārya, Bibihāṭi. Appearance, old. Prose. Correct. Incomplete

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ।

श्रीरामं श्रीरमादासं दोषदूरं गुणाकरं ।
वन्दे श्रीश्रीमदानन्दतीर्थपूर्व्वान् गुरूनपि ॥

End. उरुभक्तेः उत्कृष्टभक्तेः वशस्य अधीनस्य मम विभूषणं अलङ्कारः भवतु भूयात् भक्त्याहत + + दपिस्यात् कर्मलोके श्लाघनीयमिति भावः (इतोनास्ति) ।

Colophon. — — — — — — —

विषयः । माध्वजयतीर्थदिग्विजयव्याख्या

No. 87. जातककल्लोलः। By रघुनन्दन। Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 71. Lines, 12 on a page. Extent, 1,800 slokas. Character, Nāgara. Date Saṃ 1913. Saka 1778? Place of deposit, District Chāprā, P.O. Gopālganj, Harapura, Jagadeo Paṇḍit. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

नत्वा जातककल्लोलं आनन्दाय विपश्चितां।
शारदेभास्करेशांश्च तनोति रघुनन्दनः॥
यत्नाज्जातकग्रन्थानि संविलोक्य करोति वै।
वराहमिहिरादीनां सत्यादीनाञ्च सम्मतं॥
+ + + + मेषेक राशयः सुरजादयः।
नवभिर्नवभिः पादैः पूर्व्वतः क्रमतो धिया॥ इत्यादि।

End. अथ दिनदशा।

वेदघ्नं जन्मनक्षत्रं तिथिवारसमन्वितं।
ग्रहैणैव हरेद्भागं शेषं दिनदशा भवेत्॥
क्रोधं क्लान्तिं सुखं क्लेशं + + प्राप्तिं भयं पुनः।
ज्ञानं कलिं महाभूतिं नृणां कुर्व्वन्ति खेचराः॥
श्रीमज्जातककल्लोलमकरोद्रघुनन्दनः।
श्रीमत्लक्ष्मणपुत्रस्तु सर्व्वजातकसम्मतं।
मोदायविबुधानां च शिष्याणां हेतवे मुदा।
अकारि जातकग्रन्थः श्रीमता सर्व्ववल्लभः॥

Colophon. इति श्रीरघुनाथपण्डितविरचिते जातककल्लोले अष्टोत्तरीदशाविंशोत्तरीदशाफलाध्यायो द्वादशपरिच्छेदः॥ शिखी शशि ग्रह चन्द्र मिते समे गजमुनिखरचन्द्रमिते शके ... लिखितं॥

विषयः। १ परिच्छेदे राशिप्रभेदादिकथनं॥ २ पः रिष्टादिकथनं॥ ३ पः रव्यादिभावफलकथनं। ४ पः षड्वर्गफलादिकथनं॥ ५ पः एकादिषड्वर्गयोगफलकथनं। ६ पः राशिग्रहसंयोगे योगफलादिकथनं॥ ७ पः ८ पः अयनांशर्त्तुपक्षाङ्गादिफलकथनं। ९ पः स्त्रीभावफलकथनं। १० पः अष्टकवर्गादिचक्रकथनं। ११ पः परमायुर्लाग्निकदशायोगिनीदशादिकथनं॥ १२ परिच्छेदे अष्टोत्तरीविंशोत्तरीदशाफलादिकथनं॥

No. 88. **जातकर्मपद्धतिः ।** By **दिवाकर ।** Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 8. Lines, 18 on a page. Extent, 160 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Late Babu Hariścandra. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीमच्छिवाख्यं + + + तितज्ञ-
चक्रचूडामणिं सज्जनवृन्दवन्द्यं
विदुर्विं यं भिषसैनतुल्यं ।
तन्नौमि नित्यं भिषणाग्निहेतोः ।
श्रीकेशवश्रीपतिसुन्दरादि-
प्रणीततन्त्रादधिगत्यसारं ।
प्रकाश्यते सुज्ञदिवाकरेण
पद्यांशुभिर्जातकमार्गपद्मं ॥

End. नन्देन्दुवर्षेण मया कृतोयं
ग्रन्थोरवेः पादयुगप्रभावात् ।
शाकेनगाम्भोधिशरेन्दु तुल्ये १५४७
प्राच्यप्रबन्धान् परिभाव्य सम्यक् ॥

Colophon. इति श्रीसकलचक्रचूडामणिश्रीकृष्णदैवज्ञसुतश्रीमनृसिंहगणकस्य सुतेन दिवाकरेण विरचितायां जातकर्मपद्धतौ ग्रन्थ + + + पलङ्कारः ।

विषयः । जातकर्मविचारः ।

No. 89. **जातकार्णवसङ्ग्रहः ।** By **वराहमिहिर ।** Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 84 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, zilla Medinipur, post Garvetá, gram Khunverá, Babu Vaikunthanáth Chakravarti. Appearance, tolerable. Generally prose. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीरामः ।
नवशैलेन्दुरामाद्याः शकाब्दाः कालवत्सराः ।
कल्याद्यब्दगणः प्रभाकरहतशेषादिमासैर्युतः
त्रिघ्नः खाद्रिहृताप्तयुक् सुरहृतैर्लब्धादिमासैर्युतः ।

खचिह्नः सतिथिर्द्विधापिखहृतखिन्योमशैलोद्धृतो
हीनो × × × × शितनिशार्द्धे सावनोऽहर्गणः ॥ इत्यादि

End. प्रतीच्याञ्च तथा ज्ञेया नूने देशान्तरे सति ।
एवं क्रमेण संक्रान्ते मेषवारादिको भवेत् ।
मेषवारादितो ज्ञेया × × × × × × ॥

Colophon. इति श्रीवराहमिहिराचार्य्यविरचितजातकार्णवसंग्रहः समाप्तः ॥

विषयः । गुणकच्छेदकनिर्णयः । मध्यभुक्तिनिरूपणं । छायाधिकारनिर्णयः । चन्द्रग्रहण-निरूपणं । सूर्य्यग्रहणनिरूपणं । संक्रान्तिनिर्णयः ।

No. 90. जातकालङ्कारटीका (बालबोधिनी)। By नर्म्मदागिरि। Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 112. Lines ? Extent, 1,344 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1890. Place of deposit, Benares City, Late Babu Hariścandra. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सानन्दमिति यत्पूर्व्वमिति, गणेशः चक्षं सिद्धिसदनं लम्बोदरं भारतीं सूर्य्यादिग्रहमण्डलं, हृदन्तस्थितं निजगुरुं तान् भक्त्या सानन्दं यथा स्यात् तथा प्रणिपत्य तत् + + + जातकं श्रीमच्छिवानुज्ञया सुगमरीत्या कुर्व्वे चाहम् ।

End. गद्यैः पद्यैरिति श्रीगणेशेन अस्मिन् जातके यंशाध्यायः सम्पूर्णतः अन्यत् सर्व्वं पूर्व्वं व्याख्यातं ।

Colophon. इति श्रीनर्म्मदागिरिशावधूतेन विरचितायां बालबोधिन्यां जातका-लङ्कारटीकायां वंशाध्यायः ।

विषयः । जातकालङ्कारव्याख्या ।

No. 91. श्रीजिनशतकम् । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 6. Lines, 16 on a page. Extent, 300 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1771. Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Suri. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः ।

श्रीमद्भिः स्वैर्मे ++ भि भूवनमवि ++ वत् तापरत्येष शश्वत्
सत्स्वप्यस्माद्दशेषु प्रभुषु किमिति सन् म ++ नै वोपवक्ताः,
स्वर्य्यै वीर्य्यादिदाय्यौ इभि भवितु मिवा ++ शवोयस्य दीप्राः ।
प्रोत्सर्य्यै ++ यम्मप्रभवन (...) भुवः सश्रिये ++ ताञ्जिनौवः ।

End. यां रचां वा विवेकी बहुविषविपदां भेदिकां दैन्यशून्यान्
युष्मान् मान्याग्रगण्यान् नव न ++ शया वागसौ वाग् विधेयात् ।

Colophon. इति श्रीजिनशतके वर्णसा वाग्वर्णसो नामश्चतुर्थः परिच्छेदः सम्पूर्णः संवत् १७७१ चैत्र पूर्णिमायां ।

विषयः । जिनस्तुतिः ।

No. 92. जिनसहस्रनाम । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 120 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Suri. Appearance, very old. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीसर्व्वज्ञाय नमः ।

अर्हन्नामपि कर्णाभ्यां शृण्वन् वाचा समुच्चरन्
जीवः पीवरपुण्यश्रीर्लभते फलमुत्तमम् ॥

End. बन्ध्यानां स्तुतदं ++ चीणा ++ जीवितप्रदं
++ प्रहविध्वंसी श्रवणात् पठनात् जपात्
इति श्रीअर्हत् सहस्रनामसमुच्चये दशमः प्रकाशः ।

Colophon. इति श्रीअर्हत्सहस्रनाम सम्पूर्णम् ।

विषयः । जिनसहस्रनामकथनम् ।

No. 93. जिनस्तुतिमाला । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 7. Lines, 15 on a page. Extent, 280 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1834. Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Suri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. अस्य प्रथमपत्रं नास्ति ।

नमस्तु (...) न्यभिनन्दननन्दिता सुरवधूः परमोदरः ।

स्मरकरीन्द्रविदारणकेशरिन् सुरवधूनयनः परमोदरः ।

End. चपलचिवचिरे ++ कटोत्कट कपटोद्भटे

संस्थिवे भयलोकल +++

विकेपरमवस्तुतरां गजाराव सम (...) भायाति भायाजिते

वासनाख्यारतारावलक्षमदा ।

Colophon. इति श्रीमहावीरस्तुतिः ।

विषयः । जिनस्तुतिः ।

No. 94. ज्ञानालङ्कृतमञ्जरी । Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 200 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Chakradhá *via* Naráyanganja, Pandit Pūrṇa Candra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse and prose. Generally correct.

Beginning. ॐनमः शिवाय ।

त्रिलोचनं नमस्कृत्य जगदीशं दिगम्बरं ।

नीचारादौ मया प्रोक्ता ज्ञानालङ्कृतिमञ्जरी ॥

अथ नीचारादिभिः कालावेदने युगपद्बहुभिः प्रश्ने कृते विषयपार्थक्य-ज्ञानाय चूडामणेः प्रश्नाक्षरे नाना प्रश्नान् पर्यालोच्य आर्याचतुष्टयमाह ।

अकचटतपयशा कविकुजशित सौम्यजीवशौरीणां चन्द्रस्य च निर्दिष्टा मादाष्टौ × × ॥ इत्यादि ।

End. अथ मध्ये × × चिन्तयोः प्रकारान्तरं । पञ्चधा पुनः ।

(अतः परं खण्डितं)

विषयः। प्रश्नाक्षरानुसारेण लग्ननिरूपणं। तेनैव जन्मलग्नज्ञाननिरूपणं। लग्ननिरूपणा-द्राशिनिरूपणं। प्रश्नाक्षरेण जीवधातुमूलनिरूपणं। देवनिरूपणं। मनुजनिरूपणं। पक्षि-निरूपणं। पद्निरूपणं। स्थिरतादिनिरूपणं।

No. 95. ज्यैष्ठमाहात्म्यम् (जैमिनीयं)। Substance, country-made paper, 15×5 inches. Folia, 42. Lines, 14 on a page. Extent, 420 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Late Babu Hariscandra. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

नत्वा साम्बरमानाथं द्युमणिं सात्मजाम्बिकां।
ज्यैष्ठमासस्य माहात्म्यं वक्ष्ये प्रीत्यै विदां भुवि॥
सुवर्णंतरशैलेन्द्रे सुखासीनं जटाधरं।
उपगम्येश्वरी माता जगतां हिमशैलजा॥

End. भविष्यन्ति नरा गौरि
दिव्यदेहाजनेश्वराः।
यद्भीष्टं च तेषां ++ सर्व्वं स्यात् कृपया मम॥

Colophon. इति जैमिनीये ज्यैष्ठमाहात्म्ये भीष्मयुधिष्ठिरसंवादे द्वादशोऽध्यायः।

विषयः। ज्यैष्ठमासमाहात्म्यवर्णनम्।

No. 96. ज्योतिर्मणिः। Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 30. Lines, 5 on a page. Extent, 480 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, zilla Mayamansing, parganá Aṭiyá, post Jāmurki, grām Hálālia, Paṇḍit Sasibhúṣaṇ Bhaṭṭācāryya. Appearance. fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय।

निमथ्य ज्योतिरब्धौ च सारमाकृष्य साम्प्रतम्।
ज्योतिर्मणिरयं प्रोक्तो बालानामाशुबुद्धये॥

अथ वाराः। रविसोममङ्गलाश्च बुधो जीवः सितः शनिः।
एतानि वारनामानि पूर्व्वमुक्तानि सूरिभिः॥ इत्यादि।

End. अथ पलपरिमाणवचन ।

मासान्ते पक्षस्यान्ते पर्य्याकाशे देशे स्वाशीः ।

कान्तं वक्त्रं इत्तं पूर्णं चन्द्रं मत्वा राभौ चेत्

क्षुत्क्षामः प्राटंस्तो राहुःक्रूरः पायात्

तस्माद्धान्तेष्वर्म्मग्रस्थान्ते शय्यैकान्ते कर्त्तव्या ॥

(अतः परं खण्डितं)

विषयः । वारनिरूपणं । नक्षत्रनिरूपणं । तेषामधिपतिनिरूपणं । केन्द्रादिसंज्ञाकथनं । राश्याधिपकथनं । राशिनक्षत्रविभागकथनं । वारवेलाकथनं । गृहप्रवेशकालादिनिरूपणं । भुमिकम्पकारणनिरूपणं । संक्रान्त्यादिनिरूपणं । गुरुचक्रनिरूपणं । शुक्रादीनामष्टवर्ग-निरूपणं ॥ पलपरिमाणवचनकथनं ॥

No. 97. ज्योतिषरत्नं । By कमलाक्ष शर्म्मा । Substance, country-made paper, 14×3½ inches. Folia, 21. Lines, 4 on a page. Extent, 210 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Elángā *via* Tángail, Babu Nīlkamal Bhaṭṭācāryya, zamindar. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्य्याय ॥

प्रणम्य कालिकापादं कमला(क्ष)क्षेण शर्म्मणा ॥

क्रियते ज्योतिषां रत्नं विदुषां तुष्टिहेतवे ॥

प्रतिपत्षष्ठी एकादशी नन्दा

द्वितीया सप्तमी द्वादशी भद्रा ।

तृतीया अष्टमी त्रयोदशी जया ।

चतुर्थी नवमी चतुर्द्दशी रिक्ता ।

पञ्चमी दशमी पूर्णिमा पूर्णा ॥

नन्दाभद्राजया रिक्ता पूर्णा च तिथयः क्रमात् ॥ इत्यादि ॥

End. चन्द्रतो यदि वारिलग्नतो द्वादशद्वितीयराशिगामिनः ॥

शुक्रवाक्पति-शशाङ्कनन्दना क्षागमनकथाखिल इच्छतः ॥

इत्यादि (अतः परं खण्डितं)

विषयः। सिद्धियोगकथनं॥ राशिकथनं। दशाविभागकथनं॥ यात्राकालनिरूपणं॥ विवाहकालनिरूपणं॥ अत्र गोधूलिप्रशंसाकथनं॥ पश्चाद्व्रतादीनां कालनिरूपणं॥ गर्भादिदोषकथनंपूर्व्वकं तेषां शान्तिकथनमित्याद्यावश्यकीयज्योतिर्वचनानां संग्रहणं॥

No. 98. ज्योतिष्टोमविहारकारिका। Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 12. Lines, 2 on a page. Extent, 50 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit. Benares, Vāmanācārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. प्रागवंशः षोडशायामो द्वादशव्याम इष्यते।
प्रागवंशात् पश्चिमे भागे पत्नीशालाचतुष्पदा॥
वेदेर्विमानं सौमिक्याः क्रमैर्द्विर्द्वादशाङ्गुलैः।
आदिविंशप्रसु द्विचि चन्द्रद्वियुगभूमिषु॥

End. पश्चात् ततस्तदर्द्धन्तु दक्षिणोत्तरतः क्षिपेत्।
+ + + मध्यतुल्यांशकायया तस्य शंकवः॥
इति पदमानं। इत्येकपदमानेन सौमिका वेदिरीरिता।

Colophon. इति पदमानं समाप्तं॥

विषयः। आपस्तम्बसूत्रोक्ताग्निष्टोमविहारनिर्माणविधानं।

No. 99. ज्योतिष्टोमविहारकारिकाव्याख्या। Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 12. Lines, 7 on a page. Extent, 200 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. अथ कर्मकाण्डकलापे अतीव निष्णाततरः कश्चिदृषिकल्पः पुरुषः सर्व्वेषां सप्ततन्तूनां प्रकृतिभूतज्योतिष्टोमसम्बन्धिविहारस्य प्रतिपादकानां मण्डनकारिकाणां गूढार्थत्वात् सुखतोपलब्धये व्याख्यानमारभते॥

End. "इत्येकं पदमानेन सौमिकी वेदिरीरिता" इति। इरि॰। इतीतिकथनं त्रिनवादिश्लोकाश्रयेनेति ज्ञातव्यं॥

Colophon. इति श्रीदेवयाज्ञिकशात्रेण शारदानन्दयज्वना विरचितं पदमानेन सोमविहारप्रतिपादकानां मण्डनकारिकानां विवरणं समाप्तं॥

विषयः। ज्योतिष्टोमविस्तारप्रतिपादककारिकाव्याख्या ॥

No. 100. ज्योतिःसारः। By रमाकान्त। Substance, country-made paper, 20 × 5 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 180 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Sákräil *via* Tangail, Paṇḍit Hariscandra Tarkaratna. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

नत्वा श्रीनाथमालोक्य ज्योतिर्ग्रन्थान् समासतः।
ज्योतिःसारं रमाकान्तो वक्ति बालावबुद्धये ॥
तत्रादौ जातकगणनं ॥
मेषाद्योपि मीनान्ता राशयोलग्नसंज्ञकाः ॥
यस्य मासस्य यो राशिस्तत्र सूर्योदयः।
तत् सप्तमे चलं प्रथमलग्नारम्भे उदयः ॥ इत्यादि ॥

End. स्वराशौजीवफलं।
चाद्यष्टमे बन्धुवियोगदुःखं।
धन्मे चतुर्थे धनदारनिर्भोगः ॥
षष्ठे च रोगः कलहस्तृतीये।
सम्बृत्तनाशो दशमस्थजीवे ॥ (अतःपरं खण्डितं)

विषयः। जातकगणनं। यामार्द्धादिनिरूपणं। पताकीनिरूपणं। द्वादशद्वारनिर्णयः। बलनिर्णयः। द्रेक्काणफलनिरूपणं। होराफलकथनं। लग्ननिरूपणं। स्वराशौ जीवफलनिरूपणं ॥

No. 101. टीकासर्व्वस्वं (अमरकोषव्याख्यानम्)। By सर्व्वानन्द। Substance, palm leaf, 14 × 1 inches. Folia, 60. Lines, 5 on a page. Extent, 2,100 slokas. Character, Uriá. Date ? Place of deposit, Puri, Saṅkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

बर्हिणो बर्हापीड़ः स्फुरितपरो बालपल्लवोत्तंसः।
मेदुरमुदिरश्यामलरुचिरो व्यादेश गोविन्दः ॥

मुदेऽसौ धीराणां न गुणलवगर्व्वान्मममपरि-
श्रमः किन्तु स्वार्थस्तदिह विबुधाः चन्तुमुचितं ।
इति ये साह्ययाम्बुजमतयो नूतनतया
स्वलास्तेमी चेया गुरुषु पुनरप्यञ्जलिरयं ॥
अथटीकासर्व्वस्वं दशटीकावित् करोत्यमरकोषे ।
श्रीमत् सर्व्वानन्दो वन्द्यघटीयार्त्तिहरपुत्रः ॥ इत्यादि ॥

End. निकुञ्जकुञ्जावित्यनेन अर्थोपसर्गनिष्टत्तिः
उदयमिवोदयमुपमानादिति ॥

Colophon. इति वन्द्यघटीय श्रीसर्व्वानन्दकृतौ टीकासर्व्वस्वे शैलवर्गः ॥
(अतः परं खण्डितं)

विषयः । अमरकोषस्य व्याख्यानं ॥

No. 102. ठाणाङ्गसूत्रम् । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 78. Lines, 30 on a page. Extent, 3,900 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्री कोकापार्श्वनाथाय नमः ।
सुयं मे आउ सन्तेणं भगवया एवमक खानं एगे आया एगेद (...) एगा-
किरिया एगेलोए, एगेअलोए, एगेधम्मे, एगेअधम्मे, एगेधम्मे, एगेधम्मे, एगे-
वन्धे, एगेमोक्खे, एगेपूणे, एगेपावे, एगेआसवे, एगेसम्बरे,

End. दसपते सोगाठापोग्गला अनन्ता पणत्ता दससमतठितातो पोग्गला
अनन्ता पणत्ता दसगुण कालगा अनन्ता पोग्गला अनन्ता, एवं वणेहिं
गन्धेहि रसेहिं यासेहिं दसगुण पो (...) क्खा पोग्गला अनन्ता पणत्ता .

Colophon. सम्मत्तं च उद्दाणमिति .

विषयः । जैनमते धर्माधर्मादिशरीरस्थगुणादीणां वर्णनम् ।

No. 103. तत्त्वसारः (तन्त्रम्) । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 21. Lines, 5 on a page. Extent, 225 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Cakradhá, *viá* Nārāyanganj, Paṇdit Kālicandra Vidyābhūṣaṇ. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो भवाय ।

कैलासशिखरे रम्ये नानारत्नविभूषिते ।
आनन्दभैरवो देवः पप्रच्छानन्दभैरवीं ॥
श्री आनन्दभैरव उवाच ।
निगमागमशास्त्राणि मया तया प्रकाशितं । (?)
तेषां मध्ये सारभूतं वद कान्ते कुलेश्वरि ॥
पुरा श्रीलक्ष्मु खाभोजाच्छ्रुतं बहुविधं मया ।
श्रीरुद्रयामलाख्यञ्च तथाचोत्तरतन्त्रकं ॥
शक्तियामलमाख्यातं तथान्यं विस्तरं प्रिये ।
योगसारं समाख्यातं तथा गुह्यं वदस्व मे ॥
श्री आनन्दभैरव्युवाच ।
योगसारं तत्त्वसारं सर्व्वशास्त्रोत्तमोत्तमम् ।
प्रधानं सर्व्वशास्त्राणां तन्त्रादीनाञ्च भैरव ॥
यो न जानाति देवेश तस्य सिद्धिर्न जायते ॥
... ...
तत्त्वसारं विना वत्स तत्सर्व्वं निष्फलं भवेत् ॥
... ...
श्री आनन्दभैरव उवाच ।
तत्त्वसारस्य माहात्म्य वदस्वानन्दभैरवि ॥ इत्यादि ।

End. यो नो चरेत् इमं मन्त्रं तस्य सिद्धिर्न जायते ।
अवश्यं सम्बिदां पीत्वा सर्व्वकर्म्माणि साधयेत् ?
न पिवेद् यदि मोहेन तस्य सिद्धिर्न जायते ॥

Colophon. इति श्रीतत्त्वसारे दशमः पटलः ।

विषयः । इति तत्त्वसारे १म २य पटलः । तत्त्वसारे गुप्ततत्त्वविधाने तृतीयः पटलः ।

तत्त्वसारे ४र्थः पटलः। तत्त्वसारे श्रीमदानन्दभैरवभैरवीसम्वादे कवचसंस्कारो नाम पञ्चमः पटलः। तत्त्वसारे चण्डीमाहात्म्योपाख्याने षष्ठः पटलः। तत्त्वसारे ७म पटलः। ८मः पटलः। नवमः पटलः। दशमः पटलः। सामान्यतो योगविधायकोयं ग्रन्थः।

निगमतत्त्वसारः।

No. 104. तत्त्वामृततरङ्गिणी । By कुलानन्दनाथ। Substance, palm leaf, 20×2 inches. Folia, 23. Lines, 5 on a page. Extent, 690 slokas. Character, Bengali. Date 1660. Place of deposit, Gaṇeśamahallā, Benares City, Rāj Guru's Maṭha Appearance, very old. Verse correct.

Beginning. प्रणम्य गुरुपादाब्जं ज्ञानानन्दरसाश्रयं।
तनुते तन्त्रसाराङ्गं तत्त्वामृततरङ्गिनीम्॥
"तन्त्रे" दशशतदलपद्मे प्रोज्ज्वलत् पूर्णचन्द्रे।
हिमरुचिरुचिराङ्गं हंसपीठान्तरस्थः।
अभयवरकराब्जो योग (...) कुलकमलविलासी पातुमां देवदेवः॥

End. सिद्धान्तः करुणोधीरो निर्विकारः सदासुखी। (... ...)
श्रीकुलानन्दनाथेन श्रीनाथपदसेविना।
आनीवेऽयंस्तनंदीव तत्त्वामृततरङ्गिणी॥

Colophon. इति तत्त्वामृततरङ्गिण्यात्मविवेकोनाम सप्तमस्तरङ्गः॥
शून्यषड्रसचन्द्रे च गते शाकेऽसिते वृषे।
वैशाखे लिखिता शून्यैस्तत्त्वामृततरङ्गिणी॥

विषयः। प्रथमतरङ्गे गुरुशिष्यलक्षणम्. द्वितीयतरङ्गे शिष्यसम्बोधनम्. तृतीयतरङ्गे जीवचित्तसम्वादः. चतुर्थतरङ्गे षडाम्नायविवेचनम्. पञ्चमतरङ्गे प्रकृतिपुरुषविवेचनम्। षष्ठतरङ्गे अभेदकथनम्. सप्तमतरङ्गे आत्मविवेकः.

No. 105. तत्त्वार्थरत्नाकरः By प्रभावचन्द्र। Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 94. Lines, 22 on a page. Extent, 2,266 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1697. Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Māhārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Incorrect.

Beginning. अस्य प्रथमतः १० संख्यावधिकपत्राणि न सन्ति.
सत्यवस्तु शुभवस्तु. बिम्बप्रतिमाचैत्या (,). मित्र सहाय सखात्मादि

(...) वान्तरी . सत्य उत्तमवार्त्ता जानाति . असत् को विशेषः (... ... ...) मिथ्यात्ववैरीशचुअसत्यचुरीवस्तु . अवलोकं यतियथा, इच्छासुच्छन्दचारी, अर्द्धमत्तवत् माच कोद्रवत् . कुज्ञान शृङ्गारसंग्राम एवा (.) दि कुज्ञान जानाति . ज्ञानकुज्ञान एवं विशेषः . इति भावार्थः .

End. एवं विचार्य्य मोक्षपदार्थभावनाज्ञातव्या इति भावार्थः . इति तत्त्वार्थाधिगमे मोक्षशास्त्रे दशमोध्यायः .

Colophon. इति तत्त्वार्थरत्नाकरग्रन्थे सर्व्वार्थसिद्धौ ...धर्मचन्द्रशिष्यप्रभावचन्द्रविरचिते (... ...) श्रोतव्यनिमित्ते मोक्षपदार्थकथनं नाम दशमोऽध्यायः . इति सर्व्वार्थसिद्धसूत्र टीका समाप्ता . संवत १६६० । कार्त्तिक सुदि .

विषयः । सर्व्वार्थसिद्धसूत्रव्याख्या ।

No. 106. तलवकारोपनिषत्पदभाष्यटिप्पनम् । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 6. Lines, 18 on a page. Extent, 216 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Gaṇeśa-mahallā, Benares City, Rāj Guru's Muṭha. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः परमात्मने .

यच्छ्रोत्रादेरधिष्ठानं चक्षुर्वागाद्यगोचरं ।

स्वतोध्यक्षं परंब्रह्म नित्यमुक्तं भवामितत् ॥

केनेषितमित्यादिकां तलवकारशाखोपनिषदं व्याचिख्यासु र्भगवान् भाष्यकारोऽहं प्रत्ययगोचरस्यात्मनःसंसारित्वादसंसारिब्रह्मभावस्य उपनिषत्प्रतिपाद्यत्वासम्भवात् निर्विषयत्वादव्याख्येयत्वमाशङ्क्याहङ्कारसाक्षिणः संसारित्वग्राहकप्रमाणविषयत्वात् ब्रह्मताप्रतिपादने विरोधासम्भवात् सविषयत्वात् व्याख्येयत्वं प्रतिजानीते केनेषितमित्यादिना ॥

End. ॐ वै सर्व्वेश्वरोविष्णुः सर्व्वात्मासर्व्वदर्शनः ।

शुद्धः बोधाम्बुधिः साक्षात्सोऽहं नित्योभयः प्रभुः ॥

इत्थं तलवकारस्य भाष्ये शङ्करनिर्म्मिते ।
पद्भाष्याभिधानेऽस्मिन् निरमायि सुटिप्पणम् . ॥

Colophon. इति तलवकारोपनिषत्पद्भाष्यटिप्पणं सम्पूर्णम् .

विषयः । तलवकारोपनिषत्शङ्करभाष्यव्याख्या .

No. 107. ताजिकपद्धतिटीका, By केशवाचार्य्य । Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 7. Lines, 9 on a page. Extent, 250 slokas. Character, Bengalī. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetá, Grām Khunverā, Babu Vaikuṇṭha Náth Cakravartī. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीसूर्य्याय नमः ।
यतस्ताजिकोक्तं फलं चायनोन्यं
क्रमाद्गोक्तमन्यैर्यतो दुर्गमेतत् ।
क्रमाद्वच्मि तत्पद्धतिं प्रस्फुटोक्त्या
गणेशं नमस्कृत्य बालावबोधां ॥
ज्ञात्वा जन्म खगोदयान् प्रतिसमं जन्मार्कतुल्यो रवि
र्यत्रा × × सुखं भवेद्गतसमाः शैलाश्विदिग्भ्राः हताः ।
खाभ्रभैर्जनिवासवादिसहितास्तुष्टानगैस्तद्दिने
ष्वादिः सावयवे स्फुटोऽब्दजनिजो मासः क्वचि × × युक् ॥
अस्यार्थः । स्फुटशास्त्रानुसारेण ग्रहान् उदयान् द्वादशभावान् स्फुटीकृत्य वर्षलग्नं कार्य्यं । इत्यादि ।

End. यस्य लग्नपतिर्यस्य नवांशपतिस्तयोर्मित्रत्वे अथवा × दृष्टिः अथवा चन्द्रदृष्टौ उच्चस्थौ वा तदातनोः शुभप्रदौ तयोर्वैरंत्वेदथवा नीचस्थौ तौ अग्रमितौ तदा न शुभौ एवं धनाद्येषु भावेषु तदधिपतिस्तन्नवांशपतिश्च विचार्य्यः । पूर्व्ववत्तयोरपि मित्रत्वादौ शुभं वैरा × बड × मिति मित्रे मित्रफलं ज्ञेयं ॥

Colophon. इति श्रीकेशवाचार्य्यरचितताजिकपद्धतिटीका समाप्ता ।

विषयः । ताजिकपद्धतेर्व्याख्यानं ।

No. 108. तिथिनिर्णयः। By भट्टोजिदीक्षित। Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 33. Lines, 13 on a page. Extent, 900 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1878. Place of deposit, District Chāprā Sisoyā, Paṇḍit Rāmanāth Misra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

चैत्रशुक्लप्रतिपदि वत्सरारम्भः।

तत्रौदयिकी तिथिर्ग्राह्या।

चैत्रे मासि जगत् ब्रह्मा ससर्ज प्रथमेऽहनि।

शुक्लपक्षे समग्रं तु तदा सूर्योदये सतीति॥

हेमाद्रौ ब्रह्मोक्तेः। इत्यादि।

End. असृक्पाभयसन्त्रस्तैः कृता त्वं होलि बालिशैः।

अतस्त्वां पूजयिष्यामि भूते भूतिप्रदा भवेत (?) इति दिक्।

इति होलिका निर्णयः॥

Colophon. इति पदवाक्यप्रमाणज्ञ-श्रीलक्ष्मीधरसूरेः सूनुना भट्टोजिदीक्षितेन विरचितस्तिथिनिर्णयः समाप्तः॥ संवत्—१८७८॥

विषयः। प्रतिपदादिसकलतिथिव्यवस्थाकथनं॥ होलिकानिरूपणञ्च॥

No. 109. तिथिनिर्णयः। वैद्यनाथ। Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 22. Lines, 11 on a page. Extent, 500 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1821. Place of deposit, District Chāprā, P.O. Gopālganj, Harapurā Paṇḍit Jagadeo. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning श्रीगणेशाय नमः।

विज्ञानेश्वरयोगिना भगवतानन्तेन भट्टेन च।

श्रीमद्भोजमहीभुजा तिथिगणो यो निर्णयोऽङ्गीकृतः (?)॥

सोऽयं सम्प्रति वैद्यनाथविदुषा संक्षेपतः कथ्यते।

ज्योतिर्वेदविदामनिन्दितधियामानन्दसम्भूतये॥

तत्रैकभक्तानां मतानुसारेण प्रतिपदादितिथिषु साधारणो निर्णयः॥

End. प्राक्पक्ष एव कथितोऽनु वसिष्ठमुख्यैः।

श्रौतस्तु पक्षेऽपि बुधः शिष्यविवर्ज्यः॥

Colophon. इति शुक्लादिनिरूपणं । अनेकवाक्यविरोधानेकवाक्यांशसम्प्रति पादनादितिथिनिर्णयोद्देशकनामाष्टमः परिच्छेदः, निरूपणं समाप्तं ॥ संवत—१८२१ ।

विषयः । प्रतिपदादिसकलतिथिव्यवस्थादिकथनं ॥

No. 110. तिथिविवेचनम् । By रमापतिसिद्धान्त । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 72. Lines, 6 on a page. Extent, 1800 slokas. Character, Bengali. Date, S'aka 1332. Place of deposit, Cakradhá *viá* Nārāyanganja. Paṇḍit Kālī Candra Vidyābhūṣaṇ. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

प्रायशः सङ्कल्पानामेव कर्म्मणामारम्भकत्वात् आदौ स एव निरूप्यते । कायवाङ्मनोभिरचितं कर्म्म फलाय समर्थमिति श्रुत्या त्रयाणां मङ्गल-मुक्तं । तत्र केन रूपेण कस्याङ्गत्वमित्यत आह मनसा संकल्पयति वाचा अभिलपति कर्म्मणा चोपपादयतीति । इत्यादि ।

End. अथ सुवर्णदानं । भविष्ये ।

तथा तस्यां तृतीयायां यद्देवि ब्राह्मणाय वै ? ।
मासषोड़शमात्रं वा सुवर्णं यः प्रयच्छति ॥
सहेमरत्नखचिते विमाने सर्व्वगे शुभे ।
सर्व्वपापविनिर्म्मुक्तः सर्व्वभूषणभूषितः ॥
ततो रुद्रस्य सायुज्यं प्राप्नोति च न संशयः ॥
... ...
तथाच शाखे ।
सर्व्वदानानि नियमा आयासैश्च तपांसि च ।
यज्ञो दानं तथा जप्यं श्राद्धन्तु सुरपूजनं ।
गङ्गाया × × हुतं सर्व्वं कोटिकोटिगुणं भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीरमापतिसिद्धान्तविरचितं तिथिविवेचनं समाप्तं ॥
पक्षचिकाक्षेन्दुमिते च शाके
ध्यात्वा भवानीचरणारविन्दं ।

नभस्यस्य × × × × × × ।
× × × यत्नाद् रघुनाथशर्म्मा ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

विषयः । संकल्पनिरूपणं । मलमासविवेचनं । मासपक्षतिथिनियमनं । नक्षत्रविवेचनं । विकल्पविचारः । युग्मादिविवेचनं । जन्मतिथिव्यवस्था । प्रतिपदादितिथिकृत्यनिरूपणं । भीष्माष्टमी, अशोकाष्टमी, श्रीरामनवमीनिरूपणं । दुर्गोत्सवकृत्यनिरूपणं । देवीमाहात्म्यपाठफलकथनं । चातुर्मास्यव्रतादिविवेचनं । ग्रहणकृत्यनिरूपणं । दानव्यवस्था, तत्र भूमिदान विधिफलादिकथनं । सुवर्णदानविधिफलादिकथनञ्च ।

No. 111. तिमिरचन्द्रिका । By रामरत्न । Substance, country-made paper, 20×5 inches. Folia, 56. Lines, 7 on a page. Extent, 1400 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Śivapur *via* Tangail, Paṇḍit Bhavānīnāth Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. गुरवे नमः

चिदावासरशर्व्वरी समकरा चैतन्यचन्द्रोदया
नानाचारविचारविज्ञविमलज्ञानैकगम्याकृतिः ।
कापिध्वान्तकृतान्तदर्पदलिता पाप × × × × ।
× × × × विधायिनी हृदि मया संस्थाप्यते पूर्णिमा ॥
कलौ स्वल्पायुषः सर्व्वे साधकाः स्वल्पबुद्धयः ।
विधास्ये साधनं तेषां येन तूर्णं भवेत् × × ॥
नानागमसमुद्रेभ्यो नानानिगमसागरात् ।
विचिन्त्य पद्यरत्नानि निबध्नन्ते समासतः ॥
श्रीरामरत्नरचितां कृत्याकृत्यतमोहृतां ।
× × × × पठन्तु गुरवः प्राचीनपद्यनिर्म्मितां ॥
विविधविबुधकृतवहुविधमतानुसारेण जड़बुद्धीनां
नानाविधसंशयतिमिरौघो जातस्तद्दूरीकरणाय
तिमिरचन्द्रिका नाम संग्रहो दीप्यतु ॥ इत्यादि ॥

End. यदि नो पठ्यते नूनं तदा नैव शुभं भवेत् ।
एवं ज्ञात्वा मद्देशानि शान्तिस्वस्त्ययनञ्चरेत् ॥
इति शिवावलिः ।

Colophon. इति तिमिरचन्द्रिकायां सप्तदशोल्लासः ॥ (अतः परं खण्डितं)

विषयः । दीक्षादिनिर्णयः । प्रातःकृत्यनिर्णयः । दन्तधावनादिनिर्णयः । आचमनादि-विधिनिर्णयः । स्नानशोधनादिपूर्व्वकपूजानिर्णयः । उपचारादिनिर्णयः । निशापूजा-विधानादिनिर्णयः । यन्त्रादिनिर्णयः । मालादिनिर्णयः । नित्यजपादिनिर्णयः । कुण्डादि-निर्णयः । साधनविधाननिर्णयः ।

No. 112. तुलापुरुषपद्धतिः By मानसिंह । Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 19. Lines, 7 on a page. Extent, 400 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Cakradhā *via* Nārāyanganja, Paṇḍit Kailās Candra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

प्रणम्य गोविन्दपदारविन्दं नत्वा गुरूंश्चैव तथा द्विजेन्द्रान् ।
धर्म्मार्थकामादिचतुष्टयार्थं प्रकुर्व्वते सद्विदुषां मतेन ॥
विचार्य्य धर्म्मशास्त्राणि दानसागरसंस्थितां ।
क्रियते मानसिंहेन तुलापुरुषपद्धतिः ॥
तथाच लिङ्गपुराणे अयने द्वे युगाद्यायां तथा च विषुवद्वये ।
चन्द्रसूर्य्योपरागे च वैशाख्यां कार्त्तिकीषु च ॥
कर्णुस्रोपचयोपेते तथा मन्वन्तरासु च ।
चतुर्द्दश्यष्टमीचैव श्रीपञ्चम्यां विशेषतः ॥ (?)

— — — — —

समीपेऽश्वत्थवृक्षस्य देवशास्त्रस्य सन्निधौ ।
महादानानि देयानि नात्र कार्य्या विचारणा ॥ इत्यादि

End. ब्रह्मविष्णुगोविन्दप्रतिमात्रयं एकशय्यायां स्थापयेत् । शिव × × देव-द्वयमन्यशय्यायां स्थापयेत् । शिरोदेशे तात्रकुम्भं निद्राफललाभार्थं पञ्च-रत्नान्वितं वस्त्रयुगाच्छादितं स्थापयेत् । ततो गुरुः सर्व्वशास्त्रसाधारणं-निद्राकलशं जपेत् —

Colophon. (अतः परं खण्डितं)

विषयः । तुलापुरुषदानविषयकविधिनियमादिकथनं ।

No. 113. तृचकल्पपद्धतिः By वैद्यनाथ । Substance, country-made paper, 1 5×5 inches. Folia, 11. Lines, 17 on a page. Extent, 275 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

देशकालौ सूत्वाऽमुकगोत्रोत्पन्नस्यामुकशर्मणो ममामुकरोगस्य समूलनाशद्वारा क्षिप्रारोग्यप्राप्तये तृचकल्पोक्तप्रकारेण तृचस्य न्यासपूर्व्वकं मण्डललेखनं पीठपूजनं प्रधानमूर्त्तिपूजां —इत्यादि ।

End. आरोग्यसिद्धैर्विचिकीर्षितस्य सूर्य्यार्घ्यदानस्य शुभप्रयोगः ।
देवाकरिर्मूलमतानुरूपं श्रीवैद्यनाथो रचयाञ्चकार ॥

Colophon. इति श्रीशौनकोक्ततृचकल्पपद्धतिः .

विषयः । वेदोक्तभगवद्भास्करार्घप्रदानादिविधानम् .

No. 114. तैत्तिरीयकभाष्यटीका By प्रकटार्थकार. Substance, country-made paper, 15×4 inches. Folia, 23. Lines, 22 on a page. Extent, 621 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Gaṇeśamahallā, Benares City, Rāja Guru's Maṭha. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ श्रीगुरवे नमः ।

यत् प्रकाशसुखाभिन्नं यस्मान्तेन प्रकाशितं ।
विश्वतं ब्राह्मणे ब्रह्म तत् स्या × × हृशनिर्भयम् ॥
यजुर्वेदशाखाभेदं तैत्तिरीयकोपनिषदं व्याचिख्यासुर्भगवान् भाष्यकारस्तत्प्रतिपाद्यं ब्रह्मजगज्जन्मादिकारणत्वेन तटस्थलक्षणेन मन्दमतीन् प्रति सामान्येनोपलक्षितं सत्यज्ञानादिना च स्वरूपलक्षणेन विशेषतो विनिश्चितं नमस्कारच्छलेन संक्षेपतो दर्शयति, यस्माज्जातमिति ।

End. तैत्तिरीयकभाष्यस्य शङ्करस्य श्रुतीयसः ।
स्फुटार्थं × × कामेभ्यो निरमायि त्रुटिप्पनम् ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीप्रकटार्थकारविरचिता अनुवल्लीभाष्यटीका समाप्ता . समाप्तेयं तैत्तिरीयकभाष्यटीका .

विषयः । तैत्तिरीयकोपनिषद्व्याख्या .

No. 115. तोताद्रिमठस्थगुरुपरम्परा । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 80 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Śankara Maṭha, Paṇḍit Madhusūdan Tirthasvámi. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः । अस्मद्गुरुभ्यो नमः । अस्मत् परमगुरुभ्यो नमः । अस्मत् सर्व्वगुरुभ्यो नमः । श्रीमते रामानुजाय नमः । श्रीपराङ्कुशदासाय नमः । श्रीमद्यामुनमुनये नमः । श्रीराममिश्राय नमः । श्रीपुण्डरीकाक्षाय नमः । श्रीमन्नाथमुनये नमः । श्रीमते शठकोपाय नमः । श्रीमते विष्वक्सेनाय नमः । श्रियै नमः । श्रीधराय नमः ।
अस्मद्देशिकमस्मदीयपरमाचार्य्यानशेषान् गुरून्
श्रीमल्लक्ष्मणयोगिपुङ्गवमहापूर्णौ (?) मुनिं यामुनं ।
रामं पद्मविलोचनं मुनिवरं नाथं शठद्वेषिणं
सेनेशं श्रियमिन्दिरासहचरं नारायणं संश्रये ॥
श्रीलक्ष्माभरणं तेजः श्रीरङ्गेशयमाश्रये ।
चिन्तामणिमिवोद्भान्तमुत्सङ्गेऽनन्तभोगिनः ॥ इत्यादि ।

End. शठरिपुयतिराट् श्रीरम्यजामातृयोगि—
प्रवरगगनभूभृद्यो गिसल्लातभक्तिं ।
शमदमगुणपूर्णं नौमि रामानुजाख्यं
परिचितनिगमान्तद्वन्द्वमार्गं यतीन्द्रं ॥

विषयः । रामानुजादिश्रीधरान्तगुरूणां प्रत्येकं कतिपयश्लोकैः स्तवनं ।

No. 116. त्रिकाण्डमण्डनभाष्यम् । Substance, country-made paper, 16 × 7 inches. Folia, 75. Lines, 22 on a page. Extent, 1,650 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1923. Place of deposit, Benares City, Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. भुजङ्गा भुजगा यस्य वामगा वामलोचना ।
सर्व्वदः सर्व्वदा दिश्यात् सशिवः स शिवः स्वयं । १ ।
उक्तैरेतिर्जगति सिध्यति धर्मतश्चेत् ।
तत्र प्रमाण वचनैः कृतकेतरैश्चेत् ।

तेषां प्रकाशनदशा च गुरोः सकाशात् ।
संख्यानमेतमवसादरतो नमामि ॥

End. यं सह्याने प्रायश्चित्तनिर्णयाधिकारे बहुविस्तरो विस्तारो यस्य एवं भूतं प्रायश्चित्ताख्यं छन्दनादिषु वच्ये वदिष्यामि इतीत्यादि पूर्व्ववद्व्याख्येयं ॥

Colophon. इति त्रिकाण्डमण्डनविवरणे पुनराधेयनिमित्तनिर्णयो नाम तृतीयकाण्डं ॥

विषयः । त्रिकाण्डमण्डनस्य पुनराधेयनिर्णयपर्य्यंकव्याख्या.

No. 117. त्रिपुरी । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 1. Lines, 16. Extent, 30 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri, Sankara Matha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः परमात्मने ।

शब्दस्पर्शरूपरसगन्धादयो विषयाः पञ्चपृथिव्यादयश्च परमात्मनः समुत्पन्नाः पृथिव्यापस्तेजोवायुराकाशमिन्द्रियाणि अहङ्कारो बुद्धिर्मनश्चानन्यक्तं । तत्र पृथिवी धारणे । आपः पिण्डीकरणे क्लेदने च । तेजः पचने प्रकाशने च । वायुर्व्यूहने । आकाशमवकाशप्रदाने । इत्यादि ।

End. आयत्स्वप्नसुषुप्तेष्वेकत्र वा आजागरिते वैश्वानरः स्वप्ने तेजसः ? सुषुप्ते प्राज्ञः । स एव निर्विशेषस्तुरीयः स परमात्मा सोऽहमिति ॥

Colophon. इति त्रिपुरी समाप्ता ।

विषयः । संक्षेपेण वेदान्तवेद्यपञ्चभूतेन्द्रियजीवब्रह्मादीनां प्रकाशनं ।

No. 118. त्रिपुरीटीका । By आनन्दगिरि । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 3. Lines, 16 on a page. Extent, 100 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri, Sankara Matha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

अध्यात्मादिप्रभेदेन यदविद्या विजृम्भते ।
तद्ब्रह्म स्यामहं सत्यमानन्दज्ञानमव्ययं ॥

मुमुक्षूणां मोक्षसाधनसम्यग्ज्ञानमपेक्षमाणानामनायासेन तत्प्राप्त्यर्थं त्रिपुरीतिप्रकरणमारभमाणः सुखप्रतिपत्त्यर्थमध्यारोपापवादन्यायेन तत्त्वमुपदिदिक्षुरध्यारोपप्रक्रियया प्रथमं सृष्टिमन्वाचष्टे शब्देति । इत्यादि ।

End. संप्रति यत्र × × विवक्षायां परिशोधितं तत्पदार्थमनूद्य तस्य तस्य प्रत्यगात्ममात्रत्वं कथयति सोऽहमिति । इति शब्देन प्रकरणं परिसमापयन् यथोक्तवाक्यार्थपरिज्ञानादज्ञान × × × × निवृत्त्या पूर्णपरमानन्दाविर्भावेन कृतकृत्यो भवतीत्येतदनवद्यो भवतीति ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यभगवदानन्दगिरिविरचितं त्रिपुरीविविधसंज्ञं समाप्तं ॥ श्रीगणेशाय नमः । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

विषयः । संक्षेपेण पञ्चभूतजीवब्रह्मादिज्ञापकस्य त्रिपुरीतिनामकस्य प्रकरणस्य व्याख्यानं ।

No. 119. त्रिवर्णाचारः By जिनसेन । Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 265. Lines, 12 on a page. Extent, 6,625 ślokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1844. Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः सिद्धेभ्यः ।

तज्ज्योतिः परं ज्योतिः समं समस्तैरनन्तपर्य्यायैः ।
दर्पणतल इव सकला प्रतिफलति पदार्थमालिका यत्र ॥
परमागमस्य जीवं निषिद्धजात्यन्धसिन्धुरविधानं ।
सकलनयविलसितानां विरोधमथनं नमाम्यनेकान्तम् ॥

End. धर्मार्थकामाय कृतं सुशास्त्रं श्रीजिनसेनेन शिवार्चनापि ।
गृहस्थधर्मेषु सदा रता ये कुर्व्वन्तु तेऽभ्यास महाजनास्ते ॥

Colophon. इत्यार्षे श्रीमत्भगवन्मुखारविन्दात् विनिर्गते श्रीगौतमर्षिपादपद्माराधकेन श्रीजिनसेनाचार्य्येण विरचिते त्रिवर्णाचारे उपासकाध्ययनसारोद्धारे सूतकशुद्धिकथनीयं नाम अष्टादश पर्व्व इति त्रिवर्णाचारः समाप्तः, संवत् १८४४, वैशाखशुक्लाष्टम्यां चन्द्रवासरे, लिखीलाकरमध्ये रामपालब्राह्मण ॥ ?

विषयः। प्रथमपर्वणि पूजकलक्षणम्, द्विजातिनिर्णयप्रकरणम्, ऋषभदेवस्य पञ्चकल्याणकवर्णनम्, द्विजोत्पत्तिः भरतराजदृष्टषोडशस्वप्नफलवर्णनञ्च. द्वितीयपर्वणि सामयिकादिकथनम्. तृतीयपर्वणि शौचाचारकथनम्. चतुर्थपर्वणि स्नानवस्त्राचमनसन्ध्यार्घनित्यतर्पणनित्यनैमित्तिकश्राद्धादिकं ऋषितर्पणञ्च. पञ्चमपर्वणि गृहस्थधर्मः, देवपूजानिरूपणञ्च. षष्ठपर्वणि जिनतर्पणम्, जिनस्तुतिकथनञ्च. सप्तमपर्वणि मन्त्रोपदेशकथनम्.. अष्टमपर्वणि लोकसंस्थानमध्यलोकपृथग्वर्णनञ्च. नवमपर्वणि जिनचैत्यालयागमनादिभोजनान्तक्रियाप्रतिपादनम्. दशमपर्वणि स्वव्यापारकथनम्. एकादशपर्वणि शयनविधिः, रात्रिकृत्यं, गर्भोत्पादनं, शारीरवर्णनञ्च. द्वादशपर्वणि गर्भाधानादिपञ्चदशक्रियास्वरूपवर्णनम्. त्रयोदशपर्वणि मोञ्जीबन्धनादिजातवर्णनम्. चतुर्दशपर्वणि ब्रह्मस्वरूपवर्णनम्. पञ्चदशपर्वणि विवाहविधिवर्णनम्. षोडशपर्वणि वर्णलाभादिपञ्चक्रियावर्णनम्. सप्तदशपर्वणि अशौचप्रकरणवर्णनम्. अष्टादशपर्वणि सूतकशुद्धिकथनम्.

No. 120. "दयानन्दपराभवः." Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 84 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭī, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमद् हयग्रीवाय नमः।

श्रीमद्वैदिकसंवेद्यरघुराजेन्द्रचिन्तनात्।

योऽप्राप्नोद्रघुराजत्वं वाञ्छवेशः स इन्द्रतात्।

श्रीकाशीनगराधीशकाशीराजसमाज्ञया।

दयानन्दो निरानन्दो वामनेन प्रकाश्यते॥

End. तत एवं पराभूतं दृष्ट्वा श्रीमदीश्वरीप्रसादनारायणाभिधं महाराजं सर्व्वे जनाः जयशब्दैः समं तोषयन्ति॥

Colophon. इति दयानन्दनिराकृतिप्रपञ्चसारः सुधीभिर्विभावनीय इति शम्.

विषयः। वामनाचार्य्यकर्तृकदयानन्दपराजयः.

No. 121. दानदीपावलिः। By योगीश्वर। Substance, palm leaf, 13 × 1 inches. Folia, 128. Lines, 6 on a page. Extent, 2300 ślokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Śāsana Dāmodarpur, Puri, Paṇḍit Sadāśiva Kāvyakaṇṭha. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ।

जय सर्व्वसुराराध्य जय संसारमोचन ।
जय विघ्नतमश्चन्द्र जय सिद्धिप्रदायक ॥
लम्बोदरमवलम्बे जयमविलम्बे ददानमपवाधं ।
यन्मौलिचन्द्रलेखा सिन्दूरिताननसहृया जयति ॥
यश्चन्द्रान्वयसिन्धु × × × × निरयं
स कंसमथनमण्डलीं मण्डयन् × × × ।
लीलच्छाधरशेखरप्रविलसच्छायो महाभूतिमान्
योऽयं भृत्यस्वभावप्रभवनयवरप्रीतिदत्तात्मभक्तिः ।
श्रीमन्निःशङ्कभानुः चितिपपदयुगयोऽर्थ
... ... (?)
(श्रौतस्मार्त्तादि तत्पुण्यचयपरिचया भारताद्युक्तकीर्त्तौ) (?)
नित्यानुष्ठानतैला सुचरितविनया सत्यवैश्वानरार्चिः ।
श्रद्धाभाजां बुधानां विरचयतु चतुर्वर्गमार्गप्रकाशं
× × × × ॥

देवल-याज्ञवल्क्यौ शङ्खलिखितगौतमवृद्धवशिष्ठवशिष्ठा विष्णुबृहस्पति-पराशराङ्गिरसयोगियाज्ञवल्क्यशातातपमरीचिवद्दिष्टाः (?) सम्वर्त्तापस्तम्बौ लघुहारीतः सहारीतः दानव्यासो व्यासः सलघुकात्यायनः बौधायन-श्याणुपलिकप्रभृतयश्चालिखितानि (निरूप्य (?) निपुणं स्मृतयः षट्त्रिंशन्मतं यावत्)। ... ... महाभारतमन्वादितोक्तानि (?) ज्योतिषनानागम-मतैर्व्याख्यैः प्रमाणकैरनुहृतानि । अथ दानपरिभाषा । इत्यादि ।

End. स्वर्गप्राप्तिकामोऽहमित्युक्त्वा पुत्रपौत्रयोग्यां प्रियदत्तां भूमिं ददानि स्वस्त्या दिस्वीकारान्तं पूर्व्ववत् ।

Colophon. इति श्रीदानदीपावल्यां भूमिदानविधिर्नामचतुर्विंशतितमोऽध्यायः ।

(अतः परं खण्डितं)

विषयः । इति श्रीमन्महाराजाधिराजगजपतिनिःशङ्कभानोर्ल्ललितपदकमलधूलिकला-पालङ्कृतपात्रयोगीश्वरविरचितायां दानदीपावल्यां पुण्यदेशकीर्त्तनं नाम प्रथमोऽध्यायः । पात्रा-पात्रनिरूपणं २ । ३ । तुलापुरुषदानं । ४ । हिरण्यगर्भमहादानविधानं । ५ । ब्रह्माण्डमहा-दानविधानं । ६ । गोसहस्रमहादानविधानं । ८ । कामधेनुमहादानविधानं । ९ । हिर-

आश्वरथमहादानविधानं । १० । हेमहस्तिरथमहादानविधानं । ११ । पञ्चलाङ्गलकमहादान-विधानं । १२ । धरामहादानविधानं । १४ । कल्पलतामहादानविधानं । १५ । सप्तसागर-महादानविधानं । १६ । रत्नधेनुमहादानविधानं । १७ । महद्भूतघटमहादानविधानं । १८ । धान्याचलादिद्दशाचलविधिः । १९ । २० । गोप्रदानगुडधेन्वादिधेनुदानविधिः । २१ । बहु-देवताकालकृतगोदानविधिः । २२ । भूमिदानविधिः । २४ ।

No. 122. दानरत्नप्रदीपिका । By चन्द्रचूड़ः । Substance, country-made paper, 17×4 inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Pāruikurā, Chittagong, Paṇḍit Kālikānta Vācaspati. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

स्वर्गारोहणसोपानदानसागरपद्धतिः ।
क्रियते चन्द्रचूड़ेण दानरत्नप्रदीपिका ॥
प्रातरशौचोत्तरदिने नद्यादौ स्नात्वा प्रेतक्रियाधिकारी × × × × × × × तदनु कृतनित्यक्रियः गुरुकुलद्विजयोरनुज्ञां गृहीत्वा दानस्थानमाविशेत् ॥ इत्यादि ।

End. नमो ऽयं सवत्ससालङ्कारसोपकरणगजो विष्णुदेवताकः ।
अद्येत्यादि कृतैतत् सवत्ससालङ्कारसोपकरणगजदानकर्म्मच्छिद्रमस्तु ॥
खण्डितत्वात् समाप्तिवाक्यं नास्ति ।

Colophon.

विषयः । तिलदानविधिकथनं । भूम्यासनादिदा....धकथनं ॥ धेनुदानविधिकथनं ॥ दोलादानविधिकथनं । गजाश्वनौकादिदानविधिकथनं ॥

No. 123. दिव्यसिंहकारिका । Substance, palm leaf, 17×1½ inches. Folia, 75. Lines, 6 on a page. Extent 2700 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Dāmodarpur Sāsana, Zilla Puri, late Paṇḍit Gopināth Misra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।

वात्स्यायनसमुत्पन्नो दिव्यसिंहाभिधः सुधीः ।
एकतः स्मृतिवाक्यानि स्वोपस्थित्यै लिखाम्यहं ॥

आचारात् लभते ह्यायुराचारादीप्सिताः प्रजाः ॥
आचाराद्धनमक्षय्यमा चारोहन्त्यलक्षणं ।
श्रुतिस्मृत्युदितं धर्म्ममनुतिष्ठन् हि मानवः ।
इह कीर्त्तिमवाप्नोति प्रेत्य चानुत्तमं सुखं ।
आचाराद्विच्युतो विप्रो न वेदफलमश्नुते ।
आचारेण तु संयुक्तः सम्पूर्णफलभाग् भवेत् ॥ इत्यादि ।

End. दशकृत्वः पिवेदापो गायत्र्या श्राद्धभूक् द्विजः ।
भुक्त्वा च पार्व्वणश्राद्धे प्राणायामान् षड़ाचरेत् ॥
श्रीरामः । इति ।

Colophon.

विषयः । स्वेनैव कृते कालदीपश्राद्धदीपाख्ये स्मृतिसंग्रहे यानि बाहुल्यादुक्तानि कर्त्तव्य कर्म्मोपधायकानि वचनानि इह तु तेषामेव संक्षेपेण वर्णनं ।

No. 124. दुर्गोत्सवचन्द्रिका । By रामचन्द्र गजपति । Substance, palm leaf, $17 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 77. Lines, 4 on a page. Extent, 1540 ślokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Dāmodarpur Śāsana, Zilla Puri, Paṇḍit Sadāśiva Kāvyakaṇṭha. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीवनदुर्गायै नमः ।
अम्भोदान् चिकुरच्छलेन तपनं सिन्दूरविन्दूपधैः
पीयूषद्युतिविम्बमाननमिषा ज्योत्स्नां स्मितच्छद्मना ।
शैलेन्द्रं कुचकैतवादलिकुलव्याजाद्वहन्तीर्नदी-
रर्द्धाङ्गाय शिवस्य विश्वनिधये मूलप्रकृत्यै नमः ॥
सकलागमसारतत्त्ववेत्ता स कलावानिव सर्व्वतोऽनवद्यः ।
तनुते भुवि रामचन्द्रदेवश्चरणाम्भोरुहभक्तिमम्बिकायाः ॥
यस्योदेति यशोविधुस्त्रिजगतामानन्दमापादयं-
स्ताराभिः परिपन्थिपार्थिवरमणीगण्डैर्महापाण्डुभिः ।
का चिन्ता लवनाम्बुधौ वलयतामभ्यागते ऽस्याभितः
क्षीराम्भोधिरखण्डमण्डलपरीवेशाय नेशाय ते ॥ (?)

कर्णः कर्णपथं न याति न स ते वैरोचनी रोचते
मोघाः कामदुघा बभूवुरनघा नीचोद्भवीचिः क्वय ।
अल्पः कल्पतरुः परेषुगणना का नाम कामस्पृशां
यस्मिन् दानविधानमानवसमाधानव्रते जाग्रति ॥
वदान्यमनुयुञ्जाने जनोयमनुशंसते ।
अयं मूकायते नूनं वदान्यमिति इच्छति ॥
श्वेतद्वीपं शिशिरशिखरी लक्षते पक्षयुग्मं
सन्धे पादौ वहति कमलकक्षाधरस्यांशुशोभां ।
ताराक्षारापतिरपि तनूर्धूतपत्रानुकारी
यस्याः स्वैरं स्फुरति भुवने यस्य सा कीर्त्तिहंसी ॥
भीतेव प्रथमं विरोधिवसुधा यद्वाजिराजीखुर
क्षोभोद्भूतरजश्छलेन रिपुभिः साकं द्युलोकं गता ।
श्रुत्वा तव धरानुपालनयशःस्वर्वारनारीगणै-
र्गीतं निर्भयतामुपागतवती भूयः परावर्त्तते ॥
स निशम्य सम्यगखिलागमोदितं विबुधैर्विचिन्त्य वसुधानुमोदितः ।
शरदुत्सवे गिरिभुवः समर्चनचन्द्रिकां दिशति सम्मतां सतां ॥
मन्त्राः सन्ति क्षितिधरभुवो लक्षणो दक्षिणोऽपि (?)
प्रायो मार्गे जपकृतविधौ ये फलं साधयन्ति ।
षट्त्रिंशाक्षरमनुरयं किन्तु सञ्चिन्तितानां
नानार्थानां क्षमा इति ततः कीर्त्त्यते तत् प्रयोगः ॥
एषा विद्या सर्व्वभावानवद्या पद्या मुक्तैः सेविता मुक्तिकामैः ।
यद् वा दत्ते कामनां मन्त्रिमुख्यः सद्योदत्ते तं तमेवास्य कामं ॥
ईशानसंहितादौ यदौचित्तं कालिकापुराणादौ ।
यदबोधि रुद्रयामले सम्मोहनसन्मुखोक्तेषु ॥
यदलम्भि तत्त्वसागरसारस्वतन्त्रमन्त्रवरवाक्यैः ।
अन्यासु संहितासु च तन्त्रेष्वथवा पुराणेषु ॥
तत्तत् विषये निबन्धे यदिदं विषये विलोकितं किमपि ।
दुर्गायाः शरदुत्सवविषये तत्तत् निबध्निमः ॥ इत्यादि ।

End. इत्येवं दशदिक्षु भौतिकवह्निं दत्वाथ नत्वा न्टपो

चन्द्रार्घौं मुदितां विचिन्त्य हृदये सञ्चिन्तयेद्दीक्षितं ।
सौवर्णीमथ तां विशेषविभवैरानीय सम्मानयन्
स्वागारे विनिवेशयेदितिविधिर्भूपस्य वाञ्छानिधिः ॥
यावद् ज्यावन्धभूयं दधति मधुकराः कार्म्मुकं शम्बरारे-
र्यावत् तद्वैरिकण्ठे स भवतु भगवान् भूषणं पन्नगेशः ।
यावत् तमल्पशायी विहरति रमयानुगूढ़ × × ×
तावच्छ्रीरामचन्द्रक्षितिपतिरचिता निर्म्मितिः प्रीतिदास्तां ॥

Colophon. इति श्रीरामचन्द्रगजपतिविरचिता दुर्गोत्सवचन्द्रिका सम्पूर्णा । श्रीदुर्गे तव चरणे ।

विषयः । श्रीदुर्गा-जपविधि-होमविधि-तर्पणविधि-चतुर्विधदेवभावनादुर्गासमर्चनविधि काष्ठदेवीविधानादिविवेचनं ।

No. 125. देवीमाहात्म्यटीका (सुबुद्धिराणी) सुबोधिनीनाम्नी By माधवानन्द चक्रवर्त्ती । Substance, country-made paper, 18×4 inches. Folia, 37. Lines, 8 on a page. Extent, 750 slokas. Character, Bengali. Date, Šaka 1712. Place of deposit, Elanga *viâ* Tangail, Babu Nilkamal Bhaṭṭācāryya, Zemindar. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमश्चण्डिकायै ।

प्राक्किल भगवद्बादरायणान्तेवासी जैमिनिर्महाभारतविषयेषु केष्वतीत-पदार्थेषु सन्दिहानो मार्कण्डेयं महर्षिमुपगम्य प्राचच्छीत × × अथ तेनोक्तं नायमस्माकं कथाक्षण इति सर्व्वार्थाभिज्ञान् विन्ध्याचलनिलयां-श्चतुरः पक्षिणः पृच्छेति अमुना उपदिष्टोऽसावपि तथैवाकार्षीत् । पुनर्जैमिनिप्रश्नानुरोधात् सर्व्वादिपुराणव्याख्यानावसरो तुरीयपुरा-णव्याख्यायां मार्कण्डेयभागुरिरुम्बादात्मकमितिहासमनुवर्णयन्नोऽष्टममन्व-न्तरसुपक्रममाणा धर्म्मपक्षिण अचुर्मार्कण्डेय उवाचेति इत्यादि ।

End. एवमिति । एवं प्रकारेण सुरथः देव्या वरं लब्ध्वा सूर्य्याज्जन्म समासाद्य सावर्णिर्मनुर्भविता क्षत्रियर्षभः क्षत्रियश्रेष्ठः सावर्णिर्भवितामनुरिति पुनरावृत्तिः समाप्तिं द्योतयति सम्प्रदायात् ॥ तथा च्छायादिति चतुर्भुजेन लिखितमिदमिति । अनुष्टुभाच्छ देवीमाहात्म्य त्रयोदशाधिकानि

षट्शतानि भवन्ति । तथाहि नन्दावयः । १७ । बसुतरः ६८ । एकावद्दा । १४ । बङ्किपवी । ६० । नन्द नागा । ४९ । सुदग्ना । १० । बाणखिन । २५ । सार्द्धशशाङ्ककाला । ६१ । नन्दशरः । ५९ । सार्द्धनगाश्विनः । २७ । पञ्चशर । ५५ । सार्द्धगजाम्बयः । ६८ । × × × १७ । × ध्याशयः पाद्यगणाः क्रमेण । एवं ६२ । सार्द्धचतुरा × × षट्-शतानि । × × × × इति चण्डिमतं ।
इत्थं चयोविंशतिसंयुक्ता अनुष्टुभतां षट्कलिता इयत्य ॥
तथापि यः सप्तशतीप्रकारः स षट्शता- दिकानिबन्धनः स्यात् ॥

Colophon. इति श्रीमाधवानन्दचक्रवर्त्तिविरचितायां सुबोधिन्यां देवीमाहात्म्यव्याख्यानं समाप्तं । शकाब्दाः । १७१९ ।

विषयः । देवीमाहात्म्यव्याख्यानं ॥

No. 126. देवीमाहात्म्यटीका By हृतिदास । Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 77. Lines, 18 on a page. Extent, 594 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1582. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. (अस्य प्रथमतः कतिपयपत्राणि न सन्ति) ।

End. ...थः चत्रियर्षभः चत्रियश्रेष्ठः. चत्रिय इति आद्गुणोरपरत्वं. सूर्य्यात् विवस्वतो जन्म समासाद्य प्राप्य सावर्णिर्मनुर्भविता भविष्यति.

Colophon. श्रीहृतिदासविरचितायां सन्दर्भदीपिकायां भट्टारिकाटीकायां देवी-महात्म्यविवेचनं समाप्तम्. संवत् १५८२.

विषयः । देवीमाहात्म्य-व्याख्या .

No. 127. दैवज्ञमनोहरः By लक्ष्मीधर । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 127. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāprā, P.O. Gopālganj, Paṇḍit Jagadeo. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

... श्रेष्ठफलदो देवः । ... परमेश्वरः (आदि चातुर्गणा × × ×) क्षितिं मनस्विनः सदा ।

तिथ्यादिकाला × × × स्वरूपां
जगत् प्रसूत्यादिकहेतुभूतां ।
कालत्रयज्ञानवतीं च दुर्गां
+ + + + + + देवीं । इत्यादि ।

End. सत्वेन जायते सिद्धी रजसार्द्धफलं लभेत् ।
तमो नास्ति च सर्व्वत्वं तेषां एव फलक्रमात् ।
तिथिः पञ्चगुणाकार्य्या दिनमतन्त्र विन्यसेत् । (?)
वह्निभिस्तु हरेत् भागं शेषं यात्रा विनिर्द्दिशेत् ।
+ + + + +
ततस्तु शेषभट्टाख्यो देवाज्ञो सर्व्वशास्त्रवित् ॥
तत्सूनुर्नामनोविद्वान् प्रतिष्ठाने द्विजाग्रणीः ।
तस्यात्मजः पाठकरत्नपाणिः काशीरतो वेदविदां वरिष्ठः ।
तदङ्गजः पुण्यपुरीनिवासी स्वकर्म्मनिष्ठो धरणीश्रमान्यो ।
धारेश्वरो मानमौकः समस्तशास्त्रार्थवित् उत्तककल्पवृक्षः
तदात्मजः केशवनामा नाम्ना गणितागमकः स कृढः ।
बभूवतः तस्य च सृष्टचिर्य्यां ? यो लक्ष्मीधरस्तनुजोऽभिजातः ।
लक्ष्मीधरप्रौढ़क्रियावशात् (च कालस्य) ताननियशोधरण्यां । ?
ग्रन्थं चक्रे हि वचिरं स दैवज्ञमनोहरं ।
बालव्युत्पत्तये तेन प्रीयतास्व परेश्वरः ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीदैवज्ञमनोहरे संहितासारे केशवभट्टसुतलक्ष्मीधरेण कृतं फलग्रन्थः सम्पूर्णः ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । ऋतुफलादिकथनं । पुंसवनसीमन्तोन्नयनादिकथनं । विवाहविहितनक्षत्रादिकथनं । यामित्रादिनिर्णयः । गृहप्रवेशादिकथनं । रोगदिनमर्य्यादादिकथनं । राजाभिषेकादिकथनं । निर्गमनविध्यादिकथनं । गृहार्युदायप्रकरणकथनं । वास्तुप्रकरणकथनं । गण्डादिकथनं । अभोज्यमूलविचारादिकथनं । कर्णवेधादिकथनं । कोष्ठचक्रादिकथनं ।

No. 128. दोलतत्त्वामृतम् । By कृष्णनाथ न्यायपञ्चानन । Substance, English paper, 18 × 3½ inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 240 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Elanga *viâ* Tangail, Babu Nīlkamal Bhaṭṭācāryya, Zemindar. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

सीताया वल्लभो देवो गिरिजानन्दवर्द्धनः ।
श्रीशो वा गिरिशो वापि पुनातु दुरितात् सदा ॥
दोलयात्रा विशेषस्तेऽमृतं भाषे यथामति ।
श्रीकृष्णनाथः प्रणमन् गोपीवल्लभमच्युतं ॥
तत्रादौ वङ्गात्सवव्यवस्था लिख्यते ॥ इत्यादि ।

End. यत्तु विवेकं दोलयेद्देवं इत्युत्कलखण्डवचनं तदपि पञ्चाहानि त्र्यहाणि वा इत्यत्र त्र्यहाणि इत्यस्य समानार्थकं पूर्व्वाङ्कमध्याङ्कापराङ्कपरम्बा इत्यन्यदेतत् । न च पौनरुक्त्यं त्र्यहदोलस्यावश्याकत्वप्रदर्शनार्थत्वादित्यास्तां विस्तरः ।

Colophon. इति श्रीकृष्णनाथन्यायपञ्चाननभट्टाचार्य्यविरोचितो दोलयात्रामृतग्रन्थः समाप्तः ।

दोलारूढं नमस्यामि कृष्णं वङ्कविधायकं ।
तमिदं मनसो चन्तुं खलस्य नखरोचिषा ॥

विषयः । दोलयात्रायाः प्रमाणप्रयोगादिकथनं ।

No. 129. द्रव्यसारसंग्रहः । By रघुदेवः । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 23. Lines, 13 on a page. Extent, 920 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Puri, Śaṅkarācāryya Maṭha, Madhusūdana Tīrthasvámī. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीरामाय नमः । श्रीसीतायै नमः ।

यत्तातादात्म्यस्फुटपरिचर्यां स्वादमायार्द्धदेहं
गौरी प्राप्ता हरिरपि यदीयार्द्धदेहं जहार ।
अत्युद्दामापरिमितगुणग्राममीशं तमाद्यं
वन्दे यस्मादमलमतिभिः प्राप्यते मोक्षलक्ष्मीः ॥

रघुवीरकृतद्रव्यसारसंग्रहलोकनैः ।
सन्तस्तरन्तु निःशङ्कं सिद्धान्तसिद्धवर्त्मसु ॥
अत्र सकलशिष्टैर्ग्रन्थादौ मङ्गलस्योपनिबद्धत्वादादौ मङ्गलफलं विचार्य्यते । अत्र केचिन्मङ्गलं समाप्तिफलकं समाप्त्यन्याफलकत्वे सति सफलत्वादित्यनुमानात् मङ्गले समाप्तिफलकत्वसिद्धिरिति समाप्तिरेव मङ्गलफलं । इत्यादि ।

End. अत्र सजातीयविजातीय × × नाभिभूततेजो × × × गोलोकान्त × × तेजःस्वरूपमेकमेव गोलोकद्वयवृत्तिचक्षुः तदेव चाक्षुषजनकं अतो न तथाविधापराभिभूततेजोऽवयवारब्धगोलोकान्तर्वर्त्तितेजसः प्रत्यक्षजननापत्तिरित्यपि बोध्यं । (अतःपरं खण्डितं)

Colophon

विषयः । द्रव्यगुणकर्म्मादिषड्भावपदार्थानामभावपदार्थस्य च विवेचनं अत्र सर्व्वे एव पदार्था न्यायसम्मता ॥

No. 130. द्वितीयग्रहेनप्रयोगकारिका Substance, country-made paper, 9×4½ inches. Folia, 8. Lines, 20 on a page. Extent, 320 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1858. Place of deposit, Benares City, Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. प्रकृतौ षोड्शिन्यग्निरग्निष्टोमेऽपि नेष्यते ।
विकृत्योस्तनयोरिष्टः साद्यास्क्रादिनिषेधतः ।

End. आकृतिष्टोममवचस्य पुनर्मनस्यायं न आदिरथवृष्टिरथाद्युपस्थारोपणं ग्रजत एव भवेदुपत्ता तत्रेचस्तु सकलं प्रकृतिः प्रयोगः ।

Colophon. इत्यग्निचयनकारिका समाप्ताः ।

विषयः । अग्निचयनविधानम्

No. 131. द्वितीयश्येनोपाधानकारिका। Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 100 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Vāmanācāryya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. द्वितीये श्येनचित्याने चत्वारो पूर्व्ववद्विमा ।
शंकुः शिरोये तत् पश्चात् प्रक्रमे प्रक्रमे दश ॥

End. लोकं पृणास्ततः शिष्टा एकोनविंशदेवचि ।
च्छिरण्यादि यथापूर्व्वं समाप्ता श्येनकारिका ॥

Colophon. इति द्वितीयश्येने ऊनाधिकप्रस्ताराणां शुल्कोपधानमन्त्रोपधानकारिका समाप्ता .

विषयः। द्वितीयश्येनोपधानविधिः .

No. 132. आपस्तम्बद्विसहस्रकारिका। Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 3. Lines, 18 on a page. Extent, 120 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. प्रयोगस्तु द्विसाहस्रे मन्त्रास्तु विहिताः पुनः ।
द्विसाहस्रेऽपि च ज्ञेयाः सर्व्व एव विचक्षणैः ॥
अपि वा सन्ततिर्ज्ञेयाः प्रस्तावेपि तृतीयके ।
वशानामुपधानं स्याच्छिष्टतां चापि चेष्यते

End. चाद्धयाकोपधानं स्याच्छिष्टा लोकं पृणा इव ।
चितौ च्छिरण्यमित्यादि चितिधर्म्मैः प्रवर्त्तते ॥

Colophon. इति द्विसाहस्रकारिकाः समाप्ताः ।

विषयः। द्वितीयश्येनश्चद्विसहस्रचिसहस्रदृष्टकाभिः रचनाप्रकारः ।

No. 133. धम्मिल्लचरित्रम् । Substance, country-made paper. 12×5 inches. Folia, 109. Lines, 24 on a page. Extent, 3,927 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Dinmaṇḍālācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. अर्हं श्रीपार्श्वप्रभु नमोनमः ।
बोधिबीजं सतांक्षान्तभूमौ बप्तुमना इव ।
योऽध्यात् इषं पदोपान्ते स श्रीमान् ऋषभःश्रिये ॥

End. एवं बुधाःश्रुतिसुधां श्रुतिधम्मिलस्य ।
सम्यङ ५.१ निशम्यचरितं करुणाकरस्य ।
आमुष्मिकैहिकसुखाय भजन्तु जन्तुः ।
रत्नार्थमादरमुदारधियः सदैव ॥

Colophon. इति श्रीजयशेखरसूरीन्द्रकृतं धम्मिल्लचरित्रं सम्पूर्णम् .

विषयः । धम्मिल्लनामकस्य कस्यचित् वैश्यपुत्रस्य चरित्रम् .

No. 134. बौधायनधर्मप्रश्नः By बौधायन । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 28. Lines, 18 on a page. Extent, 560 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अथातः सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यास्यामो धर्मज्ञसमयः प्रमाणं वेदाश्च चत्वारो वर्णा ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्राः तेषां पूर्वः पूर्वो जन्मतः श्रेयान् शूद्राणां अदुष्टकर्मणामुपायनं वेदाध्ययनं अन्याधेयं फलवन्ति च कर्माणि शुश्रूषा शूद्रस्येतरेषां वर्णानां पूर्व्वस्मिन् पूर्व्वस्मिन् वर्णो निःश्रेयसं पुरा उपनयनं विद्यार्थस्य श्रुतितः संस्कारः ॥

End. सम्यग्विनीतानां वृद्धानां आत्मवतां अलोलुपानां अदाम्भिकानां इत्यसाहस्य भजेतैवमुभौ लोकावभिजयति स्त्रीभ्यः सर्व्ववर्णेभ्यश्च धर्मशेषान् प्रतीयात् इत्येक .

Colophon. — — — — — —

विषयः । चतूर्णां वर्णानां धर्मकथनं

No. 135. नयमयूखमालिका । (By अप्पयदीक्षित ।) Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 130. Lines, 16 on a page. Extent, 2,080 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihaṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीहयग्रीवाय नमः ।

छेषारवैर्यः श्रुतिवृन्दनिर्भरैः क्षीयां वनन्ति खरसोदितां पुरा ।
निश्वासपङ्क्तिं निखिलामपि नयीमश्वाननः पातु स वश्चिरं श्चरिः ॥
श्रेयसां निधिमिव श्रियःपतिं प्रेक्षतां प्रियहिताध्वदर्शना ।
लक्ष्मणार्यमिव हृदयानुसारिणी रच्यते नयमयूखमालिका ॥

End. बृहदारण्यकवचसां चर्यो (.) ब्रह्मजीवैक्यं सुप्ताभेदश्रवणात् पत्यादिशब्देभ्यः .

Colophon. इति श्रीभरद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीमदद्वैतविद्याचार्यश्रीविश्वजिद्याजि श्रीरङ्गराजाध्वरिवरसूनोरप्पयदीक्षितकृतौ वर्त्मतसारे (?) नयमयूखमालिकाख्ये द्वितीयपरिच्छेदे प्रथमाध्यायस्य तृतीयः पादः .

विषयः । उत्तरमीमांसावृत्तिः .

No. 136. नलचरित्रम् । Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 148. Lines, 15 on a page. Extent, 5,950 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीशङ्खेश्वरपार्श्वनाथाय नमः ।

नमोस्तु जितदेवाय विघ्नविध्वंसकारिणे ।
चाण्डचापुरसंस्थायिशान्तये कृतशान्तये ॥
स्वस्ति श्रीसेवते नित्यं यस्याङ्घ्रिपद्मयामलं ।
तं वर्द्धमाननामानं नमामि नतनाकिनम् ॥

End. सतीशिरोमणेर्मैत्रगुणाः संकथिता मुदा ।
प्रसादेन गुरोर्लब्धा यादृशा तादृशाः पुनः ॥
पूर्व्वभवचरित्रेण धनदाख्यसुरस्य च ।
चरित्रं नलराजस्य पवित्रं कथितं मया ॥ इत्यादि ।

Colophon. — — — — — —

विषयः । जैनमते नवचरित्रवर्णनम् ।

No. 137. नवतत्त्वटीका । Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 8. Lines, 16 on a page. Extent, 500 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1772. Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. जयति श्रीमन्महावीरः श्रेयः श्रीश्रेणिसंश्रयः ।
सम्यक् जीवादितत्त्वानामवबोधनिबन्धनम् ॥
नवतत्त्वस्य सूत्रस्य परिमितपरिणामस्य प्रभूतपरा ।
(. .) स्यातीव गम्भीरार्थस्य सुगमजनावबोधाय विचारः कश्चिदुच्यते ॥
तथाहि जीवाजीवेत्यादि ॥

End. अजीवस्य मूलभेदाः (१४) तेस्कन्ध (१) देशः (२) प्रदेशपरमाणु (४) ते च द्रव्य-क्षेत्र-काल-भाव ते चतुर्गुणाः क्रियन्ते ततः (५६) भवन्ति, (२५) भेदाः मिलिताः (८१) भवन्ति. एषां मध्ये भङ्गाः (४८) मिलिता भङ्गा भवन्ति. सर्व्वे (५६३) अजीवस्य इति अजीवस्य (५६३) भेदाः सम्पूर्णाः ।

Colophon. सम्वत् १७७२ पौषकृष्णपक्षे ॥

विषयः । जैननवतत्त्वसूत्रव्याख्या ।

No. 138. नवीननिर्माण By रघुदेव शर्म्मा । Substance, country-made paper, 9×4½ inches. Folia, 104. Lines, 12 on a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Durgāghāṭ, Bābācārī Śāstrī. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीनरसिंहाय नमः ।
भोक्तुं नवनवनीतं विनीतमिव यातमङ्गमम्बायाः ।
वेदाविदितगुणवन्तं नन्दसुतं तं नमस्यामः ॥
अयत्नतः पण्डितमण्डलीनां गुढार्थतत्त्वप्रतिपत्तिहेतोः ।
संक्षेपतः श्रीरघुदेवशर्म्मा नवीननिर्माणमिदं तनोति ॥

प्रत्यक्षप्रमाणोपजीवकत्वात् प्रत्यक्षानन्तरं अनुमानं निरूप्यते प्रत्यक्षप्रमित्युपजीवकत्वात् प्रत्यक्षप्रमित्यनन्तरं अनुमितिर्निरूप्यते । नन्वसङ्गतं न प्रयुञ्जीत इति वाक्यात् अनन्तरनिरूपणे सङ्गतिरपेक्षिता किं तत् प्रदर्शनेन किम्वा निरूपणीयनिरूपणप्रतिज्ञयेति चेन्न । यतो यत् यत् प्रतिपाद्यनिरूपितसङ्गतिमत् प्रतिपादकः × × × × × × × × वाक्यं भवतीति नियमात् प्रत्यक्षग्रन्थानुमानग्रन्थयोरेकप्रयोजनबलज्ञानार्थं सङ्गतिप्रदर्शनं ॥ तस्य च ग्रन्थप्रवृत्तौ इष्टसाधनताज्ञानविषया उपयुक्तत्वात् न वैयर्थ्यं × × × × × × × × न च घटादिप्रत्यक्षेऽपि इदानीन्तनक्षतिसाध्यत्वानुमितिप्रयोज्ययागादिजन्यादृष्टद्वारानुमित्युपजीवकत्वमस्त्येवेति कुतो न व्यभिचार इति वाच्यं ॥

End. नन्विदमयुक्तं तथापि हेतुसामानाधिकरण्याभावप्रतियोगितावच्छेदकत्वांशे तद्धर्मितावच्छेदकव्याप्तिज्ञानं नानुमितिहेतुः तथासति हेत्वधिकरणवृत्त्यभाव प्रतियोगितावच्छेदकसाध्यतावच्छेदकमिति व्यभिचारज्ञानकालेऽप्यनुमित्यापत्तिः किन्तु तदंशे सद्धर्मितावच्छेदकं तथाविधज्ञानमेव तथा, तथा च गोत्वे समानाधिकरण्यं ।

Colophon. अतःपरं खण्डितं

विषयः । अनुमानचिन्तामणिव्याख्या ॥

No. 139. नानार्थरत्नं By श्रीनाथ । Substance, country-made paper, 16 × 5 inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 80 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansing, Pargana Aliá, Post Jamurki, Gram Haláliá, Paṇḍit Candra Nāth Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

यं गद्यपद्यवचसां निकरैः प्रभाते
किञ्चित् स्फुरत्कमलकोरकचक्षयुग्माः ।
संयत्य चेन्द्रियगणान् मुनयः स्तुवन्ति
भूयादसौ ग्रहपतिर्मम साध्यसिद्ध्यै ॥
नानाकोषान् समालोक्य विचिन्त्य पण्डितैः सह ।

नानार्थरत्नं कुरुते श्रीश्रीनाथ इदं लघु ॥
जानन्ति पण्डिताः सर्व्वं तदर्थं न परिश्रमः ।
संक्षिप्तविषदो ग्रन्थः शिशुभिर्दृश्यते मुदा ॥
अनेकार्थकोषेष्वनेकेषु सत्सु भवेद्व्यर्थ एष प्रबन्धो लघुर्नो ।
विधौ पूर्णदेहे यथा ध्वान्तमोषे कलां तस्य भाले बिभर्त्ति स्मरारिः ॥
नानार्थः प्रथमान्तोऽत्र ज्ञेयो लिङ्गन्तुरूपतः ।
स्त्रीपुंनपुंसकैः शब्दैर्बोद्धव्यमपि कुत्रचित् ॥
सप्तम्यन्तन्तु तद्वाच्यं सप्तमी न विशेषणे ।
वर्ज्जयित्वा स्त्रियां पुंसि क्लीवे चेतीह निश्चितं ॥
... ... पर्य्याय उच्यतेऽधुना ॥
प्रकाशे परमे काले ब्रह्मण्यात्मनि कः पुमान् ॥ इत्यादि ।

End. इन्द्रे सूर्य्ये यमे विष्णौ भौरौ सोमे कपौ हरिः ।
× × × सिंहे च मरुते भेके केतौ शुकेऽपि च ।
लोकान्तरे घोटकेऽपि भुजङ्गेऽपि हरिः स्मृतः ॥

Colophon. (अतः परं खण्डितं)

विषयः । नानार्थकशब्दकथनं ॥

No. 140. नाममालावृत्तिः Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 164. Lines, 18 on a page. Extent, 8856 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1658. Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीवीतरागाय । अर्हम् .
धर्मतीर्थकृतां-वाचं नत्वा तत्त्वाभिधायिनीं ।
स्वोपज्ञनाममालाया विवृतिं विदधाम्यहम् ॥
श्रेयोर्थमयमारम्भः किं तत्रात्मविकत्थनैः,
परात्मनिन्दां स्तोत्रं हि नाद्रियन्ते मनीषिणः.

End. दिग्देशे काले पूर्व्वादौ प्रागुदक् प्रत्यगादयः,
अव्ययानामनन्तत्वात् दिङ्मात्रमिह दर्शितम् .

यदाङ्कः.

इयन्त इति संख्यानं निपातानां न विद्यते,

प्रयोजनवशादेते निपात्यन्ते पदे पदे ॥ इति ।

Colophon. इत्याचार्य्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां स्वोपज्ञाभिधानचिन्तामणिनाममाला-टीकायां सामान्यकाण्डः षष्ठः । समाप्ता चेयं अभिधानचिन्तामणि-नाममालायाष्टीका. संवत् १९५८ भाद्रपदमासे कृष्णपक्षे भृगुवासरे ॥

विषयः । हेमचन्द्राभिधानव्याख्या ॥

No. 141. नारदसंहिता । Substance, country-made paper, 14×5 inches. Lines, 12 on a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chapra, P.O. Gopalganj, Harapurā, Jagadeo Paṇḍit. Appearance, tolerable Verse. Correct.

Beginning. श्रीनारायणाय नमः । श्रीगणेशाय नमः ।

अतः शृणुत साक्षादीश्वरो भगवतो महान् ।

आत्मगुह्यायां निर्मितो ... ... ।

वक्ष्ये शुभाशुभफलप्राप्तये सर्व्वदेहिनां ।

होराख्यस्य शास्त्रस्य व्यवहारप्रसिद्धये ॥ इत्यादि ।

End. श्राद्धकर्मण्यमावस्या लक्षश्राद्धफलप्रदा ।

हस्तद्वये पुष्यचतुष्टये च ।

हस्तत्रये मैत्रचतुष्टये च ।

सौम्यद्वये च श्रवणात्रये च ।

श्राद्धप्रदाता बहुपुत्रवान् स्यात् ॥

Colophon. इति श्रीनारदसंहितायां श्राद्धलक्षणं ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । १ अध्याये शास्त्रोपनयनकथनं । २ ग्रहचारादिकथनं । ३ संवत्सरादिकथनं । ४ तिथिलक्षणकथनं । ५ वारलक्षणकथनं । ६ नक्षत्रादिककथनं । ७ योगकथनं । ८ करणादिकथनं । ९ मुहूर्त्तादिकथनं । १० उपग्रहादिकथनं । ११ संक्रान्तिकथनं । १२ गोचरादिकथनं । १३ चन्द्रताराबलादिकथनं । १४ लग्नबलाबलादिकथनं । १५ आद्य-र्तुफलकथनं । १६ नामादिकथनं । १७ पुंसवनकथनं । १८ । सीमन्तोन्नयनकथनं ।

१९ शतकर्मकथनं । २० नामकर्मकथनं । २१ अन्नप्राशनं । २२ । २३ । मङ्गलाङ्कुरार्पणादिकथनं । २४ मुण्डनादिकथनं । २५ छुरिकाबन्धनकथनं । २६ । २७ । विवाहप्रश्न-कन्यावरपूजादिकथनं । २८ सुरप्रतिष्ठाकथनं २९ । ३० विवाहनववास्तुपूजादिकथनं । ३१ । ३२ यात्रागृहप्रवेश-कथनं । ३३ । ३४ वृष्टिलक्षणकूर्मविभागादिकथनं । ३५ उत्पातकथनं । ३६ वायसमैथुन-शान्तिकथनञ्च । ३७ पक्षिसरटाद्युभशान्तिः । ३८ । ३९ । ४० । ४१ । ४२ । पीतपिङ्गला-दिशान्ति । ४३ परिवेशलक्षणं । ४४ शुभलक्षणादिकथनं । ४५ श्राद्धलक्षणकथनं ॥

No. 142. नारायणशतकम् । (पीताम्बरकविचन्द्रकृत-टीकासहितम्) By विद्याकरपुरोहित । Substance, palm leaf, $11 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 92. Lines, 5 on a page. Extent, 1400 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Puri, Uria Maṭha, Mohanta Adhikari Rámkrisṇ. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीनारायणशतकं ।

स्विद्यन्नं चिरलं यदि समुदयते नष्टमन्वेष्टुमिच्छा
श्रेयः पार्श्वे तदा स्वे हृदि मिलदमलस्नेहपूरस्य पूर्णे ।
आसाद्य द्योतमानं श्रमकृपदशां संहृतांहःपतङ्गं
दध्यादध्यात्मदीपं दलिततमतमस्तोममीशस्य धाम ॥
विष्णोःपीठपद्मं तदितरललनालभ्यवाक्यसीमां
हस्ताभ्यां विभ्रमाभ्यावपि सुभगतमे किञ्च सञ्चारयन्तं ।
स्नेहर्द्धिं प्रस्नुवानामपि वनजवनीमादराद्रूढयुग्मे
न्यस्याम्भोजालया यत् परिचरति चरेत्तत् स्मरेत् पादपद्मं ॥ इत्यादि ।

टी॰ प्र॰ कमला चपलास्निग्धा अधमश्रीधनार्थितं ।
तापत्रयव्यपोहाय नारायणमुपास्महे ॥
पीताम्बरेण मिश्रेण कविचन्द्रेण तन्यते ।
नारायणीयशतकव्याख्या विशदचन्द्रिका ॥ इत्यादि

मू॰ अ॰ योगीन्द्राणां विषः षड्विषधरविषमानिच्छतां बोद्धमद्धा
वस्त्रौघोत्थैर्मघोनो धनुभिरगणितैश्चित्रमुद्यद्गुणैश्च ।
निर्व्वाणीभूय भूयः सफलयति मतिं शोभया भावमूलं ।
न्यस्योद्दोषां विभूषां भवयतु मच्चिरं मौलिमाम्नायमौलेः ॥

End. इति श्रीविद्याकरपुरोहितविरचिता श्रीनारायणस्य प्रत्यङ्गवर्णना समाप्ता ।

टी॰ आ॰ शिरसः विभूषां मौलिमिति पूर्व्वमते मद्दीयतु भक्ता इति शेषः अत्र शेषोल्लापितो विरोधालङ्कारः ।

विद्वन्मदद्विरदसिंहस्टसिंहसूनुः पीताम्बरः कविकदम्बकेशरीशः ।

विद्याकराभिधपुरोहितसूरिक्लृप्तनारायणीयशतकस्य चकार टीकां ॥

Colophon. इति श्रीपीताम्बरकविचन्द्रकृता श्रीनारायणशतकटीका सम्पूर्णा ॥

विषयः । श्लोकशतेन श्रीनारायणस्य प्रत्यङ्गवर्णनं ॥

No. 143. नासीकेतोपाख्यानम् । Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 38. Lines, 8 on a page. Date Sam. 1862. Place of deposit, District Chaprā, P.O. Gopālganj, Harapurā, Jagadeo Paṇḍit. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

सुत उवाच ।

गङ्गातीरे सुखासीनं कृतस्नानमलङ्कृतं ।

प्रमदाभिर्वृतं नच दीक्षितं जनमेजयं ॥

प्रायश्चित्तविशुद्ध्यर्थं (× ×) द्वादशवार्षिकीम् ।

उपदेष्टुं महाभागो द्विजश्च कृतवांस्तथा ॥ इत्यादि

End. ज्ञानमाप्नोति परमं सर्व्वाभीष्टफलप्रदं ।

धर्म्मः सम्वर्द्धते तस्य हिमांशुश्च सिते यथा ॥

तस्मात् श्रुत्वा प्रयत्नेन वाचकं तोषयेत् नमः ॥

सन्तानवृद्धिजनकं रहस्यमवनीपतेः ॥

Colophon. इति श्रीनासीकेतोपाख्याने जन्मविशेषप्राप्तिभूतशुभाशुभकथनं नाम अष्टादशोध्यायः ॥ संवत १८६२ ॥

विषयः । १ अध्याये उद्दालक-पिप्पलादसंवादमुखेन पुत्रफलादिकथनं ॥ २ चन्द्रवत्या-श्रयागमनकथनं । ३ पितापुत्रसंयोगकथनं । ४ चन्द्रावतीविवाहकथनं । ५ धर्म्मराजदर्शनं । ६ पितापुत्रसंवादकथनं । नरककीर्त्तनं । ८ नरकगामिसामान्यकथनं । ९ नरकाविशेषकथनं । १०—११ नरकविशेषवर्णनं । १२ कालासुरयुद्धकथनं । १३—१४ स्वर्गसाधनधर्म्मोपदेशकथनं ।

१५ पुण्योदकानदीवर्णनं । १६—१७ यममार्गनिर्णयः । १८ अन्नविशेषणाग्निश्राद्धभा-दिकथनं ।

No. 144. नित्यहोमकारिका । By बलराम । Substance, palm leaf, 11 × 1 inches. Folia, 2. Lines, 5 on a page. Extent, 30 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, late Pandit Gopināth Misra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. शुभमस्तु । नमो बलपुरुषाय ।

आहिताग्नेर्होमकर्म सायं प्रातर्विधीयते ।
नर्य्येऽध्वर्य्ये तथाशंसेऽध्वर्युणा स्वयमेव वा ॥
नर्य्योऽग्नेयो गार्हपत्यः शंसस्त्वाहवनीयकः ।
अध्वर्य्यो दक्षिणाग्निः स्यादिति याज्ञिकसम्मतिः ॥
अध्वर्युवद्धरयामीति प्रागस्तजमनोदयात्
वदेत् स्वाध्युद्धरेत्येतमद्दीये होमकर्म्मणि ॥ इत्यादि ।

End. नर्य्याध्वर्य्यान्तरा गत्वा स्मृत्वाध्वर्य्यन्तु चेतसा ।
निष्क्रामेद्दक्षिणद्वारा सर्वत्र स्मार्त्तमाचरेत् ॥
बलरामेण रचिता नित्यहोमस्य कारिका ।
बालज्ञानाय विद्वद्भिः क्षम्यतामत्र चापलं ॥

विषयः । नित्यहोमविषयिणी नियमावलिः ।

No. 145. नित्याचारः । By विद्याकर वाजपेयी । Substance, palm leaf, 15½ × 1 inches. Folia, 128. Lines, 6 on a page. Extent, 1180 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Sāsana Dāmodarapur, Puri, late Pandit Gopināth Misra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।

यद्रा यदापि धर्म्मोऽस्त्येत्यज्ञैः सतत्वभीक्षतः ।
सनातपादरूपेण यो जातस्तं हरिं भजे ॥

नातपादपद्माम्भोजं नत्वा वाजसनेयिनां ।
नित्यान्याह्निककृत्यानि लिख्यन्ते तत्प्रसादतः ॥
दुरितक्षपणार्थानि कानिचिच्च प्रसङ्गतः ।
तथा वैष्णवकृत्यानि लिख्यन्ते चेह नित्यवत् ॥
प्रसङ्गानुप्रसङ्गा च यद्यत् पुंसामवेक्षितं ।
तत्तत् सर्व्वमिहालेख्यं प्रसङ्गात् साधुतुष्टये ॥ इत्यादि ।

End. तेनैतेषां मध्येऽन्नादीनां प्रवेशाच्च स्यादशुद्धिरिति "क्षुते स्नेष्मपरित्यागे पीते च। भक्षिते सति । चण्डालस्य च सम्भाषे स्पृष्टे वाचम्य शुध्यती"त्यादि वाक्यैर्यच यत्राशुद्धिरुक्ता तत्र तन्नेणाचमनं अशुद्धिनिवृत्त्यर्थं प्रत्यवायानुत्पादार्थञ्च यत्र अशुद्धिर्नास्ति तत्र प्रत्यवायानुत्पादनीयतार्थं एवं ताम्बूलभक्षणादावपि अशुद्धाभावेऽपि आचमनं प्राप्नोति अतएव भट्टपादैः परस्परस्पृष्टताम्बूलभक्षणं देवसानावाचमनं च दाक्षिणात्यानां दुराचारा उक्ता इति ।

Colophon. इति श्रीमदग्निचिद्दिवाकरवाजपेयिकृतौ नित्याचारे दिवसस्य प्रथमभागकृत्यं समाप्तं ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । निद्रान्तादारभ्य दिवसस्य प्रथमभागपर्य्यन्तं वाजसनेयिनां वैष्णवानाञ्च कर्त्तव्यानां कर्म्मणां समुदाहरणं । प्रसङ्गात् तिथिप्रभृतीनां तत्त्वनिरूपणञ्च ।

No. 146. नित्याचारपद्धतिः । By गोपालानन्द । Substance, palm leaf, 13 × 1 inches. Folia, 79. Lines, 6 on a page. Extent, 1985 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. पूर्णमानसः कृष्णः ।
राधाधरमधुपानालसलोलविलोचनोऽवतु नः ॥
अन्वब्धिःशेषभासार्णवमथनेन भ्रतभूरियशः
कौमोदकीपूर्णचन्द्रः श्रीमार्कण्डेयशर्म्माऽजनि ।
धरणितले माङ्गलिः काश्यपपुराणान्यवलोक्य ?
भूयो द्विजन्मनां सामविदां हिताय ॥

कात्यायनमुनिगदितं गोभिलभाष्यं तथा वीक्ष्य ।
श्रीगोपालानन्दस्य मानसं प्राप्य दुर्लभं ॥
तथात्मानं समादध्यात्प्रबुध्येत यथापुनः ।
ब्राह्मे मुहूर्त्ते बुध्येत धर्म्मार्थौ चानुचिन्तयेत् ॥
रात्रेः पश्चिमयामस्य मुहूर्त्तो यस्तृतीयकः ।
स ब्राह्म इति विख्यातो विहितः सम्प्रबोधने ॥ इत्यादि ।

End. इदस्मृतिमतं पुण्यं प्रातरुत्थाय यः पठेत् ।
दुःस्वप्नं जायते तस्य सुस्वप्नं नात्र संशयः ॥

Colophon. इति श्रीगोपालानन्दविरचिते नित्याचारपद्धतौ सायाह्नादिरात्रिकृत्यस्वप्नफलादिकं समाप्तं ॥ समाप्तोऽयं नित्याचारपद्धतिः ।

विषयः । सामगानां नित्यकृत्यनिरूपणं ।

No. 147. निर्णयामृतं । By अल्लाडनाथ । Substance, country-made paper, 13×5 inches. Folia, 81. Lines, 11 on a page. Extent, 2400 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chaprā, P.O. Samariā Siśoya, Paṇḍit Rāghava Prasād. Appearance, very old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

कारणमेकं जगतां वारणमास्येन वारणं विपदां ।
किमपि मनोमननीयं प्रत्यूहव्यूहदारणं वन्दे ॥
१० श्लोकाः न सन्ति ।

× × × × ×
× × × × ×
× × × × ×

अनेन दिव्येन सदाभिषिक्ताः
सिंहासनाध्यासयिनो निरस्ताः ।

श्रीसूर्य्यसेनेन वनेऽपि राज्यं
कान्तातपत्राः कलयन् प्रभिन्नाः ॥
× × × × ×
चकास्ति यस्यातिततः प्रतापः
प्रतापसेनोवरजः प्रसिद्धः ।
भव्याभिरामस्य सदाग्रजस्य
यो लक्षणाकारमुपैति भव्यं ॥ एकः श्लोकोनास्ति ॥
× × × × ×
श्रीदेवसेन स्तनयोपि गोपी-
नारायणस्याङ्गनि कामरूपः ॥
लब्धप्रसादेन महेश्वरस्य रामारतिस्तुष्टिमुपैति यत्र ।
× × × × ×
× × × × ×
× × × × ×
× × × × ×
चत्वारः श्लोकाः न सन्ति ।
विद्वत्सुसत्स्वपि महत्सु समाश्रितेषु ।
श्रीसिद्धलक्ष्मणसुतः सुतरामसुष्य ॥
श्रीसूर्य्यसेनस्यपतेरपतेजसोऽभूत् ।
वल्लाड़नाथमतिमानतिमानपात्रं ॥
एनं कदापि सुमतिं नृपतिः स्वनाम्ना ।
श्रौतादिकर्म्मसु स कालविनिर्णयाय ॥
आदिष्टवाह्यपतिलक्ष्म्यया निशात-
प्रज्ञाङ्कताह्वितशतःशतमन्युकल्पः ।
अगाधग्रन्थपाथोधिमथालोच्य मया धिया ।
समुद्धृतं स्वपादेशात् वेनेदं निर्णयामृतं ॥

End. प्राप्ते भाद्रपदे मासि एकादश्यां सितेऽहनि ।
कोटिदानं भवेद्विष्णोर्मद्धापूजां प्रवर्त्तयेत् ॥ इति ।
कोटिदानं पार्श्वपरिवर्त्तनं ।

Colophon. इति भाद्रपदैकादशी ॥ अतःपरं खण्डितं ॥

विषयः । तिथ्यादिनिरूपणं ॥ श्राद्धादिनिरूपणं ॥ द्रव्यशुद्धिकथनं । अशौचनिरूपणं ॥ कर्म्मसामान्यनिरूपणं ॥ नक्तातिथिकथनं । एकभक्ततिथ्यादिनिरूपणं ॥ उपवासादिव्रत-साधारण-युग्मतिथ्यादिनिरूपणं ॥ तिथिसामान्यनिरूपणं ॥ तिथ्यादिव्यवस्थाकथनं ॥ दुर्गोत्सवव्यवस्था-कथनं ॥ हरिशयनादिकथनं ॥ अतःपरं खण्डितं ॥

No. 148. नैषधचरितटीका (मनोहारिणी) By उदयकर। Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 473. Lines, 9 on a page. Character, Nāgari. Date, Sam. 1851. Place of deposit, Śisoa, District Chaprā, Paṇḍit Rāghava Miśra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

इह खलु पुराणपथप्रसिद्धनिखिलनायकगुणग्रामविश्राममहाराजाधिराज-श्रीमन्नलराजचरितमुपवर्णयितुमुपक्रममाने वस्तुनिर्देशमुखेन कविरलङ्कार-लक्षितं महाकाव्यलक्षणमाह । निपीययस्येत्यादि ॥ अस्यार्थः । स नल आसीत् अभवत् । स कः बुधाः पण्डिताः यस्य नलस्य कथां निपीय ×××× सुधामपि अमृतमपि न आद्रियन्ते विषदीकुर्व्वन्ति ॥ अर्थात् यत् कथामित्यन्वयः ॥

End. तत् परीभूय तदेकपरायणानित्यत्वेन तमेव परमात्मानं प्रतिपादयन्ती अनित्यत्वादन्यदुक्तं परिहरन्तीत्यर्थः ॥

आनन्दपदाङ्कसर्गभङ्गपद्यमिदं ॥

× × × × ×

स श्रीराजकरः सुधाकरकरद्वारक्रियाकीर्त्तिभिः

प्रख्यातः पृथिवीतले जनदिता यस्य प्रशस्यात्मनः ॥

रामरत्नमभूच्च लक्ष्मणवती ख्यातिः सतीभूषणं ।

सोऽयं काव्यकलाकलापकुतुकी श्रीरामचन्द्रः कविः ॥

मीमांसावक्ष्रातर्कश्रुतिपथपथिकः स्वर्णगर्म्मा धरान्तः ।

कल्याणी पुण्यवाणी तनयमजनयत् यच्च साध्वीधुरीणा ।

टीकायां नैषधस्योदयकरकविना तेन यत्नैः कृताया-
मस्यामेकादशोऽगाद्विबुधगुणनिधेस्तस्य वश्येन सर्गः ॥

× × × × ×

अङ्गुल्यामङ्गुलीयं कुशलखवचिता कर्णयोः स्वर्णभूषा ।
तोषायास्याः समाप्तावुदयकरकवे रामचन्द्रेण दत्तं ॥

Colophon. इति श्रीतीरभुक्तिवास्तव्यमहामहोपाध्यायश्रीमद्गदाधरप्रपौत्र महामहोपाध्याय-श्रीरामधरपौत्र-श्रीस्वर्णधरात्मजमहामहोपाध्याय श्रीमदुदयकरविरचिता सकलकायस्थवंशावतंसविविधविद्यानवद्यविद्वद्गोष्ठीगरिष्ठसकलधर्मशास्त्रा-भ्यासनिर्णीतकृत्यजातविख्यातयशोराशिविहसितशिशिरकिरणकिरणजात-सद्दकुरसत्कुलश्रीश्रीकरप्रपौत्रसद्दकुरभास्करपौत्रसद्दकुर-श्रीराजकरात्मजसत-तस्वापतेयसलिल वद्धवर्षणप्रीणितानेकभूदेवहन्दवदनारविन्दसहकविलमक-रन्दसन्दोहसुन्दरस्वान्तनिर्णीतविविधगुणगणाम्हतासारस्वपित-भूतधात्रीवलय-सकलार्थिसार्थकृतार्थीकरणकल्पद्रुमावतारदुस्तरसरस्वतीपूरावगाहन-निपुण-सद्दकुर-श्रीरामचन्द्रकारिता सकलकविकुलावतंसश्रीहर्ष-कविविरचितनैष-धाभिधानमहाकाव्ये श्रीमन्मनोहारिणीटीका समाप्ता ॥ संवत्सरे एकाधिक-पञ्चाशत्के समयनाम्नि पौषे वायु × × × अलिखत्पुस्तकमिदं ॥

विषयः । नैषधकाव्यस्य व्याख्यानं ॥

No. 149. न्यायशास्त्रप्रदीपः । Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 250 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansinha, Pargana Aṭiyá, Post Jamurki, Háláliya, Paṇḍit Gurudāsa Vidyāratna. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. अथ शब्दप्रमाणं निरूप्यते ।
तत्र भ्रमप्रमादविप्रलिप्सारहितेन पुरुषेण प्रयुक्तं प्रमाणं ।
भ्रमो ऽतद्दति तत्प्रकारकं ज्ञानं । प्रमादोऽनवधानता विप्रलिप्सा प्रतारणेच्छा ।
अभिप्रयुक्तं वाक्यन्तु न प्रमाजनकं किन्त्वप्रमाजनकमेव । इत्यादि ॥

End. अनेन घटेन जलमाहरेत्यत्र घटपटप्रयोगे प्रथमत एवाप्रयोजनकत्व-ज्ञापनार्थां लक्षणा, एषा च लक्षणा यदि लक्ष्यार्थस्य तद्वाचकपदेन-।

नत्वा गौरीचरणयुगलं वागधीशञ्च नत्वा
मान्यान् सर्व्वानपि परगुणोद्देशिनः सम्प्रणम्य ।
अध्येतॄणां × × × × विज्ञान-हेतुं ।
भट्टाचार्यो वितनुत इमं न्यायशास्त्रप्रदीपं ॥

विषयः । आकाङ्क्षादीनां लक्षणकथनं । शाब्दबोधे विशेष्यविशेषणभावनिरूपणं । नञर्थविवेचनं । एवकारस्य व्युत्पत्तिविवेचनं । उपसर्गार्थविवेचनं । निर्द्धारणवाक्यस्य व्युत्पत्ति-कथनं । द्विकर्म्मकवाक्यार्थनिरूपणं । आख्यातविचारः । लक्षणादिनिरूपणं ।

No. 150. न्यायामृततरङ्गिणी । Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 102. Lines, 8 on a page. Character, Nāgarī. Date ? Place of deposit, Durgāghāṭ, Benares City, Paṇḍit Bābāchārī Sāstrī. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ श्रियः सदानन्दगुणै र्भृतं भुजे ।
भुजेऽप्यदोषं तदशेषशक्तिभिः ॥
विशेषवाणीमितमात्मनो मुदा ।
मुदारमीशं प्रियवल्लभं नुमः ॥
× × × × × × × धर्म्मव्याकृतपूर्णाधिकृतसदाचारस्मृतिव्याकृतिव्याजेन
प्रणमामि तं पितरमुद्बोधाय शब्दार्थयोः ।
× × × ×
नमामि तं व्यासकुलावतंसं
नारायणाचार्य्यमथाग्रजं मे ।
व्यासविन्दूरमाचार्य्यकृती षड्व्याकृतिच्छलात् ।
रामो × × आनत्य श्रुतं × × ×
उद्यद्व्यासमहोदधेर्दुरुषी गम्भीरकुम्भीं नयत् ।?
भङ्गान् सत्प्रतिविम्बमम्बुजदृशापञ्चीविचित्रीकृतं ।
स्वच्छन्दोघ-तरङ्गिणी द्विजमुखैर्न्यायामृतं व्याकृतं ।
शैवं शैवमिरामुरा इनसभे ऽराजन्त लेखा इव ॥

इह खलु सकलविद्वन्मणिचिन्तामणिर्व्यासतीर्थ × × × × × विशेषणचतुष्टयवत्त्वेनेष्टदेवतामभिष्टौति । निखिलगुणनिकायमित्यादिना ॥

End. तस्मात् प्रतिकर्म्मव्यवस्थानुपपत्त्या × × प्रतिभासमानं शरीरमिति नोग, षेः साधनवतः पश्चाद्व्याप्तिरिति परत्यिाचारमुपाधिर्द्रष्टव्यः ॥

व्यासाब्धिस्तुततर्काम्बु पूरैः पत्रयुगं शुचि ।
न्यायामृततरङ्गिण्यां इयत्वादेवपाधयः ॥

अतःपरं खण्डितं ।

विषयः । व्यासतीर्थकृतन्यायामृतस्य व्याख्यानं ॥

No. 151. पञ्चपञ्चीटीका By शुकदेव । Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 10. Lines, 8 on a page. Extent, 130 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Medinīpur, Post Garvetá, Grám Khunverá, Babu Vaikuṇṭhanáth Cakravartī. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐनमो विघ्नेश्वराय ।

देवदेवं परं स्थाणुं देवानां सर्व्वदेहिनां ।
त्रिलोकानाञ्च दीनानां त्वां भोगं स्वर्गमोक्षदं ।
सर्व्वज्ञं सर्व्वगं शान्तं ज्योतिर्लिङ्गमयं शिवं ।
प्रणम्य पञ्चपञ्चीनां क्रतमत्र विवेचनं ॥
इदमेवाद्भुतं प्रोक्तं शब्दलं सारबोधकं ।
गोपितं कोटिशास्त्रेषु इदानीं प्रकटीकृतं ॥
कल्पनीया अकारादौ रव्यादिवारपञ्चकाः ।
नन्दाद्यास्तिथयः पञ्च रेवत्यादिभमण्डलाः ।
मेषाद्याराशिभेदाश्च गन्धाद्या विषयास्तथा ।
ब्रह्माद्या ईश्वराद्याश्च पञ्च पञ्च यथाक्रमाः ।
× × × × × × × ×
कादिह्रान्ता वर्णयुता मुखाद्याङ्गस्वरूपकाः ।
ऊर्द्धाधसमदृष्टिश्च प्रश्नरूपाः × × प्रदाः ॥
मुनयो महादेवं पप्रच्छुः भूयः किं कृत्वा सर्व्वशास्त्रविशारदं सर्व्वेषां धर्म्मार्थ

मन्त्रार्थज्ञानशास्त्राणां विशारदं अभिगम्य गत्वा मुदा हर्षेण किमर्थं भविष्यदर्थबोधाय भाविप्रयोजनज्ञानाय । इत्यादि

End. गम्भीरसस्तथारूपं स्पर्शः शब्दश्च पञ्चमः ।
मारणं शोषनञ्चैव मोहनञ्च तथैव च ।
सन्त्रासनं प्रमथनं कामवाणाः प्रकीर्त्तिताः ॥
इत्युक्तं पञ्चपक्षीणां लाभालाभजयादिकं ।
उक्तं श्रीशुकदेवेन शब्दलं शङ्करोदितं ॥

Colophon. इति पञ्चपक्षीटीका समाप्ता ॥ श्रीहरिः । श्रीमते रामानुजाय नमः ।

विषयः । पञ्चपक्षीव्याख्यानं ।

No. 152. परामर्शदीधितिटीका । By गदाधर । Substance, country-made paper, 16×3 inches. Folia, 55. Lines, 8 on a page. Extent, 5000 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansinha, Pargana Aṭiyá, Post Jamurki, Gram Háláliya, Paṇdit Gurudās Vidyāratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।
पक्षतां निरूप्य विशिष्टपरामर्शत्वेनानुमितिहेतुता, ज्ञानद्वयकारणतावादि-मीमांसकविप्रतिपत्तिं निरस्य मणिकारेण व्यवस्थापिता तत्र सङ्गतिं दर्शयति लक्षणोपघातेनेति ॥ इत्यादि ।

End. अयञ्चाभ्युपगमवादः तत्तत्पक्षतावच्छिन्नविशेष्यकवह्न्याद्यनुमितित्वरूप विशेष-कारणकार्य्यतावच्छेदकगर्भे वह्न्यनुमितित्वादिनिवेशेनैवोपपत्तेस्तदवच्छिन्नं प्रति हेतुत्वान्तरस्य निर्युक्तिकत्वात् सुखादिसाधारणजन्यविशेषगुणत्वा-वच्छिन्नं प्रति मनस्त्वेन कारणताकल्पनात् तत एवानुमितौ सकरणत्व-निर्व्वाहेऽनुमितित्वावच्छिन्नं प्रति ज्ञानत्वादिना हेतुत्वमपि निर्युक्तिक-मित्यस्वरसबीजमत्र बोध्यं ॥

Colophon. इति श्रीगदाधरभट्टाचार्यविरचिता परामर्शदीधितिटीका समाप्ता ॥ श्रीतारिणीचरणपङ्कजमस्तु चित्ते ॥

विषयः । रघुनाथशिरोमणिविरचितायाः परामर्शदीधितेर्गदाधरकृता व्याख्या ।

No. 153. परिभाषाप्रदीपार्च्चिः। By उदयङ्कर। Substance, country-made paper, 10×4½ inches. Folia, 116. Lines, 8 on a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chapra, P.O. Samāriya Sisoyā, Paṇḍit Rāghava Prasād. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अमदद्यानन्दनिदानं शिवयोश्शिरं नमस्कुरुत ।
हेरम्बं निष्प्रत्यूह फलाशये ।?
वल्लकीपुस्तककरां पुण्डरीकासनस्थितां ।
शारदां नीरकुन्देन्दुधवलां भावयेतरां ॥
कृत्वा पाणिनिसूत्राणां मितदृष्यर्थसंग्रहं ।
परिभाषाप्रदीपार्च्चिस्तत्रोपायो निरूप्यते ॥
तत्र तावत्, नामलिङ्गवत्वे प्रतिसन्दिग्धार्थस्य नियामकत्वात् परिभाषात्वं ॥
इत्यादि ।

End. वह्निरेकोलुम्बाधत इत्यस्य परिभाषायां कर्त्तव्यायां (......) सर्व्वमग्रे विवेचयिष्यामः ॥
परिभाषाप्रदीपार्च्चिरुदयङ्करदर्शिते ।
द्वितीयो × × × × × कृताध्यायः सुसङ्ग ॥

विषयः। पाणिनिपरिभाषायाः व्याख्यानं ।

No. 154. पर्य्यायमुक्तावली। Substance, palm leaf, 10½×1 inches. Folia, 47. Lines, 4 on a page. Extent, 282 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Purí, Imār Maṭha or Rājgopāl Maṭha, Mohānta Mahārāj Srī Raghunandan Rāmānuj Dās. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।

·बर्हिणबर्हापीडः शशिरपरो बाल × × × गोष्टे ।
मेदुरसुन्दिरश्यामलरुचिरव्यादेष गोविन्दः ॥
पूर्व्वं लोकहिताय माधवकराभिख्यो भिषक् यो वल-
कोषान्वेषण-तत्परः प्रविततायुर्व्वेदरत्नाकरात् ।

मालां रत्नमयीं चकार स यथालाभं न शोभाधिका
सास्माभिः कमनीयभक्तिरचना × × × × ॥
उत्तमगुणपरिणा × सौकर्य्यादिप्यबोधतिमिरघ्ना ।
सम्प्रति सुधियां हृदये विलसतु पर्य्यायमुक्तावली ॥ इत्यादि ।

End. कृताम्रवर्गः कथितो द्वयैरेभिस्त्रिषष्टिभिः ।

Colophon. इति पर्य्यायमुक्तावल्यां मुक्तादिकृताम्रवर्गो विंशतिः ।
अतः परं समस्ततः खण्डितं ॥

विषयः । इति पर्य्यायमुक्तावल्यां कर्पूरादिसुगन्धिवर्गः । १ । इति जीवकादिमध्यगन्धिवर्गः । २ । इति कर्कटाख्यादि-हीनगन्धिवर्गः । ३ । इति अहिफेणादि-सारजवर्गः । ४ । इति माणिक्यादिरत्नवर्गः । ५ । इति धातूपधातुवर्गः । ६ । इति द्राक्षादिमधुरवर्गः । ७ । इति दाडिम्बाद्यम्लवर्गः । ८ । जीवन्त्याद्युत्तमशाकवर्गः । ९ । इति पाठादितिक्तशाकवर्गः । १० । इति जात्यादिपुष्पवर्गः । ११ । इति कुष्माण्डादिलताफलवर्गः । १२ । इति कशेरुकादिकन्दवर्गः । १३ । इति न्यग्रोधादिमहावृक्षवर्गः । १४ । इति नन्दिवृक्षादिक्षुद्रवृक्षवर्गः । १५ । इति दुर्व्वादिवर्गः । १६ । इति ताम्बूलादिलतावर्गः । १७ । इति वरेण्वादिशिम्बिधान्यशूकधान्यवर्गः । १८ । इति श्यामाकादितृणधान्यवर्गः । १९ । इति मुक्तादिकृताम्रवर्गः । २० ।

No. 155. परिभाषासूत्रभाष्यम् । By कपर्दिस्वामी । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 33. Lines, 22 on a page. Extent, 794 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Vāmanāchāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अथ व्याख्यास्यामः । व्याख्यानं नाम शब्दप्रतिपादितार्थस्य न्यायलब्धार्थस्वरूपकथनं । अस्मादयमर्थोलभ्यत इति इह यज्ञशब्देन साङ्गोपाङ्गो यागोऽभिधीयते ।

End. यस्य तत्र प्रयोजनं नास्ति न तस्य तत्र प्रणयनं यथादक्षिणाग्नेर्दर्शपूर्णमासार्थे होमे सारस्वते ।

Colophon. इति कपर्दिस्वामिभाष्ये परिभाषापटलम् ।

विषयः । परिभाषासूत्रव्याख्या ।

No. 156. पाकावली। Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1828. Place of deposit, District Chāprā, Sisoyā, Paṇḍit Rāghava Prasād. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगुरुचरणाभ्यां नमः।

अथ पाकविधि लिख्यते।

प्रथमस्त्रीयोग्यः सौभाग्यशुण्ठीपाकः।

प्रस्थत्रयं शुद्धमथौषधस्य विपाचयेत् गव्यघृतैःसमे च।

चतुर्गुणक्षीररसमत्स्यखण्डं संग्राह्य ताम्रायसजे कटाहे।

प्रत्येकतो जातिफलं फलत्रयञ्च क्षीरत्रयं धान्यशताङ्गके च।

चलोपकुल्याघनबालकानि द्राक्षाविदारी घनसारकञ्च॥ इत्यादि

End. गोक्षुरकः शतमूलिका वानरी नागवला चातिवला च

सर्करया पयसा निशि पेयं यस्य गृहे वनिता शतमस्ति॥

Colophon. इति पाकविधिः॥ संवत् १८२८॥

विषयः। सौभाग्यशुण्ठीपाककथनं। सुपारिपाककथनं। मुशलीपाककथनं। गोक्षुरपाकाहि-फेनपाक-हरितकीपाकादिकथनं कामेश्वररसपाकादिकथनं॥

No. 157. पाण्डवचरित्रम्। Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 162. Lines, 17 on a page. Extent, 9720 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Diūmaṇḍalācārya Mahārāja Bālcandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. नमः श्रीसर्व्वज्ञाय।

श्रियं विश्वत्रयं त्राण नि × × × पू × × × तु वः प्रभुः

शङ्करः पुण्डरीकाक्षः श्रीमन्नाभिसमुद्भवः।

पूज्यः प्रद्युतिः श्रीनेमे यीतु × × × देशनागवौ।

× × × सुरादयो यस्याः क्षीरं मोक्षसुखं पुनः॥

End. यावत् संसारतापव्यंतकरभिदुरा वाग् जिनानां मुनीन्द्राः।

प्रज्ञाकान्तावगाढ़ा विधुरयति सुधादीर्घिका दर्पमुद्रां॥

तावत् × × × × स्वरकमलकलां पुष्पदन्तान्तमस्यां ।
विश्वं विद्वद्विरेफार्तिंतमद्भिमहाकाव्यमेतद्धिनोतु ॥

Colophon. इति श्रीमलधारि श्रीदेवप्रभसूरिविरचिते पाण्डवचरिते महाकाव्ये बलदेव-स्वर्गगमनं श्रीनेमिनाथमोक्षगमनं पाण्डवनिर्वाणवर्णनं नामाष्टादशोऽध्यायः ॥

विषयः । जैनमते पाण्डवचरित्रवर्णनम् ।

No. 158. पार्श्वनाथचरित्रम् । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 79. Lines, 15 on a page. Extent, 3555 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः
श्रिये तत् परमं ज्योति र्द्योतिताशेषदिङ्मुखं ।
समस्तं वस्तु यद्भासां स्वस्वान्यस्वमिवाजनि ॥

End. विद्यारिद्यारिप्रतिबोधसिद्धिं सौधाधिरोहप्रतिबन्धशुद्धं ।
श्रीपार्श्वभर्तुश्चरितेऽत्र सर्गःषष्ठः समाप्तिं समीयाय रम्यः ॥

Colophon. श्रीहेमविजयगणिविरचिते श्रीपार्श्वनाथचरित्रे षष्ठः सर्गः सम्पूर्णः ।

विषयः । जैनतीर्थङ्करेषु त्रयोविंशतीर्थङ्कर-श्रीपार्श्वनाथचरित्रवर्णनम् ॥

No. 159. पितृमेधभाष्यम् । Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 180 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीः
जीवतः कर्माणि यजमानोऽनुवर्त्तते अग्निहोत्र-चातुर्मास्य दर्शपूर्ण-मासादीनि कर्माणि मुमूर्षोर्यजमानस्य यथा चोदितकालानपेक्षया जीवतो यजमानस्य नैष्ठं प्रधानकरणमानेनापि संस्थाप्यानि ।

End. दक्षिणतोऽग्नेर्वेश्मद्धिरण्यादिविमनवस्थाप्य प्रत्येनाः पैतृकर्णापाकरणसमर्थाः त्रिः प्रदक्षिणं करोति ।

Colophon. इति पितृमेधभाष्यं समाप्तं ।

विषयः । पितृमेधव्याख्या ।

No. 160. पूर्णाभिषेकदीपिका । By आनन्दनाथ । Substance, country-made paper, 18 × 5 inches. Folia, 55. Lines, 10 on a page. Extent, 2000 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Sivapur *via* Tangail, Pandit Bhabānīnāth Bhaṭṭacāryya. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय परमात्मने ॥

नत्वा श्रीगुरुपादाब्जमानन्दनाथशर्म्मणा ।
क्रियते कौलिकप्रीत्यै पूर्णाभिषेकदीपिका ॥
ज्ञात्वा श्रीशिवयोः सदागममतं सत्सम्प्रदायाद् गुरो
रन्येनेह मुमुक्षूणामपि सतामानन्दसन्दायिका ।
गोप्येयं खलु यत्नतो यदि भवेत् संसारदुःखार्णवात्
सन्तर्त्तुं हि समिच्छुको यतिवरो मूर्खेषु दिव्यं मम ॥

आचारचिन्तामणौ । कलावागमात्मिका पूजा न श्रुता न पुराणिकेति ।

आगमकल्पद्रुमे । श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तैः पूजा कार्य्या युगत्रये ।
आगमोक्तविधानेन कलौ देवान् यजेत्सुधीः ॥ इत्यादि ।

End. तथानन्दो ब्रह्ममयस्तथा वेष्टितं विश्वं ।
तस्यांशेन सर्व्वाः सम्भवन्तीति ॥

Colophon. इत्यर्द्धकालीवंशीयश्रीरमानाथसूनुना ।
भूदेवानन्दनाथेन देवेनाकृतदीपिका ॥
× × × × × संमाने शाके सद्गुरदेशतः ।
समाप्तेयं पशौ गोप्या पूर्णाभिषेकदीपिका ॥

विषयः । कलावागमोक्तविधानेन पूजाकर्त्तव्यतिकथनं । आगमलक्षणवेदाद्यसप्ताचारभावलक्षणं चतुर्विधाश्रमकुलाचारपूर्णाभिषेकविधानं अभिषेकभेदकथनं । अभिषेकमान-चक्रानुष्ठाना-

भिषेक-गुरुनिर्णय-कुलधर्मप्रशंसा-कौलिकलक्षण-कौलज्ञानप्रशंसा-कौलार्चनफल-गृहस्थाश्रमि-कौललक्षण-धीरलक्षण-दिव्यवीरपूजाकालनिर्णय-योगानुष्ठान-कामकलानिर्णय-तत्त्वज्ञान-निर्णयाः । कौलकम्बलासनादिनिर्णय-कौलयोगिरहस्यमालानिर्णयाः कलौ पश्वाच राभावः दिव्यवीरयोः पुरश्चरणविधानं । प्रथमाधिकारेणादिकथनं । दिव्यवीरयोः प्रायश्चित्तविधानं कालीकुलदेवताश्रीकुलदेवतानिर्णयः । अन्तर्यजनध्यानादिनिर्णयः । दिव्यवीरस्नानविधिः पूर्णाभिषिक्तपानविधानमुक्तिलक्षणादिकथनं ॥

No. 161. प्रक्रियादीपः (खण्डितः) By प्रद्युम्नविद्याभूषणाचार्य्य । Substance, palm-leaf, 15×1 inches. Folio, 79. Lines, 4 on a page. Extent, 3990 ślokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Puri, Rājgopāl Matha, Mahanta Mahārāj Sri Raghunandan Rāmānuj Dās. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः ।

लम्बोदरपदयुगलं वृन्दारकवृन्दवन्दितं वन्दे ।

भक्तजनकल्पवल्लीं जगदम्बामम्बिकाञ्च गुरुं ॥

आद्यान्धकारशमनो विविधपदार्थावधारणे हेतुः ।

विद्याभूषणकृतिना विधीयते प्रक्रियादीपः ॥

पदसाधनपरिपाटी योग्यैः सुकुमारबुद्धिप्रतिपत्त्यै ।

परिशोधितरसवत्या सूत्रैः क्रियतेऽनुगृह्यतां सद्भिः ॥ (?)

अ इ उ ऋ लृ क ए ओ ङ ऐ औ च इति सूत्रचतुष्टये एकादश-प्रत्याहारा गृह्यन्ते ॥ इत्यादि ।

End. इति उभयपदिनः, अथ कण्ड्वादयः कण्ड्वादियैः कण्ड्वादेरुत्तरे यो भवति कण्डूयति कण्डूयः श्रीयिष्य मन्त्रिञ ... ... कण्डूयाञ्चकार मन्त्रीयाञ्चकार । अतः परं खण्डितं ॥

विषयः । संज्ञासंन्धादिशरीरो व्याकरणविशेषः । नास्यस्य समाप्तिः केवलमस्य पुष्पिकयै-कया निरूप्यतेऽस्य कर्तुर्नाम यथा इति श्रीप्रद्युम्नविद्याभूषणाचार्य्यविरचिते प्रक्रियादीपे सन्धिप्रक्रिया समाप्ता ।

No. 162. प्रतिहारसूत्रभाष्यम् । By वरदराज । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 39. Lines, 16 on a page. Extent, 1950 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1693. Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ महागणपतये नमः . ॐ नमः श्रीसामवेदाय .
ॐम् वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे,
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् .
नमोऽस्तु तस्मै देवाय यः प्रख्यायाग्रजन्मनां ।
कार्त्स्न्ये च वेदे प्रणुमः साक्षात् देवकी × सुतम् । ?
यो वामनाचार्य्यमपात् (?) श्रमन्नारायणयज्वसुतात्
अजनि उशिकान्वयो यः साङ्गे धीती च सामवेदे यः ।
रचयति स वरदराजः प्रतिहारार्षेयकल्पयो र्वृत्तिं ।
वौध्य च ब्राह्मणसूत्रोपग्रन्थ-निदानतद्व्याख्याः ॥

End. अपि चैकार्षेयानां + + + + दैवत + + + न्यायोक्ताभिः प्रदर्शित पूर्व्वं कार्त्स्न्येन छन्दोदैवतविनियोगानां तु दर्शयिष्यामः. आर्षेयकल्पविहृतिस्तु + + + + नास्ति + + + + +नुसारेण क्रमात् .

Colophon. इति श्रीवरदराजकृतौ प्रतिहारभाष्ये पञ्चदशखण्डः प्रतिहारभाष्यं समाप्तिमगमत् . संवत् १६९३ . कार्त्तिकशुक्लद्वादशीयुक्ते .

विषयः । सामवेदप्रतिहारसूत्रव्याख्या .

No. 163. प्रत्यक्तत्वविवेकटीका । By रामकृष्ण । Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 195. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāprā, Sisoyā, Paṇḍit Rāghavaprasād. Appearance, very old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
नत्वा श्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनीश्वरौ ।
प्रत्यक् तत्वविवेकस्य क्रियते पददीपिका ॥

प्रारिप्सितस्य ग्रन्थस्याविघ्नेन परिसमाप्तिप्रचयगमनाभ्यां शिष्टाचारादिप्रासिद्धदेवतागुरुनमस्कारलक्षणं मङ्गलाचरणं स्वेनानुष्ठितं।
शिष्यशिक्षार्थं श्लोकेनोपनिबध्नाति॥ अर्थात् विषयप्रयोजने सूचयति।
नमः श्रीशङ्करानन्दगुरुपादाम्बुजन्मने इत्यादि।
शं सुखं करोति इति शङ्करः सकलजगदानन्दकरः परमात्मा एष ह्येवानन्दयतीति श्रुतेः॥ आनन्दः निरतिशयप्रेमास्पदत्वेन परमानन्दरूपप्रत्यगात्मा. शङ्करश्चासावानन्दश्चेति शङ्करानन्दः प्रत्यगभिन्नः परमात्मा स एव गुरुः। परिपक्कमलोत्पादनहेतुशक्तिपातेन योजयति परे तत्वे सदीक्षया चार्य्यमूर्त्तिस्थ इत्यागमात् + + + + + + जीवब्रह्मणोरेकत्वलक्षणविषयसम्भावनाय जीवस्य सत्यज्ञानादिरूपत्वादिकं दिदर्शयिषुरादौ ज्ञानस्याभेदप्रतिपादनेन नित्यत्वं साधयति शब्दस्पर्शादयः इत्यादिना॥

End. तद्वाक्यगतस्यैकीभूत इतिपदस्यार्थमाह। विज्ञानमय (सूक्ष्मे यो नूपयुक्तः)? + + + + येनैक्यतां प्राप्त इति यश्चात्मा पुरा जागरणावस्थायां विज्ञानमयसूक्ष्मैः स वा अयमात्मा ब्रह्मविज्ञानमयो मनोमयः + + + + + + ज्ञोधमय इत्यादिश्रुत्युक्तैराकारविशेषैर्युक्तोऽभूत् अतःपरं खण्डितं॥

विषयः। प्रत्यक्तत्वविवेकाख्य-पञ्चदश्यनुक्रमणिकाया व्याख्यानम्।

No. 164. प्रपञ्चसारसम्बन्धदीपिका। By उत्तमबोधः। Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 306. Lines, 9 on a page. Extent, 6000 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Patna City, Saṃskrita Sanjīvanī, Paṇḍit Jayanārāyana Vājapeyī. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।
वन्देऽहं दक्षिणामूर्त्तिं सर्व्वविद्याप्रवर्त्तिकां।
भुक्तिमुक्त्योः प्रदातारं सर्व्वज्ञं सर्व्वपूजितं॥
+ + + + + + सरस्वती सा कृपया गिरं मे।
+ + + + + + प्रपञ्चसारार्थजुषं तनोतु॥
व्याख्या विशेषानालोच्य सारं संगृह्य यत्नतः।
प्रपञ्चसारसम्बन्धदीपिका रच्यते मया॥

इह खलु प्रपञ्चागमसारसंग्रहभूतं प्रपञ्चसाराख्यं तन्त्रं प्रारभमाणो भगवान् भगवत्पादाचार्य्यः प्रारिप्सितपरिसमाप्तिप्रत्यूहविघ्नविध्वंसनादिलाभाय + + + + + ग्रन्थारम्भौपयिकं विषयादिचतुष्टयं अर्थात् सूचयति। अकचटतपयाद्यैरित्यनेन श्लोकेन। शाराणि शरीराणि शीर्य्यमाणतया तानि पुरुषाणां भोगापवर्गाय चेश्वररूपेण ददाति प्रयच्छतीति॥ इत्यादि।

End. रवीन्दुवह्नीनां उपलक्षणमेतत् ब्रह्मादीनां ऋगादीनाञ्च ते जगन्ति भुवनानि पुष्णन्ति रक्षन्ति तस्मै परिपूर्णतेजसे ज्ञानशक्तिबलवीर्य्यतेजोभिरत्यूर्जित-महिम्ने नमोऽस्तु इत्यर्थः। + + + + + + + भजे + + + + + + सततमेतदेशंसहः॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमदुत्तमप्रकाशपूज्यपादशिष्येण उत्तमबोधकृतायां श्रीमत्प्रपञ्चसारसम्बन्धदीपिकायां त्रिंशत्पटलः। समाप्तोऽयं ग्रन्थः॥

विषयः। शङ्कराचार्य्यकृतप्रपञ्चसारस्य व्याख्यानम्।

No. 165. प्रयोगपल्लवः। By भवनाथ। Substance, palm-leaf, 16 × 1½ inches. Folia, 16. Lines, 5 on a page. Extent, 600 ślokas. Character, Uria. Date, Sam. 1713. Place of deposit, Puri, Mahimprakāśmaṭh, Paṇḍit Valadeva Bramhacārī. Appearance, old. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. भवान्यै नमः।

नत्वा शङ्करचरणौ भवनाथः पल्लवं तनुते।
मूकयितुं खलसङ्घान् बालानखिलान् वावदूकयितुं॥
अगणितसूत्रान्वेषणखिन्नाः किमेदृष्टथा भवथ।
बालाः प्रयोगमाला पल्लवयतु पल्लवं वीक्ष्य॥
मूलभूताः प्रयोगाणां सर्व्वेषामेव धातवः।
अतस्त एव प्रथमं कथ्यन्ते तण्डुला इव॥
भ्वादिधा × × × × नवधात्वन्तर्गतास्तथा।
इकारः सूच्यते × × × × × × ॥ इत्यादि।

End. पचाखां पचीरन् पचीष्ठाः पचीयाखां
पचीध्वं पचीय पचीवहि पचीमहि ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायपल्लवकारपद्दाङ्कितश्रीभवनाथविरचितः प्रयोग-
पल्लवः समाप्तः ॥
प्रयोगाः खिद्यन्ते कति कति न येषामधिगताः
निवद्धारोऽप्यन्धा इव दधति चक्षापमधिकां ।
भवानीनाथार्थं करवदरकल्याणकरवं
तदस्मिन मात्सर्य्यं विजहित विचारप्रणयिनः ॥
ज्वलनचन्द्रतुरङ्गमभूमिभिर्विमानिते नृपविक्रमवत्सायने ।
गुरुदिने रविपौषसिते ऽलिखत् स्वयमहोभवदेवमहामतिः ॥

विषयः । कतिचिद्धातूनां साधारण-प्रक्रियाकथनं ॥

No. 166. प्रश्नचूड़ामणिः । By चन्द्रशेखर । Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 17. Lines, 6 on a page. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Medinipur, post Garvetā, gram Khunverā, Babu Vaikunṭhanāth Chakravartī. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।
धर्म्मचिन्ता हि कर्त्तव्या प्राणैः कण्ठगतैरपि ।
यदा यदा प्रचलति तदायुः क्षीयते नृणां ॥
सर्व्वज्ञः सर्व्वभूतात्मा सर्व्वदाता जगत्पतिः ।
सुरासुरपरित्राणो यो रविः स प्रपश्यतां ॥
पञ्चवर्णात्मकैर्वर्गैः पञ्चभिश्चन्द्रशेखरः ।
चप्रमत्तेभ्यो धातुभ्यः प्रामाण्योकशुभाशुभम् ॥
शुभं लाभो जये जीवो ज्ञानं मौनं तथान्यथा ।
अस्ति नास्ति चियोनिश्च चिन्तां चिन्तादिकं चिकं ॥
वर्णाकारवयोजातिदिक्संख्या चचरागमाः ।
वर्षर्तुमासपचाहःसर्व्वं वर्गसुखोद्भवं ॥ ?

स्वाङ्कञ्च सङ्गत यच्च प्रसङ्गेन तदात्मकं ।
भाविनः + + + + + सारं चूड़ामणेः कृतं ॥
प्रथमवर्गविन्यासो यथा + + + + + + ।
एकद्वित्रिचतुर्वर्गः क्रमाद्वर्गचतुष्टयं ॥ इत्यादि

End. यात्राभुवः। भागत्रयं एकेन शुभा यात्रा द्वाभ्यां मृत्युः शून्येनाशुभा यात्रा। गुर्व्विणीभुवः। एकेन पुत्रः द्वाभ्यां स्त्री शून्ये वन्ध्या। जयविजयभुवः। एकेन जयः द्वाभ्यां सन्धिः शून्येन भङ्गः।

Colophon. इति प्रश्नचूड़ामणिः।

विषयः। शुभाशुभलाभालाभजयपराजयजीवस्थानमौनप्रभृतिनिरूपकवर्गनिरूपणं। प्रश्नपत्त्वपक्रमनिरूपणं। संयुक्तासंयुक्तप्रश्ननिरूपणं पक्षिगणनिरूपणं। सिंहावलोकितादिचक्रनिरूपणं। यात्राभुवगुर्व्विणीभुवविजयभुवादिनिरूपणञ्च।

No. 167. प्रश्नदीपिका। By दामोदरदैवज्ञ। Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 200 slokas. Character, Uriyā. Date ? Place of deposit, Puri, Sañkaramaṭha Madhusūdana Tīrthasvāmī. Appearance, fresh. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

सच्चिकर्णीकृतावासं नत्वा सिद्धविनायकं।
श्रीमच्चरकृतावासदामोदरविनिर्म्मिता॥
वाराहसुतदैवज्ञप्रश्नस्येयं प्रकाशिका।
सिद्धान्तज्ञैः सुगणकैः द्रष्टव्यापि च तुष्टये॥
अथेह वराहमिहिराचार्य्यात्मजः प्रश्नविवक्षुरादौ निर्व्विघ्नतापरिसमाप्त्यर्थ मङ्गलं कृत्वा सम्बन्धाद्यनुबन्धये चतुष्टयमाह प्रणिपत्येत्यादि।

End. श्रीजानकीरघुनाथाङ्घ्रिजातो दामोदरःकृती।
तेनेयं रचिता टीका सुप्रश्नस्य प्रदीपिका॥

Colophon. इति श्रीदामोदरदैवज्ञविरचितायाः षट्पञ्चाशिकायां प्रश्नदीपिकायां सप्तमोऽध्यायः।

विषयः। षोरावट्पञ्चाशिकाया विवृतिः।

No. 168. प्रश्नसारः। Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 100 ślokas. Character, Bengali. Date, Śaka 1766. Place of deposit, Zilla Medinipur, post Garvetā, grām Khuānvera, Babu Vaikuṇṭhanáth Chakravartí. Appearance, fresh. Generally verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्याय।

नराणां प्रश्नवाक्येन मनोगतशुभाशुभं।
तां वर्णरूपिणीं वन्दे भारतीं परमेश्वरीं॥
विना लग्नं विना भावं विना ग्रहविचारणं।
अदृष्टदर्शनादर्शः प्रश्नसारो निरूप्यते॥
अ इ ए ओ भवेज्जीवं आ ई ऐ औ च मूलकं।
उ ऊ अं अः भवेद्धातुः स्वरयोनिं वदा + + + इत्यादि॥

End. पञ्चशेषेषु वर्गाणामन्त्याक्षरविनिर्णयः।
यदि संवीक्षते प्रष्टा यत्र संस्थोपि पृच्छति।
चौरस्य वस्तुनो वापि तां दिशं तद्धनं वदेत्॥
नष्टेऽथ प्रश्नाक्षरवर्णसंख्यां पिण्डे विधायानलदृष्टभावात्।
विश्लीतसंस्थापितदूरितञ्च शेषं ततः पञ्चहृताच्च पिण्डात्॥
नष्टं गृहे भूतलतोऽथ देवालये विदेशे च सुहृत् परेषु॥

Colophon. इति निकषानाम्नीराजसौख्ये प्रश्नसारे केरली समाप्ता॥ लिपिरियं श्रीरामतारकशर्म्मणः। शकाब्दाः १७६६। ५। २ रां भाद्रपादा।

विषयः। अक्षरपिण्डनिरूपणं तस्य च पञ्चविधभेदकथनं कर्म्मान्वयोमिभेदकथनं तस्य चाष्टविधभेदकथनं तिथिविशेषे प्रश्नानामक्षरभेदकथनं शुभकलक्षणकथनं मात्राफलनिरूपणं चौरस्य नामाद्यक्षरज्ञानकथनञ्च।

No. 169. प्रश्नोपनिषद्भाष्यटीका। By नारायणेन्द्रसरस्वती। Substance, country-made paper, 14×4½ inches. Folia, 33. Lines, 10 on a page. Extent, 825 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Rājguru's Maṭh, Guneśumahalla, Benares City. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. ॐनमो गणेशाय .

अथर्वणे ब्रह्मा देवानामित्यादिमन्त्रैरेवात्मतत्त्वस्य निर्णीतत्वात्, तत्रैव भाष्य-
येन तदभिधानं पुनरुक्तमित्याशङ्क्य तस्यैवेह विस्तरेण प्राणोपासनादिसाधन-
साहित्येनाभिधानान्न पौनरुक्त्यमिति वदन् भाष्यमवतारयति . मन्त्रेति ।

End. तस्मादिति पितृत्वादेव किं पूज्यतरत्वं परिचार्यत्वं स्वामित्वं किन्तु वक्तव्य-
मित्यर्थः . अतएव वाजसनेयके माक्षापि सह दारया + + + मिति भावः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमत् कैवल्येन्द्रशिष्यज्ञानेन्द्रगुरुचरण-
सेविनारायणेन्द्रसरस्वतीविरचितं प्रश्नोपनिषत्भाष्यविवरणं समाप्तम् .

विषयः । प्रश्नोपनिषद्भाष्यव्याख्या .

No. 170. प्रायश्चित्तकुतूहलम् । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 42. Lines, 9 on a page. Extent, 1000 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

स्मृतः स्मृतिं यच्छति यो जनानां श्रुतं गतानामपि योजनानां ।
आराध्य भक्त्या तमनन्तदेवमथ ब्रुवे दुःशमनन्तदेव ॥ १ ॥
उक्तानि श्रौतविध्यपराधे प्रायश्चित्तानि स्मार्ते ऽधुना वक्ष्यामः ।
स्मार्तत्वञ्च स्मृत्याद्यनुमितश्रुतिगम्य सकलाङ्गकलापशालित्वं ।

End. वेदाक्षराणि यावन्ति पठितानि द्विजातिभिः ।
तावन्ति हरिनामानि कीर्तितानि न संशय इति ।
अवादीत्यमनन्तेन प्रायश्चित्तकुतूहलम् ।
प्रीणातु भगवांस्तेन स्मृतिगम्यो गुणाश्रयः ॥

Colophon. श्रीमदनन्तदेवोदयस्य रघुनाथविदुषः कृतौ प्रायश्चित्तकुतूहले द्वितीयः
परिच्छेदः ॥

विषयः । स्मार्तप्रायश्चित्तविधानम् .

No. 171. प्रायश्चित्तप्रदीपः । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 107. Lines, 18 on a page. Extent, 1926 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1713. Place of deposit, Benares City, Vāmanā-cāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नत्वा बौधायनाचार्य्यं तेनोक्तं श्रौतकर्मणां ।
विध्यतिक्रमणे प्रायश्चित्तदीपःप्रकाश्यते ॥
श्रौते बौधायनोक्तानि प्रायश्चित्तानि यानि तु । उक्तानि इत्यादि ।

End. समस्ताभिः ओम् स्वाहेत्यादि एतैः सर्व्वैः प्रायश्चित्तानि कुर्य्यात् ।

Colophon. इति प्रायश्चित्तप्रदीपे सोमप्रायश्चित्तं नाम पञ्चमं प्रकरणम् ।

विषयः । बौधायनीयप्रायश्चित्तसंग्रहः ।

No. 172. प्रायश्चित्तविलोचनं । By वासुदेवत्रिपाठी । Substance, palm-leaf, 18×2 inches. Folia, 97. Lines, 5 on a page. Extent, 2800 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Dakṣiṇa Baidyanāthpur Śāsan, Nīlgiri State, *viâ* Balasore, Paṇḍit Bināyak Miśra. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीनारायणाय नमः ।
प्रायश्चित्तविशुद्धिसाधनधियो ध्यायन्ति धीरा ध्रुवं
यं निर्व्वाणमजं अरादिरचितं बीजं जगत् कारणः ।
श्रीरामं स्मर कोटिसुन्दरतरं कामं नमस्कृत्य तं
प्रायश्चित्तविलोचनं वितनुते श्रीवासुदेवः सुधीः ॥
विद्यन्ते विदुषां निबन्धनिवहा यद्यच नानाविधाः
प्रायश्चित्तविलोचने बहुमतास्ते ते प्रपञ्चोत्तराः ।
तानेव प्रविलोक्य सारमखिलं संगृह्य संक्षेपतः
किञ्चित् कौशलपेशलत्वदपि मे सोऽयं प्रबन्धोद्यमः ॥
अथ प्रायश्चित्तलक्षणं ।
प्रयतत्वाद्वोपचितमशुभं नाशयतीति प्रायश्चित्तमिति । इत्यादि ॥

End. विष्णुश्च तान्त्रिकः कौषिक एव इति न चि काकिनीचतुष्टयात्मकपणेन तद्दर्शनं वा भोजनं निर्वपति । शिवं ॥
विदुषा वासुदेवेन प्रायश्चित्तविलोचने ।
सद्द्रव्यशुद्धिविविधप्रायश्चित्तमितीरितं ॥
नानानिबन्धानालोच्य वासुदेवत्रिपाठिना ।
कृतं मुदेऽस्तु विदुषां प्रायश्चित्तविलोचनं ॥
अमत्सराः सारविचारशूरा धीरा मयैतं रचितं निबन्धं ।
पवित्रयन्तः करुणाद्रदृष्ट्या दृष्ट्वा सन्तः प्रणतोऽर्थये तान् ॥
यो नाम नास्तिकतयात्र मम प्रबन्धे सम्बोधयन्निजमत्सरविवृद्धिसिद्धौ ।
तन्नामधेयमधिरोपयितायमास्तां कर्ता समस्तदुरितनश्नसाधनानां ॥

Colophon. इति श्रीवासुदेवत्रिपाठिविरचितं प्रायश्चित्तविलोचनं सम्पूर्णं ॥
श्रीदित्यसिंहनृपतेरङ्केऽब्धिदृगसम्मिते ।
विनायकाख्यो मिश्रोऽपि अलिखत् पुस्तकं शुभं ॥

विषयः। विविधप्रायश्चित्तविवेचनं ॥

No. 173. प्रायश्चित्तशतद्वयी। By आपस्तम्बीया। Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 13. Lines, 14 on a page. Extent, 350 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1749. Place of deposit, Benares City, Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. यस्य स्मृतौ स्वचनमात्रमेव चित्तस्य दिष्टं श्रुतिलक्षणं तत् ।
ततो निमित्तेन विवक्षितं स्यात् विशेषणं कामकृतेतिकं ॥ १ ॥ ?

End. इत्थं जन्मगुरो निरीक्ष्य वचिरामार्य्यात्मजो भास्करो ।
पूर्वेषामिमतं विलोक्य सचितं कल्याकराणामपि ॥
लोकानां हितं यथा जनकात् संप्राप्तविद्यः शुभं ।
प्रायश्चित्तसमुच्चयं बुधजनैः संपूज्यमानः सुधीः ॥
लिखितं श्रोत्रियनामविभट्टात्मजेन मार्कण्डेयेनेदं पुस्तकं संवत्—१७४९ ।

विषयः। आपस्तम्बस्त्रीयप्रायश्चित्तप्रश्नविवरणं ॥

No. 174. प्रायश्चित्तप्रदीपिका । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 73. Lines, 14 on a page. Extent, 1628 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1768. Place of deposit, Benares City, Vamanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. व्याख्यातो भास्कराचार्य्यैश्च प्रायश्चित्तप्रपाठकः ।
शतद्वयेन श्लोकानां पूर्व्वेषाम्यनुसारतः ।१।
तान् कृत्वा मनसि श्लोकान् तदर्थमनुसंदधत् ।
करोमि सुखबोधार्थं प्रायश्चित्तप्रदीपिकां ।

End. भूर्भुवः स्वः स्वाहेति स्मार्त्तकर्म्म × × चेदं प्रायश्चित्तं बहृचशाखायै जैमिनी-शाखायेनोक्तं ।

Colophon. इति पञ्चमः पटलः समाप्तः ।

विषयः । आपस्तम्बीयप्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्या ।

No. 175. प्रायश्चित्तशतद्वयी । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 6. Lines, 14 on a page. Extent, 168 ślokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. नैमित्तिकेषु श्रुतिलक्षणेषु सूत्रे यदस्पष्टमिवाल्पशब्दैः ।
तद्भाष्यदृत्याद्यनुसृत्य सम्यक् सुखावबोधाय विविच्यते तत् ॥

End. स्यात् समस्तोवेन तदाप्ययं स्यात् ।
यदा प्रवृत्तो न समाप्यते यः ॥

Colophon इति तृतीयप्रकरणम् ।

विषयः । आपस्तम्बसूत्रीयप्रायश्चित्तविवरणम् ।

No. 176. प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्या । By वेङ्कटेशवाजपेयी । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 64. Lines, 11 on a page. Extent, 1736 ślokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. आपस्तम्बमुनिं नत्वा प्रायश्चित्तशतद्वयीं ।
मन्दानां सुखबोधाय व्याकरिष्ये यथामति ।
तत्र तावत् प्रायश्चित्तस्य ग्रन्थस्य विषयप्रयोजनादिकं दर्शयति नैमि त्तिकेषु
इत्यादि ।

End. ततोभयरहिते देशे काले वा कृतान्नादारभ्य क्रतुशेषः समापनीयः ।

Colophon. इति वत्सकुलभूषणश्रीवेङ्कटेशवाजपेययाजिनः कृतौ प्रायश्चित्तशतद्वयी-
व्याख्याने तुरीयं प्रकरणं समाप्तं ।

विषयः । वेङ्कटेशप्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्या ।

No. 177. प्रैषाध्यायः । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 17. Lines, 22 on a page. Extent, 272 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः . ॐम् ।
होतायक्षदग्निं समिधास्तु समिद्धासमिद्धं नाभाशृथिव्याः संग्रथे वामस्य ।
वर्ष्मन्दिव इडस्य देवेत्वाव्यस्य होतर्यज । १ ।
होतायक्षत्तनूनपातमदितेर्गर्भं भुवनस्य गोपां × × × × ×

End. विश्वान्देवान् हवामहेऽस्मिन् यज्ञे सुपेशसः ।
तरसं यज्ञमागमं देवासो देव्या धिया,
जुषाणा अध्वरे सदो ये यज्ञस्य तनूकृतः ।
विश्व आ सोमपीतये वाचमद्य देवीं
वाचास्मिन् यज्ञेषु पेशसा, सरस्वतीं हवामहे ॥

Colophon. इति पुरोरुक् ।

विषयः । अस्मिन् चत्वारोऽध्यायाः तत्र प्रथमे प्रैषाध्यायः । द्वितीयो निवीताध्यायः । तृतीयः कुन्तापाध्यायः चतुर्थः पुरोरुगध्यायः । ऋग्वेदान्तर्गतोयमध्यायः किन्त्वधुना संहिता-पाठेऽस्य पाठो न दृश्यते ।

No. 178. पञ्जिकासमुच्चयः। Substance, country-made paper, $8 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 56. Lines, 5 on a page. Extent, 1120 ślokas. Character, Bengali. Date, Śaka 1641. Place of deposit, Zilla Mayamansing, Pargana Aṭiyá, post Jámurki, gram Hálálíá, Paṇḍit Abhayacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, very old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गुरवे।
विश्वेश्वरं गुरुतरं प्रणिपत्य भूमौ।
कायं निपात्य प्रणिपत्य च वासुदेवं।
स्वीयं मतं क्वचिदपि प्रतिगृह्य यत्ना-
च्छिष्यपरितोषविभावनाय॥
सच्छिष्यप्रेरिते × × नीयते पञ्जिका × × × ×, सदाचार
परिप्राप्तं समाप्तिफलकं मङ्गलं मन्यमानो ग्रन्थकृत् प्रारब्धपरिसमाप्तिकाम
इष्टदेवता नमस्काररूपं मङ्गलं विधाय
× × × आह। अथ शब्दानुशासनमिति॥ इत्यादि॥

End. यद्यपि वाह्यप्रयत्नपार्थक्येऽपि आभ्यन्तरप्रयत्नतुल्यमस्त्येव
यद्येवं चकारद्वकारलोपोविधेय इति चेत् नैवं चलोयमां
यमिलोप इत्यतो ऽच् ग्रहणमित्यनुवर्त्तते।
××××× लोपाद्युपगमात्॥ रेखापादः॥
पञ्जिकेयं समाप्ता। शकाब्दाः १६४१।
आर्षवेनमितातीतशकाभिन + वत्सरे।
यत्नादेतां पञ्जिकान्तु रघुनाथोऽलिखत् स्वयं॥
चागते दिवसध्येया वोधिस्थे युधिपच्चके।?

Colophon. श्री × × × × × × × × × स्वार्थान्तु पञ्जिकां॥
चरते य इमं ग्रन्थं पञ्जिका सम्भितो हि सः।
गर्द्दभो गर्द्दभी तस्य माता तातश्च गर्द्दभः॥

विषयः। अत्यन्ताभ्यन्तर एकत्र इति पञ्जिकासमुच्चये द्वितीयोध्यायः॥ इति।

No. 179. बालबोधरत्नकौमुदी । Substance, palm-leaf, 14 × 1½ inches. Folia, 83. Lines, 3 on a page. Extent, 1000 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, District Purī, Parganā Ráhán, grām Jagannātha, Vidyādharpur, Paṇḍit Rāmacandra Misra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. यमुनायास्तटे रम्ये गोपीगोपसमावृते ।
सुवर्णवेणुना भान्तं वन्दे गोपीमसुन्दरं ॥
बोधः—विहङ्गा विहगाः खेटावभोगाः खेचराः खगाः ।
व्योमाधिवासिनश्चापि ग्रहाश्च परिकीर्त्तिताः ॥
आदित्यः सविता सूर्य्यो भास्करोऽर्को दिवाकरः ।
उष्णांशुस्तपनो भानुः सहस्रांशुः प्रभाकरः ॥ इत्यादि ।

End. जलचरधनभोक्ता वासवस्यानुरक्तः
समधिचिरशरीरस्तुङ्गनासो ह्यकृतः ।
अभिभवति सपत्नानाशुजिन्नाचदष्टिं
बहु निधिधनभोगी पण्डितश्चाम्बरासौ ॥

Colophon. इति श्रीबालबोधरत्नकौमुद्यां सप्तदशोध्यायः ।

विषयः । ग्रहाभिधानं । नक्षत्राभिधानं । चन्द्ररिष्टिभङ्गविधानं । राहुरिष्टिभङ्गकथनं । लग्नफलकथनं । तिथिफलकथनं । वारफलकथनं । लग्नदृष्टिफलकथनं । चतुर्थपञ्चफलकथनं । नवमस्थग्रहफलकथनं । केन्द्रफलकथनं । पञ्चयोगफलकथनं । राशिफलकथनं । इत्यादि ।

No. 180. बौधायनकल्पं By श्रीशिवकृष्णाचार्य्य । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 141. Lines, 9 on a page. Extent, 2820 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares. Paṇḍit Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननं ।
बयौमकल्पयोकल्पसताया यन्निरूपितं ।
शोधयन् प्रियमाद्ये मीमांसासंग्रहद्वयं । १ ।

यः सायनाचार्य्यपदाभिषिक्तः श्रीशिङ्गनाचार्य्यसद्ग्रगण्यः ।
प्रसन्नगम्भीरमतिः स्फुटार्थं बौधायनं कल्पमथो विधास्ये । ३ ।

End. स्वाहा प्रजापतये इन्द्रश्रीवात् सुवेणोपोह्य ब्रह्मप्रतिष्ठामनस इत्यनेनानुवाकेन प्रतिमन्त्रं जुहोति ।

Colophon. इति सप्तदशः ॥

विषयः । श्रौतकर्मणां विधानं ।

No. 181. बौधायनसूत्रवृत्तिः (दर्शपूर्णमासप्रकरणम्) । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 238. Lines, 9 on a page. Extent, 4760 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमस्कृत्य गुरून् सम्यक् भाष्यार्थमवधारयन् ।
बौधायनीयसूत्रस्य कुर्वे वृत्तिं सुबोधिनीं ।
आमावास्येन वा पौर्णमासेन वा हविषा यक्ष्यमाणो भवति स पुरस्तादेव इत्यादि ।

End. बौधायनकृतस्यासौ वृत्तिःसूत्रस्य तायते ।
दर्शस्य पौर्णमासस्य सम्पूर्णः प्रीयतां शिवः ।
क्वेदं बौधायनं सूत्रं क्व मेऽल्पविषया मतिः ।
गुरोः कटाक्षसनुते वृत्तिमेवं सुबोधिनीं ।

Colophon. शुभमस्तु ।

विषयः । बौधायनीयदर्शपौर्णमासव्याख्या .

No. 182. ब्रह्मसूत्रवृत्तिः । अनुभाष्यानुसारि (प्रथमाध्यायावधिः) । Substance, country-made paper, 16×6 inches. Folia, 43. Lines, 10 on a page. Extent, 860 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Hariscandra Babu. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।
नत्वा श्रीवल्लभाचार्य्यपादपद्मयुगं सदा ।
तदीयभाष्यमार्गेण व्यासस्त्रार्थ ईर्य्यते ।

End. वैदिकानां वेदानुसारेण वस्तुविचारः कर्त्तव्यः। तद्विरुद्धवादानां अप्रामाण्यादब्रह्मवेदे न कापि शङ्का इति सर्व्वं सुस्थं। अतएवाग्रिमाध्याये विस्तरेण मतान्तराणि निराकरिष्यन्ते। अध्यायसमाप्तिसूचिका सूत्रैकदेशावृत्तिः।

Colophon. इति श्रीमद्ब्रह्मसूत्राणां अनुभाष्यानुसारिवृत्तौ प्रथमाध्यायस्य चतुर्थःपादः प्रथमाध्यायः समाप्तः ।

विषयः। ब्रह्मसूत्रव्याख्या .

No. 183. ब्रह्माण्डनिर्णयः (ब्रह्मयामलोक्तः)। Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 100 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Sāṅkrail *via* Tangail, Babu Bijaya Siṁha Dās Gupta. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगुरवे नमः ।
अथ ब्रह्माण्डनिर्णयः ।
ईश्वर उवाच । यस्मिन् काले महादेवि किञ्चिन्नास्ति जगत्त्रये ।
न नक्तं न दिवा सन्ध्या न मेरुर्नच मन्दरः ।
न जलञ्च न चाकाशं न मनोबुद्धिगोचरं ।
तस्मिन् काले जगत्स्वामी प्रकृतित्वमुपागतः ।
इत्येवं चिन्तनाद्देवि सम्भूता त्रिगुणात्मिका ॥
महामाया महालोला नित्यं मे मोक्षकारिणी ।
मायोपहतचैतन्यं सकलं स्वहृदुद्यतं ॥
पृथिव्यापस्तथा तेजो वायुराकाशमेव च ।
एतानि पञ्चभूतानि वासायोपायहेतवे ॥
ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च चन्द्रादित्यनवग्रहाः ।
अमी चान्ये च ये देवास्तथा स्थावरजङ्गमाः ॥
अण्डजाः स्वेदजाश्चैव तथोद्भिज्जजरायुजाः ।
एवं क्रमेण सृष्टिः स्यात् संहारस्तु विपर्य्ययः ॥ इत्यादि ॥

End. इत्येतत् कथितं देवि यत्त्वं मां परिपृच्छसि ॥
सुकुलीनाय शान्ताय भक्तये द्म्भवर्जिते ।
प्रकाश्यं वा कदाचिच्च न देयं यस्य कस्यचित् ॥
प्रकाशिते ऽप्रकाशः स्यादप्रकाशे प्रकाशितः ।
एवं ज्ञात्वा सदा योगी गोपयेन्मातृजारवत् ॥

Colophon. इति ब्रह्मज्ञानमन्त्रोक्तः ।

विषयः । संक्षेपतः सृष्टिप्रकरणप्रकाशनं ॥

No. 184. ब्रह्मामृतवर्षिणी (ब्रह्मसूत्रवृत्तिः तृतीयाध्यायमात्रं) By धर्म्मभट्ट। Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 41. Lines, 16 on a page. Extent, 2000 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri, Saṅkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीपरमात्मने नमः ।

पूर्व्वस्मिन् पादे जीवोपकरणभूतभौतिकानि ब्रह्म × × × इत्युक्तं तदुपजीव्य तदुपहितजीवस्य संसारप्रकारवैराग्यार्थं निरूपयितुं देहान्तरारम्भभूतसूक्ष्मपरिसुक्तस्यैव लोकान्तरगमनमित्याह × × तदन्तरप्रतिपत्तौ × × × × × प्रश्ननिरूपणाभ्यां पूर्व्वस्मिन्नध्याये ब्रह्म × × × × × श्रुतिन्यायविरोधनिरासेन अनध्यवसायलक्षणप्रामाण्यनिरासेन तार्तीयीविचारो भवतीति अनयोरध्याययोः हेतुहेतुमद्भावसंगतिः । इत्यादि ।

End. नहि साक्षात्काररूपविद्यायां उपचयापचयत्वमस्ति नहि पूर्वोक्ताभावि घटसाक्षात्कारयोश्चिरत्वाचिरत्वमतिशय इति कश्चिदभ्युपैति तस्मान्निर्विशेषब्रह्मसाक्षात्कारस्य एकरूपत्वात् तत्फलो मोक्षो निरतिशयानन्दात्मक एकरूप एवेति सिद्धं अभ्यासोऽध्यायसमाप्तिद्योतनार्थः । १० ।

Colophon. इति श्रीधर्म्मभट्टकृतौ ब्रह्मसूत्रवृत्तौ ब्रह्मामृतवर्षिण्यां तृतीयाध्यायस्य चतुर्थपादः समाप्तः ॥

विषयः । ब्रह्मसूत्रस्य व्याख्यानं ।

No. 185. ब्रह्मोपनिषद्व्याख्या ब्रह्मतत्त्वप्रकाशिका By केशवकाश्मीरी । Substance, country-made paper, 9 × 3 inches. Folia, 29. Lines, 12 on a page. Extent, 870 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Puri, Rājgopāl Maṭha Mohānta, Śrī Raghunandan Rāmānujā Das. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

सनन्दनपदद्वन्द्वं भक्तिनम्रैकचेतसा ।

प्रणम्य क्रियते व्याख्या ब्रह्मोपनिषदो मया ॥

तत्र श्रीदशमस्कन्धे निरोधलक्षणं द्वारीकृत्य दशमं लक्ष्यभूतमाश्रयं श्रीकृष्णं श्रीशुकेन तत् तत् ब्रह्मरुद्रेन्द्रादिवाक्यैस्तत्सन्दर्भस्तवादिस्थैरन्यस्कन्धस्थैश्च सर्व्वेषां विदुषां प्रमाणभूतैः शास्त्रविषयत्वेन प्रतिपादितं ज्ञात्वा तस्यैव सर्व्वज्ञ-सर्व्वशक्ते र्ब्रह्मणोभगवतः स्वरूपगुणशक्तिज्ञानान्मोक्षलक्षणफलं निर्णीय अन्ये-षाञ्च स्वबुद्धिपरिकल्पितवेदविरुद्धकल्पनामाकलय्य तदसम्भवञ्च निश्चित्य अन्येषां तच्छ्रवणोत्सुकानां श्रद्धापशूनां स्वबुद्धिपरामर्शहीनानां श्रीकृष्णे भगवति असम्भावनादिनिवृत्तये राजा परीक्षिन्महाभागवतं श्रीशुकं पृच्छति इत्येतदध्यायस्य बीजं । इत्यादि ।

End. अजस्रं ध्यायेदित्यनेन साध्यसाध्यायार्थः संपद्य आह्वात्यजामित्यनेन फलम-ध्यायार्थश्चेति संपूर्णा चतुरध्यायिणी ब्रह्ममीमांसा श्रीशुकेनैकस्मिंश्च श्लोके व्याख्याता इति भावः । ५० ।

Colophon. इति श्रीकाश्मीरिकेशवविरचिता ब्रह्मतत्त्वप्रकाशिका ब्रह्मोपनिषट्टीका समाप्ता ॥ श्रीमते रामानुजाय नमः ।

विषयः । ब्रह्मोपनिषद्व्याख्यानं ॥

No. 186. भक्तामरस्तोत्रवृत्तिः । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 18 on a page. Extent, 684 ślokas. Character, Nāgara. Date 1653. Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalā-cārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. प्रणम्य परमानन्ददायकं परमेश्वरं ।

वृत्तिं भक्तामरस्यादं कुर्व्वे कामचितैषिणीम्

End. मानतुङ्गमितिविशेषणं तं कथयता स्तोत्रकर्तृकविना मानतुङ्ग इति स्वनाम। बन्धमनिगड़ाद्युपद्रवनाशो राजप्रसादश्चाशु समुपैति समन्तात् पार्श्वमायाति इति मङ्गलम्.

Colophon. नयनशररसेन्दुमिते वर्षे वैराटनाम्निनगरे बालजनविरोधार्थं विजयदशम्यां हि संसमाप्ता. इति श्रीभक्तामरस्तोत्रवृत्तिः.

विषयः। ऋषभदेवस्वामिस्तोत्रव्याख्या.

No. 187. भक्तिकुलसर्व्वस्वं। Substance, palm-leaf, $20 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 15. Lines, 3 on a page. Extent, 180 ślokas. Character, Bengali. Date, Śaka 1696. Place of deposit, Zilla Mayamansing, Pargana Aṭiā, Post Jāmurki, gram, Hālāliā, Paṇḍit Abyayacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः परदेवतायै।

अथ भक्तिकुलसर्व्वस्वनामस्तोत्रं।
कैलासशिखरे देवं महादेवं महेश्वरं।
भवानी रहसि प्रीत्या पप्रच्छ परमेश्वरं॥

श्रीपार्व्वत्युवाच।
कथमीशान सर्व्वज्ञ लभन्ते शक्तिसुन्दरीं।
साधकाः सर्व्वदा येन तन्मे कथय सुप्रभो॥

शङ्कर उवाच।
विना पूजां विना ध्यानं विना जापं विना बलिं।
विना न्यासं विना धूपं विना भूतविशोधनं।
विना पुष्पं विना गन्धं विना पर्य्यटनेन वा।
तथार्च्चनं विना होमं विना नित्योदितां क्रियां।
प्राणायामं विना दानं येन तारा प्रसीदति।
लभन्ते येन कल्याणं तन्मे निगदतः शृणु॥
नाम्नां सहस्रं तारायाः कथयिष्याम्यसंशयं॥

— — — — — —

अस्य श्रीभक्तिकुलसर्व्वस्वनामस्तोत्रस्य × × ऋषिश्छन्दः—
— — — विनियोगः ॥ इत्यादि ॥

End. यः स्तोत्रं कुलनामकं प्रतिदिनं भक्त्या पठेन्मानवः
स स्यादिन्द्रसमैर्धनेश्वरसमो विद्यामदैर्वाक्पतिः ।
सौन्दर्य्येण च मूर्त्तिमान् मनसिजः कीर्त्या च शीतद्युतिः
शक्त्या शङ्कर एव सौर्य्यविभवैर्भूमेः पतिर्नान्यथा ॥

Colophon. इति हरगौरीसम्वादे श्रीताराद्देव्याभक्तिकुलसर्व्वस्वनामस्तोत्रं समाप्तम् ॥
— — — — शकाब्दाः । १९९९ ।

विषयः । श्रीताराद्देव्याः सहस्रनामकथनं ।

No. 188. भक्तिरहस्यम् (वल्लभमतानुयायी) । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 9. Lines, 12 on a page. Extent, 200 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Hariscandra Babu. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
पद्नखनिविष्टमूर्त्तिरेकाद्शकपतामिवाव + + + ।
यं समुपास्ते गिरीशस्तं वन्दे नन्दमन्दिरे कश्चित् ॥

End. श्रद्धा भागवते शास्त्रे नि + + + चैव हि ।
मनोवाक्काय + + + स सत्यं शमदमावपि ।
श्रवणं कीर्त्तनं ध्यानं हरेरद्भुतकर्मणः ।

विषयः । भक्तिविषयकप्रमाणम् .

No. 189. भक्तिवर्द्धिनी By वल्लभाचार्य्य । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 10. Lines, 8 on a page. Extent, 150 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariscandra. Appearance, old. Verse. Correct

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणववदखिलाधारं ललितविचारं मनोहराकारं ।
तमसः परं त्वदीयं जयति विभो मण्डलं महसां ॥
दूरमितश्रीसहिता पञ्चाशत्कोटियोजनोल्लसिता ।
अणुवद्विलसति यस्मिंस्तस्मै तुभ्यं नमो महते ॥

End. सत्यं ज्ञानमनन्तं श्रुतिगणगीतं यदि त्वमेवासि ।
तर्हि त्वं मम हृदये वस वासय त्वयीश मे हृदयं ।
सुखयतु सदैव भक्तान् भवदीयाभक्तिवर्द्धिनी एषा ।

विषयः । वल्लभाचार्य्यकृतवेदान्तमतमादाय भगवद्भजनम् ।

No. 190. भक्तिहंसः By विट्ठलदीक्षित । Substance, country-made paper, 8 × 5 inches. Folia, 14. Lines, 8 on a page. Extent, 120 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Hariscandra Babu. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।

जयन्ति पितृपादाब्जरेणवो यत्प्रसादतः ।
भक्तिःप्राप्ता तदन्यच्च मोक्षाभावश्च पण्डितैः ।
मन्त्रोपासनवैदिकतान्त्रिकदीक्षार्चनादिविधिभि र्यः ।
अस्पृष्टो रमते निजभक्तेषु स मेऽस्तु सर्व्वस्वं ॥

End. भजामि शरणं मुदा शरणमेव कासुस्मिके ।
निरवलिजमंशयो य इह भाग्यवद्भिः स्मृतः ।
वनेशसुतपादपङ्कजपरागरागान्वितं ।
करोति सततं हि मानिजतभूजवातुसञ्जनं ॥

Colophon. इति श्रीगोपीजनवल्लभचरणैकतानश्रीविट्ठलविरचितो भक्तिहंसः समाप्तः ।

विषयः । वल्लभमतानुसारेण कृष्णस्तुतिः ।

No. 191. भगवद्भावना। वल्लभाचार्य्यसम्प्रदायानुयायिनी (असम्पूर्णा)। Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 41. Lines, 18 on a page. Extent, 312 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Hariśchandra Babu. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः.

श्रीमदाचार्य्यचरणं शरणं सर्व्वदेहिनां ।
समस्तदोषदहनं मस्तके राजतां मम ।
प्रातरारभ्य भगवद्भावना विनिरूप्यते ।
सेवनायां यतस्तस्यामानसिन्नं प्रसिध्यति ।

End. किं कर्त्तव्यं दुर्ल्ललितो भवानेकसुतो मम ।
अतो निवार्य्यते चैवं क्रीडासक्तो गृहे गृहे ।
(इतो नास्ति)

विषयः। श्रीवल्लभाचार्य्यमते भगवद्भावना .

No. 192. भगवद्गीताटीका By गङ्गाधरकविराज। Substance, country-made paper, 10 × 6 inches. Folia, 315. Lines, 12 on a page. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Benares City, Babu Pareśānāth Rāy Kavirāja. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. ॐनमो गणेशाय .

प्रणमामि गुरुं ब्रह्म परमात्मपरापरं ।
परमेष्ठिगुरुं देवीमत्वं स्वाभीष्टसिद्धये ॥
अथ तैत्तिरीयोपनिषदि . असद्वा इदमग्र आसीत् ततो वै सदजायत, तदात्मानं स्वयमकुरुत तस्मात्तत् सुकृतमुच्यते ।

End. यत्रेत्यादि चे राजन् यत्र युद्धे योगेश्वरः कृष्णो वर्त्तते, यत्र युद्धे पार्थोऽर्जुनोधनुर्द्धरो योद्धा वर्त्तते तत्र युद्धे श्रीश्च विजयश्च भूतिरैश्वर्य्यञ्चैतानि ध्रुवाणि निश्चितानि इति मम मति र्मम मतमित्यर्थः अध्यायं समापयति . इतीत्यादि इत्याध्यायस्य व्याख्या समाप्ता .

Colophon. इति गङ्गाधरकविराजेन कृता भगवद्गीताव्याख्या समाप्ता . इति .

विषयः । भगवद्गीताव्याख्या .

No. 193. भगवद्गीताटीका (परमार्थप्रपा) By दैवज्ञसूर्य्यपण्डित । Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 156. Lines, 12 on a page. Extent 3180 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः .

एवं द्वितीयाध्यायमादिकृत्याध्यायाष्टके क्रमेण देहादिव्यतिरिक्तात्मस्वरूपदर्शनपूर्व्वकं तत्प्राप्त्युपायभूतकर्म्मनैष्कर्म्यार्थां सभक्तियोगां तदधिकारिणश्च निरूप्य स्थूलसूक्ष्मप्रपञ्चमिथ्यात्वदर्शनप्रसङ्गेन स्वसत्यत्वञ्च प्रकटयन् गुह्यप्रापापरपर्य्यायमपञ्चीकृतभूतविषयं हिरण्यगर्भात्मकं स्वस्वरूपं निरूपितम् ।

End. तात्पर्य्यश्लोकश्च .—

प्राक्संस्कारानुरूपं विधिविधुरधियः श्रद्धया संयजन्ते ।
ते (...) क्रियाद्यै त्रिविधगुणवशात् तत् फलं ते लभन्ते ।
तद्वैगुण्यं निहन्तुं प्रभवति (... ...) देवा विवर्त्ती ।
तेन ब्रह्मार्पणं स्यादिदमिति दशमे सप्तयुक्ते निरुक्तम् ।

Colophon. श्रीमद् दैवज्ञपण्डितसूर्य्यविरचितायां भगवद्गीताटीकायां परमार्थप्रपायां श्रद्धाविवेको नाम सप्तदशोध्यायः .

विषयः । भगवद्गीताव्याख्या .

No. 194. भगवद्गीताटीका ; श्रीकृष्णरसिकरञ्जनी By कल्याणभट्ट । Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 300. Lines, 9 on a page. Extent, 4800 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Bibihāṭi, Paṇḍit Vāmānācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. (अत्र त्रयोदशाध्यायमारभ्य अष्टादशाध्यायपर्य्यन्तं नास्ति)

श्रीगणेशाय नमः। श्रीराम(...)जीतं
श्रीमद्गोकुलनाथेशं परमानन्दविग्रहं।
कृपाम्बुधिं गुणनिधिं नमामि पुरुषोत्तमम्॥
यदीश्वराणां यं प्राहुः ब्रह्मणो यनकोटयः।
श्रुतिस्मृतिपुराणाद्यैरलभ्यं चरणाम्बुजं॥

End. स्वहं।

Colophon. इति भगवद्गीतोपनिषट्टीकायां निःशङ्कतद्गीयविविधप्रकर्षप्रकाशनारम्भटीकायां श्रीकृष्णरसिकरञ्जन्यां तद्विमुखमुखमार्जन्यां श्रीकृष्णकिङ्कर श्रीकाशीनाथभट्टविरचितायां श्रभाधारणाभिख्यातद्वादशाध्यायव्याख्या।

विषयः। वल्लभमतानुसारेण भगवद्गीताव्याख्या।

No. 195. भगवद्गीतार्थचिन्तामणिः By कमललोचन। Substance, plam-leaf, 10×2 inches. Folia, 94. Lines, 4 on a page. Extent, 1500 ślokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, District Puri, Pargana Rāhān, grām Jagannātha Vidyādharpur, Paṇḍit Rāmcandra Miśra.. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐनमो भगवते वासुदेवाय।

तत्र भगवान् वेदव्यासः श्रीभागवतशास्त्रं प्ारिप्सुस्तत्र तावत् प्रथमस्कन्धे जन्माद्यस्येत्यादि-पद्यमयीं नान्दीं निबध्य तदोद्देशतया प्रथमस्कन्धादारभ्य द्वादशस्कन्धावधि सकलपदान् श्रीभगवतः प्रसङ्गलीलाख्यकानचिन्त्यशक्ति-वाकलयामास तद्यथा प्रक्रियाप्रसङ्गो लीला चेत् तत्र भक्तादिपरोपकारकरूपमहिमावर्द्धनं प्रसङ्गः अवताराणां साक्षाद्रूपस्य च महिमवर्द्धनं लीला तत्र तावदादौ सूतशौनकादिसंवादरूपषट्प्रश्नप्रसङ्गवादजन्माद्योति॥ इत्यादि।

End. चामिरसकुचकं
बाधितमायाविलासं सत्यं तं परं धीमहि।
चासीच्छ्रीविश्वनाथः प्रवरतरभरद्वाजवंशावतंसः
शान्ताख्या कृष्णभक्तोऽभवदथ तनुजोयस्ततोरामचन्द्रः।
तत् पुत्रविश्ववाक्यामरचरणपङ्कः श्रीलमोचिन्द्रनामा।

तस्याशीन्नन्दनो यः सकलगुणकलावन्दितः लब्धवर्णः ।
तस्यात्मजः कमललोचननामधेयः श्रीनीलशैलनिलयः करुणाप्रकाशात् ।
कौतूहलं हृदि हरीरितईश्वलीलाचिन्तामणिं विवृतिमारचयाश्चकार ॥

— — — — —

Colophon. इति श्रीभगवल्लीलाचिन्तामणौ श्रीभागवतनालीपदव्याख्याने द्वादशस्कन्धार्थ-दिग्दर्शनं ॥ समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । भागवतव्याख्येयं ।

No. 196. भक्तमहोदयनाटिका By नरसिंहमिश्र । Substance, palm-leaf, 16×1 inches. Folia, 42. Lines, 6 on a page. Extent, 1300 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Dāmodarpur Sāsana, Zilla Puri, Late Paṇḍit Gopināth Misra. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।

जिज्ञास्यं यदनेकसाधनपरैः सद्भाग्यपुण्योदये
र्जन्माद्यस्य यतोयदेवसकलं यच्छास्त्रयोनिः स्वयं ।
एकं तत्समन्वयात्श्रुतिविदो नित्यं प्रपश्यन्ति स्फुटं
तत् चित्सत्यसुखात्मकं श्रुतिशिरोवेद्यं निरीहं भजे ॥

अपि च । या विद्या सदसद्विलक्षणपरा सर्व्वेष्टसिद्धिप्रदा
नित्यं विश्वविवर्त्तनैकनिरता तस्मिंश्च तद्वीरता ।
याधिष्ठानवती गुणत्रयमयी सन्नामरूपात्मिका
सा पायाद्भवमोचनी भगवती भक्ता भवानी सदा ॥

\+ + + + +

नान्द्यन्ते सूत्रधारः । पुरोवलोक्य । ससन्तोषं । अहो अतिरमणीयोऽयं वसन्तसमयः — — — — अस्ति च दक्षिणपारावारतीरे सकलपापक्षय-दक्षक्षामण्डलमण्डन — — — — — — श्रीपुरुषोत्तमाभिधं पुण्यक्षेत्रं । तत्र च सुकुसुमवृन्दे विकसितमन्देतरमकरन्दे — — — — — — नवरससंवत् । तदत्र प्रिये ।

मत्कृते परितोषणं सकलकार्य्यतो यत् सतां
ततो रचय चातुरीं चतुरनर्त्तने नन्दने ।
सभा गजपतेरियं भजति कौतुकं दर्शने
त्वमत्र भरतोत्तमा भवसि सर्व्वभूमण्डले ॥

अपिच । अयमर्थोऽपि भवत्या विदितमेव । यत् खलु सकलशास्त्रार्थसारज्ञान-चिन्तननिराकृताशेषविपदः ... ... सङ्गीतकलाकौशलविलोकनचञ्चला-भगास्तुराः शोभन्ते । तदेतेषां चर्षोत्पादननिमित्तं कापि नवीना नाटिका अभिनेतव्या भवत्या ।

सूत्र । आकर्णय प्रिय । पृथ्वीयं नवखण्डिनी सुचिरस्तत्राप्ययं भारतः
खण्डोऽप्युत्कलदेश एव रुचिरस्तत्रापि भक्तक्षमा ।
तस्यामप्युपमाविधानरहितं केन्दुकटीराङ्कं
यत्रायं वसुधाधिपः शिवपुरो नारायणः शोभते ॥

सूत्र । प्रिये । तदीयोक्तिचन्द्रोदया नाटिकेयं धरित्री भविन्त्री तदैवाभिनीता ।
वसन्तारपत्रा सदा धीरहृद्या क्वचिद्भूरिगद्या प्रबन्धानवद्या ॥ अपिच ।
शिवचन्द्रोदयनाटिकायामभिनीतायां कस्य न भवति चेतः पीयूषसिन्धौ निमग्नं वा ॥ इत्यादि ।

End. पृथ्वीं श्रीवल्लभद्रदेवनृपति र्गाढं प्रशास्तु स्वयं
विप्रा वेदविदो भवन्तु गुणिनः सम्पत्तिमन्तो भुवि ।
भूयात् कृष्णपदारविन्दयुगले भक्तिश्चिरं स्थायिनी
जीयासुर्नरसिंहमिश्रकविता यावन्मही मण्डलं ॥
इति यथार्थमाराध्य । एवमस्त्विति परिक्रम्य यथोचितस्थानं प्रति ।
इति निष्क्रान्ताः सर्व्वे ।

Colophon. इति श्रीनरसिंहमिश्रविरचितायां श्रीशिवनारायणभञ्जचन्द्रोदयनाटिकायां जीवन्मुक्तिप्रतिपादनं नाम पञ्चमोऽङ्कः समाप्तः । समाप्तेयं नाटिका ।
श्रीशाम्बशिवाय नमः ।

विषयः । इति—१ । २ । ३ । इति विवेचनादर्शनोद्योगो नाम । ४ । जीवन्मुक्तिप्रतिपादनंनाम । ५ ।

No. 197. भरद्वाजसंहिता (सटीका)। Substance, palm-leaf, 16×1½ inches. Folia, 106. Lines, 6 on a page. Extent 4000 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Puri, Rājgoāpl Maṭha Mohānta, Mahārāj Raghunandan Rāmānuj Dās. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning.

मूलस्य श्रुत्वा तु सकलान् धर्म्मान् सिद्धिमेधाश्च शाश्वतीं ।
भूय एव मुनिश्रेष्ठमिदमूचुर्महर्षयः ॥
केनोपायेन भगवन्निह सर्व्वेऽपि जन्तवः ।
प्राप्नुयुः परमां सिद्धिं सद्यो विगतकल्मषाः ॥
तेषां तद्वचनं श्रुत्वा भरद्वाजो महामुनिः ।
यस्मात् परमं गुह्यं पुनश्चेदमभाषत । इत्यादि ।

श्रीमते रामानुजाय नमः ।

टीकाया अथ तत्रभगवान् भरद्वाजो महामुनिः संसाराग्निविदीपनव्यपगतप्राणात्म-सञ्जीवनेच्छया सकलवेदान्तेषु प्रतिपन्नं न्यासाख्यं योगं सकलधर्म्मोपदेशा-नन्तरमुपनिषत्कल्पेन संहिताशेषेणोपादिशत् । तत्र सम्यगुपसन्नानां शिष्याणां महर्षीणां प्रश्नकलिप्रतीक्षाणां तादृशोपायश्रवणकौतूहलवतां प्रश्नश्लोकोऽयं श्रुत्वेत्याद्यश्लोकः । इत्यादि ।

End.

मूलस्य वैराग्यं वर्ण्णनं तेषां लज्जामानभयादिभिः ॥
इतिर्हि जीवितं गुप्तिः सारो वैराग्यमुच्यते ।
वैराग्ययुक्ता—... ... ... ॥
इत्थं विज्ञात्मनो न्यासः जातो हत्यक्षपादपः ।
असौ फलमयः सेव्यश्च योत्पद्यते विना ॥
इर्भिं सन्तोऽनुभूयेमामनुकम्पामिहात्मनः ।
परत्र चानुमोदन्ते परमेण विपश्चिता ॥ (१,

Colophon. इति श्रीभरद्वाजसंहितायां परिशिष्टे चतुर्थोऽध्यायः ।

टीकायाः अन्योपासकानामपि चेतनानां तत्तद्देवतान्तर्यामितयावस्थापितैराराधितः स एव भगवान् न तदपेक्षितानि प्रयच्छति । श्रीरामानुजाय नमः ।

विषयः । इति श्रीभरद्वाजसंहितायां न्यासोपदेशः । १ । २ । ३ । ४ । इति—परिशिष्टे । १ । २ । ३ । ४ ।

No. 198. भारतामृतकाव्य By दिवाकर । Substance, palm-leaf, 13 × 1½ inches. Folia, 88. Lines, 4 on a page. Extent, 1760 ślokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Dāmodarpur Sāśana, Zilla Puri, late Paṇḍit Gopīnāth Miśra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. सरस्वत्यै नमः ।

प्रणेतुमाम्नायविधीननेकधा
दधार यः सत्यवतीतनूजतां ।
प्रदर्शिताद्वैतपथो विरज्यतां
स रज्यतां मय्यनुकम्पया हरिः ॥
महानयं यद्यपि दुस्तरः परैः
कवीश्वरैः कौरवकीर्त्तिसागरः ।
तथापि पाराशरपादचिन्तना-
तरीमुरीकृत्य तरीतुमुत्सहे ॥
इयं मदीया कविता न तादृशी
तथापि सन्तः परिशीलनेन वः
अवश्य मायास्यति साधुतां यथे
परिग्रहाद्भूतिरिव स्मरद्विषः ॥ इत्यादि ।

End. हरितामवलोक्य चक्रवालं हरिचाद्युतिहारितान्धकारं ।
हरिसङ्गतो दधे युधीयः सवधूको मधुपारणाभिलाषं ॥
यं प्रासूत पतिव्रता गुणवती मुक्ता विशुद्धाशयः
श्रीवैद्येश्वरतो विभूषितभरद्वाजान्वयाद्वाजकं ।
यो देव्याःस्तुतिमर्थिभावदुहितुः श्लोकैःशतैनाकरोत्
तत्काव्ये शुचिना रसेन सुभगः सर्गोगमद्द्वादशः ।

Colophon. इति श्रीभारतामृतकाव्ये सायंसन्ध्यावर्णनं नाम द्वादशसर्गः ।

(अतः परं न दृश्यते)

यं प्रासूत पतिव्रता गुणवती सुक्ता विसुक्तात्मनः
श्रीवैदेश्वरतो विभूषितभरद्वाजान्वयाद्दात्मजं ।
काव्ये तस्य दिवाकरस्य कृतिनो वाणाधरस्वादुनि
ग्रथे भव्यपदोयमादिगदितः सर्गः समाप्तोभवत् ॥

विषयः। इति श्रीकविचन्द्ररायकृते भारतामृते महाकाव्ये वंशावतारसूचना पुरुरवः-प्रभृतिसप्तद्शराजवर्णना नाम प्रथमःसर्गः। इति कुरुप्रभृतिनवराजवर्णनं नाम द्वितीयः सर्गः। इति तृतीयः। इति शान्तनुवंशप्ररोहो नाम चतुर्थः सर्गः। इति कुरुपाण्डवसम्भवो नाम पञ्चमः सर्गः। इति निस्तीर्णजतुगृहो नाम षष्ठः सर्गः। इति द्रौपदीस्वयम्बरप्रस्तावो नाम सप्तमः सर्गः। इति इन्द्रप्रस्थनिवासो नामाष्टमः सर्गः। इति सुभद्राहरणो नाम नवमः सर्गः। इति खाण्डववनवर्णने ऋतुवर्णनं।१०। इति पुष्पावचयजलक्रीडावर्णनं।११। इति सायं-चन्द्रवर्णनं नाम।१२।

No. 199. भार्गवोपपुराणं। (चत्वारिंशद्ध्यायपर्य्यन्तं उत्तरखण्डं)। Substance, country-made paper, $11 \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 83. Lines, 12 on a page. Extent, 2000 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Puri, Rájgopāl Maṭha Mohānta, Mahārāj Śrī Raghunandan Rāmānuj Dās. Appearance, fresh. Verse. Generally incorrect.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः। श्रीकृष्णगुरवे ‒ ‥ ।
यस्य द्विरदवक्त्राद्याः पारिषद्याः परश्शत
विघ्नं निघ्नन्ति भजतां विश्वक्सेनं तमाश्रये ॥
श्रीशौनकाद्य ऊचुः।
सर्व्वधर्म्मार्थतत्त्वज्ञ सर्व्वशास्त्रविशारद।
तत्त्वार्थविदुषां श्रेष्ठ सूत द्वैपायनप्रिय ॥
यानि कर्म्माणि लोकेषु चरित्राण्यपि शार्ङ्गिणः।
× × × × × दृष्टाभिः श्रुतश्च वदताम्बर ॥
कृतकृत्या वयं स्मामः पवित्रीकृतचेतसः।
योगिनां तु चरित्राणि भगवद्दासभोगिनां ॥
मोक्षान्यवतकल्पानि त्वया धर्म्मोपदेशिना।
न श्रिं यान्ति चेतांसि तस्मात्तानि वदस्व नः ॥

सूत उवाच ।

साधु पृष्टोऽस्मि मुनयो भवद्भिर्मोक्षकाङ्क्षिभिः ।
चिरकालादिदं वक्तुं भवतां वह्नि मे मनः ॥
भवन्त एव पृच्छन्ति मामिदं मुनिपुङ्गवाः ।
आसीत् परमचर्योयमधुना मम चेतसि ।
वक्ष्यामि सर्व्वमेतद्वः शृणुध्वं तत्समाधिना ॥ इत्यादि ॥

End. वैराग्यज्ञान × × × वपश्रेयः प्रदायकं ।
महायोगीशमाहात्म्यमिदं मुक्तिप्रदं नृणां ॥
आयुष्यं श्रीकरं भद्रं यशस्यं विजयावहं ।
धर्म्म्यं पवित्रं पापघ्नमारोग्यकरमुत्तमं ॥
यः श्रावयेत् सदा नृणां × × × × × सः ॥

... ...

इत्येतदाख्यानमनुत्तमं शुभं योगीश्वराणां महतां मनोहरं ।
भक्त्यानरो यः शृणुयात् × × × सौभाग्यवान् गच्छति तत् परंपदं ॥

Colophon. इति श्रीभार्गवे उपपुराणे उत्तरखण्डे नरनारायणसम्वादे महायोगिमाहात्म्ये चत्वारिंशोऽध्यायः । श्रीमते रामानुजाय नमः ॥ स्वस्त अक्षरवापुत्रिव × × दश पाण्डेय सुग हैदराबाद आगवरव्यावाय लिखि इदंजा-एम ॥ (?) ॥

विषयः : इति श्रीमद्भार्गवीयपुराणे (भार्गवोपपुराणे) उत्तरखण्डे नरनारायणसम्वादे महायोगिमाहात्म्ये प्रथमोऽध्यायः। (एवं सर्व्वत्र द्वित्र्यादिभेदेन) महायोगीतिपदवाच्योऽत्र रामानुज एव तमत्र नारायणावतारत्वेन वर्णितवान् सच तस्य जन्मारभ्य चरितवर्णनादिना ।

No. 200. भावचूडामणि । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 200 slokas. Chara ter, Bengali. Date ? Place of deposit, Cakradhā *via* Nārāyanaganj, Paṇḍit Mahendra Candra Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐनमो गणेशाय ।

अथ दिव्यवीरपशुभावसङ्केतान् तद्भेदांश्चाह भावचूडामणौ ।

श्रीशिव उवाच ।
समयाचारसङ्केतं भावसङ्केतमेव च ।
सूचितन्तु महादेवि कथयस्वानुकम्पया ॥
रहस्यानां हि मन्त्राणां यदि भावो न जायते ।
सिद्धिर्न जायते देवि सत्यं सत्यं हि शैलजे ॥
सर्व्वमन्त्रेषु विद्यासु भावसङ्केतमेव च ।
तथापि शक्तिमन्त्रेषु विशेषात् सर्व्वसिद्धिदं ॥ इत्यादि ।

End. तथापि प्रकृतेर्योगात् क्षिप्रं प्रत्ययतां लभेत् ॥
सांयात्रिकः कुदेशान्तु यथा नावं प्रगृह्य च ।
नानादेशं समुत्तीर्य्य समुद्रं विशते चिरात् ॥

Colophon. इति भावचूडामणौ पश्चभावनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । अधिकारिभेदेन दिव्यवीरपशुक्रमात् शक्तप्राप्तिविधायकानां भावानां लक्षण-कथनं ॥

No. 201. भावदीपिका । By अच्युतवीर । Substance, country-made paper, 16×6 inches. Folia, 14. Lines, 7 on a page. Extent, 400 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansiṁha, Parganā Aliyá, post Jāmurki, grām Hálálìyá, Paṇḍit Gurudās Vidyāratna. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐनमो गणेशाय ।
श्रीमद्गुरुपदाम्भोजासिमलचन्द्रमरीचिका ।
करोति सेविता नित्यमज्ञानध्वान्तसंचयं ॥
निःशेषागमसन्दोह मकरन्दमधुव्रतः ।
श्रीयुताच्युतवीरोयं चकार भावदीपिकां ॥
सकलसाधने भावस्यावश्यकत्वं तमज्ञात्वा कस्मिंश्चित् कर्म्मणि कस्याधिकार इत्यनिर्णीय सर्व्वे भक्ता इव जातिधर्मं सकलं लोके वेदविरुद्धमाचरन्ति तदर्थं परमशिवाख्येन भावो निरूप्यते । इत्यादि ।

End. कुम्भयित्वा ततो वायुं कुण्डली मुखवर्त्मनि ।
योजयित्वा ततो बीजं नीत्वा नादात्मकं ॥

ग,मागमं कारयित्वा सिद्धो भवति नापरः ॥
इत्यस्यार्थो गुरुपादादवगन्तव्यः ।
पुष्कराख्यस्य पौत्रेण जनार्द्दनतनूभुवा ।
श्रीयुताच्युतधीरेण कृतेयं भावदीपिका ॥

Colophon. इति भावदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । दिव्यवीरपश्वाक्रमात् भावस्तु त्रिविधस्तत्र तेषां यथाक्रमेणोत्तममध्यमाधम-त्वात्यन्तर्गतत्वनिरूपणं । एवं भावनिर्णयनादेव सिद्धो भवतीति विचारपूर्व्वकं ब्रह्मणः स्त्री-पुम्भवात्मकस्य सम्यग् ज्ञानेनैव स्वाभीष्टसिद्धिरित्यादि कथनं ॥

No. 202. **भावसारः।** Substance, palm-leaf, 11 × 1 inches. Folia, 25. Lines, 4 on a page. Extent, 300 ślokas. Character, Uriya. Date ? Place of deposit, Puri Saṅkaramaṭha, Paṇḍit Madhusūdana Tīrthasvāmī. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐनमः परमात्मने ।
नत्वा सिद्धेश्वरीं देवीं संविन्मदविनोदिनीं ।
अनाद्यविद्यासिद्ध्यर्थं भावसारं तनोम्यहं ॥
क्रियाकलापबहुलं शिवोक्तं त्रिपदाङ्कितं ।
तत्प्रकर्त्तुरकर्त्तुर्वा द्वयोरपि शिवाय च ॥
कर्त्ता भवेन्मन्त्रयोगी कर्म्ममार्गविशारदः ।
अकर्त्ता कर्म्मसन्न्यासी ब्रह्मानन्दपरायणः ॥
कुर्य्याद्धर्म्ममिच्छार्थेन कामायार्थमिच्छार्ज्जयेत् ॥ इत्यादि ।

End. इत्येवं योगमार्गे हि ध्यात्वाच्छदेहमण्डले ।
विरमेद्ध्यानतो मूलं वाह्यपूजाञ्चरेत् ततः ॥
इत्येवं ध्यानतो वापि धारणात् पाठनादपि ।
लभेत् सौख्यञ्च मोक्षञ्च राज्यसिद्धिं शिवाज्ञया ॥

Colophon. इति भावसारे प्रथमाभिप्रायः ।

विषयः । पराविद्यासाधनविधिकथनं ।

No. 203. भाष्यभावप्रकाशः By श्रीनिवासः। Substance, palm-leaf, 14 × 1½ inches. Folia, 109. Lines, 5 on a page. Extent, 3500 ślokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Jagannātha Vidyādharpur, parganā Ráhán, district Puri, Paṇḍit Rāmacandra Miśra. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. क्षीराम्भोधिप्रमथनविधौ वीक्ष्य लक्ष्मीं मनोज्ञां
मध्ये तोयं विकचवदनाम्भोजमाविर्भवन्तीं।
औत्सुक्येन श्लथितमथितव्यापृतेः शार्ङ्गपाणे
र्लीलापाङ्गस्फुरितममितं मङ्गलं नस्तनोतु॥
यद्बुद्धिवैषम्यमपेतमोहं शास्त्रेषु तत्त्वं विषयीकरोति।
नारायणो यः परया स्वभक्त्या तन्तातमीशं प्रणमामि नित्यं॥
दीक्षिताशेषशास्त्रज्ञजगन्नाथप्रसादतः।
भाष्यभावप्रकाशोऽयं गोपीनाथेन तन्यते॥
तत्र चिकीर्षितस्य ग्रन्थस्य आरम्भाव्यवहितपूर्व्वकाले नियमतः क्रियमाणस्य इष्टसाधनतांशे अमङ्गल्यानामविगीतलौकिकाचारविषयत्वेन अनुमितकर्त्तव्यताकस्य नमस्कारस्य परिशेषानुमानात् समाप्तिफलकत्वसिद्धौ तत्कामनाया कृतस्य परापरगुरुनमस्कारकपस्य शिष्यशिक्षार्थं निबन्धनं कुर्व्वन्नेव प्रयोजनाभिधेये दर्शयति प्रणम्येत्यादि।

End. नानाशाखासु पाठ्यमानसम्वादिन्यः श्रुतयः अनुकूलतर्क इति कृतमप्रयोजकत्वशङ्कयेति निष्प्रत्यूहेश्वरसिद्धिरिति संक्षेपः।
दिव्यादिसिंहनरपालशिवाङ्कतोऽयं
ग्रन्थः समाप्ति शिवपत्कमलप्रसादात्।
सच्छ्रीनिवासविदुषा नभसाद्भाव
भाष्यप्रकाश इनवारसिताष्टमीतः॥

विषयः। प्रशस्तपादविरचितभाष्यव्याख्यानं।

No. 204. भास्करनिर्णयः। Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 10 on a page. Extent, 560 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1859. Place of deposit, District Chāprā, P. O. Gopālganj Harapurā, Jagadeo Paṇḍit. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नमश्चण्डिश्चरश्चन्द्र चारुचन्दनभूषणे ।
यत्प्रभावात् लिखाम्यद्य ग्रन्थं निर्णयभास्करं ।
प्रणम्य लम्बोदरविघ्नराजं समस्तदेवैरभिवन्द्यमानं ।
बुद्धिप्रदं लोकहिताय यत्नं करोम्यहं निर्णयभास्कराख्यं ॥
अथ एकभक्ततिथिनिर्णयः । यथाङ्गिराः ।
मध्याह्नव्यापिनीग्राह्या एकभक्तव्रततिथिरिति ॥ इत्यादि ।

End. अन्यच्च .सुर × × × × × ×
कर्पूरमांसी सचन्दनच्च ।
सशर्करा निर × × × दशाङ्गश्च
× × × × प्रवदन्ति सन्तः ॥

Colophon. इति भास्करनिर्णयः समाप्तः ॥ सम्वत १८५९ ।

विषयः । एकभक्तादितिथिनिर्णयः । प्रतिपदादिसकलतिथिनिर्णयः ॥ तत्कर्मादिव्यवस्था-कथनच्च । मलमासनिर्णयः । ग्रहादिनिर्णयः । नदीरजोदोषकथनं । अशौचव्यवस्थादिकथनं ॥

No. 205. भैषज्यरसामृतसंहिता By उपेन्द्र । Substance, country-made paper, 13×5 inches. Folia, 32. Lines, 9 on a page. Extent, 550 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāpra, Sisoyā, Paṇḍit Rāghavaprasād Misra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

भैषज्येषु रसायणास्तु फलदा मात्रात्मकाः शम्भुना
निर्दिष्टाः कथयामि तानहमपि स्वाध्योपदेशं गुरोः ।
भैषज्यं विविधं रसायनमिदं दैवं तथा मानुषं
प्रोक्तं यत्र रसादिभिर्यदपरं शस्त्रादिकर्मा (स्वयं) ॥

End. जातीफलं लवङ्गञ्च विडङ्गोशीररेणुका । (अतःपरं खण्डितं) ॥

विषयः । रसकर्पूरादिकथनं । वङ्गशोधनमारणादिकथनं । रत्नादिशोधनकथनं । सूचि-काभरणरसादिकथनं । मृतसञ्जीवनमहाज्वराङ्कुशादिरसकथनं । कामेश्वररसादिकथनं ॥

No. 206. मणिप्रदीप By रघुनाथ। Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 250 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāpra, P. O. Gopālganj, Harapurā, Jagadeo Paṇḍit. Appearance, very old. Verse. Incorrect.

Beginning. यदलसवलितैः कृपाकटाक्षै-
र्द्विनदिनेशवशिष्ठसोमशाद्याः।
ग्रहगणित महाब्धिपारमीयु-
स्तदहमुमार्द्धवपुर्महः श्रयामि॥
आलोक्य भास्करकृतानखिलप्रबन्धान्
पूर्व्वैः कृतानपि च स्वयमतेन खेटान।
वक्ष्ये स्फुटान् श्रीरघुनाथशर्म्मा
संक्षेपतो ग्रहविदां श्रमनोदनाय॥

End. लग्ने न रजन्या द्युनिशितपरिमितेर्वा विशुद्धिः क्षपायां।
लग्नं षड्भान्वितार्कात् समयकृतिरपि स्याद्युतादायनांशैः॥

Colophon. इति सोमभट्टात्मजरघुनाथभट्टविरचिते मणिप्रदीपके त्रिप्रश्नाधिकारः॥

विषयः। ग्रहानां भोग्यवर्षफलादिकथनमुखेन त्रिप्रश्नाधिकारनिरूपणं।

No. 207. मधुरानिरुद्धं नाटकं By चन्द्रशेखरराजगुरु। Substance, palm-leaf, 16×1½ inches. Folia, 58. Lines, 3 on a page. Extent, 1000 ślokas. Character, Uriá. Date ? Place of deposit, Grām Vīranarasiṃhapur śāsan, parganā Rohan, zilla Puri, Paṇḍit Mṛtyunjaya Miśra. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।
भद्राय स्मितकौमुदीमधुरमास्येन्दुं दधद्दासुके
रालोकादिविलीयमानपवमानास्लीढनासापुटं।
तेजः किञ्चिदमन्दमैन्दवमहःसन्दोहनिस्यन्दना
वस्कन्दादिव जातनिद्रनयनव्याजाम्बुजं जायते॥
नान्द्यन्ते सूत्रधारः। अलमतिविस्तरेण भो सभासदः जटापटलकैतवोद्गिन-
निखिलनेत्रदहनार्चिषदग्धितस्य सकलकलुषकरिबलदलनसार्थकीकृतपञ्च-

वदनाभिधानस्य...........चरित्राङ्कचूडामणे यौवाया सुपंस्थापनीयान् वां विज्ञापयामि। अमी चास्मदीयाः कुशीलवाः किमप्यभिनेतुमुत्कण्ठन्ते। ....तदाज्ञापयत किंनाम रूपकमभिनेतव्यमिति। (आकाशे-कर्णं दत्वा) किमाज्ञापयन्ति भवन्तः मधुरानिरुद्धं नाम रूपकमभिनेतव्यमिति। सर्वैज्ञार्यं। कतमः पुनरस्य रूपकस्य रचयितेति न स्मरामि (पुनराकाशे)

देवोऽजायत रामचन्द्रधरणीभर्त्तुः स मर्त्योत्तमान्
स्वेच्छोत्पादनकर्मणि प्रथमतः कल्किप्रथां बिभ्रतः।
क्षोणीभृद्गणमौलिदत्तचरणः क्त्वा वनेकस्थितिं
धीरः स्वात्मनि वीरकेश्वरिपदं यः स्वान्वयं मन्यते ॥
तद्देशनित्यवास्तव्यः स्तव्यः सत्कविकोविदैः।
अस्य कर्ताप्रबन्धस्य चयनीचन्द्रशेखरः॥ अनिरुद्ध। ....इत्यादि।

End. यावत् कैरवरोहिणीरमणयोर्यावश पङ्केरुह-
च्छायानायकयोश्चकास्ति मिथः प्रेमानुबन्धप्रथा।
यावत्स्थावरजङ्गमात्मकतया द्वैतश्च लोकत्रये
तावद्भावचतीर्विधेरिव कवेर्वाचो जनः श्लाघतां ॥
पार्व्वती। एवमस्तु। इति निष्क्रान्ताः सर्व्वे।
अनिरुद्धानन्दोनामाष्टमोऽङ्कः।

Colophon. इति श्रीकविकोविदावतंसचयनीचन्द्रशेखररायगुरुविरचितं मधुरानिरुद्धं नाम नाटकं समाप्तं॥

विषयः। उपायोपन्यासो नाम प्रथमोऽङ्कः। वसन्तर्त्तुप्रवर्त्तनो नाम द्वितीयोऽङ्कः। नायकविप्रलम्भो नाम तृतीयोऽङ्कः। ध्वजभङ्गो नाम चतुर्थोऽङ्कः। खेचरसिद्धिर्नाम पञ्चमोऽङ्कः। नायकनिर्णयोनाम षष्ठोऽङ्कः। प्रियतमासमागमो नाम सप्तमोऽङ्कः। अनिरुद्धानन्दो नामाष्टमोऽङ्कः।

No. 208. मननग्रन्थः। Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 80. Lines, 14 on a page. Extent, 2400 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् । १ ।
बोधानन्दघनं निरस्तसकलं कारुण्यपूर्णेक्षणं ।
मूढानामुपदेशकं च सततं पापात्मनां पापघ्नं ।
वैराग्यं च हि रागिणां सुखकरं सम्पादकं सर्व्वदा ।
श्रीमद्देशिकवासुदेवयतिनं मूढात्मकोऽहं भजे । २ ।

End. अतस्तवसुकृतमस्तीति तं प्रस्तुत्य पलायितः, दार्ष्टान्तिके तु कर्मठकाः शास्त्रपाठकाः ज्ञानिनं धंशयन्ति ।

Colophon. इति मननग्रन्थे षोडशवर्णकं समाप्तं ।

विषयः । ब्रह्मविद्योपासनाकथनं ।

No. 209. मन्त्रार्थदीपिका By गोविन्दन्यायवागीशः। Substance, palm-leaf, 11 × 1½ inches. Folia, 214. Lines, 4 on a page. Extent, 2400 slokas. Character, Uriá. Date ? Place of deposit, Puri, Uriá Maṭha Mohanta, Śri Adhikāri Rāmkṛiṣṇa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय ।
देव श्रीगुरुनाथपादयुगलं ध्यानामृतामोदिना
मन्त्राणामखिलार्थदुर्घटतया संक्षेपतो यत्नतः ।
मन्त्रोद्धारकुलोपचाररचनैर्नत्वा गुरूनादरात्
गोविन्देन विविच्यते सुगमतोमन्त्रार्थसन्दीपिका ॥
गोविन्दन्यायवागीशभट्टाचार्य्यविनिर्म्मितां ।
मन्त्रार्थदीपिकां धीरा भावयध्वं सुनिर्म्मलां ॥
सन्ति यद्यपि भूयांसो मन्त्रार्थानां प्रकाशिका ।
तथापि शीघ्रबोधाय किञ्चिदत्राभिधीयते ॥
स चारराशिकोष्ठानामनुकूलान् भवेन्ननूम् ।
इति सारदाधृतवचनात् कोष्ठं ... इत्यादि ।

End. अथ किरीटि मन्त्रः ।

किरीटकेयूरहारमकरकुण्डलशङ्खचक्रगदाम्भोजहस्तः पीताम्बरधरः श्रीवत्साङ्कितवक्षःस्थलश्रीभूश्रीभूमिसहितामतिस्वदीपकरायसहस्रादित्यभे नमः । (?)

Colophon. इति श्रीन्यायवागीशभट्टाचार्य्यविरचिता मन्त्रार्थदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । कतिचिन्मन्त्राणां व्याख्यानं ।

No. 210. मलमासविचारः By भगीरथमिश्र । Substance, English paper, 18×4 inches. Folia, 1. Lines, 7 on a page. Extent, 28 ślokas. Character, Bengalī. Date ? Place of deposit, Elangā *via* Tangāil. Babu Nīlakamala Bhaṭṭācārya, zemindar. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐनमो गणेशाय ।

अथ प्रकृतमासमलमासक्षयमासानां साधारणं लक्षणं। तत्र मेषस्थरव्यनारभ्य वृषस्थरविसंक्रमणाभावविशिष्टा ये ये तद्भिन्नशुक्लप्रतिपदादिदर्शान्तकं चान्द्रवैशाखलं । एवं मासान्तरेष्वूह्यं । इत्यादि ।

End. यद्वा स्वाव्यवहितपूर्व्वक्षणावच्छिन्नरविभुज्यमानराशिसंयोगविशिष्टस्वान्तिमक्षणको मलमासः ।

Colophon. इति श्रीभगीरथमिश्रविरचिते विचारदर्पणे मलमासविचारः ॥
ॐ तारिण्यै नमः ।

विषयः । प्रमाणपूर्व्वकं मलमासनिरूपणं ॥

No. 211. महाप्रवरभाष्यम् । Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines 14 on a page. Extent, 200 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रियमुरसि दधानं कुक्षिकोटौ त्रिलोकीं
हृदि निजपरतत्त्वं स्वान्तिके स्वं शरीरं ।

मनसि करणसंघं नासिकाग्रे स्वदृष्टिं
प्रणवमपि मुखे खे योगमूर्त्तिं नमामि ॥
अनेन श्लोकेन इष्टदेवतानमस्कारं करोति, योगेन उपलक्षिता मूर्त्तिः
शरीरं यस्य स योगमूर्त्तिः तं नमामि वन्दे । इत्यादि ।

End. आम्नायानां गम्भीराः अगाधा मार्गा पन्थानो येन स तथोक्तः ।
त्रीणि काण्डानि कर्मकाण्ड देवताकाण्ड ज्ञानकाण्डानि भूषणं यस्य स तथोक्तः ।
प्रवरं समग्रं सकलं संक्षेपतो भास्करसूरिराह ।

Colophon. इति भास्करसूरिविरचितं महाप्रवरभाष्यं समाप्तं ।

विषयः । प्रवराध्यायस्थगोत्राणां प्रकृष्टरूपेण व्याख्या ।

No. 212. **महामुण्डमालातन्त्रं ।** Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 20. Lines, 9 on a page. Extent, 720 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Sirpur *via* Tangāil, Paṇḍit Bhabānināth Bhaṭṭācāryya. Appearance; old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

कैलासशिखरे रम्ये गन्धर्व्वगणसेविते ।
हरवक्षःस्थिता देवी पप्रच्छ सुरसुन्दरी ॥

श्रीपार्व्वत्युवाच ।

देवदेव महादेव सृष्टिस्थित्यन्तकारक ।
नीलकण्ठ जगद्‌वन्द्यो प्रभो शङ्कर भो हर ॥
नमस्तुभ्यं जगन्नाथ मम नाथ मम प्रभो ।
शरणागतदीनार्त्त परित्राणपरायण ॥
सर्व्वाधार निराधार साधारधरणीधर ।
वेदविद्याधराधार गङ्गाधर नमोऽस्तु ते ॥
श्रुतं परममन्त्रं वै सारात्सारं परात्परं ।
यं श्रुत्वा शीघ्रमायाम्नि शिवलोकमनामयं ॥
इदानीं श्रोतुमिच्छामि गुह्याद्‌गुह्यतरं परं ।

सारात्सारतरं देव पावनं सर्व्वदेहिनां ॥
श्रुत्वा जीवः शिवत्वञ्च लभते नात्र संशयः ॥ इत्यादि ।

End. जवां द्रोणं तथा कृष्णां मालूरं करवीरकं ।
साक्षात् ब्रह्मस्वरूपञ्च महादेव्यै निवेदयेत् ॥
श्वेतचन्दनसंयुक्तं रक्तचन्दनलेपितं ।
यो दद्यात् भक्तिभावेन स विश्वेशो न संशयः ॥

Colophon. इति श्रीमहामुण्डमालातन्त्रे पार्व्वतीशिवसम्वादे द्वादशः पटलः ।

विषयः । इति श्रीमहामुण्डमालातन्त्रे पार्व्वतीश्वरसम्वादे प्रथमः पटलः (एवं सर्व्वत्र) दिव्यवीरपशूनामाचारभावसाधनसमयाचारादिनिरूपणं । दुर्गामाहात्म्यकीर्त्तनं । शाक्तप्रशंसा-कथनं । दुर्गापूजाविधानकथनं तस्या एव पूजनेन सर्व्वेषामेव सिद्धिर्भविष्यतीति कथनं । पुष्पादीनां माहात्म्यकीर्त्तनं । पुष्पविशेषेण पूजाविशेषकथनं ॥

No. 213. महालक्ष्मीमाहात्म्यम् । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 51. Lines, 14 on a page. Extent, 714, ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1845. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance new. Verse. Correct.

Beginning. स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः . श्रीमहालक्ष्म्यै नमः .
गालव उवाच ।
आसीत् कोल्लापुरे पुर्व्वं कोल्लाख्योदानवोत्तमः
गयाख्यो लवणाख्यश्च कनिष्ठौ तस्य भ्रातरौ ।

End. पितरस्तर्पितास्तेन यस्तरेसमुत्तम (?) ।
धार्मिकास्तु महीपालाः प्रजाः सन्तु निरामयाः ।
मही सस्यवत्यास्तु कालेवर्षन्तु वारिदाः ।

Colophon. इति श्रीमहालक्ष्मीमाहात्म्ये व्रतव्याख्यानसमुच्चये षोडशोऽध्यायः समाप्तः ।
संवत् १८४५ ।

विषयः । महालक्ष्मीव्रतादिकथनम् ।

No. 214. महालक्ष्मीहृदयस्तोत्रं (आथर्व्वणरहस्यीयं)। Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 160 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri, Saṅkaramaṭha. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगुरुचरणेभ्यो नमः। श्रीमहालक्ष्म्यै नमः।

ॐ अस्य श्री आद्यादिमहालक्ष्मीस्तोत्रस्य भार्गवऋषिः त्रिष्टुभादीनि-च्छन्दांसि श्री आद्यादिमहालक्ष्मीर्देवता श्रीं बीजं ह्रीं शक्तिः ऐं कीलकं मम आद्यादिमहालक्ष्मीप्रसादसिद्ध्यर्थे विनियोगः। इत्यादि।

End. ध्यायेन्नित्यं प्रहसितमुखीं कोटिबालार्कभासां
विद्युद्वर्णाम्बरवरधरां भूषणाद्यैः सुशोभां।
बीजापूरं सरसिजयुगं बिभ्रतीं स्वर्णपात्रं
भर्त्रा युक्तां × × × × भयदा मह्यमप्यच्युत श्रीः॥ (?)

Colophon. इत्याथर्व्वणे महारहस्ये श्रीमहालक्ष्मीहृदयस्तोत्रं सम्पूर्णं॥

No. 215. महावाक्यनिर्णयः। Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 34. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara. Date, Sáka 1748. Place of deposit, District Chāprā, P. O. Samaria, Sisoya, Paṇḍit Raghavāprasād. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. विघ्नाभविविनायकाय नमः। अथ महावाक्यविवरणम्।
ममत्वविषयवासनाविनिर्मुक्तः स परमहंसः। किं करोति। केवलं द्वादश-महावाक्यविवरणं करोति विवरणं नाम विचारः। तन्महावाक्यं कीदृक्, तत्तोपनिषदादीनि वाक्यानि॥ इत्यादि

End. शब्दस्वरूपेण आत्मनामभिव्यक्तिं करोति (अथर्व्वणो) वेदात् मोक्षदर्शनं पातञ्जलदर्शनं उपदर्शनं मन्त्रशास्त्राणि इति संक्षेपेण ब्रह्मस्वरूपकथनं॥

Colophon. इति अथर्व्ववेदस्य ब्रह्मशब्दनिर्णयो द्वादशः सिद्धान्तः॥
शाके श्रीशालिवाहनक्षितिपतिजनितोनन्दवेदागभूमि...। १७४८॥

विषयः। प्रज्ञानमानन्दोब्रह्म। अहं ब्रह्मास्मि। तत् त्वमसि इत्यादि द्वादशमहावाक्ये-ष्वविचारकथनं।

No. 216. महाविद्यावृत्तिटिप्पनम् । Substance, country-made paper. 12×4 inches. Folia, 8. Lines, 18 on a page. Extent, 870 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमो वीतरागाय ।

श्रियोधाम श्रीमज्जिनवरपदाम्भोजयुगलं ।
गिरं देवीं चेतोभिमतफलदाने सुरमणीं ।
नमस्कृत्यानन्दाद्गुरुचरणयुग्मस्य विधिना ।
महाविद्यावृत्तेः किमपि करवै टिप्पणमहम् ॥

End. तथापि वाचयितृविनेयजनमनः स्थिरीकरणायार्थं (...) मिकामन्त्र कृतमस्तीति श्रेयम् । इति चोरश्रोपाख्यानं समाप्तम् ।

Colophon. इति महाविद्याटिप्पणं समाप्तं श्रीभुवनसुन्दरसुरिकृतम् ।

विषयः । महाविद्यावृत्तेर्व्याख्यानम् ।

No. 217. मालाविधानतन्त्रम् । Substance, country-made paper, 9×3½ inches. Folia, 71. Lines, 16 on a page. Extent, 1000 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ श्रीशक्तिगुह्यमालामन्त्रस्य उपस्थेन्द्रियाधिष्ठायिवरुणादित्यऋषिः गायत्रीछन्दः सात्विक (...) भट्टारकपीठस्थितकामेश्वराङ्कनिलया कामेश्वरी ललिता महाभट्टारिका देवता सद्गुसिद्धौ विनियोगः ।

End. सप्ताहसंख्यामालाभिर्मन्त्रयित्वा घटोदकं सप्ताहः सेवनं कुर्यात् वन्ध्या पुत्रवती भवेत् ।

Colophon. इति मालामन्त्रविधानं इति मालाविधानं समाप्तम् ।
नानाविधप्रकारेण मालामन्त्रजपादिकथनं ।

No. 218. मीनराजजातकं By यवनाचार्य्यः। Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia, 107. Lines, 17 on a page. Extent, 12000 slokas. Character, Maithili. Date ? Place of deposit, District Chāpra, P. O. Ramkala, Bagihi, Paṇḍit Tāradatta Ojhā. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अष्टौविधाः त्रिजगतां शिवाय
संहारकाले त्रिमयेऽच्युताय
तुभ्यं नमः सर्व्वगताय नित्यं
चयीमयायामलभास्कराय ।
यदुक्तवानपूर्व्वमुनिस्तु शास्त्रं चोरामयं यवनि तं जयाय ।
तं मीनराजोनिपुणं सवुद्ध्या विचिन्त्य चक्रे सदृशमात्रं ।
अथ द्वादशराशेर्विचारभूमिकथनं ॥
अद्यः स्मृतोमेष समानमूर्त्तिः कालस्यमूर्द्धा गदितः पुराणैः
सोजा विकाशं श्रीधरकन्दराविशेनाग्निधालाकररत्नभूमिः ॥ इत्यादिः ॥

End. युग्मं प्रसूता निजगोपनाशं प्राप्नोति धर्म्म विषमं तदेव ।
द्वारेण सार्द्धं चियवे यदा वा करोति राष्ट्रस्य पुरस्य नाशं ।
तत् सर्गता स्यात् यदि गोपुरस्याद्युक्ताविशेषात् शुभचेष्टिताश्च ।
पातुर्विधत्ते विजयं प्रतापं
सुवित्तलाभं त्वरिसंक्षयञ्च
इतिश्रीवृद्धयवने गोविचेष्टितं ॥

Colophon. इति श्रीयवनाचार्य्यविरचितं मीनराजजातकं समाप्तं ॥

विषयः। राशिप्रभेदादिकथनं ॥ ग्रहयोनिभेदादिकथनं ॥ जन्मफलादिकथनं ॥ षड्वर्गफलादिकथनं ॥ ग्रहचारादिकथनं ॥ नक्षत्रचारादिकथनं ॥ योगादिकथनं ॥ रश्मिचिन्ताकथनं ॥ जातकाद्यध्यायः ॥ शकुनाद्यध्यायः ॥

No. 219. मुद्राचरित्रम्। By लक्ष्मकविः। Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 100. Lines, 10 on a page. Extent, 1200 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariscandra. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. कन्दर्पकोटिरम्याय स्फुरदिन्दीवरत्विषे ।
अगम्मोचनलीलाय नमो गोपेन्द्रसूनवे ॥
क्रयविक्रयवेलाभ्यां मुक्तानां चविदग्धात्मनोः ।
मिथोजयार्थिनोर्वन्दे राधामाधवयोर्युगम् ॥

End. मुक्ताचरित्रपुष्पार्थैर्गुम्फं गुम्फितमद्भुतं ।
वतंसयतु मत्स्नेहात् श्रीमद्रूपमहीश्वरः ।
यस्य सत्प्रवणतोद्भुता मया
मौक्तिकोत्तम कथा प्रचारिता ।
तस्य कृष्णकविभूपतेर्मनो
संगतिर्भवतु मे भवे भवे ॥

विषयः । श्रीकृष्णचैतन्यस्तुतिः ।

No. 220. मुहूर्त्तचिन्तामणि टीका By रामदेवज्ञः । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 211. Lines, 9 on a page. Extent, 5300 slokas. Character, Nāgara. Dated ? Place of deposit, District Chāpra, P. O. Samariya, Sisoyā, Paṇḍit Rāmnāth Misra. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
गौरीशृङ्गेतकपनभङ्गमालयचलेन इदम्मुखाय । इत्यादि अस्य टीका ।
मुहूर्त्तचिन्तामणिसंज्ञकस्य स्वयं कृतस्य प्रमिताक्षराख्यां ।
रामोविधत्तेविवृतिंप्रयत्न्य विघ्नार्कगुद्रान् पितरौ गुरूंश्च ।
गौरी शिव इति । द्विपस्य गजस्याननमस्येति सद्विपास्यः गणेशः विघ्नं हन्तु नाशयतु युष्माकं इतिशेष इत्यादि ॥

End. पुनःकीदृशः कृतीकृतरुः मन्त्रकरणसमर्थं इति शेषः । मन्त्रकर्त्तृत्वमेव उत्तरार्द्धेन प्रकाशयति । योरम्यामिति योरम्यां अन्नपद्धतिं जातकपद्धतिं-दुष्टाशयध्वंसिनीं कृत्वा अन्नपद्धतिमार्गसम्प्रदायानभिज्ञा खेचाचार्यदंषभिप्रायं ध्वंसयति इति दुष्टाशयध्वंसिनी तां समकरोत् तथा उत्तमे सद्-पदार्थपक्षप्रतिपादके कामधेनुगणिते मन्त्रविशेषे टीकाच सतां प्रीतये-ऽकार्षीत् कृतवानित्यर्थः । सूक्तं । तदात्मज उदारधीर्विबुधनीलकण्ठानुजो-गणेशपदपङ्कजं हृदि निधाय रामाभिधः गिरीशनगरे वरे भुजभुजेषुचन्द्रे-

मिते शके विमिरमादिमं खलु मुहूर्त्तचिन्तामणिं । अथ समाप्तकालपूर्व्वकं-ग्रन्थसमाप्तिं छन्दसाह । तदात्मज इति तस्यानन्तस्यात्मजो रामाभिधः वि-दर्भनगरे वाराणस्यां मुहूर्त्तचिन्तामणिं नामधेयं ग्रन्थं भुजभुजेषुचन्द्र-१५२२ शाके द्वाविंशत्यधिकपञ्चदशमिते गिरमात् अकार्षीत् शेषं स्फुटं ॥

Colophon. इति दैवज्ञानन्तसुतदैवज्ञरामविरचितायां स्वकृतमुहूर्त्तचिन्तामणिटीकायां प्रमिताक्षरायां गृहप्रवेशप्रकरणं समाप्तं॥

No. 221. मुहूर्त्तभूषणम् By रामसेवकत्रिवेदी । Substance, country-made paper, 9 × 3 inches. Folia, 25. Lines, 7 on a page. Extent, 356 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1830. Place of deposit, District Chāpra, P. O. Gopālganj, Harapurā, Jagadeo Paṇḍit. Appearance, very old. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीकृष्णचरणाम्भोजे केवलमधुपूरिते ।
भृङ्गायते मनोरत्नं रामसेवकशर्म्मणां ॥
वैशाखे श्रावणे मार्गे पौषे फाल्गुनिके तथा ।
कन्यायुग्मधनुर्मीन मिथुराशौ रवौ शिवे ।
गृहारम्भः प्रशस्तःस्याच्चन्द्रे पार्श्वद्वयं गते ॥

End. सादितीन्द्रवसुपुष्यके व्ययक्रिया । अश्विपुष्यकरमित्रकोत्तरा चित्रहरि-पुष्णपेषणे ॥

Colophon. इति मिश्रप्रकरणं ॥ इति श्रीमन्नवेदिद्विवेदीदत्तात्मजरामसेवककृतिर्मुहूर्त्त-भूषणोनाम ग्रन्थः समाप्तः ॥ गजागाश्वचन्द्रोमिते विक्रमाब्दे १७७८ वैशाखे श्रीमतस्य सेवकस्य प्रपूर्णा ॥ गुरुप्रसादेनालेखि संवत १८३० ॥

विषयः । गृहप्रकरणादिकथनं । कृषिप्रकरणादिकथनं । विवाहादिप्रकरणादिकथनं ।

No. 222. मुहूर्त्तमुक्तावली । By हरीशाचार्य्य । Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 10. Lines, 16 on a page. Extent, 120 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṁvat 1735. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Verse. Correct

Beginning. श्रीगणेशाय नमः

श्रीशं श्रीहरिशारदां गणपतिं शम्भुन्दुनार्को (...) कं ।
श्रीसूर्य्यप्रमुखान् ग्रहान् ऋषिगणान् भक्त्यानमः (...) तान् ।
नानाग्रन्थसमस्तसारमखिलं व्यालोक्य सम्यक्धिया ।
चक्रेऽहं शिशुबोधनाय वरदां मुहूर्त्तमुक्तावलीम् ॥

End. पूर्व्वाजयातिथिगुरुबुधवासरेषु श्रारामपादपलतौषधिरोपणञ्च ॥

Colophon. इति श्रीहरीशाचार्य्यविरचिता मुहूर्त्तमुक्तावली समाप्ता । सम्वत् १७३५।

विषयः । शुभाशुभमुहूर्त्तकालमयनिर्णयः ।

No. 223. मृत्तिकास्नानप्रयोगः । By अनन्त । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 4. Lines, 16 on a page. Extent, 72 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṁvat 1845. Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रावण्यां पौर्णमास्यां आचार्य्यं शिष्यैः सह महानद्यादौ विधिवत् स्नात्वाचम्य प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य उत्सर्जनं उपाकर्माङ्गभूतं शिष्यैःसह सर्व्वं प्रायश्चित्तं करिष्ये इति संकल्प्य नद्यादौ मृत्स्नानं करिष्ये ।

End. अष्टशतगायत्रीजपाद्ब्राह्मणः पूतो भवति सहस्रगायत्रीजपाद्ब्रह्महत्या- गोवधगुरुतल्पगमनसुरापानसुवर्णस्तेयानामन्येषां च पापानां प्रणाशयतीति- विज्ञायते चित्वा देवं नारायणं प्रविशतीत्याह भगवान् बोधायनः ।

Colophon. इति बौधायनसूत्रोक्तमृत्तिकास्नानप्रयोगः । संवत् १८४५ कार्त्तिक वदि- तृतीया शनैश्चरवारे समाप्तः । बहुधान्यसम्वत्सरे मल्लिसेकर अनन्तेन लिखितम् ।

विषयः बौधायनोक्तोपाकर्माङ्गभूतमृत्तिकास्नानविधानम् .

No. 224. अर्थप्रकाशिका (मेघदूतटीका) । By नरहरि । Substance, palm leaf, 14×1½ inches. Folia, 105. Lines, 4 on a page. Extent, 1680 ślokas. Character, Uriá. Date ? Place of deposit, Gopīnāthapur, Pargana Rahan, District Puri, Paṇḍit Nīlkaṇṭha Misra. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. नमो नीलाम्बरोत्सङ्गवासिने चक्रलाञ्छते ।
नीलाद्रिशिखरमेघाय चतुर्वर्गाम्बुवासिने ॥

इह खलु सर्व्वानेव जीवान् संसारसागरतलोपप्लुतामवेक्ष्य तन्मध्यवर्त्तिसकल-पुरुषार्थसाधकनीलाद्रिभुवमारोपयितुं कविर्मेघदूताख्यं काव्यं प्रणिनाय । मेघवाक्यं श्रुत्वा गुण्डिचार्थं सर्व्वेषां विश्वजनानामागमनात् दूतइव दूतो मेघो-ऽस्मिन्निति यन्यनाम न तु मेघो यस्य दूतो भवितुमर्हति, शापे द्वादश्ये वर्षभोग्यत्वे कोऽहेतुः को वा तस्यापराधः कथञ्च ग्रन्थे निवन्धः तद्वर्णने वा किं प्रयोजनं मूलञ्च नास्ति तस्मात् ततसर्व्वमयुक्ततरं श्रीजगन्नाथोपवर्ण-नमतीवपुरुषार्थः श्रोतृश्रावकयोः तत्र जगन्नाथप्रतिमैव विष्णुः नीलाद्रिरेव वैकुण्ठस्थानं दर्शयति कश्चिदिति । कश्चित् अनिर्व्वचनीयः "सुखशीर्षजलेषु कं" इति तन्त्रान्तरं । "कं सुखं विषु ब्रह्मे पापं पुण्यं सुखादि च" इति पुंस्त्वं कः सुखस्वरूपः चित् ज्ञानस्वरूप इति वा कान्तः इष्टः अविर्नीलाद्रिर्यस्य "अवयः शैलमेषार्का" इत्यमरः इर्लक्ष्मीः तस्याः अधिपो यस्मिन् स यक्षः अत्यन्तकमनीयत्वेन प्रियस्तद्दर्शने नित्यं स्पृहा "इर्विषादेऽनुकम्पायां लक्ष्म्यां च पुनरव्ययं" इति नानार्थकोषः स श्रीकृष्णः अयश्चब्दस्तु पूजार्थोपीति केचिदिति वर्द्धमानः । इत्यादि ।

End. तां सरस्वतीं किम्भूतां × × × तस्यां ब्रह्मादीनामिति तां कथां विद्युतः-कम्पइव स्तनितं नयनं यस्याःसा ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायनरहरिकृतमेघदूतटीकायां ब्रह्मप्रकाशिकाया-मुत्तरपञ्चाशिकाव्याख्यानम् ।

विषयः । इति जगन्नाथस्तुतिरेव अस्य काव्यस्याभिमतोऽर्थ इति ।

No. 225. बोधवती (मेघदूतटीका) By बृहस्पतिः । Substance, country-made paper, 20 × 4 inches. Folia, 39. Lines, 9 on a page. Extent, 2200 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Elangā *via* Tangail, Babu Nilakamala Bhaṭṭācāryya, zemindar. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐनमो गणेशाय ।

कश्चिदित्यादि । कश्चिद् यक्षो देवयोनिः रामगिर्य्याश्रमेषु वासश्चक्रे इति ।

इः कामो ऽन्वयो यस्य इति यक्षः पृषोदरादिः वक्रोक्त्या कामीति प्रति-
पादितं इत्यादि ॥

End. एवं यथा मम साम्प्रतं कान्तया वियोगस्तथा विद्युता कलत्रेण सह तव
क्षणमपि क्षणमात्रमपि वियोगो विश्लेषो माभूत् न भविष्यति सौहार्द्दादिति।
सुहृद्भावे हायनान्तयुवादिभ्योऽण् हृद्भावेत्युभयपदवृद्धिः। अनुक्रोश-
वुद्ध्येति। अनुक्रोशोऽस्यास्तीति अर्शाद्यच्। "विधुरंतु प्रविश्लेषे विधुरो-
विकलेऽन्यवत्" इति विश्वः। "कृपादयानुकंपास्यादनुक्रोशोप्यथोहस"
इत्यमरः।

काव्यलिङ्गमलङ्कारः। ११५।

काव्यप्रकाशविषयार्थविवेकदक्षाम्।

यःपञ्जिकाकृतपुञ्जितमञ्जुपक्षाम्।

सोऽर्थं बृहस्पतिकविः कविवद्वसंख्यो

टीकामिमां व्यधित बोधवतीत्यभिख्यां।

Colophon. इति श्रीमद्वौन्तापनीयकविचक्रवर्त्तिराज्यधराचार्य्यश्रीबृहस्पतिविरचिता
मेघदूतटीका बोधवती समाप्ता।

विषयः। कालिदासकृतमेघदूतस्य व्याख्यानं ॥

No. 226. यूपविधिविवेकः By कृष्णरामसार्व्वभौम। Substance, country-made paper, 18×4 inches. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent, 100 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Binnāpher grām, post Sākrāil *via* Tāngāil. Paṇḍita Kṛṣṇanātha Nyāya-ratna. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीहरिः।

नत्वा श्रीमदनूमन्तमकुण्ठाखण्डविक्रमम्।

श्रीकृष्णरामस्तनुते यूपानां विधिमुत्तमम् ॥

तत्रश्रुतिः। चतुर्स्रो भवेद्यूपो यज्ञकाष्ठसमुद्भवः।

वर्त्तुलः शोभनः स्थूलः कर्त्तव्यो दृषमौलिकः ॥ इत्यादि।

End. अत्र च "वारणा वै यज्ञा वचव" इति श्रुतेर्वरणोऽपि यज्ञीयः। स्मृतेरपि
खादिरं वारणं वाटवौडुम्बरविकङ्कतं।

विल्वं पलाशं चूतञ्च ध्रुवं कुर्व्याद् यथेप्सिताम् ॥

Colophon. इति भट्टाचार्य्यसार्व्वभौमश्रीकृष्णरामशर्म्मविरचितयूपविधिविवेकः समाप्तः। श्रीदुर्गा ॥

विषयः। यज्ञीययूपकरणविधिकथनम् ॥

No. 227. योगावली। Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 7 on a page. Extent, 280 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Śivapur *via* Tāngāil, Paṇḍita Bhavānīnātha Bhaṭṭācaryya. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐनमो गणेशाय।

ॐसिद्धिः। पिङ्गलायोगिनीकथितं निर्गुण्डीमूलचूर्णं अष्टपलं गृहीत्वा षोड़शपलमधु मिश्रीकृत्य घृतभाण्डे कृत्वा शरावेण निविनं लेपनं दत्वा मासमेकं धान्यराशौ स्थापयेत्। तन्मासमेकं भक्षितमात्रेण नवः कनकवर्णो गृध्रशृगालदृष्टिः सर्व्वरोगविवर्ज्जितः वलीपलितहीनः; संवत्सरं खादिते चन्द्रार्कं यावज्जीवति वज्रशुक्रो भवति। स्त्रीशतं कामयितुं क्षमः। किन्तु योजनान्तरे तासां परिहारः। शाकाम्लं परित्यज्य यथेच्छया भोजनीयं तच्च चूर्णं गोमूत्रेण सह यः पिवति चन्द्याष्टादशकुष्ठानि ॥ इत्यादि ॥

End. माहिषं नवनीतञ्च स्थूलीकरणमुत्तमम्।
कुर्य्यादादौ मदुस्वेदं मर्द्दनञ्च प्रयत्नतः ॥

Colophon. इति योगावली समाप्ता ॥

ग्रन्थमेतं समालोक्य यो न कुर्य्यात् प्रयत्नतः।
निष्फलं जीवनं तस्य अजागलस्तनं यथा ॥

विषयः। कतिपयरोगाणामौषधकथनं। तत्र निम्बकल्प, प्रथमकल्प ईश्वरभाषित वृद्धिकर्णकल्प, ब्रह्मदण्डकल्प, देवदालीकल्प, षट्पलिकल्प, त्रिफलाकल्प, ईश्वरभाषितमुसलीकल्प, शाल्मलीकल्प, बोधिसत्वगुटिका, भृङ्गराजकल्पैर्विभक्तोयं ग्रन्थः।

No. 228. रत्नसारः By मुरारि। Substance, palm-leaf, 12 × 1 inches. Folia, 102. Lines, 4 on a page. Extent, 2000 ślokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Purī, Uriā Maṭha, Mohānta Mahārāja Śrī Adhikārī Rāmakṛṣṇa. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्य श्रीरमानाथं वर्द्धमानसुधाम्बुधेः ।
बालकण्ठालङ्कृतये रत्नसारं समुद्धरे ॥

सिद्धोवर्णसमाम्नायः सूत्रं । प्रसिद्धःवर्णानामकारादीना समाम्नायः पाठक्रमो वेदितव्यः । इत्यादि ।

End. नलेकवचनं स च लभ पचथः लभावं पचावः स च लभावच पचामः ।

Colophon. इति श्रीरत्नसारे समासः समाप्तः ।

हरिद्राख्यावनीनाथसुतपाठाय निर्म्मितः ।
ग्रन्थोऽयं रत्नसाराख्यः श्रीचियेण मुरारिणा ।
असाधुवक्त्रो ज्वलदुल्मुकानि निक्षिप्य सन्तः श्रमभूमविज्ञाः ।
ग्रन्थे मुरारिद्विजनिर्म्मितेऽस्मिन् दोषं गुणं वा परिशीलयन्तु ॥
वर्द्धमानात्समुद्धृत्य बालानां प्रीतिसम्पदे ।
यन्मया लिखितं किञ्चिद्‌ विद्वांसः शोधयन्तु तत् ॥
लिङ्गधातुनिपातानामर्थान् कार्त्स्न्येन भाषितुम् ।
सो हि नाम समर्थः स्याद्‌ दिङ्मात्रन्तु प्रदर्शितम् ॥

विषयः । सन्धिप्रभृत्यात्मकं व्याकरणमिदम् ।

No. 229. रत्नावली By गौरमोहनभट्ट । Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 30. Lines, 6 on a page. Extent, 750 ślokas. Character, Bengalī. Date ? Place of deposit, zilla Midnapur, post Gaḍvetā, grāma Media, Babu Pārvatī Caraṇa Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीश्रीहरिः ।

लिङ्गादयो विभक्त्यर्था लिङ्गाद्यर्था विभक्तयः ।
मतद्वयं फलैकत्वात् सिद्धमन्यैर्विद्वाम्वरैः ॥
कृष्णः श्रीज्ञानमित्यादौ विभक्तिर्लिङ्गबोधिका ।
एकःद्वौ बहवः संख्या प्रकृत्यर्था विभक्तयः ॥
द्रोणः खारी चाढ़कश्च तेषु ता मानबोधिकाः ।
शब्दा नियतलिङ्गाश्च पाकः प्रकृति × × × ॥ इत्यादि ।

End. कवेःकतिपयात् यस् स्यात् कतिथः पुरुषोयथा ।
संख्याशब्दाद्वयवे तयडायट्च युज्यते ।
यथा द्वाऽवयवौ यस्य द्वितयञ्चितयं तथा ।
द्वित्वादौ चितयौ ज्ञेया इयं भयमुदाहृतं ।
तथा शेषा निपात्यास्ते यथागममुदाहृताः ॥

Colophon. इति रत्नावल्यां तद्धितप्रक्रिया समाप्ता ।

विषयः । संक्षिप्तसारात् समाकृष्य सारं संक्षिप्तं पद्यात्मकमिदं व्याकरणं। तत्र सन्धय कारकसमासतद्धितपादाः ॥

No. 230. रत्नावली । Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 150. Lines, 9 on a page. Extent, 6000 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Santoṣ *via* Tangail, Babu Bhuvana Candra Sena, Kavirāja. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. अथ ज्वरचिकित्सा ।
नागरं देवकाष्ठञ्च धन्याकं बृहतीद्वयं ।
दद्यात् पाचनकं पूर्व्वं ज्वरितानां ज्वरापहं ॥
नागरादिसर्व्वत्रेषु ।
शतावरीगुडूचीभ्यां स्वरसोयन्त्रपीड़ितं ।
गुड़प्रगाढ़ः शमयेत् सद्योऽनिलकृतं ज्वरं ॥
विल्वादिपञ्चमूलस्य क्वाथः स्याद्वातिकज्वरे ॥

End. आयुःकामो नवकौभिः संयोगं गन्तुमर्हति ॥
स्नानानुलेपनहिमानिलखण्डकाद्य
शीताम्बुदुग्धरसयूषसुराप्रपन्नाः ।
सेवेत चानुशयनं विरतौ रतस्य
तस्यैवमाशु वपुषः पुनरेति कामः ॥

Colophon. इति रत्नावल्यां वशीकरणाद्यधिकारगुम्फनं ॥ समाप्तोयं ग्रन्थः ॥

विषयः । इति रत्नावल्यां ज्वराधिकारगुम्फनं । इति ज्वरातिसारगुम्फनं । इति अतीसारचिकित्सागुम्फनं । इति ग्रहणीसङ्ग्रहग्रहण्यधिकारगुम्फनं । इति अर्शोऽधिकारगुम्फनं । इति-अग्निमान्द्याजीर्णाद्यधिकारगुम्फनं । इति क्रिमिचिकित्सागुम्फनं । इति पाण्डुकामलाहलीम

काधिकारगुम्फनं। इति रक्तपित्ताधिकारगुम्फनं। इति राजयक्ष्माधिकारगुम्फनं। इति कासाधिकारगुम्फनं। इति हिक्काश्वासाधिकारगुम्फनं। इति स्वरभेदाधिकारगुम्फनं। इति तृष्णाधिकारगुम्फनं। इति मूर्च्छाधिकारगुम्फनं। मदात्य × परमदपानाजीर्णपानविभ्रमाधिकारगुम्फनं। इति दाहाधिकारगुम्फनं। इति उन्मादाधिकारगुम्फनं। इति अपस्माराधिकारगुम्फनं। इति वातरोगाधिकारगुम्फनं। इति वातरक्ताधिकारगुम्फनं। इति उरुस्तम्भाधिकारगुम्फनं। इति आमवाताधिकारगुम्फनं। इति शूलाधिकारगुम्फनं। इति उदावर्त्तगुल्म-हृद्रोग उदरोग्रह-मूत्रकृच्छ्र-मूत्राघात- मूत्रातिसार अश्मरी- प्रमेह- स्थौल्य-दौर्गन्धि- पाणिपादस्वेदश्लीहयकृत्- शोथ-मूष्कवृद्धिवृध्न- गलगण्ड - गण्डमाला- ग्रन्थ्यर्बुदापची- श्लीपद- विद्रधी- व्रणशोथ- शारीरागण्डवणाद्यधिकारगुम्फनं। इति भग्नाधिकार-समाप्तः। इति-भगन्दर, नाडीव्रण, उपदंश शूकदोष, कुष्ठ, शीतपित्त, अम्लपित्त, विसर्प, स्नायुरोग, मसूरिका, क्षुद्ररोग, मुखरोग, कर्णरोग, नासारोग, नेत्ररोग, शिरोरोग, असृग्दर, सोमरोग, स्त्रीरोगाद्यधिकारगुम्फनं। अथ बालाधिकारः। इति बालरोगाधिकारगुम्फनं। इति विषाधिकारगुम्फनं। इति रसायनाधिकारगुम्फनं। इति वृष्याधिकारगुम्फनं। इति ध्वजभङ्गाधिकारगुम्फनं। इति रत्नावल्यां वशीकरणाद्यधिकारगुम्फनं ॥ इति ॥

No. 231. रमलनवरत्नम् By परमसुखोपाध्यायः। Substance, country-made paper, 13×6 inches. Folia, 27. Lines, 15 on a page. Extent, 1250 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1875. Place of deposit, District Chāpra, P. O. Gopālganj, Harapurā, Jagadeo Paṇḍita. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

लम्बोदरं विघ्नविनाशनञ्च नत्वा भवानीतनयं गजास्यम्।
यस्य प्रसादेन सुराः समस्तास्तिष्ठन्ति स्वे स्वे च पदे सदैव॥
नत्वा श्रीरमलाचार्य्यान् परमाद्यसुखाभिधैः।
उद्धृतं रमलाम्भोधेः नवरत्नं सुशोभनं॥ इत्यादि।

End. अम्बादीनां ससर्व्वस्वाञ्जनानां द्रव्यलाभकृत्।
भूमिकम्पो भवेच्चापि कालकामाच्च दक्षिणत्॥
फलं वायव्यदिग्भागे विशेषेण प्रजायते।
यद्यत्र कुशलं वाच्यादधिकं यत्र कुत्रचित।
रामसुतस्य तत् सर्व्वं निर्मलं कुरु सादरात्॥

Colophon. इति श्रीसनाथकुलावतंसपरमसुखोपाध्यायकृते रमलनवरत्ने वर्षफलं नाम नवमं रत्नं समाप्तं ॥ संवत १८७५ ।

विषयः । १ रत्ने संज्ञादिकथनं । २ बलाबलविचारकथनं । ३ प्रश्नोपकरणकथनं । ४ प्रश्नादिकथनं । ५ प्रश्नविध्यादिकथनं । ६ मुष्टिप्रश्नकथनं । ७ मूकप्रश्नकथनं । ८ चौरादिनामकथनं । ९ वर्षफलकथनं ॥

No. 232. रवीन्द्वोर्ग्रहणोपायः । By रामचन्द्रशर्म्मा । Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 10 on a page. Extent, 120 slokas. Character, Bengalī. Date ? Place of deposit, zilla Medinipur, post Gadvetā, grāma Khanverā, Babu Vaikunṭhanātha Cakravartī. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीरामः ।

श्रीरामचन्द्रशर्म्मेमं वक्ति पण्डिततुष्टये ।
रवीन्द्वोर्ग्रहणोपायं सुगमं सुपरिस्फुटं ॥
स्वाङ्काख्या भुजभागाः स्युस्वदूर्द्धाः खघ्नतिच्युताः ।
तदूर्द्धाः + खघ्नत्यूनाः खभोद्धाचक्रतश्चुताः ॥ इत्यादि ॥

End. एवमानीतत्रासक्रमात् पूर्व्वं लिखेत् स्थित्यर्द्धग्रहणेन पूर्व्ववत् स्पर्शादिवालनिर्णयः । सूर्य्या × × न्यूनचासः कदाचिदपि न दृश्यो मध्याह्ने चाष्टमांशन्यूनोपि प्रायेणादृश्य इति निष्कर्षः ।

Colophon. इति श्रीरामचन्द्रभट्टाचार्य्यविरचितो रवीन्द्वोर्ग्रहणोपायः समाप्तः ।

विषयः । चन्द्रसूर्य्यग्रहणगणना ।

No. 233. रसकल्पद्रुमः । By जगन्नाथमिश्र । Substance, palm-leaf 16 × 1 inches. Folia, 189. Lines, 5 on a page. Extent, 5800 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, zilla Puri, pargaṇā Rāhān, grāma Jagannātha Vidyādharapura, Paṇḍita Rāmacandra Misra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशायनमः ।

वामे कोदण्डदण्डं भुजगसमभुजे दक्षिणे चण्डकाण्डम्
स्कन्धे तूणीरबन्धं सुपटकटितटे स्वर्णपूर्णाङ्घ्रियष्टि
मौलौ कोटीररत्नं खचितमणिगणं नू[त्न]रत्नं दधानम्
युद्धे वद्धावधानं रघुकुलतिलकं नौम्यहं प्रत्यहं तम् ॥
गुरूपदेशाद् विज्ञातं श्रुतं यत्किञ्चिदेव च ।
संप्रदायमुखेनेदं सुखेन प्रोच्यते मया ॥
ग्रन्थादौ मङ्गलं कृत्वा नम्यते तत्प्रवर्त्तकः ।
कीर्त्तिकामेन कविना कीर्त्त्यते स्वस्य नाम च ॥
आत्मापकर्षो विनयस्तथैवेहापि वर्ण्यते ।
साधूनां स्तवनं निन्दा खलानामपि वर्ण्यते ॥ इति संप्रदायः ।
तत्र ग्रन्थप्र[व]र्त्तकनमस्कारो यथा
मुनिं प्रणम्य भरतं जगन्नाथेन धीमता ।
क्रियते रसिकप्रीत्यै रसकल्पद्रुमोऽधुना ॥
कल्पद्रुमत्वकथनं यथा ।
विभावाद्यैर्दलैरेभिः पञ्चभिः पल्लवः स्मृतः । (?)
सर्व्वेष्वपि रसेष्वेव कल्पद्रुत्वं प्रकल्प्यते ॥ इत्यादि ।

End. सायं दीपविधिं वितन्वति शिशौ मन्दं हसन्त्या तया
किञ्चित् किञ्चिदपाङ्गभङ्गकुटिला दृष्टिः समारोपिता ॥

Colophon. इति हास्यरसशाखायां सञ्चारिनिरूपणं नाम तृतीयदलः ।

(अतः परं खण्डितं)

विषयः । इति जगन्नाथमिश्रविरचिते रसकल्पद्रुमे रौद्ररसशाखायां विभावनिरूपणं नाम प्रथमदलः । इति वीररसशाखायां अनुभावनिरूपणं नाम द्वितीयदलः । इति रौद्ररसशाखायां रौद्रनिरूपणं नाम पञ्चमदलमिति पञ्चमः पल्लवः । इति करुणरसशाखायां अनुभावनिरूपणं नाम द्वितीयदलः । इति करुणरसशाखायां सात्त्विकनिरूपणं नाम चतुर्थदलः । इति शृङ्गाररसशाखायां भावनिरूपणं नाम प्रथमदलः । इति शृङ्गाररसशाखायां अनुभाव निरूपणं नाम द्वितीयदलः । इत्यादि । रसनिरूपणमुखेन रसानामनुभावादिनिरूपणमिति सिद्धान्तः ।

No. 234. रसरत्नाकरः। By नित्यनाथसिद्धः। Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 26. Lines, 10 on a page. Character, Nāgarī. Date ? Place of deposit, Śisoyā, district Chāprā, Paṇḍita Rāmanātha Miśra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. सिद्धिः श्रीगणेशाय नमः।

अथ स्थावरविषनिवारणं।

पुत्रजीवफलान् (मज्जां) शीततोयेन पेषयेत्।

तामेव चाञ्जने पाने लेपे सर्व्वविषापहः। इत्यादि

End. भोजनान्ते सदाखादेद्गुल्मशोथासकासजित्।

यदुक्तं तच्चयन्त्याशु वटी ज्वालाप्रभावती॥

Colophon. इति श्रीपार्व्वतीयपुत्रनित्यनाथसिद्धविरचिते रसरत्नाकरे अर्शादिनिवारणोनाम सप्तमोपदेशः॥

विषयः। १ उपदेशे स्थावरविषशल्यनिवारणरसशोधनमारणादिकथनम्॥ २ स्वर्णजीवादिशोधनमारणकथनं। ३ ज्वरादिपाण्डुरोगनिवारणकथनं। ४ रसादिनिरूपणं। ५ गुल्मशूलादिनिवारणं। ६ भगन्दरादिनिवारणं। ७ उपदेशे अर्शादिनिवारणं।

No. 235. रसाब्धिः (वल्लभमतानुगः) कोटदत्तः। Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 89. Lines, 7 on a page. Extent, 1246 ślokas. Character, Nāgarī. Date ? Place of deposit, Benares City. Late Hariś Candra Babu. Appearance, very old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः.

नौमि श्रीकृष्णदेवं तमतिमतिमतो (.) ल्पसंकल्पकल्पादयाय (...) प्रक्ष-यघनक (...) वर्षात्मघोमः (इतः अतीवास्पदत्वात् कोटदत्तभाषा-पठनीयं.

End. वंशे श्रीवल्लभस्य स्वयमखिलजनामुद्धरिष्यन् कृपातो-

य (...) विर्भूय लोके जयति स विदितो विट्ठलेशाख्यकृष्णः।

जानन्यागर्भे(...)स्मिन् जनिजनिरतोराघुनाथेमेषिचं
किम्बाहृष्टादितर्कैः कथयत सुधियः सम्भवत्यत्र दृष्ट ॥

Colophon. [श्री][श्री]वल्लभदीक्षितादजनि यः श्रीविट्ठलस्तत्सुता[त्]
जातः श्रीरघुनाथतः सुकृतिनः श्रीदेवकीनन्दनः ।
तेनाकारि रसाब्धिसप्तकमिदं काव्यं तरङ्गायितं ॥
तत्रायं च चवईश (इतोनास्ति .

विषयः । महाकाव्यम् .

No. 236. रामरत्नाकरटीका । By महामुद्गल । Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 88. Lines, 11 on a page. Extent, 1000 slokas. Character, Nāgarī. Date 1773 Saṃvat. Place of deposit, Bibihāṭī, Benares City, Paṇḍita Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीविट्ठलाय नमः . श्रीमच्छंकाराचार्य्यगुरुभ्यो नमः .
सत्यं विज्ञानमानन्दमचलं (...) वर्जितम् ।
अनादिमन्त्रदम्राम श्रीरामं भावयाम्यहम् ॥
व्यासशंकरपर्य्यायमहाब्रह्मपदोदितम् ।
(...) अज्ञान विनाशाय (...) रत्नं समाश्रये ॥

End. अखण्डैकरसः सिद्धोयन्महामुद्गलाभिधः ।
तस्मात् दासोऽहमित्युक्ता भावना नास्ति (...) मता ।
समुक्ता ज्ञाननाशाय मम (...) पतिसुन्दरी ।
ब्रह्माहमव्ययं नित्यं सच्चिदानन्दविग्रहः ॥

Colophon. इति श्रीरामरत्नाकरटीकायां महामुद्गलकृतायां (...) उल्लेखः । समाप्त-
श्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । रामरत्नाकरव्याख्या .

No. 237. ..मसारसंग्रहः। Substance, country-made paper, 13×5½ inches. Folia, 22. Lines, 7 on a page. Extent, 320 slokas. Character, Nāgarā. Date ? Place of deposit, Purī, Śaṅkara Māṭha. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः।

ऐश्वर्य्यमानं पुरुषं भजेत्। इति सामवेदे।

ॐ प्रकाशो रामचन्द्रस्य परं ब्रह्म प्रकाशितं।

भास्करस्य यथा धर्म्मश्चन्द्रस्य चन्द्रिकोज्वलं॥

रामस्यातिप्रियं नाम आदिमूलं सनातनं।

सहस्रनामसदृ × विष्णोर्नारायणस्य च॥

निर्गुणं सगुणञ्चैव परमात्मा तथैव च।

एते चांशा हि रामस्य पूर्व्वं चान्ते च मध्यमः। इत्यादि।

End. आदिकाव्यमिदं राम त्वयि सर्व्वं प्रतिष्ठितं।

न × भोक्तिकाव्यानां यशोभाग्याद्यवाहते॥ (?)

Colophon. इति श्रीरामसारसंग्रहः सम्पूर्णः॥ श्रीरामचन्द्रार्पणमस्तु श्रीरस्तु। यदक्षरं पदं भ्रष्टं मात्राहीनं च यद्भवेत्।

तत् सर्व्वं क्षमतां देव प्रसीद परमेश्वर॥

श्रीराम।

विषयः। श्रीरामचन्द्रस्य परब्रह्मत्वज्ञापककतिपयप्रमापकवचनसंग्रहः।

No. 238. रामार्च्चाद्धारः। Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 224. Lines, 10 on a page. Extent, 4,800 slokas. Character, Nāgara. Date, 1874 Saṃvat. Place of deposit, Benares, Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमस्त्रैलोक्यनिर्माणत्राससंहृतिकर्म्मणे।

चित्सदानन्दरूपाय विष्णवे परमात्मने॥ १॥

श्रीपद्मं नमस्कृत्य भूर्भुवस्स्वामिप्रसादतः

तद्व्याख्यवृत्तिः क्रियते यथाशक्ति निरूपिता॥ २॥

न व्यवस्थाप्यते वस्तु स्वबुद्धिस्तु नियम्यते
को वा समर्थो वेदार्थनिर्णयेत्यन्तशङ्करे ॥ ९ ॥

End. नित्यकर्मस्वेषु दर्शपूर्णमासादिषु पक्षे कामोपदेशेऽपि कामनादुक्ता मुमुक्षोः श्रोत्रियस्य चाकामहतस्य इति मुमुक्षोः श्रवणात् । अष्टमः पटलः ।

Colophon. इति श्रीकौशिकेन रामेणाग्निचिता कृतायां धूर्तस्वामिभाष्यवृत्तौ षष्ठः प्रश्नः । सम्वत् १८७४ ॥

विषयः । दर्शपौर्णमासादिहविर्यज्ञसूत्रभाष्यवृत्तिः ॥

No. 239. रामाण्डारे दशम-द्वादश-त्रयोदश-चतुर्दश-प्रश्नाः । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 223. Lines, 9 on a page. Extent, 4014 ślokas. Character, Nāgara. Date, 1773 Saṃvat. Place of deposit, Benares City, Paṇḍita Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. आदौ तावत् परिभाषायां एकविंशतिर्यज्ञाः व्याख्यातराः प्रतिज्ञाताः तेषु पाकयज्ञाः सप्त गृह्ये व्याख्याताः शेषेषु हविर्यज्ञाः सप्तकर्माणि अथातो-दर्शपूर्णमासौ ।

End. अन्वेष्टाग्न्यन्तरमेवाग्निहोत्रारम्भार्थमवश्यं सायमग्निहोत्रं इति वक्तव्यं संतिष्ठत इति अस्य न्यायप्राप्तानुवादत्वात् तन्निर्देशक्रमो विवक्षित इति ।

Colophon. समाप्तः प्रश्नः संवत् १७७३ ।

विषयः । सोमसूत्रभाष्यवृत्तिः ।

No. 240. रामाण्डारे सप्तमाष्टमप्रश्नाः । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 137. Lines, 10 on a page. Extent, 2740 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. पशुर्बध्यते यज्ञार्थे यस्मिन् कर्मणि पशुबन्धः तेनेष्टवान् पशुबन्धयाजी स सर्वान् लोकान् अभिजयति नास्य लोकेषु प्राप्तेः प्रतिघातो भवति इत्यादि ।

End. अन्यद्दैवाद्देववत् वायोर्निर्गुणस्यापि सगुण एव वायोरनुवाक्ये यत्राग्निर्गुण-स्यापि वायव्यस्य श्वेतवत्यः परिपठिताः ।

Colophon. समाप्तं चातुर्मास्यसौत्रम् ।

विषयः । पशुबन्धचातुर्मास्यसूत्रभाष्यवृत्तिः ।

No. 241. रामाण्डारभाष्यम् । Substance, country-made paper, 14×6 inches. Folia, 140. Lines, 10 on a page. Extent, 3,080 slokas. Character, Nāgara. Date, 1844 Saṃvat. Place of deposit, Benares, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः .

आदौ तावत् परिभाषायामेकविंशतिर्यज्ञा व्याख्येयतया प्रतिज्ञाताः [प्रति] ज्ञातेषु पाकयज्ञाः सप्त गृह्ये व्याख्याताः शेषेषु हविर्यज्ञाः सप्त कर्माणि, अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम इत्यारभ्य यथाम्नारम्भणीयेत्येवमन्तेनोक्तानि दर्शपूर्णमासादीनि, पिण्डपितृयज्ञाधानाग्निहोत्राग्रयणपशुबन्धचातुर्मास्यानीत्यादीनि अकरणे प्रत्यवायाः भवन्ति ।

End. केचित् प्रथमाधाने निशायामतीतायां सता । तस्मान्निशात् अग्निहोत्र मारब्धव्यमिति वदन्ति । अन्ये तु होमकाले अग्न्युत्पत्तेरनधिकारात् वचनाभावाच्चापरेद्युः सोमे वारब्धव्यमिति । अचेद्यानन्तरमेवाग्निहोत्रारम्भार्थं अवश्यं सायमग्निहोत्रमिति वक्तव्यं संतिष्ठत इत्यस्य न्यायप्राप्तानुवादत्वात् न तन्निर्देशक्रमो विवक्षित इति ।

Colophon. सप्तमः पटलः । समाप्तःप्रश्नः । सोमे रामाण्डारभाष्यम् सम्वत् १८४४ ।

विषयः । आपस्तम्बश्रौतसूत्रभाष्यव्याख्या ।

No. 242. रामायणटीका मुक्ताहारः। Substance, palm-leaf, 14×1½ inches. Folia, 178. Lines, 5 on a page. Extent, 4250 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, district Purī, pargaṇa Rāhan, grāma Jagannātha, Vidyādharapura, Paṇḍit Rāmacandra Misra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. स जयति रघुवंशतिलकः कौशल्याहृदयनन्दनो रामः ।
दशवदननिधनकारी दाशरथिः पुण्डरीकाक्षः ॥

कूजन्तं रामरामेति मधुरं मधुराक्षरम् ।
आरुह्य कविताशाखां वन्दे वाल्मीकिकोकिलम् ॥
क्वाहं मन्दमतिर्गभीरमधुरं रामायणं तत् क्व च
व्याख्यानेऽस्य परिश्रमश्च सततो व्याख्यास्यदं धीमताम् ।
को भारोऽत्र मम स्वयं कुलगुरुः कोदण्डपाणिः कृपा
कूपारो रचयत्यदः सपदि मज्जिकापसिंहासनम् ॥
एवं पूर्वस्मिन् काण्डे दीनसंरक्षणरूपो धर्मोऽनुष्ठितः
अथ किष्किन्ध्याकाण्डे मित्रसंरक्षणधर्मो ऽनुष्ठाप्यते ॥ इत्यादि ॥

End. ते वयं कपिराजस्य सर्व्वे वचन कारिणः ।
कृतां × × × सुपाश्रये
क्रुद्धे तस्मिंश्च काकुत्स्थे सुग्रीवे च सलक्ष्मणे ।
गतानामपि सर्व्वेषां तत्र नो नास्ति जीवितं ॥

Colophon. इति श्रीमत्किष्किन्ध्याव्याख्याने मुक्ताहारे सप्तपञ्चाशत्सर्गः ।

विषयः । रामायणस्य व्याख्यानम् ॥

No. 243. रामायणटीका पीताम्बरः (अयोध्याकाण्डस्य द्वादशसर्गपर्य्यन्तः) By गोविन्दराजः । Substance, country-made paper, 12×6 inches, Folia, 39. Lines, 24 on a page. Extent, 2300 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Purā, Rājgopāl Maṭha, Mohanta Śri Raghunandana Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।
श्रावं श्रावं शठारेः शमदमवपुषः फुल्लवल्लारविन्दा
दालोच्यालोच्य वाचा प्रकृतिमधुरया प्रोच्य विद्वज्जनेभ्यः ।
गोविन्दार्यैः सुधीशः कुशिककुलमणिर्गूढगाढाशयाथं
सम्यक् साकेतकाण्डं सरसजनमुदे सादरं व्याकरोति ॥
प्रथमे काण्डे एतस्मिन्नन्तरे विष्णुरित्यादिना यतो वा इमानीत्यादिश्रुति-
प्रतिपादितं जगत्कारणत्वं ... ... प्राप्तजीवत्वरूपमत्र निरूप्यते
इत्यादि ।

इति श्रीकुशिककुलतिलकगोविन्दराजविरचिते श्रीरामायणभूषणे अयोध्या-काण्डव्याख्याने पीताम्बराख्याने प्रथमःसर्गः ।

End. यवीयसी कनिष्ठमहिषी नते वा मध्यमाजातेत्यत्र मध्यमासर्व्वराजपत्न्य-पेक्षया देवाभिपन्ना देवाभीष्टा तथा प्रभावं तादृशप्रभावयुक्तं अप्रति-हतप्रभावमित्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीपीताम्बरे द्वादशः सर्गः ।

विषयः । रामायणस्य व्याख्यानम् ।

No. 244. रामोत्तरतापनीटीका, सुधा । By भट्टमहासुकुलसूरि । Substance, country-made paper, 1×5 inches. Folia, 18. Lines, 20 on a page. Extent, 1080 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Rājguru's Maṭha, Gaṇeśamahalla, Benares City. Appearance, very old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ रामाय नमः ।

अन्तर्यामिणमात्मानमव्यक्तं ब्रह्म निर्मलं ।
यत्साक्षादपरोक्षाच तं श्रीरामं भजे (...) सा ।
इहखलिखवाच : याज्ञवल्क्यमित्याद्याथर्वणरहस्या श्रीरामोत्तरतापनी-योपनिषत् तस्यायमल्पाक्षरव्याख्या प्र(...)यते ।

End. यो विमुक्तमितीति, एतत् अवदर्शनेनापि यदा जन्मान्तरिता इति जन्मभिरन्तरिता अनेकजन्मकृता दोषा न धूयन्ति, तदा किं वक्तव्य उपासनायां कृतायामिति . इतिशब्दो ब्रह्मयोपदेशसमाप्तौ ।
यद्व्याख्यातं मया किञ्चित् स्वीयबोधानुसारतः ।
तं क्षन्तव्यं बुधैः शुद्धैरेव वक्तेवखिर्मया ॥

Colophon. श्रीमद्भवभट्टमहासुकुलसूरिकृतायां श्रीरामोत्तरतापनीटीकायां सुधा-ख्यायां चतुर्थकण्डिका समाप्ता ।

विषयः । श्रीरामोत्तर-तापनी-व्याख्या .

No. 245. यज्ञदेवी सोमप्रयोगः। Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 148. Lines, 10 on a page. Extent, 3250 ślokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Venares, Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. यस्य ज्ञानमनन्तं तद्दानं तस्य वानन्तं। भक्तिर्यस्यानन्ते तमनन्तं गुरुं नौमि॥ आश्वलायनशाखिनो यजमानस्य बौधायनीयेन सोमप्रयोगः तत्राग्नि-पूर्व्वकसोमेन ऋतुनक्षत्रादिनियमः।

End. अतएव शांखायनेन सोमाङ्गत्वेन उक्तोपि सायमग्निहोत्रे अस्येषामनधिकारः॥

Colophon.

विषयः। सोमाध्वर्य्यवः प्रयोगः।

No. 246. यज्ञाग्निप्रमाणं। Substance, country-made paper, 20 × 3 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 110 ślokas. Character, Beṅgali. Date ? Place of deposit, zilla Mymansing, pargaṇa Aṭiyā, post Jāmurki, grām Hālāliya, Paṇḍita Harinātha Vidyāvāgīśa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. नमोः गणेशाय।

अथ यज्ञाग्निप्रमाणवचनानि लिख्यन्ते। यज्ञाग्निविधौ विशेषमाह लिङ्ग-क्रियासारयोः।

करोमीति विनिश्चित्य यागमण्डपमारभेत्।

भूमिं कृत्वा तु निःशल्यां मण्डपं रचयेत् सुधीः॥ इत्यादि।

End. भोज्यादिकं यथाशक्त्या विप्रेभ्यः प्रतिपादयेत्।

पिङ्गलामते विशेषमाह।

शिवलिङ्गे यज्ञभूमौ वासुदेवे × × × × ×

गणेशे सूर्य्यभूमौ च नृसिंहे वरुणे तथा॥

Colophon. इति लिङ्गक्रियासारे यज्ञाग्निप्रमाणम्॥

विषयः। यज्ञाग्नियागविधायकप्रमाणसङ्ग्रहः।

No. 247. यज्ञाग्निप्रयोगः । Substance, country-made paper, 20×3 inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 324 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, zilla Mayamansing, Pargaṇā Aṭiyā, post Jāmurki, grāma Hālāliā, Paṇḍita Harinātha Vidyāvāgīśa Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning.

नमः शङ्कराय ।

अथ यज्ञाग्निप्रयोगः । तत्र यागपूर्व्वस्मिन् नवमे सप्तमे पञ्चमे तृतीये सद्यो-
वा कर्त्रनुकूले चन्द्रताराम्विते शुभसमये अङ्कुरारोपणं यागमण्डपो × ×
मण्डपे कुर्य्यात् ॥

तत्र मङ्गलतूर्य्यघोष × × पुरःसरमुदङ्मुखं ब्राह्मणत्रयमुपवेश्य वस्त्रालङ्कार-
गन्धमाल्याद्यैः समभ्यर्च्य ॐ अद्य मत्कर्त्तव्यहयशीर्षपञ्चरात्रोक्तयज्ञाग्निविधिना
अचलशिवलिङ्गप्रतिष्ठाप्राक्कर्त्तव्यमङ्गलाङ्कुरारोपणकर्म्मणि ॐ पुण्याहं भवन्तो
ब्रुवन्तु इति त्रिः श्रावयेत् इत्यादि ॥

End. ततो दीनादिभ्योऽन्नादिकं दत्वा ब्राह्मणेभ्यो यथाशक्ति भोज्यादिकं दद्यात् ।

Colophon. इति हयशीर्षपञ्चरात्रोक्तयज्ञाग्निविधिना अचलशिवप्रतिष्ठाप्रयोगः समाप्तः ।

No. 248. लघुवार्त्तिकम् By उत्तमश्लोक-यति । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 3. Lines, 16 on a page. Extent, 100 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi Benares City, Paṇḍita Vāmanācārya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

अथातो ब्रह्मजिज्ञासा जगद्धेतुः सदादि तत् ।
वेदहेतुरपि ब्रह्म तद्वेदादेव मीयते ॥
न प्रतीपि ब्रह्मदृष्टिं विषये तत्समादिगीः .

End.

इत्थं जैमिनिबादरायणकृते तन्त्रद्वये × × × ।
पूर्व्वाचार्य्यवरैः × शब्दनिबन्धैः स्फुटीकृता विस्तरम् ॥
ते संक्षिप्य यथामतीह सुगमैः शब्दैः प्रकाशीकृताः ।
श्रीमद्विश्वपतेर्विशालनयनानाथस्य तुष्टौ सदा ॥

Colophon. इति श्रीमत्पुरुषानन्दमुनिकिङ्करेण उत्तमश्लोकयतिना विरचिते लघुवार्त्तिके चतुर्थस्य चतुर्थः ।

विषयः । संक्षिप्तसूत्रविवरणम् .

No. 249. लघुशब्देन्दुशेखरव्याख्या By भैरव । Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 203. Lines, 9 on a page. Character. Nāgara. Date ? Place of deposit. Patna City, Samskṛta-Sañjivanī, Paṇḍita Jayanārāyaṇa Vājapeyī Appearance. new. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सीताचर्चितपाद × × युगलं ध्यात्वा द्वितीयं × × ।

× × ज्ञानमयीं दधानमपरं चस्ताम्बुजं जानुनि ॥

कुर्व्वे चन्द्रकलां शिवां शिशुच्चितां × × × × ×

× × × × × × × ।

शब्देन्दुशेखरस्येयं टीका चन्द्रकलाभिधा

रच्यते भैरवेणाच × × × × यथा बुधाः ।

End. खण्डितं ॥

विषयः । लघुशब्देन्दुशेखरस्य व्याख्यानं ।

No. 250. ललितत्रिभङ्गस्तोत्रम् By विठठल । Substance, country-made paper, 10 x 5 inches. Folia. 4. Lines, 11 on a page. Extent, 88 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Bābu Hariscandra. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः ।

नमः पितृपदाम्भोजरेणुभ्यो यन्निवेदनात् ।

अस्मत्कुलनिष्कलङ्कं श्रीकृष्णेनात्मसात्कृतं ॥

End. अयं मदीय इत्येषा तद्वार्त्ता वचिता परं ।

तेन प्रसन्नो भवतु दासे श्रीविट्ठले प्रभुः ॥

Colophon. इति श्रीगोस्वामिश्रीमत्विट्ठलनाथविरचितं ललितत्रिभङ्गं समाप्तम् ।

विषयः । श्रीकृष्णस्तुतिः ।

No. 251. ललिताख्यपरिभाषा By पुरुषोत्तम । Substance, palm-leaf, 15 × 1½ inches. Folia, 26. Lines, 6 on a page. Extent, 1240 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Purī, Bramhacārimaṭha, Paṇḍita Valadeva Bramhacārī. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

परिव्याप्तता भाषा परिभाषा सा हि एकदेशस्था सकलशास्त्रमभिज्वलयति यथा वेश्मप्रदीप इति । सैव द्विधा, लिङ्गवती विध्यङ्गशेषभूता च । यत्र शब्द एव लिङ्गमुपादीयते सा लिङ्गवती परिभाषा, यथा इको गुणवृद्धी इति ॥ इत्यादि ।

End. एवमनया दिशा अन्यत्रापि शब्दप्रयोगो यद्देशन्यायवाक्यानि लिङ्गोदाहरणानि अवगन्तव्यानि ।

Colophon. इति वैयाकरणगजपञ्चाननपुरुषोत्तमविरचिता ललिताख्यपरिभाषा समाप्ता ॥

स्वाधीनपत्नि(भर्तृ)कावेष्टा वनविहारादिमदनोत्सवमहारासक्रीडादिमनोरथव्याप्तप्रभृतयः । इदं पुस्तकं रामप्रसादब्रह्मचारिणः ।

ज्येष्ठशुक्लस्य पञ्चम्यां भूपुत्रस्य च वासरे ।

लिखितं परकार्यार्थे रामाङ्कब्रह्मचारिणा ॥

हरये नमः ।

विषयः । वैयाकरणपरिभाषादिविवेचनं ।

No. 252. लीलारसमयम् By बालकृष्ण । Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 384 slokas. Character, Maithil. Date ? Place of deposit, District Chāprā, P. O. Rāmkalā, Bagihi, Paṇḍita Tārādatta Ojhā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अव्यक्तमव्ययं सत्यमचिन्त्यं निर्गुणं गुणं ।

आद्यं वदन्ति यं देवं महात्मो जयतीश्वरः ॥

श्रीदेवञ्च हरं गुरुं गणपतिं भागीरथीं भास्करं

स्वां देवीमपरां प्रणम्य पितरौ भावञ्च वृद्धीमिश्रं ।

प्रयत्नं [प्र]करोति कौतुककरं हारं जनानां सतां

श्रीलीलारमणं मनोविहरणं श्रीबालकृष्णो वरं ॥

उमेत्रो चतू सूतौ शृणु सखे द्वयौ प्रवीणौ सुतौ ।

पुष्याद्युषमितौ कुपू प्रकथितौ नीचौ गजे चार्य्यकैः ॥

End. सतृष्णाते च सुगन्धदुग्धसहितां सच्छर्करां पिवेत् ।

तस्मिन्नेव रतिं वरां सुगमयेत् कुर्य्यात् तदा गर्भिणीं ॥

Colophon. इतिश्रीमत्पण्डितवेदहस्तकुलोद्भवश्रीज्योतिःस्वरूपात्मजश्रीबालकृष्णविरचिते लीलारमणे गर्भनिरूपणं नाम षोडशकौतुकं ॥

विषयः। १।२। कौतुके संज्ञानिरूपणं। ३ कौ, संज्ञाफलकथनं॥ ४ कौ, जीवधातुमूलनिरूपणं। ५ कौ, जीवभेदकथनं॥ ६ धातुभेदकथनं॥ ७ मूलभेदकथनं। ८ चतीतपुरुषायुर्निरूपणं॥ ९ कौ, वस्तुनामकथनं॥ १० कौ, कार्य्यविधिनिरूपणं। ११ कौ, स्वरनिरूपणं। १२ पथपथिनिरूपणं। १३ सुभिक्षादिनिरूपणं॥ १४ युद्धादिनिरूपणं। १५ कौ, निधिस्वरूपनिरूपणं। १६ कौतुके, गर्भनिरूपणं॥

No. 253. लीलावत्युदाहरणम् By वीरेश्वरदेवज्ञ। Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 27. Lines, 16 on a page. Character, Maithil. Date ? Place of deposit, District Chāprā, P. O. Rāmkalā, Bagihi, Paṇḍita Rāmadatta Ojhā. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. नमो विश्वनाथाय ॥

आदित्यं जगदुद्भवस्थितिविभुं नानाविधिं योगिनां ।

ध्येयं ब्रह्मषड़ोर्मिदोषरहितं पश्यन्ति यं ह्यद्भुतं

भक्तानाञ्च मनोरथार्थफलदं क्लेशत्रयच्छेदकं ।

नौमि तं स्तुतिभिः महोज्ज्वलमहं वन्दे जगद्भास्करं ।

अव्यक्तं बीजभूतत्वात् गणितं बीजसंज्ञितं ।
व्यक्तञ्च पाटीगणितं प्राङ्गणितविसमाः ॥

End. केचित्तु जीवासुखं व्यासो भूमिलवेन निघ्नमित्यादिना फलमानीय इत्यफलार्द्धे शोध्यं फलमित्याहुः ॥
आसीत् पार्थपुरे विनायक इति ख्यातो मही मण्डले
तर्के नाल्पमतिर्गरिष्ठगणकः प्रौढस्तदीयोक्तिभिः ।
तस्मात् यो जनितान्वयात् सुगणको गोपालसंज्ञो बुधः
तत्पुत्रेण विवेचितं सुगणितं श्रीभास्करीयन्विदं ॥
शाके षट्पञ्चमहीप्रमाणे गताब्दपिण्डे द्विघनस्य (नः स)माने ।
तर्काग्रधीमन्मतिसारसम्यग्लीलावतीयं विदुषा समासात् ॥

Colophon. इति भास्कराचार्यविरचितायाः लीलावत्याः श्रीवीरेश्वरदेवसुतकृतसुदाहरणं समाप्तं ॥

विषयः । संक्षिप्तलीलावतीव्याख्यानं ॥

No. 254. लोकतत्त्वनिर्णयः By हरिभद्रसूरिः । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 210 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Diñmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. प्रणिपत्यैकमनेकं केवलरूपं जिनोत्तमं भक्त्या ।
भव्यजनबोधनार्थं नृतत्त्वनिगमं प्रवक्ष्यामि ॥
भव्याभव्यविचारो न हि युक्तोऽनुपसन्नप्रष्टणानां ।
कामं तथापि पूर्वं परीक्षितव्या बुधैः परिषत् ॥

End. तस्मादनाद्यनिधनं व्यसनोरुभीमं
जन्मा × × × दोष दृढनेम्यतिरागतुम्बं ।
घोरं स्वकर्मपवनेरितलोकचक्रं
भ्राम्यत्यनारतमिदं हि किमीश्वरेण ॥

Colophon. इति श्रीहरिभद्रसूरिकृतो लोकतत्त्वनिर्णयः सम्पूर्णः .

विषयः । मनुष्यतत्त्वनिरूपणम् .

No. 255. लोमशजातकम् । Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 16. Lines, 10 on a page. Extent, 320 slokas. Character, Nāgara. Date Saṁvat 1878. Place of deposit, District Chāprā, Harapurā, Paṇḍita Jagadeo. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
सुजन्मा नाम विप्रोऽसौ सन्तोषी शीलवान् सुधीः ।
स्वधर्म्मनिरतो नित्यं ब्रह्मज्ञानेषु तत्परः ॥
एकदा जन्मलग्नेन फलज्ञानं चिकीर्षुः सः ।
फलज्ञानस्य चेत्वर्थं गत्वा वद्रिकाश्रमे ॥
तत्र दृष्ट्वा शुभस्थानं लोमशस्याश्रमं शुभं ।
गत्वा तु निकटे तस्य निर्लोभः शुद्धचेतनः ।
कृताञ्जलिपुटो भूत्वा उवाच विप्र तं प्रति ॥

End. विप्राणां भोजनं दानं सङ्कल्पं विधिपूर्व्वकं ।
ग्रहपीड़ाप्रशान्त्यर्थं कारयेद्विधिवत् सुधीः ॥
भो विप्र त्वया शुद्धा कथिता स्वपरा मया ।
अतःपरं इच्छसि किं तद्वदस्व समापतः ॥

Colophon. इति श्रीलोमशजातके ग्रहदानजपपूजाकथनं नामाष्टमोऽध्यायः ॥
इति लोमशजातकं समाप्तं ॥ संवत १८७८ ।

विषयः । अत्र ४ पत्रं यावत् लोमशसंहिता, ततःपरं लोमशजातकं ॥ तत्र १ अध्याये आयुर्दायारिष्टारिष्टभङ्गनं । २ अः दशान्तर्दशाफलकथनं । ३ अः कुटुम्बकथनं ॥ ४ अः द्वादशयोगकथनं । ५ ग्रहषड्वर्गादिनिर्णयः ॥ ६ अः कुण्डलीफलाफलादिकथनं । ७ अः गोचरफलादिकथनं । ८ अः ग्रहदानपूजादिकथनं ॥

No. 256. वनप्रतिष्ठाविधिः । Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 19. Lines, 10 on a page. Extent, 380 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Harapurā, Post Gopālagañja, District Chāprā, Paṇḍita Jagadeo. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ वनप्रतिष्ठाविधिः । वनपूर्व्वदिशि मध्ये यजमानहस्तेन षोडशहस्तपरिमितं मण्डपं विधाय इत्यादि ।

End. अपरेभ्यः ऋत्विक्सनादिभ्यो दक्षिणा दातव्या भूरिदक्षिणया ब्राह्मणमन्त्रोषश्च कुर्य्यात् ब्राह्मणाश्च यजमानाशिषं दद्युः ॥

Colophon. इति वनोत्सर्गविधिः ॥

विषयः । वनप्रतिष्ठाविधिप्रयोगादिकथनं ॥

No. 257. वर्षपद्धतिटीका By भट्टजयानन्द । Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 10. Lines, 19 on a page. Extent, 150 slokas. Character, Nāgara. Date Saṃbat 1833. Place of deposit, late Bābu Hariscandra, Benares City. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ केशवीवर्षकरणपद्धतिः तस्या इयं टीका लिख्यते ।

शशिकलाकलिताधिकमेकतः क्षितिविभूतिविभूतिविभूषितं ।

शिवशिवायुगलं युगलं धनं द्रुतविलम्बितगामि नमामि तत् ॥

End. अन्यथा न शुभं मिश्रेण मिश्रं फलं वदेत्, एतद्भावफलादिकं कृतं ताजिकोक्तं ज्ञेयं ।

Colophon. इति श्रीकेशवविरचिता वर्षपद्धतिः ताजिकमतानुकूला टीका भट्टजयानन्देन पुत्रयोरध्यापनार्थे लिखिता समाप्ता । संवत्—१८३३ ।

विषयः । केशवीवर्षपद्धतिव्याख्या ।

No. 258. वल्लभगीतकाव्यम् । Substance, country-made paper, 8 × 5 inches. Folia, 15. Lines, 14 on a page. Extent, 380 slokas. Character, Nāgara. Date? Place of deposit, late Bābu Hariscandra, Benares City. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगोकुलेशो जयति ।

श्रीमद्गोकुलमण्डनं वरतनुं कल्याणपाथोनिधिं
विघ्नौघोग्रमदनागकुम्भदलनाति × सिंह × × क्रमं ।
भक्तापन्नितमःसमूहहरणश्रीसूर्य्यकोटिप्रभं
वन्देऽहं कमलाकरं द्विजवरं श्रीवल्लभं सत्प्रियं ॥

End. विद्यानिधिः कामकलानिधिश्च दयानिधिर्वागमृतोदधिश्च ।
तेजोनिधिः सद्गुणकोदधिश्च विराजते वल्लभ एव घोषे ॥ (इतो नास्ति)

विषयः । संगीतेन वल्लभाचार्य्यस्तुतिः ।

No. 259. वल्लभाचार्य्यवंशावली By निर्भय । Substance, country-made paper, 6 × 5 inches. Folia, 30. Lines, 14 on a page. Extent, 300 slokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1859. Place of deposit, late Bābu Hariścandra, Benares City. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीविट्ठलवरणो ।

जयति श्रीमदाचार्य्यवंशो येन वशीकृतः ।
ब्रह्मादिदुर्लभः कृष्णो योगिनां पारदो यथा ॥
तन्नामानि प्रवक्ष्यन्ते चिन्तामणिसमानि हि ।
कल्पद्रुमं समालोक्य, प्रकृत्या भाषया कृतं ।

End. गुणरत्नसुधासिन्धूगोस्वामिव्रजभूषणौ ।
स्वीकृतनिर्भयाख्योऽहं कृतवान्कल्पपादपं ॥

Post Colophon. संवत् १८४३ । ज्येष्ठशुक्लद्वितीयायां रचितोऽयं कल्पद्रुमः ।
योवीजवापमारभ्य फलपाकावधि स्वयं ।
पोषितस्तं व्रजतरुं नाथो नापि जिघांसति ॥
उपाध्यायजयकृष्णदीक्षितेन आत्मावलोकार्थं लिखितं काकयोली ग्रामे । संवत् १८५९ मिति फाल्गुणवदि रविवासरे समाप्तम् ।

विषयः । वल्लभाचार्य्यवंशकथनं ।

No. 260. वल्लभाष्टकविवृतिः By वल्लभः। Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 200 slokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, late Bābu Hariscandra, Benares City. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning.* श्रीकृष्णाय नमः।
यत्पादरजसागत्य मनो मे चञ्चलीकृतं।
मत्कृताचार्य्यपद्यानां विवृतौ यत् प्रवर्त्तते॥
विवृतेः सफलत्वाय नत्वा पितृपदाम्बुजं।
विवृतिः क्रियमारब्धा नतिविश्वासतो मया॥

End. पितृपादाब्जकृपया विवृतं वल्लभाष्टकं।
कृपयन्तु सदाचार्या भृत्ये श्रीविट्ठले मयि॥

Colophon. इति श्रीपितृपादाब्जपरागारक्तचेतसा।
श्रीवल्लभेन विवृतमखिलं वल्लभाष्टकं॥
इति पितृचरणैकान्ता श्रीवल्लभविरचिता श्रीवल्लभाष्टकविवृतिः सम्पूर्णा।

विषयः। वल्लभाष्टकव्याख्या।

No. 261. वसन्तराजशाकुनम्। Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 134. Lines, 9 on a page. Extent, 2680 slokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1874. Place of deposit, Benares City-Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः। निर्विघ्नमस्तु।
विरञ्चिनारायणशंकरेभ्यः शचीपतिस्कन्दविनायकेभ्यः।
लक्ष्मीभवानीपतिदेवताभ्यः सदा नवभ्योपि नमो ग्रहेभ्यः।

End. वसन्तराजशाकुने सदागमार्थशोभने।
समस्तसत्यकौतुके विचारितः शिवारुतः।

Colophon. इति वसन्तराजशाकुने शिवारुतं नाम एकोनविंशतितमो वर्गः:
सम्वत् १८७८ श्रावणे मासि।

विषयः । पद्मपञ्चिन्नगादीनां शुभाशुभलक्षणकस्थानकथनम् ।

No. 262. वाक्यवृत्तिटीका । Substance, palm-leaf, 22×2 inches. Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent, 175 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Rājaguru's Maṭha, Gaṇeśamahallā, Benares City. Appearance, very old. Prose. Correct.

Beginning. पारम्पर्य्येण वेदान्ता यद्वदन्ति परं पदं ।
तदद्वं ब्रह्मनिर्भेदं × × द्विपदलक्षितम्
मुमुक्षुजनानुजिघृक्षया वाक्यवृत्ति × × × प्रकरणं प्रारभमाणो विघ्नोपशमपरमादिप्रयोजनसंसिद्धये परदेवताप्रणामलक्षणमङ्गलाचरणं × × × अतः सम्पादयन् प्रकरणप्रारम्भापेक्षितमनुबन्धचयञ्च विषयसम्बन्धप्रयोजनलक्षणं संक्षिप्य प्रतिपत्तिसौकर्य्यार्थं कथयति, सर्गेति ।

End. वाक्यवृत्तेरियं वृत्ती रुचिरा रचिता मया ।
पूर्णा × × वतां जाता संगताद्युपयोजने ॥

Colophon. इति परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यशङ्करभगवता विरचितायां वाक्यवृत्तेः टीका समाप्ता ।

विषयः । वाक्यवृत्तिव्याख्या ।

No. 263. वात्स्यायनभाष्यानुव्याख्या By गङ्गाधर । Substance, country-made paper, 20×5 inches. Folia, 238. Lines, 12 on a page. Extent, 17,850 slokas. Character, Bengali. Date, 1292 Sana. Place of deposit, Benares City. Bābu Pareśa Nātha Rāya, Kavirāja. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।
गायत्रीं नामवर्णाम्नु दुर्गां वाग्देवतां भजे ।
यां चिन्तयन्त्यां रत्नध्यानमग्नाश्रवर्णां भजेद्दिजः ॥

यान्येवान्वीक्षिकीविद्याशासने तु महर्षिणा ।
गौतमेनाक्षपादेन सूत्राण्युक्तान्यशेषतः ॥
व्याख्यातानि च सूत्राणि तानि हत्त्वा महर्षिणा ।
वात्स्यायनेन भाष्येण व्याख्यातं तच वार्त्तिकम् ॥
वात्स्यायनकृतं भाष्यं मया व्याख्यायते पुनः ।
असद्वाद्यन्यथाव्याख्यानिहत्यर्थं स्फुटार्थवत् ॥
पीतं यैरिह सार्षपं मधुधिया तैलं मधु स्वादितं ।
नार्थिभ्यो यदि दीयते मधु तदेवेदं न मक्षिव्यमी ॥ इत्यादि ।

End. अस्मिन् शास्त्रे ये प्रमाणप्रमेय इत्यादिसूत्रेण पदार्था उद्दिष्टास्त एव क्रमेण लक्षणैर्लक्षिता वादप्रतिवादाभ्यां परीक्षिताश्च स्वयमेवाचार्येणाक्षपादगौतमेन महर्षिणेति समाप्तमिदं शास्त्रं उद्दिष्टार्थानवशेषात् ।

Colophon. इत्यक्षपादगौतमप्रणीते न्यायशास्त्रे पञ्चमाध्यायस्य द्वितीयाह्निकस्य वात्स्यायनभाष्ये द्वितीयाह्निकस्य वैद्यगङ्गाधरेणानुव्याख्यातस्य द्वितीयमाह्निकं समाप्तम् ।

समाप्तः पञ्चमोऽध्यायः । समाप्तञ्चेदं न्यायशास्त्रमिति . गङ्गाधरकृतं वात्स्यायनकृतस्य गौतमन्यायभाष्यस्यानुव्याख्यानं समाप्तमिति. सन १२९१, १८-वैशाख.

विषयः । वात्स्यायनभाष्यव्याख्या ।

No. 264. वाजसनेयुपनिषद्भाष्यम् । Substance country-made paper. 12 × 5 inches. Folia, 199. Lines, 7 on a page. Extent, 3184 ślokas. Character, Nāgara. Date, Śakābda 1726. Place of deposit, Benares. Appearance, old. Prose. Correct

Beginning. यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥ १ ॥
साधनं ब्रह्मविद्यायाः संचित्यामीरितं स्फुटं ।
वाजसनेयुपनिषद्योतद्रूमतत्वं विविच्यते ।

End. ब्रह्मविद्राप्नोति परमित्यादि य एवं वेद इत्यन्तेन ग्रन्थेन या प्रतिपादिता सेयं इति शब्देन परामृश्यते सा च उपनिषत् इत्यब्रह्मविद्याउपनिषत् नाम अस्यां परं श्रेय इति युत्पत्तेः तादृशी विद्याभिव्हितेति शेषः ।

Colophon. इति माधवीयवेदार्थप्रकाशे यजुरारण्यके वारुण्यामुपनिषदि ब्रह्मवल्ल्यां द्वितीयोऽनुवाकः । शकाब्दा १७२१ ।

विषयः । यजुरारण्यकान्तर्गतवारुण्युपनिषदि ब्रह्मवल्ल्याख्यानुवाकव्याख्या ।

No. 265. विजयप्रदीपिकाटीका By विजयगणि । Substance, country-made paper, 13×5 inches. Folia, 280. Lines, 13 on a page. Extent, 10,000 ślokas. Character, Nāgara Date, Saṃvat 1692. Place of deposit, Benares City. Dinmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. अस्य प्रथमपत्रं नास्ति ।

निर्मलजलप्रवाहपटलप्रक्षालितकैलासगिरिगौरतागर्व्वं सर्व्वं क (...)-यशःपुञ्जजगत्मनोहारि निरतिचारं यं चचार विचारचारुसमाचारि-सङ्गरि भूर्भुवस्स्वस्त्रयीविदितसुविहितपरम्परा प्रादुरभूत् । (?)

End. श्रियः स्फूर्त्तयेऽस्य मूर्त्तेः पुरस्तादेषा टीका पूरिता दूरितापत् । भूयात् सोऽयं सद्गुणश्रेणि × सि श्रीरापल्लीपार्श्वनाथप्रसिद्धेः ॥ (?)

Colophon. इति श्रीविजयप्रशस्तिकाव्यवृत्तिः (...) श्रीर्भूयात् ।

यस्य काव्यस्य टीकायां सच्छायामनुष्टुभां ।

सहस्रदश संजाता साधिका (......) ॥

महोपाध्यायश्रीविजयगणिनिर्मितोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । विजयप्रदीपिकानामालङ्कारशास्त्रव्याख्या ।

No. 266. विनायकमाहात्म्यम् । Substance, country-made paper, 14×6 inches. Folia, 50. Lines, 12 on a page. Extent, 1500 ślokas Character Nāgara. Date, Saṃvat 1848. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । स्कन्द उवाच ।
शिव शम्भो महेशान सर्व्वज्ञ सुखदायक ।
आख्यानानि सुपुण्यानि श्रुतानि त्वन्मुखाम्बुजात् ॥

End. अयं गोप्यतमः स्कन्दमहिमा ते मयेरितः ।
यस्मात् संगोपनीयश्च गुरोरपि पुरः प्रिये ॥
व्यास उवाच ।
शिवेन गदितो विप्राः स्कन्दाय पृच्छते शिवः ।
वैनायकोऽयं महिमा भवद्भ्योऽपि निवेदितः ।

Colophon. इति स्कन्दपुराणे चतुर्विंशतितमोऽध्यायः ।

विषयः । गणेशमाहात्म्यादिकथनम्

No. 267. विपाकश्रुतसूत्रम् । Substance, country-made paper. 12×4 inches. Folia, 74. Lines, 9 on a page. Extent, 1332 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Diṅmaṇḍalācārya, Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. पयावागरत्ताणं एगोरूय अन्नोदसभयण एक्कारसमा चउद्दसमुवेव उद्दिसिज्जन्ति . एवं तर र ख आयं विसेस आउ स पावेवं अइअडा आयारस्स ।

End. ततो महाविदेहे देवादतुप्पत्तिओ जाव सिज्झिहिति एवं जम्बुसमणेणं जावसम्पत्तेणं सुहविवागोणं दसमस्स अज्झयणस्स अयमट्ठे पण्णत्ते. सेवं भन्ते सुहविवागो एकारसमं अङ्गं समत्तं ।

Colophon. नमः श्रुतदेवतायै विवागसुयस्स दोसुयक्खन्धादुहविवागसुहविवागाय तत्थ-दुहविवागदसअज्झयणा एक्कारसगदससुचवदिव समुद्दिसन्ति एवं सुह विवागाविसे संजमा आयारस्स् विपाकश्रुतसूत्रं समाप्तम् .

विषयः । प्राक्कर्मकथनं (कर्मविपाकीयम् .)

No. 268. विवरणतत्त्वदीपनम् । By अखण्डमुनि । Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 180. Lines, 7 on a page. Extent, 5400 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Benares City. Rājaguru's Maṭha. Ganeśamahallā. Appearance, new Verse. Correct.

Beginning. कृष्णाय नमः ,

"अस्य प्रथमतः कतिपयपत्राणि न सन्ति"

विचारविध्यपेक्षितविषयफलाधिकार्य्यनुबन्धानां मध्ये विषयफले तावत्-प्रतिपादिते अर्थादधिकार्य्यपि सिद्धः ... इति किं सिद्धैव ननु ब्रह्म-जिज्ञासेत्यादिना, न च विषयप्रदर्शनार्थं वर्णकान्तरप्रारम्भ इति शंक्यम्, असन्दिग्धतया प्रतिपाद्यत्वात् गतार्थत्वागतार्थत्वाभ्यां सन्देहेऽप्येतत्विचार-प्राथम्यं किं नस्यादित्याशङ्क्य तात्पर्य्यमाह, तचेति ।

End. ज्ञाने सत्यपि प्रमाहत्वादिकं दृष्टमित्याशङ्क्य तात्पर्य्यमाह, अद्वितीयेति सकलशास्त्रव्यवस्थासिद्धत्वं सोपाधिकं निरुपाधिकञ्च रूपमनुदितमिति द्रष्टव्यं .

तत्त्वदीपनमालेयं भवपादसमर्पिता ।
विदुषां प्रीणनार्थाय तर्कमौक्तिकभास्वरा ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्याखण्डानुभूतिपूज्यपादशिष्येणाखण्डमुनिना विरचिते विवरणतत्त्वदीपने समन्वयसूत्रं समाप्तम् ।

No. 269. विविधलिङ्गपूजनम् । Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 120 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1716. Place of deposit, Benares City. Late Babu Hariścandra. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अस्य श्रीपार्थिवेश्वरचिन्तामणिमन्त्रस्य निमयानुपयकर्त्ता ब्रह्मर्षिः कामदेवो देवता गायत्री छन्दः श्रीभवरदात्मरूपिणी श्रीपार्थिवेश्वरचिन्तामणिर्देवता

ओं ह्रीं बीजं क्लीं शक्तिः नमः कीलकं ममाभीष्टसिद्ध्यर्थं जपे विनियोगः ।

End. वाणेषु चार्पितं लिङ्गं वाणलिङ्गं ततः स्मृतं ।
तस्मिंस्तु पूजिते विश्वं सर्व्वं संपूजितं भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीरुद्रयामले कालिकोड्डामरतन्त्रसारे विविधलिङ्गपूजनम् ।

विषयः । विविधशिवलिङ्गपूजाकथनम् .

No. 270. विशिष्टाद्वैतविजयवादः By नरहरि । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 6. Lines, 9 on a page. Extent, 162 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Purī, Rājagopāla Maṭha, Mohānta Śrī Raghunandana Rāmānuja Dāsa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।
पायात् स वः स्वव्यतिरिक्तसर्व्वविभुत्व योन्तर्धिषणोत्तमः पुमान्
यस्मात् कटाक्षायतभाग्यदृष्ट्या सुनिर्गुणो भव्यगुणाकरोभूत् ॥
अत्र खलु अखिलहेयप्रत्यनीककल्याणगुणैकतानस्वेतरसमस्तवस्तुविलक्षण-
विशिष्टाद्वैतं ब्रह्म सर्व्वश्रुतिस्मृतीतिहासपुराणवेद्यमिति श्रीमद्रामानुजा-
चार्य्यैं भाषिरा+तितं अत्र केचित्कुमतयस्त्वाहुः ।
भेदाभेदविरुद्धं हि विशिष्टाद्वैतकल्पनं ।
न युक्तं बुद्धिकुशलैः श्रौतयौक्तिकबाधतः ॥ इत्यादि ॥

End. तदुक्तं । अन्यथाज्ञातधर्म्माणामारोपो नैव सिध्यति ।
यदि सिद्ध्येत् तदासिद्ध्येत् कूर्म्मरोमादिविभ्रमः ॥
इत्यादिकं तु भाष्यादावेव सुस्पष्टमित्युक्तमितिविस्तरभयान्नेव लिख्यते ।
यतीश्वरसरस्वतीसुरभिताशयानां मुदे
प्रसङ्गश × मण्डले विजयनाथमेतन्मया ।
कृतं सुमतिना सतां स्वगवयाशनास्वं (?)
सुधत्यविजयं शुभं भगवते प्रप × तु वै ॥ १

Colophon. इति श्रीनैध्रुवकाश्यपगोत्रपवित्रेण श्रीमद्राघवसूनुना सकलविद्वच्चूडामणिना
नरहरिनाम्ना विरचितो विशिष्टाद्वैतविजयवादः ।

विषयः । विशिष्टाद्वैतवादसमर्थनं ।

No. 271. विश्वैकाक्षरनाममाला । Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 17 on a page. Extent, 120 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Diṅmaṇḍalācārya, Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ध्यात्वा नत्वा निरौष्ठ्यान्तःकरणं कर्मसाक्षिणं ।
क्रियते नूतननाममालिकाक्षरवाचिका ॥

End. खं खर्वेच खिंसायां खरे खारे खरौ ख खः ।
खौख्यागे खरखे खाधौ कं च खेखे खरे ग्रखे ॥

Colophon. इति विश्वशम्भुमुनिप्रणीतानेकार्थे अक्षरनाममालिका समाप्ता ।

विषयः । एकाक्षराभिधानम् .

No. 272 A. विष्णुपदावली (वल्लभमतानुयायिनी) असम्पूर्णायं । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 48. Lines, 16 on a page. Extent, 768 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Late Bābu Hariscandra. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ विष्णुपदानि लिख्यन्ते .
गौड़ीरागेण । सखि विपिनादध्वनिवायाति श्रूयते रावसुरलिकानादो
वदनामोदवायुनादो याति . (ध्रु) भांकृतिरपि वनमालामधुपकृता कुरुते
हृदि मोदं गोकृंकृतिरतिशयमधुरा विदधाति विशेषविनोदं .

End. पिबति विमलपानीयं यमुनायामञ्जलिबन्धेन ।
प्रतिबिम्बं पश्यति सुचिरं निजलोचनसम्बन्धेन ॥

Colophon.

विषयः । संस्कृतसंगीतेन विष्णुस्तुतिः ।

No. 272. विष्णुसहस्रनामभाष्यविवृतिः । By तारकब्रह्मसरस्वती । Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 151. Lines, 13 on a page. Extent, 7,550 ślokas. Character, Bengali. Date Śāka 1701. Place of deposit, Benares City. Rājaguru's Maṭha. Gaṇeśamahallā. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः .

श्रीमाधवीमाधवविघ्नराजान् वाग्देवतां व्यासमुनिं महान्तं
श्रीशङ्करं भाष्यकृतञ्च भक्त्या नमाम्यहं लोकहितावतारम् ।
श्रीगोपालनन्दयतीन् गुरून् विद्यागुरूनपि
प्रणम्य श्रीमदद्वैतानन्दान् शमदमालयान् ॥
भाष्यं तेरुपदिष्टार्थं भगवत्पादनिर्मितं
विष्णोर्नामसहस्रस्य यथामति विविच्यते ॥

End. प्रक्षेपकालस्य निरासहेतोर्व्याख्याहरेर्नामसहस्रभाष्ये
या तारकब्रह्मयतिप्रणीता समर्पिता सा हरिपादयुग्मे ।
श्रीगोपालसरस्वती × × × यतिरन्तेवासिना ॥
श्रीतारकब्रह्मसरस्वती × शक्त्यनुरूपा कृता ।?
विष्णोर्नामसहस्रभाष्यविवृतिर्या तत्र विद्वज्जनैः ।
हन्तव्यं हतमुत्तमैर्भगवतो नामैकनिष्ठा यतः ॥

Colophon. इति सहस्रनामभाष्यव्याख्यानं समाप्तम् . ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
शुभमस्तु शकाब्दाः—१७०१ . वैशाखस्येयमिति ।

विषयः । विष्णुसहस्रनामभाष्यव्याख्या .

No. 273. वीरचिन्तामणिः । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 7. Lines, 16 on a page. Extent, 700 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāprā, P. O. Gopālagañja, Harapura, Jagadeo Paṇḍita. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

रौद्रनक्षत्रगावेतौ यदि सूर्यमहीसुतौ ।
माषा महार्घतां यान्ति धान्यानि स्वस्थतां पुनः । इत्यादि ।

End. न च थोमाचितं चैचे घनैर्न पतनं खलु ।
करकाणाञ्च वैशाखे शुक्रे चण्डातपो न हि ।
सदातितुच्छा दृष्टिः स्यात् प्राहट्काले न संशयः ॥

Colophon. इति वीरचिन्तामणौ दुर्भिक्षसुभिक्षविचारः ।
अतःपरं खण्डितं ।

विषयः । चैचवैशाखादिमासफलकथनं । दुर्भिक्षसुभिक्षादिविचारश्च ॥ अतःपरं खण्डितं

No. 274. वृत्तचिन्तामणिः । By शुकदेव पण्डित । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 19. Lines, 8 on a page. Extent, 342 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अज्ञानं घनमपि तूलराशिकल्पं
ज्ञानाग्नेर्भवतितरां यदीयनाम्नः ।
विघ्नाली विलयमुपैति चिन्मयैव
स्वष्टं स वितरतु वा × × गजास्यः ।

End. नारायणस्य पदजलराशौ रवि × × × सच्छति परिवृत्तकाशिः ।
बलवन्तदेवसरिद्दिश्वचिता भुवि स्फुरति तव मत्तापविता ॥

Colophon. इति श्रीविद्वदुपाध्यायपण्डितशुकदेवदर्शिते श्रीमन्नृपतिशार्दूलबलवन्तसिंह-कण्ठाभरणे वृत्तचिन्तामणौ मात्रासमकपरिच्छेदः षष्ठो मरीचिः पूर्व्वार्द्धम् ।

विषयः । प्रथममरीचौ सञ्ज्ञपरिच्छेदः । द्वितीयमरीचौ विविधार्य्यादिपरिच्छेदः । तृतीयमरीचौ सदो × × × । द्विपादवृत्तपरिच्छेदः । चतुर्थमरीचौ प्रकीर्णकमात्रावृत्त परिच्छेदः । पञ्चममरीचौ सभेदवैतालीयपरिच्छेदः । षष्ठमरीचौ मात्रासमकपरिच्छेदः ।

No. 275. वृत्तरत्नाकरटीका by चिन्तामणि । Substance, country-made paper, 9 × 3 inches. Folia, 27. Lines, 13 on a page. Extent, 680 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāprā, P. O. Sisoyā, Paṇḍita Rāmanātha Miśra. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमद्गणेशं शिवमुख्यदेवैः स्वकार्य्यसिद्धार्चितपादपद्मं ।

सिन्दूरपूरारुणगण्डयुग्मं नमामि गौरीहृदयाम्बुजार्कं ॥

दैवज्ञवर्य्यगणसेवितपादपद्मं गोविन्दतातमभिनाथगवीप्रवीणं ।

चिन्तामणिः प्रकुरुते प्रणिपत्य वृत्तरत्नाकरस्य विवृतिं सुलभां सुधाख्यां ॥

End. एवञ्च, अक्षरप्रस्तारसंख्या षोड़शरूपा ॥

× × × श्रीविद्वद्दैवज्ञमुकुटभूषणगोविन्दज्योतिर्वित्सूनुचिन्तामणिदैवज्ञविरचितायां वृत्तरत्नाकरटीकायां सुधाख्यायां प्रस्ताराद्यध्यायः ॥

विषयः । केदारभट्टकृतवृत्तरत्नाकरस्य व्याख्यानं ॥

No. 276. वृत्तरत्नाकरसुगमवृत्तिः By समयसुन्दरगणि । Substance, country-made paper, $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 18. Lines, 17 on a page. Extent, 1300 ślokas. Character, Nāgara. Date Samvat 1835. Place of deposit, Benares City. Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. (श्री)पार्श्वनाथं जिनं नत्वा गणिसमयसुन्दरः

वृत्तरत्नाकरच्छन्दोव्याख्यानं कुरुते स्फुटम् ।

वृत्तयो बहवः सन्ति छन्दसोऽस्य पुरातनाः

परं मयातिसुगमा व्याख्या तस्य विधीयते ॥

End. श्रीमत्खरतरगच्छे श्रीजिनचन्द्रसूरयः ।

तेषां सकलचन्द्राख्यो विनेयः प्रथमोऽभवत् ॥

तच्छिष्यः समयसुन्दर एतां वृत्तिं चकार सुगमतरां ।

श्रीजिनसागरसूरि प्रवरे गच्छाधिराजे ॥

यः कोऽपिमत्परो मूढः प्रशस्तिं न लिखिष्यति,

स लोके लप्स्यते निन्दां × × भावी परत्र च ॥

Colophon. इति वृत्तरत्नाकराख्यच्छन्दसि श्रीसमयसुन्दरगणि[वि]रचितायां वृत्तरत्नाकरे सुगमवृत्तौ षष्ठाध्यायः सम्पूर्णः । ग्रंथसंख्या—१३०० संवत्—१८३५ .

विषयः । वृत्तरत्नाकरव्याख्या ।

No. 277. वृषोत्सर्गकौमुदी by सिद्धान्तवागीशभट्टाचार्य्य । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 97. Lines, 6 on a page. Extent, 1740 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansiñg, Parganā Atiya, Post Jāmurki, Grāma Hālāliyā, Paṇḍita Gurudāsa Vidyāratna. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

स्वल्पमात्स्यं भविष्यञ्च पारस्करागमादिकं ।
ज्ञात्वा करोति वागीशो वृषोत्सर्गस्य कौमुदीं ॥
अथ वृषलक्षणं । तत्र मात्स्ये ।
धेनुमादौ परीक्षेत सुशीलां लक्षणान्वितां ।
अव्यङ्गामपरिक्लिष्टां जीववत्सामरोगिणीं ॥
तस्याः सुतं परीक्षेत वृषभं लक्षणान्वितं ।
उन्नतस्कन्धककुदमृजुलाङ्गूलभूषितं ॥ इत्यादि ।

End. कपिलाया अभावे अन्यापि धेनुर्देया ।
तत्र एतद्गोरोमसम्मितवत्सरावच्छिन्नस्वर्गप्राप्तिः फलं । सर्व्वमन्यत् समानं । साक्षात्ब्राह्मणाभावे कुशब्राह्मण एवोत्सृज्य दद्यात् । ततः स्वर्ग्यार्घ्यदानमच्छिद्रावधारणञ्चेति ।
सर्व्वशास्त्रसकलेतरविद्या-पारगो गुरुसमो गुरुगद्ये ।
ग्रन्थमेनमनिशं शिवार्च्चकः कामरूपपतिपण्डितोऽकरोत् ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायजगद्गुरुश्रीसिद्धान्तवागीशभट्टाचार्य्यविरचिता वृषोत्सर्गकौमुदी समाप्ता ॥
ॐ शिवाय नमः ।

विषयः । वृषोत्सर्गकर्त्तव्यकर्म्मनिरूपणं । तत्र वृषलक्षणवत्सतरीलक्षणयूपलक्षणकथनं । वृषोत्सर्गसुवर्णमानवृषोत्सर्गदेशनिरूपणं । वृषोत्सर्गव्यवस्थानिरूपणं । वृषोत्सर्गाधिकारिनिरूपणं । मण्डपलक्षणवृषाधिवासादिनिरूपणं । अथ वृषोत्सर्गप्रणालीकथनं ॥ वृषोत्सर्गस्यायं पन्था अन्यप्रकार एव वङ्गदेशीयात् प्रचलितश्चायं कामरूपप्रदेशे (आसामे) । पारस्करादिनानाप्राचीनतमग्रन्थमवलम्ब्य विनिर्म्मितोऽयं ग्रन्थः । पाश्चात्यपद्धतिनामकप्राचीनेतरग्रन्थश्चावलम्बितोऽत्र ।

No. 278. चिन्तामणिटीका । Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 27. Lines, 7 on a page. Extent, 540 ślokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ओम् नन्दालये विलसितं श्रुतिभिर्विमृग्यं ब्रह्मादिवन्द्यचरणं नवमेघवर्णं ।
संसारतापशमनं सुपुमर्थमाद्यं कृष्णं श्रये दलितमोहमयान्धकारं ॥

End. तत्राप्यात्मनि अहंकाराध्यासवति तस्मिन्नखिलं देहमुख्यं देहेन्द्रियप्राणमनोबुद्धिरूपं कल्पितमज्ञानेनाहृतमनिर्वाच्यमित्यर्थः (इतीनास्ति) ।

Colophon. ... ...

विषयः । वेदान्तचिन्तामणिव्याख्या ।

No. 279. वेदान्तमननम् By संक्षेपकाचार्य्य । Substance, palm-leaf, 13 × 2 inches. Folia, 69. Lines, 7 on a page. Extent, 2520 ślokas. Character, Uriyā. Date ? Place of deposit, District Purī, Pratāpa Puruṣa Gottampaya, Parganā Rahan, Paṇḍita Viśvanātha Mahāpātra Kāvyatīrtha. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननं ॥
बोधानन्दघनं निरस्तमकलं कारुण्यपूर्णोच्चयं ।
मूढानामुपदेशकं च सततं पापात्मनां पापहं ॥
वैराग्यञ्च विरागिणां सुखकरं सम्पादकं सर्व्वदा ।
श्रीमद्देशिकवासुदेवयतिनं मूढात्मकोहं भजे ॥
यस्यात्मभूतस्य गुरोः प्रसादात्
अहं विमुक्तोऽस्मि शरीरबन्धात् ।
सर्व्वोपदेष्टुः पुरुषोत्तमस्य
तस्याङ्घ्रिपद्मं प्रणतोऽस्मि नित्यं ॥
मूढान् विवेकिनः कृत्वा लोके सर्व्वोपदेशकः ।
यस्तिष्ठति च तं श्रीमद्वासुदेवगुरुं भजे ॥

अध्यारोपापवादाभ्यां ब्रह्म सम्पश्येदिति सकलशास्त्रेषु विनिर्णीतोऽर्थः। तत्र अध्यारोपं प्रथमतो निरूपयामः ॥ इत्यादि ॥

End. तस्मात् कोटिसंख्या अश्वमेधादियज्ञा अपि अस्य ज्ञानयज्ञस्य वेदान्तविचाराख्यमुख्ययज्ञस्य षोड़शीं कलामपि नार्हन्ति यत्र करस्थो मोक्षः तस्मात् मुमुक्षूणां सर्व्वथेदं न त्याज्यमिति सिद्धान्तः ॥

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमद्वरवसुदेवेन्द्रशिष्येण रूपेपकाचार्य्येण विरचितं षोड़शवर्णकं समाप्तं।

विषयः। अध्यारोपादिनिरूपणं। साधनचतुष्टयनिरूपणं। दुःखस्वरूपनिरूपणं। रागादिस्वरूपनिरूपणं। तत्कारणनिरूपणं। आत्मानात्मविवेकजज्ञानोत्पत्तिविचारः। आत्मनः शरीरत्रितयाद्भेदनिरूपणं। आत्मनः अवस्थात्रयसाक्षित्वनिरूपणं। पञ्चकोषादिनिरूपणं। आत्मनः सच्चिदानन्दरूपत्वादिनिरूपणं। आत्मनः अखण्डत्वादिनिरूपणं। बन्धमोक्षकारणज्ञानाज्ञानविचारः। शरीरत्रितयप्रामाण्यादिविचारः मोक्षरूपफलनिरूपणं ॥

No. 280. वेदान्तरहस्यम् By जगन्नाथानन्दसरस्वती। Substance, palm-leaf, 14 × 1 inches. Folia, 105. Lines, 6 on a page. Extent, 2400 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Purī, Sañkara Maṭha. Appearance, old. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीनृसिंहकृष्णजगन्नाथाय नमः।

देवेन्द्रमौलिमन्दारमकरन्दकणारुणाः।
विघ्नं हरन्तु हेरम्बचरणाम्बुजरेणवः ॥
पूर्णज्ञानघनश्यामं सान्द्रानन्दमनोरमं।
स्वकृपापरतन्त्रोऽहं वन्दे हरिगुरुञ्च तं ॥
शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजं।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्व्वविघ्नोपशान्तये ॥
अनादिमध्यान्तमजमद्वितीयमच्युतं।
प्रणतोऽस्मि जगन्नाथं सर्व्वकारणकारणं ॥
सदक्षरं ब्रह्म य ईश्वरः पुमान्
गुणोर्म्मिसृष्टिस्थितिकालसंलयः।

प्रधानबुद्ध्यादिजगत्प्रपञ्चसूः
स नोऽस्तु विष्णुर्मतिभूतिमुक्तिदः ॥
यद्ब्रह्मभावितान्तास्त्र वेदा इ + + तदेवमत्र कारिकार्थे + +
+ + सम्बन्धप्रयोजनानि शास्त्रारम्भो + + लक्षणानि सूचितानि ॥
इत्यादि ।

End. "भक्त्या मामभिजानाति यावान् यश्चास्मि तत्त्वतः"
इति श्रीभगवद्गीतावचनात् ।
तद्वेदान्तरहस्यन्तु स्वान्तर्यामिकृतन्मदः ।
जगन्नाथानन्दयतेरस्तु तत्त्वनिदर्शनं ॥
अमूल्यधन्यानि दिनान्तराणि हरे त्वदालोकनमन्तरेण ।
अनाथबन्धो करुणैकसिन्धो हा हन्त हा हन्त कथं नयामि ॥

Colophon. इति श्रीजगन्नाथानन्दसरस्वतीनामसन्न्यासि × × न्तर्यामिना प्रकाशितं वेदान्तसारसंग्रहतत्त्वनिर्णयं ब्रह्मभावप्रधानजीवेश्वरब्रह्मैक्यप्रयोजनं वेदान्तरहस्यं नाम वेदान्तप्रकरणं समाप्तं ।
श्रीकृष्णसच्चिदानन्दसान्द्रपादारविन्दतत्त्वविदुपास्यश्रीकृष्णजगन्नाथश्रीचरणार्पणमस्तु । ॐमस्तु तथास्तु ॥

विषयः । ब्रह्मभावप्रधानजीवेश्वरब्रह्मैक्यनिरूपणादिकं ॥

No. 281. वेदान्तव्याख्या (अभिनवचन्द्रिका) By सत्यनाथयति । Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 500. Lines, 12 on a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya Bibihāṭi. Appearance, old. Worm-eaten. Prose. Correct.

Beginning. अस्य प्रथमाध्यायो नास्ति ।
सीतया सहितं मूलं रामं इक्ष्वाकुपूजितं ।
आनन्दतीर्थमुनिं × नमामि ज्ञानसिद्धये ॥
यद्गुणप्रभावेण सद्भिरिष्टमवाप्यते ।
भक्त्या नमामि तं सत्यनिधिं लोकगुरुं मुदे ॥

End. अतो ज्ञानिनां प्रतिबन्धाभावे मोक्षस्यादूरत्वात् उक्तं युक्तमिति मोक्षमार्ग- + + + + चक्रे खतोभिः नवचन्द्रिका, + + + + दीषारामचन्द्रस्य तृतीयाध्यायसङ्गता .

Colophon. इति श्रीमत्सत्यनिधितीर्थश्रीचरणाराधकश्रीमत्सत्यनाथयतिविरचितायां अभिनवचन्द्रिकायां तृतीयाध्यायः ।

विषयः । वेदान्तव्याख्या .

No. 282. वेदार्थसंग्रहः By रामानुजाचार्य्य । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 40. Lines, 13 on a page. Extent, 1520 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Purī, Rājagopāla Maṭha. Mohanta Śrī Raghunandana Rāmānuja Dāsa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

अशेषचिदचिद्वस्तु-शेषिणे शेषशायिने ।
निर्म्मलानन्तकल्याणनिधये विष्णवे नमः ॥
परं ब्रह्मैवाज्ञं भ्रमपरिगतं संसरति तत्
परोपाध्यालीढं विवशमशुभस्यास्पदमिति ॥
श्रुतिन्यायापेतं जगति विततं मोहनमिदं
तमो येनापास्तं स हि विजयते यामुनमुनिः ॥

अशेषजगद्धितानुशासनश्रुतिनिकरशिरसि समधिगतोयमर्थः । जीवपरमात्म या × याथात्म्यज्ञानपूर्व्वकवर्णाश्रमधर्म्मेतिकर्त्तव्यताकपरमपुरुषचरणयुगलध्यानार्च्चनप्रणामादिरत्यर्थप्रियस्तत्प्राप्तिफलः । इत्यादि ।

End. भक्त्यात्वनन्यया शक्य इत्यनेनैकार्थ्यात् भक्तिश्च ज्ञानविशेष एवेति सर्व्वमुपपन्नं ।
सारासारविवेकज्ञा गरीयांसो विमत्सराः ।
प्रमाणतन्त्राः सन्तीति कृतो वेदार्थसंग्रहः ॥

Colophon. इति श्रीमद्भगवद्रामानुजाचार्य्यविरचितो वेदार्थसंग्रहः समाप्तः । राम । राम । राम ।

विषयः । उपनिषत्सारसंग्रहणेन विशिष्टाद्वैतमतस्य दृढीकरणं ।

No. 283. वैकुण्ठविजयः By अमरमाणिक्य । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 5 on a page. Extent, 350 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Durgāpur, Post Begamganja, *viâ* Noākhāli, Paṇḍita Kāśī Candra Nyāyapañcānana. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. नमो दुर्गायै ।

ऊङ्कारैर्दानवानां कुलकमलसुखोन्मूलनत्यान्तशंसः
कल्पान्तस्फूर्ज्जदुग्रद्युमणिशतसमुद्दीप्तनेत्रातिभीमः ।
दीर्णब्रह्माण्डभाण्डः खरतरनखरैः शुभ्रभूखण्डखण्डः
पातु त्वां दैत्यनाथप्रमथनजनताभीतिहारी नृसिंहः ॥

अपि च । दग्धद्वैरिपुरं गतं प्रियजनं ज्ञात्वा द्विजेन्द्राननात्
विक्रान्तैः सह बन्धुभिः प्रसभतस्तत्रैव गत्वा भृशं ।
त्रैलोक्याश्रुतपूर्व्वमद्भुततरं युद्धं विधाय स्वयं
जित्वा शत्रुकुलं + मेत्य मुदितो रामः शिवायास्तु वः ॥
नान्द्यन्ते सूत्रधारः । अलमतिविस्तरेण । समन्तादवलोक्य सोल्लासं ।
अहो
इन्दीवरायतविलोचनराजमाना
स्वैरं विकाशिकुमुदस्मितसाद्धयाना ।
सीमन्तिनीव शरदम्बुजसुन्दरास्या
मैत्रोत्सवं वितनुते विमलाम्बरश्रीः ॥
प्रविश्य पारिपार्श्विकः । भाव अद्य खलु तुहिनकरकिशोरशेखरहृदय-
ङ्गमाया देव्या नीराजनमहोत्सवविधानार्थं विविधकेलीसमरसमुद्भूत-
परमानन्दकन्दलीभिर्मत्तीपतिमण्डलीभिः सबहुमानं बहुधा आहूय
त्वदन्तिकं प्रेषितोऽस्मि ।
सूत्र । सहर्षोत्कण्ठं । मारिष किमाज्ञप्तं ।
पारि । भाव,
तादृग्विश्रुतवीरविक्रमकथासन्दोहसम्भावितं
काव्यं नव्यमुपास्य नः खलु नवप्रीतेः समुत्पादनात् ।
आसुध्यातिकला तथापि भवता सम्वर्द्धनीया यथा
स्वैरं विश्वविलक्षणानि बहुशो धातुः फलानि स्फुटं ॥

सूत्र । शिरसि निहितोऽयं राज्ञामादेशः । इति निष्क्रान्ति । + + +
+ + + मारिष । यादृश एव महीमहेन्द्राणामादेशस्तादृशप्रबन्धसूति-
कल्पवल्लरीसङ्गतोऽभून्मे मनःशाखी ।
पारि । सहर्षं । कतमस्तावत् + + + भावेन ।
सूत्र । सवक्रमाणं । मारिष । मारिष ।
लक्ष्मीरूपेण नित्यं त्रिजगदघभया + + + + त्निकाले
वाराणी यत्र देवी सुरगुरुसदृशाः सन्ति सन्तोष्यसंख्याः ।
वीराः संग्रामधीरा अविरतकुशलमनः + + + +
+ + लंकारभूता जगति विजयते भोसुयाराजधानी ॥
तस्यां हि । आसीदशेषधरणीरमणैकमान माणिक्यतामधिगतः प्रबलप्रतापः ।
निःशेषकौशलयुतो गुणकल्पवीरः श्रीलक्ष्मणः क्षितिपतिर्जगदेकवीरः ॥
+ + + तस्य महीमहनीयमहिम्नो महाराजस्य श्रेयान् सूनुः श्रीमान् ।
जननयनचकोरानन्दने शीतभानुः प्रतिभटसमुदायारण्यदाहे कृशानुः ।
सुजनकमलराजीरञ्जने चण्डधामा जयति धरणिजानिर्धन्यमाणिक्यनामा ॥
+ + + + + + + तदनुजन्मना श्रीयुतामरमाणिक्येन विरचितो-
ऽभिनवोऽतिसुभगो वैकुण्ठविजयो नाम प्रबन्धस्तदभिनये नैपुण्याविभि-
रस्माभिरनुरञ्जनीया राजान इत्यत्र न संशयः ॥ इत्यादि ॥

End. तदलमिदानीं कालात्ययेन एहि तावत् तूर्णमेव द्वारवतीमासाद्य समुप-
स्थितवृत्तान्तमशेषतो मुकुन्दाय निवेदयामि ।
सूतकः । यदादिशति भगवान् । इति निष्क्रान्तौ ।

Colophon. इति श्रीयुतामरमाणिक्यविरचिते वैकुण्ठविजयनामनाटके सन्निवद्वानि-
रुद्धो नाम द्वितीयोऽङ्कः । अतः परं नास्ति ॥

विषयः । बाणदुहितासुषां कामयमाने प्रद्युम्ने बाणपुरीं गते बाणेन च संबद्धे माधवस्य बाणजयाय बाणपुरगमनं तस्य पराजयश्च । तत्र प्रथमाङ्के संलक्ष्यसङ्ख्यप्रादुर्भावो नाम प्रथमोऽङ्कः ।

No. 284. वैश्वदेवबलिः । Substance, country-made paper, 8 × 4½ inches. Folia, 9. Lines, 8 on a page. Extent, 90 ślokas. Character, Devanāgara. Date Saṃvat 1834. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. श्रीसामवेदगणपतिभ्यां नमः ।

अथ वैश्वदेवबलिविधिः आचमनं, प्राणायामः, अपवित्रद्दत्युचार्य्य वैश्वदेवोपचाराणां पवित्रतास्तु देशकालपाकपात्रद्रव्यशुद्धिसंपदोस्तु, श्रोम् अद्येति पञ्चाङ्गं स्मृत्वा + + + + पञ्चसूनाजनितदोषनिहत्यर्थं वैश्वदेवबलिमहं करिष्ये.

End. प्रमादात् कुर्वते कर्म प्रच्यवेताध्वरेषु यत् ।
स्मरणादेव श्रीविष्णोः सम्पूर्णं स्यादिति श्रुतिः ॥

Colophon. इति वैश्वदेवबलिः सामवेदस्यकौथुमीशाखायां पञ्चसूनापहयज्ञविधिः. संवत्— १८३४ .

विषयः । सामवेदान्तर्गतवैश्वदेवबलिकथनं .

No. 285. वैष्णवधर्म्मसंग्रहः । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 250 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Hariścandra Bābu. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगोपीनाथाय नमः ।

अथ तिलककरणम् तत्र ब्रह्माण्डपुराणे रामधर्मे च
जाह्नवीतीरसम्भूतां मृदं मूर्ध्ना बिभर्त्ति यः ।
बिभर्त्ति रूपं + + + तमोनाशाय केवलं ॥
ब्रह्माण्डपुराणे,
पर्व्वताग्रे नदीतीरे समक्षेत्रे विशेषतः ।
सिन्धुतीरेऽथ वल्मीके तुलसीमूलमाश्रितं । इत्यादि

End. श्रीभगवान्, नारदं प्रति,
नाहं वसामि वैकुण्ठे योगिनां हृदये न वै ।
मद्भक्ता यत्र गायन्ति तत्र तिष्ठामि नारद ॥
गायते नृत्यतेऽपि वा + + + + + + ।
कुलकोटिसमायुक्तो लभते मामकं पदम् ॥

Colophon. शुभमस्तु श्रीहरये नमः .

विषयः । वैष्णवधर्मव्याख्यानम् .

No. 286. शत्रुञ्जयमाहात्म्यम् by धनेश्वर। Substance, country-made paper, 12×4 inches, Folia, 387. Lines, 12 on a page. Extent, 7,620 ślokas. Character, Nāgara. Date Saṃ 1847. Place of deposit, Benares City. Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. अर्हन्नमो भगवते। श्रीयुगादिजिनेन्द्राय।
ॐ नमो विश्वनाथाय विश्वस्थितिविधायिने।
अर्हते ब्रह्मरूपाय युगादीशाय योगिने॥

End. मिथ्यात्वस्फुरदान्ध्यरीतिविजयप्रख्यातप्रतापोत्करो
भव्यो बोधकरो दुरन्तदुरितध्वान्तस्य + तस्करः।
गोभिः स्वस्य विबोधिताखिलकमलः प्रोन्मीलदंशूज्ज्वलः
पायादादिजिनो रविः प्रतिदिनं सिद्धोदयाद्रिस्थितः॥

Colophon. इत्याचार्यराजगच्छीयश्रीधनेश्वरसूरिविरचिते श्रीशत्रुञ्जयमाहात्म्ये श्रीपार्श्व-नाथादिमहापुरुषचरित वर्णनं नाम चतुर्दशसर्गः। सम्पूर्णः। संवत्—१८४७ ज्येष्ठे मासि।

विषयः। जैनशत्रुञ्जयमहातीर्थमाहात्म्यवर्णनम्।

No. 287. शब्दमणिप्रकाशः by गोपीनाथ हरिहर। Substance, palm leaf, 14×2 inches. Folia, 69. Lines, 6 on a page. Extent, 2890 ślokas. Character, Uriyā. Date ? Place of deposit, District Purī, Pargaṇā Rāhāu, Grāma Jagannāthavidyādharapura, Paṇḍita Rāmacandra Miśra. Appearance, old. Prose. Generally correct.

नानाकोविदसम्मतानि नितरां प्रागल्भ्य धामन्यता-
न्याधायातितमां हृदि प्रतिपदं नत्वा च नारायणं।
दीप्तिं भूरिचमत्कृतिं वितिमिरां तुर्य्यस्य चिन्तामणे-
र्गोपीनाथसुधीः प्रबोधजननीं शब्दभासयत्यद्भुतं॥
प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यङ्गप्रयोजनज्ञानाय प्रयोजनघटितैकवाक्यताशब्दनत्वं सङ्गतिं च शब्देन प्रदर्शयन् शिष्यावधानाय शब्दनिरूपणं प्रतिजानीते अथेति।
इत्यादि।

End. वस्तुतः प्रमाणमेव नेत्यत्र तात्पर्य्यं ऐतिह्यमिति वढे वटे चपयतीत्यादिख्यते ॥
इति श्रीहरिहरदासभट्टाचार्य्यप्रणीतः शब्दमणिप्रकाशः ।

विषयः । शब्दखण्डटिप्पनं ।

No. 288. शब्दमणिप्रकाशः By हरिदासः न्यायालङ्कारः। Substance, country-made paper, 10 × 1½ inches. Folia, 125. Lines, 6 on a page. Extent 3750 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Deopārā, Post Candragaiya *via* Noākhāli, Paṇḍita Hara Mohan Ṭhākur. Appearance, very old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो दुर्गायै । ॐ नमः सरस्वत्यै ।
नत्वा श्रीजगदानन्दं हृदि कृत्वा गुरोर्गिरः ।
तुरीयमणिसम्बन्धो रहस्यार्थः प्रकाश्यते ॥
शब्दोपजीव्यस्य शक्तिज्ञानस्य शक्यशक्योपस्थितेश्च प्रत्यक्षादिप्रमाण + + + नन्तरं शब्दनिरूपणं शिष्यावधानाय प्रतिजानीते अथेत्यादि यद्यपि शब्दत्वावच्छेदेनोपजीव्यताविरहवदुपमानत्वावच्छेदेनापि शब्दोपजीव्यत्वविरहः अमुकसदृशममुककारणमित्यादौ तादृशप्रत्यक्षानन्तरं जातिविशेषपुरस्कारेण कारणताया उपमानेन ग्रहात् एवमुपमानत्वावच्छेदेन शब्दोपजीवकतायाः कीदृक् स वय इति प्रश्नानन्तरं चित्रलेखादिना आभिप्रायिकशब्दानुमानेऽपि मानसतादृशज्ञाने सम्भवः ॥ इत्यादि ।

End. अन्वयप्रकारविभक्त्यादेरन्वयप्रकारोपस्थापकविभक्त्यादेः समयादीनग्राहणिकत्वेन शब्दचेष्टयोर्विभागः तथा चेष्टातोऽ × मर्थे प्रत्येमीत्यनुभवति विजातीया प्रमैव चेष्टासहकार्य्यपि विलक्षणं तत्र कल्पामिति तु नव्याः न प्रमाणान्तरमिति प्रमाणान्तरस्याशक्तिमत्वादिदमुक्तं वस्तुतः × × × × तात्पर्य्यं । ऐतिह्यमिति × × × × × इत्यादिख्यते ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायन्यायालङ्कार श्रीहरिदासभट्टाचार्य्यविरचितः शब्दमणिप्रकाशः समाप्तः । × × × × ×
भग्नपृष्ठकटिग्रीवास्तब्धदृष्टिरधोमुखः ।
दुःखेन लिखितं ग्रन्थं पुत्रवत् प्रतिपालयेत् ॥
श्रीरामः । यथादृष्टेत्यादि परिहारमात्र । —

विषयः । शब्दखण्डस्य व्याख्यानं ॥

No. 289. **शब्दरत्नाकरः** By **साधुसुन्दरगणि** । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 26. Lines, 15 on a page. Extent, 1040 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. अथार्हतो गुरून् प्राज्ञान् वाग्देवीमपि भक्तितः ।
शब्दरत्नाकरं कुर्वे शब्दभेदार्थसंग्रहम् ॥

End. अथः सान्तं + + + + एष्वर्थेषु नयोप्यमी ।
कथिताः संशयारम्भभाषाकल्पे समुच्चये ॥
अनन्तरार्थे च तथा प्रतिज्ञाप्रश्नयोरपि ।
अथादेशेऽधिकारार्थे मङ्गले शंघ कं सुखे ॥

Colophon. इति + + श्रीसाधुकीर्त्युपाध्यायमिश्राणां शिष्यलेशेन वा + + + + नाचार्य्यसाधुसुन्दरगणिना विरचितायां शब्दरत्नाकरशब्दप्रभेदनाममालाया सामान्यकाण्डः षष्ठः ।

विषयः । प्रथमः अर्हत्काण्डः, द्वितीयः देवकाण्डः, तृतीयः मानवकाण्डः, चतुर्थः तिर्य्यक्काण्डः, पञ्चमः नरककाण्डः, षष्ठः सामान्यकाण्डः ।

No. 290. **शब्देन्दुशेखरज्योत्स्ना** By **उदयङ्कर** । Substance, country-made paper, 10×3½ inches. Folia, 132. Lines, 10 on a page. Extent, 3960 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Patna-City-Cak, Paṇḍita Jayanārāyāṇa Vājapeyī. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
वाग्देवीं मानसे कृत्वा गङ्गामाध्यानमङ्गलां ।
शब्देन्दुशेखरज्योत्स्नीमातनोत्युदयङ्करः ।
पातञ्जल इति अत्र महाभाष्ये इत्येतावदुक्तौ शारीरकसूत्रभाष्यादावति-
व्याप्तिरतः पातञ्जल इति ।

End. अन्ते खण्डितं ।

विषयः । शब्देन्दुशेखर व्याख्यानम् ॥

No. 291. शब्देन्दुशेखरपरिभाषाटीका (त्रिपथगा)। Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 63. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Patna City, Paṇḍita Jayanārāyāṇa Vajāpeyī. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

पुरातनिसुराधिपप्रमुखसेवितं दैवतं पुरातनगिरा स्तुतं
+ + + सरधराधरप्रवरनीलधराधरं॥
श्रीवेङ्कटेशं पितरं सर्व्वतन्त्रविशारदं ।
सावित्रीं मातरं नौमि गुरून् विद्याप्रदांस्तथा।
वितन्यते त्रिपथगा विष्णुपादाब्जसङ्गिनी।
सागरस्य प्रिया चेन्दुशेखराङ्कविहारिणी॥
प्रारिप्सितग्रन्थसमाप्तिप्रचयात् + + + + + शिष्टाति।
नन्वेति नागेश इति ननु चात्मनामेति निषेधादयुक्तमिदमिति चेत्॥

End. चरति बाधके प्रमाणानां सामान्ये पक्षपातः। शिष्टमात्रं लुप्यमाना-र्थाभिधापि प्रयुक्तानां चन्द्राख्यानं यथाक्षणसमप्रयुक्ते तेन वर्त्तीत्यादि न प्रयोगः मूलत्वात् व्याकरणस्मृतेर्न्यायमूलैषा। अचतुरार्थाभिर्लक्षतुरार्था च अचतुरार्था तु तत्रैव यत्र वृषिः चन्द्या सर्व्वत्र इति त्रिपथगा समाप्ता॥
श्रीशिवाय नमः।

विषयः। संक्षेपेण शब्देन्दुशेखरपरिभाषाया व्याख्यानम्।

No. 292. शब्देन्दुशेखरव्याख्या (भावप्रकाशिका)। Substance, country-made paper, 13 x 5 inches. Folia, 87. Lines, 9 on a page. Extent, 2436 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāprā, Sisoyā, Paṇḍita Rāghavaprasāda Miśra. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

शिवं शिवेशं शिवदं शिवाश्रयं
शिवाङ्गगं शैवशिवोपशोभितं।
शिवं शिवेभ्यारतभीतमङ्गकं
शिवोपदेशारमनन्तकं नुमः॥
शेषालङ्कारकं दुर्गरमोमाकान्तया युतं।

गुरुं नत्वा चाश्रयेच शब्दरत्नेन्दुशेखरं।
भावप्रकाशिकां व्याख्यां कर्त्तुं बालदयान्वितः ।
[पायगुण्डाख्यया] ख्यातो वैद्यनाथो यथामति ॥

तत्र तावत् ।

ग्रन्थादौ ग्रन्थमध्ये च ग्रन्थान्ते मङ्गलं चरेत् ।
इत्यादिस्मृत्यादिविधितः + + + + + मङ्गलं निबध्नाति। शेष-विभूषणमिति शेष एव विविधं विशिष्टं वा भूषणं यस्य तं शिवमित्यर्थः॥

End. ज्ञापकानां तदङ्गः परिभाषा नित्यत्वज्ञापकत्वेवेति निर्मूलमेवेति भावः तदाह + + + परिभाषेन्दुशेखरे इत्यर्थः । इति परिभाषाप्रकरणं। अतःपरं खण्डितं ॥

विषयः । शब्देन्दुशेखरस्य व्याख्यानम्।

No. 293. शशधरटिप्पनम् By गुणरत्नगणि (कीटदष्टोयं ग्रन्थः)। Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 32. Lines, 22 on a page. Extent, 1,600 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमो गौतमस्वामिने ॥

प्रणम्य परया प्रीत्या सच्चिदानन्दमुत्तमम्।
टिप्पनं क्रियते किञ्चित् ग्रन्थे शशधराभिधे ॥
विशिष्टशिष्टाचारानुमितश्रुतिबोधितकर्त्तव्यताकं मङ्गलं शिष्यशिक्षायै निबध्नन् अनुबन्धचतुष्टयं सूचयन्नेव चिकीर्षितं प्रतिजानीते ध्वंसितेति ।

End. निदिध्यासनन्तु अनुमितार्थप्रत्यक्षीकरणं पुनःपुनरनुसन्धानं तेन योग-प्रत्यासत्तिविशेषत्वेन साक्षात्कारः ।

Colophon. इति शशधरटिप्पणे + + + गुणरत्नगणिविरचिते शब्दस्वातन्त्र्यवादः समाप्तः।

विषयः । शशधरग्रन्थव्याख्या + असम्पूर्णोऽयम् ।

No. 294. शाङ्खायनसूत्रभाष्यम्। Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia 144. Lines, 15 on a page. Extent, 5,760 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, very old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गुरुगोविन्दगौरीगणपतिभ्यः ।
व्याख्यातोऽग्निष्टोमः प्रकृतिर्द्वादशाहस्यैकाहानाञ्च ।
योऽयं व्याख्यात ऋत्विग्वरणप्रभृत्युदवसानीयापर्य्यन्त एषोऽग्निष्टोमसंज्ञः स
वा एषोऽग्निष्टोम इत्येवमादिश्रुतेः प्रथमसोमस्यायं ।

End. अतिशयसुपभोगसम्बद्धमित्येतदाप्नोति य एवं वेद। द्विरभ्यासोऽध्यायसमाप्तौ
शिष्टाचारस्तदाचरणं चायुष्यमिति ।

Colophon. इति शांख्यायनसूत्रभाष्ये षोड़शोऽध्यायः समाप्तः ।

विषयः । शांख्यायनसूत्रव्याख्या ।

No. 295. शारीरकन्यायरक्षामणिः By अप्पयदीक्षित । Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 290. Lines, 11 on a page. Extent, 7600 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Purī, Šāñkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. नमोगणेशाय ।
उद्घाट्य योगकलया हृदयाब्जकोशं
धन्यैश्चिरादपि यथारुचि गृह्यमाणः ।
यः प्रस्फुरत्यविरतं परिपूर्णरूपः
श्रेयः स मे दिशतु शाश्वतिकं मुकुन्दः ॥
यस्याहुरागमविदः परिपूर्णशक्ति-
रंशे कियत्यपि निविष्टममुं प्रपञ्चं ।
तस्मै तमालरुचिभासुरकन्धराय
नारायणीसहचराय नमः शिवाय ॥

End. अथातो ब्रह्मजिज्ञासा । अत्र शास्त्रारम्भोपयोगिब्रह्म × अधिकारि-
विषयप्रयोजनविरोधिनः कर्त्तृत्वादिबन्धस्याध्यासात्मकत्वप्रदर्शनेन तदुभयो-
पपादनद्वारा शास्त्रारम्भः समर्थ्यते । इत्यादि ।
मायिकविकाराणां तात्त्विकनिर्विकारत्वप्रतिक्षेपकत्वस्य × × × ×
पाख्यानादिषु लोके च प्रसिद्ध × × स्यात् सिद्धं ब्रह्म जगतो निमित्तमुपा-
दान ×ति युक्तं ब्रह्म × उपलक्षणम् । इति न्यायरक्षामणौ चतुर्थः पादः ।

Colophon. इति श्रीमद्भरद्वाजकुलजलधिकौस्तुभ-श्रीमदद्वैतविद्याचार्य्य-श्रीविश्वजिद्‌याजि-श्रीरङ्गराजाध्वरिवरसूनोरप्पयदीक्षितस्य कृतौ शारीरकन्यायरक्षामणौ प्रथमाध्यायस्य तृतीयपादः एवं द्वितीयपादोपि ॥

विषयः। शङ्कराचार्य्यकृतस्य शारीरकभाष्यस्य टीकेयं।

No. 296. शिवचूडामणिः By दामोदरसमाधि। Substance, palm-leaf, 11×1½ inches. Folia, 62. Lines, 4 on a page. Extent, 732 ślokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Purī, Śāñkara Maṭha. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गुरवे।

अम्बार्द्धशीतवामाङ्गं वन्दे चन्द्रक×रकं।
लावण्यमधुराकारं करुणारसवारिधिं ॥
ग्रन्थारम्भे शिवं नत्वा दामोदरसमाधिना।
शिवचूडामणिर्नाम बालबोधाय चेतवे ॥
नत्वा गुरोः पदद्वन्द्वं ब्रह्मादिसुरवन्दितं।
अज्ञानविध्वनाशाय ज्ञानाय गुरवे नमः ॥

देव्युवाच।

देवदेव महादेव कृपया वद मे प्रभो।
येन विज्ञानमात्रेण जीवन्मुक्तो भवेन्नरः ॥

श्रीमहादेव उवाच।

शृणु देवि प्रवक्ष्यामि रहस्यमतिगोपनं।
येन विज्ञानमात्रेण नरो मुच्येत बन्धनात् ॥
कैलास-पर्व्वते रम्ये नानावृक्षसमाकुले।
तत्र संस्थं महादेवं दुर्गया सह निश्चितं ॥

... ...

रत्नमण्डपसम्भूते सूर्य्याग्निचन्द्रसन्निभे।
तन्मध्ये वेदिका देवि नानावर्णविभूषिते ॥
तस्या मध्ये महापद्मं षट्षट्दलसंयुतं।
नानावर्णसमायुक्तं शिवस्थानं मनोहरं॥ इत्यादि।

End. इदं मन्त्रं विना ब्रह्मन् ब्रह्मज्ञानी भवेद् यदि ।
तस्य मुक्तिर्न जायेत यदीच्छितस्य विप्रवित् ॥ (?)

Colophon. इति शिवचूडामणौ द्वादश उल्लासः ।

विषयः । इति शिवचूडामणौ प्रथमोल्लासः । इति शिवचूडामणौ ब्रह्मनारदसम्वादे द्वितीयोल्लासः । इति शिवचूडामणौ तृतीयोल्लासः । इति शिवचूडामणौ गोपालस्तोत्रं समाप्तं । इति शिवचूडामणौ ब्रह्मनिरूपणे चतुर्थोल्लासः । इति शिवचूडामणौ पञ्चमोल्लासः । इति शिवचूडामणौ षष्ठोल्लासः । इति शिवचूडामणौ सप्तमोल्लासः । इति शिवचूडामणौ अष्टमोल्लासः । इति शिवचूडामणौ नवमोल्लासः । इति शिवचूडामणौ दशमोल्लासः । इति शिवचूडामणौ श्रीसूर्य्यशतमर्घ्यनिरूपणे एकादशोल्लासः । इति शिवचूडामणौ द्वादशोल्लासः ।

No. 297. शिवताण्डवटीका By प्रेमनिधिशर्म्मा । Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 116. Lines, 13 on a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Patna-City-Cak. Paṇḍita Jayanārāyaṇa Vājapeyī. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीत्रिपुरसुन्दर्य्यै नमः ।

सभन्नलावेश्य प × सुररत्नलविरचात । (?)
सयाभ्यलं मला चचिरतमकामानमुजनं ॥ (?)
+ + + + +
माद्दिमत्याः कमपि भज चेतः प्रसिद्धिं ॥ ?
कौबेर्य्यां दिशि नाकमेत्यभिधया ख्यातोऽस्ति कश्चित् गिरिः
तत्कक्ष्याः सविधे च्वि तत्र नृपतिः श्रीसाहमल्लोऽभवत् ।
यं प्राप्याद्भुतभानुभानुवलवत्तृकन्दर्पकल्पद्रुता-
सन्देहं यजुर्वेदिनोपि मनुजा व्याकल्पमापेदिरे ॥
तस्मात् जातः श्रीघनश्यामसञ्ज्ञा तानं राज्यसञ्ज्ञा यदच ।
चध्यायातम् सूचितं तद्दिनाज्यो वासोनाख्याः श्रीघनश्यामदेवात् ।
तदीयः सुतः श्रीमल्ले × × नामा नृपालः सर्वशास्त्रज्ञो भवतः । ?
वरेण्यं यमिच्छन्ति सन्तोऽयमीशो जयत्यर्थिसार्थार्थितायुष्यदिः ॥
सत्यासन्नशिरो भवन्ति तदनुध्यानेन तत्त्वज्ञा गुणा
धातर्य्येवमसौ नृपो भगवतः श्रीरामचन्द्रस्य यत् ।

ध्यानादेककलचता सुरवरा वासोश्रसद्दन्धता
शम्भुव्यापकतादिनित्यगुणानासादयत्युत्तमाम् ? ॥
स्वपालेनादिष्टो निजगुरुकृपाप्रापितबलः
प्रभोर्माश्विव्यात्याश्वरणनखशीतांशुकिरणैः ।
गतायातज्ञानव्रजतिमिरशब्दार्थनिकरं
कथं वा नो कुर्य्यादियमपि जनो ग्रन्थममलं ॥
शिवताण्डवयन्त्राणां यन्त्यार्थादर्शतां गतः ।
मन्त्रादर्शः कृतः सोऽयं संरक्षयतु पण्डितान् ।

End. क्वचित् फलव्यतिरेकदर्शनन्तु कर्त्तृवैगुण्यादितः शक्यमुपपादयितुं तस्माद्-
वश्यमेव यन्त्रादिप्रयोगैः श्रीगुरुचरणकरुणायाः सम्यक् विदितविधिकैः
यथोक्तविधिनानुष्ठितैः साधकः स्वसमीक्षितं उपलभ्य कृतकृत्यो भवती-
त्यलमनल्पजल्पनेन ॥ × × × × ।
शिवताण्डवटीकासौ मन्त्रादर्शाभिधाचोर्वी ।
प्रेमनिधिशर्म्मविहिता पूर्णास्यात्तुष्टिदा विष्णोः ॥

Colophon. इति प्रेमनिधिशर्म्मनिर्म्मितो मन्त्रादर्शःसम्पूर्णः ॥ श्रीशाके १७९८ × ×
× × × लिखितं गजेन्द्रेण ॥

विषयः । शिवताण्डवस्य व्याख्यानम् ॥

No. 298. शिवपुराणं (पूर्व्वखण्डः) । Substance, palm-leaf, 16 × 1½ inches. Folia, 163. Lines, 5 on a page. Extent, 3270 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Purī, Mahimprakāśa Brahmacārī-Maṭha, Paṇḍita Valadeva Brahmacārī. Appearance, tolerable. Verse. Generally incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।
ॐमित्येकाक्षरो यो भवति श्रुतिमतः पञ्चधा पञ्चरूपो-
ऽकाराद् ब्रह्माद्युकाराद्धरिरनु च चरो × × मादीश्वरोऽथ ।
विन्दोर्नादात् सदा × शिव इति च परं ब्रह्म यं वेद वेदः
सोऽयं × × गिरीशो भवभयतिमिरध्वंसमायात्मदंसः ॥

मुनिभिर्नैमिषारण्ये पृष्टः सूतः पुराणवित् ।
पुराणं मुक्तिदं शैवं प्रवक्तुमुपचक्रमे ॥
यः पूर्व्वभागे श्रीतत्त्वं प्राप्य ज्ञाननिधिर्मुनिः ।
उत्तरे वक्तृतां याति पाराशर्य्यं नतोऽस्मि तं ॥ इत्यादि ।

End. इदं पुराणं परमं पवित्रं शुचिः पठेद् यः शृणुयाच्च यो नरः ।
स सर्व्वकामान् समवाप्य दुर्लभान् शिवस्य धाम्ने पदमुत्तमं व्रजेत् ॥
पितॄणां तृप्तिदं श्राद्धे पठ्यमानमिदं ततः ।
इष्टः स्मरादिदुष्कर्म्मकलिकल्मषनाशनं ॥
अध्यायञ्चाथ श्लोकं वा श्लोकार्द्धं वास्य यः पठेत् ।
शृणुयाद् भक्तियुक्तो वा तस्य प्रीतो भवेच्छिवः ॥

Colophon. इति श्रीशिवपुराणे पूर्व्वखण्डे त्रिपञ्चाशत्तमोऽध्यायः । पूर्व्वखण्डः समाप्तः ।
नन्दिपुराणे ।
शैवे सनत्कुमारी[यै] द्वात्रिंशत्साहस्रसंख्यकाः ।
संहिता तु पुनर्व्यासप्रणीता तावती स्मृता ॥
ततः × दशसाहस्रा वायुना समुदीरिता । (?)
चतुर्विंशतिसाहस्रं पुराणं शैवमुच्यते ॥
श्रीशिवदुर्गे अपराध × × ×

विषयः । इति श्रीशिवपुराणे पूर्व्वखण्डे १माध्यायः । इति द्वितीयाध्यायः । इति द्वीपवर्णनो नाम तृतीयोऽध्यायः । इति पातालवर्णने ।४। इति ऊर्द्ध्वलोकवर्णने ।५। इति ब्रह्मगीतोपाख्याने ।६।७।८।९। इति पुरवर्णनो नाम ।१०।११। इति शिवमाहात्म्य। १२। इति विभीषणसम्वादो नाम ।१३। इति नामकीर्त्तनो नाम ।१४। इति स्नानमाहात्म्यं नाम।१५। इति १६। इति महेश्वरदर्शनो नाम ।१७। लिङ्गोद्भवो नाम ।१८। इति पुण्यादिदानमाहात्म्यं नाम।१९। इति दानधर्म्मविधिर्नाम ।२०। इति व्रतवर्णने । २१। इति नियमोपदेशो नाम। २२। इति चन्द्रचूड़जन्म × × × २३। इति भूतिकीर्त्तने । २४। इति शिवलिङ्गार्च्चनफलं नाम ।२५। इति अष्टषष्ठितीर्थनामकथने ।२६। इति नन्दीकेश्वरोक्तयोगोपाख्याने ।२७। २८। इति योगोपनिषत्सु ।२९। ३०। इति दुर्वासःशिवसम्वादे योगोपनिषदि ।३१।३२। इति माहेश्वरयोगोनाम ।३३। इति अविमुक्तमाहात्म्य। ३४। इति दण्डपाणिवरप्रदो नाम ।३५। ॐकारेश्वरवर्णनं नाम ।३६। इति अविमुक्तमाहात्म्ये पञ्चायतनकीर्त्तने ।३७। इति ३८। इति नन्द्युपाख्याने ।३९।४०। इति नन्द्यु-

पाख्याने यमेश्वरमाहात्म्यं नाम । ४१ । इति नन्द्युपाख्यानं । ४२ । इति नन्द्यभिषेको नाम । ४३ । ४४ । इति कार्त्तिकेयचरिते । ४५ । इति त्रिपुरोपाख्याने । ४६ । ४७ । इति कैलासगमनं नाम । ४८ । इति ब्राह्मणमाहात्म्यं नाम । ४९ । इति योगविधौ । ५० । इति ब्रह्मचारी नाम । ५१ । इति । ५२ ।

No. 299. शिवपुराणं (उत्तरखण्डः)। Substance, palm-leaf, $16 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Mahimprakāsa Brahmacāri-Maṭha. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः शिवाय।

वागीशो दक्षिणाङ्गादजनि मधुरिपुर्व्वामतो यस्य देवा
वाचा यो वै मुनीन्द्रैरजगतहृदयैर्गीयते सामगानैः ।
गीर्व्वाणाः शुक्रमुख्यादितिसुतसचिवा यं विदुर्नो स्वरूपात्
यः कर्त्ता पाति भोक्ता सकलजगदिदं शम्भवेऽस्मै नमोऽस्तु ।
पुण्यपापविनिर्मुक्ताः नैमिषारण्यवासिनः ।
मुनयः शिवसंकल्पाः सूतं पप्रच्छुरादरात् ॥

मुनय ऊचुः ।

अस्माभिः शिवमाहात्म्यं पुनः × × श्रुतं बहु ।
इदानीं गुणकर्म्माणि पुनर्ब्रूहि विशेषतः ॥ इत्यादि ।

End शिवस्यादौ शिवो मध्ये शिवस्यान्ते प्रकीर्त्त्यते ।
गोब्राह्मणप्रसादाच्च शिवं भवतु सर्व्वदा ॥
स्वस्ति गोभ्यो द्विजेभ्यस्तु स्वस्ति राजभ्य एव च ।
स्वस्ति प्रजाभ्यः सर्व्वाभ्यो भवत्वाशु शिवाज्ञया ॥

Colophon. इति श्रीशिवपुराणोत्तरखण्डे पञ्चचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः । समाप्तश्चायं शिवपुराणोत्तरखण्डः ।

× × × × ×

इदं पुस्तकं वामदेवानन्देन लिखितं ॥

विषयः । इति श्रीशिवपुराणोत्तरखण्डे भगवादित्यासस्म्वादे । १ । इति नन्दिवामदेवसम्वादे लिङ्गोत्पत्तिर्नाम । २ । इति नन्दिवामदेवसम्वादे लिङ्गमाहात्म्यं । ३ । इति

द्वादशज्योतिर्लिङ्गचरिते । ४ । इति त्रिपुरवधे ब्रह्मादीनां त्रिमवङ्गमनं नाम । ५ । ६ । इति त्रिपुराध्यायो नाम । ७ । ८ । इति । ९ । १० । ११ । इति ब्रह्मस्वगवधो नाम । १२ । इति १३ । इति कन्दर्पवधो नाम । १४ । इति रतिवरदानं नाम । १५ इति उमावर-प्रदानं नाम । १६ । इति गौरीविवाहो नाम । १७ । इति तारकवधो नाम । १८ । इति गणेशोत्पत्तिर्नाम । १९ । इति स्कन्दतीर्थयात्रायां । २० । इति नन्दीकेश्वरोत्पत्तिर्नाम । २१ । इति मणिकार्णिकामाहात्म्ये गङ्गोत्पत्तिर्नाम । २२ । इति वाराणसीमाहात्म्ये । २३ । इति...२४ । इति पञ्चक्रोशीयात्रायां महाकालगणोत्पत्तिर्नाम । २५ । इति कौर्त्तिवासा-सुरवधो नाम । २६ । इति विन्दुरुद्रोत्पत्तिर्नाम । २७ । इति रासक्रीडायां । २८ । इति भुवनेश्वराष्टोत्तरनामशतकं नाम । २९ । इति । ३० । इति वरदाप्रसादो नाम । ३१ । इति मार्कण्डेयप्रसादे मृत्युञ्जयो नाम । ३३ । इति शिवरात्रिमाहात्म्ये निषाद-मुक्तिर्नाम । ३४ । इति । ३५ । ३६ । इति मर्य्यादादानं (?) नाम । ३७ । इति रावण-तपस्विवैश्रवणाद्योत्पत्तिर्नाम । ३८ । इति रावणमुक्तिर्नाम । ३९ । इति तण्डिवामदेव-सम्वादे कैलासनिर्णये । ४० । इति युगधर्म्मकथनं नाम । ४१ । इति वामदेवऋषिविमुक्ति-र्नाम । ४३ । इति शिवसम्वादे कल्पभेदनिर्णयो नाम । ४४ । इति ४५ ।

No. 300. शिवार्चनचन्द्रिका By श्रीनिवास । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 22. Lines, 9 on a page. Extent, 616 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāprā, Sisoya, Paṇḍita Rāghava Prasāda. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमन्तं सिन्दुरास्यं शशिशकलधरं × × शैवाभिरामं
दानाद्भिः सिक्तगण्डस्थलकमलदले भाम्य × × × × × ।
प्रत्यूहध्वान्तभानुं पृथुतरज (?) वरं ब्रह्मविष्ण्वीशवन्द्यं
वन्दे सिन्दूरपूरं गिरिवरसुतया चर्च्चितो × × कुम्भं ॥

\+ + + +
\+ + + +

आसीदशेषगुणरत्ननिधिः पृथिव्यां ।
श्रीश्रीनिकेतन इति प्रथितो द्विजेन्द्रः ॥

तत्सूनुः श्रीनिवासः सकलनिगमवित् सर्व्वशास्त्रार्थवेत्ता
श्रौतस्मार्त्तेषु कर्म्मस्वतिशयनिपुणः सत्कविः स्वोपदेशात् ।
पीठं जालन्धराख्यं प्रकटितविभवं प्राप्य यात्राप्रसङ्गात्
तत्र श्रीसुन्दराख्यं सकलगुणनिधिं प्राप्य सद्देशिकेन्द्रं ॥
तत्पादपङ्कजयुगं परिचर्य्य तस्मात्, प्राप्याभिषेकमखिलागममप्यधीत्य ।
तस्याज्ञया समधिगम्य पुरीं स काशीं, तत्राकरोद्वसतिमात्मविदां वरिष्ठः ॥
तत्र स्थितः सकलतन्त्ररहस्यवेत्ता, शिष्यैः शिवार्च्चनपरैः श्रितशैवदीक्षैः ।
अभ्यर्थितो वितनुते सकलागमार्थसारोदयं भुवि शिवार्च्चनचन्द्रिकां सः ॥
तत्र दीक्षाविधिं वक्तुं आदौ श्रीगुरुलक्षणं इत्यादि ।

End. अन्ते खण्डितः ॥

विषयः । गुरुलक्षणकथनं । सदसच्छिष्यलक्षणकथनं । गुरुशिष्ययोः परीक्षाकथनं । दीक्षाकालादिनिरूपणं । दीक्षाधिकारकथनं ॥ ब्रह्मचर्यादीनां मन्त्रभेदकथनं । वर्णसङ्कराणां अधिकारविचारकथनं । मन्त्राणां लिङ्गादिनिरूपणं ।

No. 301. शुद्धिचन्द्रिका By कालिदास । Substance, palm-leaf, $15 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 3 on a page. Extent, 60 ślokās. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Purī, Parganā Rāhān, Grāma Śāsanadāmodarapura, Paṇḍita Sadāśiva Kāvyakaṇṭha. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. विप्रक्षत्रिययोः सपिण्डजनने शुद्धिर्दशद्वादशा-
श्वोरात्रैरथ पक्षकोपरि विशः शूद्रस्य मासात्परं ।
पुत्रीमज्जनतोथ सर्व्वजननीस्पर्शे दशाहाच्छुचिः
कर्म्मार्हा द्विदशाहतः पुरुषस्त्रमासात्परं स्त्रीप्रसूः ॥ इत्यादि ।

End. स्वं वर्णञ्च वहेद् वहेदनुगतः स्पृष्ट्वा शवाख्या वदन्
स्नात्वान्यं यदि तत्समश्चिदिवसैर्दग्धेऽस्थिपार्णैर्नरे ।
वह्नोर्निर्हरति अशातववसङ्गान्यवासोऽन्नभुक्
तुल्यैः शवसंस्थितिश्च विधिना कृत्वा क्रियां स्याच्छुचिः ॥

विषयः । अशौचनिरूपणानन्तरं तच्छुद्धिनिरूपणं ।

No. 302. शुद्धिचन्द्रिकाटीका By धनञ्जय। Substance, palm-leaf, 5 × 1½ inches. Folia, 9. Lines, 6 on a page. Extent, 216 ślokās Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Purī, Parganā Rāhān, Grāma, Śāsanadāmodarapura, Paṇḍita Sadāśiva Kāvyakaṇṭha. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. विप्रो धनञ्जयो नाम स्मृतिमार्गानुसारिणीं।
करोति केवलां शुद्धिचन्द्रिकापदयोजनां॥
विप्रक्षत्रिययोरिति। इत्यादि।

End. तदन्नभुक् चेत् तच्चैव तत्समः।
अङ्गिराः
अन्तर्दशाहे भुक्तान्नं सूतके मृतकेपि वा
असंस्पृश्यो भवेत्तावत् यावन्न व्रतमाचरेत्॥ व्रत इति। ... ...
... ... वक्ष्यमाणस्नानादिकं कृत्वा शुद्धिः स्यात्। इति श्रीकालिदासचैनेयविरचितशुद्धिचन्द्रिका[टीका] समाप्ता।

विषयः। शुद्धिचन्द्रिकाव्याख्या।

No. 303. शुद्धिचन्द्रिकाटीका। Substance, palm-leaf, 15 × 1½ inches. Folia, 60. Lines, 4 on a page. Extent, 96 ślokās. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Purī, Parganā Rāhān, Grāma, Śāsanadāmodarapura, Paṇḍita Sadāśiva Kāvyakaṇṭha. Appearance tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. अथ कायमनोभ्यामिष्टदेवतानमस्कारपुरःसरं वस्तुनिर्देशमुखेन पयोजनाभिधेयं कथयति। सुधीशिस्मृविवर्द्धी कालिदासाख्यः धीरचन्द्रः शुद्धिचन्द्रिकेति ग्रन्थनाम तां तेने इति सम्बन्धः सर्वतः सारतया परममाधुर्य्यादिगुणयोगेन मन्वादिधर्म्मशास्त्राण्येव अमृतमिव अमृतं तदमृतस्य आश्रयः अमरस्य चन्द्रत्वेन निरूपणं। गाम्भीर्य्यादिगुणयोगेन सुधिय एव सिन्धवस्तद्विवर्द्धनशीलः तेषां बुद्धिबोधवृद्धिहेतुत्वात् अज्ञानहेतुत्वेन अशौचमेव ध्वान्तमिव तेन अन्धा ये लोकास्तेषामशौचाय दर्शनाय शुद्धिरेव चन्द्रिकेव चन्द्रिका दर्शनहेतुतया शुद्धेश्चन्द्रिकात्वेन निरूपणं।

तच अनियतकालाशौचविधाने तन्नियमार्थं मङ्गलत्वादादौ चतुर्णामपि वर्णानां वर्णक्रमेण जननाशौचस्य शौचलक्षणां शुद्धिं पूर्व्वार्द्धेन निरूपयति विप्रक्षत्रिययोरिति। इत्यादि।

End. तत्तत्स्मृतिपुराणेभ्यो य्येवमुद्धृतसारवाक्यतोयं संक्षिप्तः कृत्स्नाभिप्रायकोपि शुद्धिविधानग्रन्थः शुद्धिचन्द्रिकाख्यः सज्ज[ना]नां विदुषां परमुपादेय मित्यर्थः।

Colophon. इति दासपयनवाजपेयिकृतशुद्धिचन्द्रिकाटीका समाप्ता।

विषयः। शुद्धिचन्द्रिकाव्याख्यानम्।

No. 304. शैवकल्पद्रुमः By लक्ष्मीधर। Substance, palm-leaf, $14\frac{1}{2} \times 1$ inches. Folia, 109. Lines, 5 on a page. Extent, 3270 ślokās. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Puri, Śāṅkara Maṭha. Appearance, old. Generally verse. Generally incorrect.

Beginning. श्रीशिवाय नमः। अविघ्नमस्तु।

एकदन्तमुमापुत्रं गजवक्त्रं त्रिलोचनं।
चन्द्रार्द्धधारिणं वन्दे सर्व्वविघ्नविपत्तये॥
वन्दे शम्भुं त्रिभुवनगुरुं सर्व्वलोकाधिवासं।
ब्रह्मोपेन्द्रार्च्चितपदयुगं सोमसूर्य्याग्निनेत्रं॥
कर्म्म ब्रह्मेश्वर इति सतां मर्गमोक्षस्य लोकान्
दातारं गोद्विजहितकरं ब्रह्मविष्ण्वादिरूपैः॥
श्रुतिस्मृतिपुराणानां भारतागमधर्म्मिणां।
भूयात् सुवाक्यबीजाच्च शिवकल्पद्रुमोदयः॥
गुरुवचनप्रवर्द्धमानो जपनवपल्लवमर्च्चनप्रसूनं।
फलममृतमयं दधान आत्म सुखयतु विज्ञखगाद्दत × यं॥ (?)
पापपुण्यपयश्रान्ता जनाः सर्व्वे निराकुलाः।
शैवकल्पद्रुमं प्राप्य गतश्रान्ता भवन्तु च॥
कस्माज्जगत् समुत्पन्नं कारणान्यत्र कानि च।
केषां पूज्यतमं किञ्चिदादावेतन्निरूप्यते॥ इत्यादि

End

शिवधर्मोत्तरे ।

यावदक्षरसंख्यानं शिवशास्त्रेषु पुस्तकं ।
तावद्वर्षसहस्राणि शिवलोके महीयते ॥
एवं पाल्य निर्म्माणलिङ्गस्थापनकादिक ।
कथितं सर्व्वलोकानां हिताय परमार्थतः ॥
कल्पद्रुमोऽष्टकाण्डोयं विद्वद्भिः परिकल्पतां ।
वचनाम्बासनजड़ैर्मूर्खवादवनाश्रितः ॥ (?)
एकाचे भुवनेश्वरप्रियकरं चक्रे धरं यः पुरा ।
स्थालाद्वाःस्थमुकुन्दकारणपतिः कुलान्वयेऽर्द्धेन्दुकः । (?)
प्रद्युम्नाक्षय एष शङ्करतनुः साक्षादिति × × ×
पादौ यस्य विलोक्य भालनयनं श्रीमान् नृसिंहो नृपः ॥ (?)
तत्पुत्रो मधुसूदनाग्रज × × श्रीतोषिरोची शिवः
ध्यानानन्दविकाशयत्तत्सरसिजश्रीरामलक्ष्याभिधः ।
तस्माद् भूरनयोऽम्बिकापतिमतिर्लक्ष्मीधरो मन्दधी-
स्तेनायं रचितः सतां सुखकरः श्रीशैवकल्पकद्रुमः ॥

Colophon. इति श्रीमदेकाम्रविपिनविदितस्वर्णकूटाचलवीरशिखरकन्दरोदरविनोदि-शम्भुवरत्रिभुवनेश्वरपदद्वन्द्वारविन्दमकरन्दपाननिर्भरमत्तमधुकरलक्ष्मीधरवि-रचिते श्रीशैवकल्पद्रुमेऽष्टमः काण्डः । समाप्तश्चायंग्रन्थः ।

विषयः । आदौ जगत्कारणादिनिरूपणं । इति श्रीशैवकल्पद्रुमे प्रथमः काण्डः । दीक्षानिरूपणं । जपलक्षणकथनं । मण्डपलक्षणकथनं । इति श्रीशैवकल्पद्रुमे द्वितीयः काण्डः । गार्हस्थ्यविधिकथनं । प्रातःकृत्यनिरूपणं । द्रव्यशुद्धयादिनिरूपणं । न्यासादि-विधिकथनं । इति श्रीशैवकल्पद्रुमे तृतीयकाण्डः । पूजादिनिरूपणं । इति श्रीशैवकल्पद्रुमे चतुर्थकाण्डः पूजाप्रकरणं । पार्थिवलिङ्गार्चनविधानकथनं । भस्मस्नाननिरूपणं । इति श्रीशैवकल्पद्रुमे पञ्चमः काण्डः । व्रतविधिकथनं । इति श्रीशैवकल्पद्रुमे षष्ठः काण्डः । शिवस्य नामादिकथनं । इति श्रीशैवकल्पद्रुमे सप्तमः पटलः । शिवमाहात्म्यकीर्त्तनं । इति श्रीशैवकल्पद्रुमे अष्टमः पटलः ।

No. 305. श्यामार्चनतरङ्गिणी By विश्वनाथ। Substance, palm-leaf. Folia, 64. Lines, 5 on a page. Extent, 2176 ślokās. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, District Purī, Pargaṇā Rāhān, Grāma Jagannātha-Vidyādharapura, Paṇḍita Rāmacandra Miśra. Appearance, old. Prose and verse. Generally incorrect.

Beginning. × × × ×

लिखिता विश्वनाथेन श्यामार्चनतरङ्गिणी॥
सर्व्वतन्त्राम्बुधेः सारभागमाहृत्य शम्भुना।
× × × शाम्भवी वृत्तिर्लिखितातीवनिर्म्मला॥
तस्या विविधकर्म्माणि विविक्तानि यथाक्रमं।
कथ्यन्ते तान्यचोरात्रविहितानि गुरोः कृपात्॥ (?)
तत्रादौ ब्राह्मे मुहूर्त्ते चोत्थाय गुरवे नमः इति नत्वा इष्टपादुकापदमुत्तोल्य
यत्नतः वहिर्गत्वा दिशो नत्वा कुलवृक्षान् प्रणम्य च, कुलवृक्षा यथा,
अशोकः केशरः कर्णिकारः स्ततिलकस्तथा।
नमेरुश्च पियालश्च सिन्धुवारकदम्बकौ॥
मरुवकश्चम्पकाख्यः पिप्पलो वट एवच।
रम्भा तुलसिका अम्बः कुलवृक्षा इति श्रुताः॥ इत्यादि।

End. प्राणादिमुद्रां प्रदर्श्य × × × आचमनं करसंशुद्धिं मुखवासञ्च निवेद्य गन्धादिनाभ्यर्च्य शान्तोपचारनैवेद्यं निवेदयेदिति पशुप्रोक्षणविधिः।

Colophon. इत्यद्वैतपथिपथिकेन विश्वेश्वरसोमयाजिना विचरितायां श्यामर्चनतरङ्गिण्यां वलिदानावर्त्ते पशुप्रोक्षणविधिः समाप्तः।

विषयः। ब्राह्मे मुहूर्त्ते प्रथमा वीचिः। प्रातःस्नानविधिविवेचनी द्वितीया वीचिः। स्नानशुद्धान्तरद्वारपालार्चनक्रमविवेचनी तृतीया वीचिः। अवरोहसंहारारोहरूपिणी भूतशुद्धिप्राणायामविवेचनी चतुर्थी वीचिः। अन्तर्यजनावर्त्ते पञ्चमी वीचिः मधुदानविधि-निषेधवाधवाधकविवेचनावर्त्ते षष्ठी वीचिः। घटस्थापनावर्त्ते द्रव्यशुद्धिविवेचनी सप्तमी वीचिः। उपचारविवेचनी अष्टमी वीचिः। पूजाक्रमविवेचनी नवमी वीचिः। होमावर्त्ते कुण्डस्य अष्टादशसंस्कारविवेचनी दशमी वीचिः। होमावर्त्ते होमप्रकारविवेचनी एकादशी वीचिः। पशुप्रोक्षणविधिः। (सम्भवतोऽतः परं खण्डितं)।

No. 306. श्राद्धदीपः By दिव्यसिंहमहापात्र। Substance, palm-leaf, 16×1 inches. Folia, 44. Lines, 5 on a page. Extent, 710 ślokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, District Purī, Parganā Rāhān, Grāma Śāsanadāmodarapura, Paṇḍita Sadāśiva Kavyakaṇṭha. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. प्रणम्य देवं श्रीकृष्णं भवानीशङ्करावपि ।
तन्यते श्राद्धदीपोयं दिव्यसिंहेन धीमता ॥
श्राद्धं नाम पितृनुद्दिश्य द्रव्यत्यागः अत्र ब्राह्मणभोजनं पिण्डदानञ्च भयं
प्रधानमिति बहवः । अतएव ।
अग्नौ हुतेन देवस्थाः पितृस्था द्विजतर्पणैः ।
नरकस्थाश्च तृप्यन्ति पिण्डैर्दत्तैर्क्षितिर्भुवि ॥
इति पिण्डदानब्राह्मणभोजनयोः समकक्षतया फलश्रवणं । इत्यादि ।

End. मन्वन्तराद्यश्चैता मुनिभिः परिकीर्त्तिताः ॥
सिता पञ्चदशी पौर्णमासी इश्विके कार्त्तिके मकरे पुष्ये कुम्भे माघे मेषे चैत्रे
आषाढ़े पूर्णिमा द्वादशी च ।

Colophon. इति श्रीदिव्यसिंहमहापात्रविरचितः श्राद्धदीपः समाप्तः ॥
वत्सगोत्रसमुत्पन्नो दिव्यसिंहाभिधः सुधीः ।
श्राद्धदीपाभिधं ग्रन्थं कृतवान् कृतिनां मुदे ॥

विषयः । श्राद्धाशौचादिविवेचनं ॥

No. 307. श्रुतप्रकाशिका । (खण्डितान्ता) Substance, country-made paper, 12×5½ inches. Folia, 188. Lines, 12 on a page. Extent, 6770 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Purī, Revasā Maṭha, Paṇḍita Rāmādhīna Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।
वरदं द्विरदाद्रीशं श्रीनिधिं करुणानिधिं ।
शरण्यं शरणं यामि प्रणतार्तिहरं हरिं ॥
यश्चिरन्तनमस्मद्धि श्रीनिर्धमे पुरा मम ।
येनाध्याहृतरत्नौघं बहु धर्मादिभिः सिद्धुः ।

सम्यङ्न्यायकलापेन महता भारतेन च ।
उपबृंहितवेदाय नमो व्यासाय विष्णवे ॥
तस्मै रामानुजाचार्य्याय नमः परमयोगिने ।
यः श्रुतिस्मृतिसूत्राणामन्तर्ज्वरमशीशमत् ॥
वन्देऽहं वरदाचार्य्यं वत्साभिजनभूषणं ।
भाष्यामृतप्रदानाद् यः सञ्जीवयति मामपि ॥
प्रपद्ये प्रणवाकारं भाष्यं रङ्गमिवापरं ।
परस्य ब्रह्मणो यत्र शेषित्वं स्फुटमिष्यते ॥
कृत्यन्तेषु श्रुतं भाष्ये मम ध्वान्तं हृदम्बुजे ।
लक्ष्मीपतिं प्रपद्येऽहं इहं श्रीरङ्गधामनि ॥
गुरुभ्योऽर्थः श्रुतः शब्दैस्तत्प्रयुक्तैश्च योजितः ।
सौकर्य्याय बुभुत्सूनां संकलय्य प्रकाश्यते ॥

... ...

एवं प्रारिप्सितग्रन्थस्याविघ्नपरिसमाप्तिप्रचयगमनार्थं कृत्याचारसिद्धमिष्टदेवतोपासनरूपं मङ्गलं शौनमाचरति अखिलेत्यादिना श्लोकेन । इत्यादि ।

End. कथमसतः सज्जायत इति कथं निराश्रयावस्थासम्भव इत्यर्थः तदैक्षतेति सर्व्वज्ञत्वं बहुजातेति निमित्तत्वं बहु स्यामित्युपादानत्वं तदुभयानुगुणं सर्व्वशक्तित्वं सत्यसंकल्पत्वं चानेन जीवेनात्मनानुप्रविश्येति सर्व्वान्तरत्वं चोक्तं भवति जीवेनात्मना जीवशरीरकेण × ×त्यर्थः । (अतः परं खण्डितं ।)

विषयः । श्रीभाष्यव्याख्यानं ।

No. 308. षट्कर्म्मोल्लासः By पूर्णानन्द । Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 252 ślokas. Character, Bengali. Date — ? Place of deposit, Madanapura, *viâ* Piñgāri *viâ* Koṭālipāṛā, Paṇḍita Śrīkṛṣṇa Caudhuri. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

षट्कर्म्मदेवता नत्वा पूर्णानन्देन यत्नतः ।
नानातन्त्रानुसारेण षट्कर्म्मोल्लास उच्यते ॥

विद्वेषः प्रथमे ज्ञेयो द्वितीये भ्रमणं तथा ।
वश्यं तृतीये वक्ष्यामि चतुर्थे स्तम्भनं तथा ॥
पञ्चमे मारणं वक्ष्ये षष्ठे मोहनमीरितं ।
सप्तमे तिथिवारादि नक्षत्राणां विशेषतः ॥
नियमः कथ्यते तद्वदासनानान्तु निर्णयः ।
अष्टमे नवमे मालानियमः कुण्डनिर्णयः ॥
दशमे नायिकासिद्धिर्वीरसाधनमुत्तमं ।
ज्ञानाज्ञानकृतानान्तु पूर्व्वोक्तानाञ्च कर्म्मणां ॥
तेषामेकादशे शान्तिं विधास्ये परमां क्रमात् ।
द्वादशे दक्षिणा ज्ञेया षट्क्रियाणां पृथक् पृथक् ॥
द्वादशैः पाटलैरेतैः षट्कर्म्मोल्लास उच्यते ।
अतिगुह्यतरं वक्ष्ये लोकानां हितकाम्यया ॥
निबन्धे देव्युवाच ।
देवदेव महादेव सर्व्वशास्त्रार्थपारग ।
अधुना श्रोतुमिच्छामि गुह्याद्गुह्यतरं प्रभो ॥
षट्कर्म्म कथितं देव नानातन्त्रे पृथक् पृथक् ।
शीघ्रं वद महादेव समासेन तु तत्क्रमं ॥ इत्यादि ।

End. क्षमस्वेति अग्निं विसृज्य शान्तिकुम्भतोयेनाभिषेकं कृत्वा भस्मतिलकादिकं कृत्वा दक्षिणाच्छिद्रावधारणादिकं कुर्य्यात् ।

Colophon. इति पूर्णानन्दविरचिते षट्कर्म्मोल्लासे कुण्डादिनियमो नवमः पटलः॥

विषयः । इति पूर्णानन्दविरचिते षट्कर्म्मोल्लासे विद्वेषणाभिधेयः प्रथमः पटलः । इति उच्चाटनाभिधेयः ।२। इति वश्याभिधेयः । ३ । इति । ४ । इति मारणाभिधेयः । ५ । सम्मोहनाभिधेयः । ६ । इति तिथ्यादिनियमः । ७ । इति आसनादिनियमः । ८ । इति कुण्डादिनियमः । ९ ।

No. 309. षट्कर्म्मदीपिका By श्रीकृष्णविद्यावागीश । Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 40. Lines, 10 on a page. Extent, 1000 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Rājaguru's Maṭha, Gaṇeśamahallā, Benares City. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

कृत्यादेवीं नमस्कृत्य महात्रिपुरसुन्दरीं ।
भद्रकालीञ्च देवेशीं तथा षट् कर्मदेवताः ॥
श्रीकृष्णविद्यावागीशभट्टाचार्य्येण धीमता ।
क्रियते विदुषां प्रीत्यै कृत्यापञ्च (+) दीपिका ।
क्रोधाज्ज्वलन्तीं ज्वलनं वमन्तीं दृष्टिं दहन्तीं दितिजं ग्रसन्तीं
भीमं नदन्तीं प्रणमामि कृत्यां रौद्रयमाणां चुधयोग्रकालीं ।

End. गवां सुवर्णनिष्काणां भूमिं वा शस्यशालिनीं ।
सर्व्वशान्तिमवाप्नोति सर्व्वरक्षाकृतं भवेत् ॥ (?)

Colophon. इति श्रीकृष्णभट्टाचार्य्यविरचितायां षट्कर्मदीपिकायां नवमोपदेशः समाप्तः ।

विषयः । मारणोच्चाटनाद्याभिचारिककर्मोपायकथनम ।

No. 310. षट्पदीमञ्जरी By शङ्करानन्दतीर्थ । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 13. Lines, 11. Extent, 450 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1646. Place of deposit, Puri, Sāṅkara Maṭha, Madhusūdana Tīrthasvāmi. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीरामाय नमः ।

निजेष्टसम्प्रदानकल्पकल्पभूरुहाकृतिं
दुरन्तविघ्नवारिदप्रभञ्जनं निरञ्जनम् ।
मदीयचित्तसारसप्रबोधभास्करं परं
वमानमूलवासिनं भजामि विघ्ननायकं ॥ (?)
श्रीनन्दनन्दनममन्दसुरेन्द्रवृन्द-
सान्द्रानुरागपरिभावितपादपद्मं ।
वंशीरवामृतविमोहितगोपगोपी-
सन्दोहमिन्दुमुखमच्युतमाश्रितोऽस्मि ॥

... ...

अथ सच्चिदानन्दात्मकमद्वितीयं ब्रह्मैव विमलसत्वप्रधानमायोपाधिक × ×
सदीश्वरभावमुपजगाम । जीवेशावाभासेन करोतीत्यादि श्रुतेः । स च

मायाप्रतिबिम्बित ईश्वर इति संक्षेपशारीरकवार्त्तिककारविद्यारण्यमतानु-सारिणः। बिम्बभूत इति विवरणाद्यनुसारिणः। जीवनिष्ठाज्ञाना-भिन्नमायाविषय इति वाचस्पतिमतानुसारिणः। सर्व्वथापि प्रतिबिम्बादयः मायाप्रयुक्तप्रतिबिम्बत्वादियोगिनः शुद्धचिदपेक्षया आभासा एवेति जीवेशावभासेन करोतीति श्रुतिरुपपद्यते। इत्यादि।

End. श्रीभाष्यकृद्वदनपङ्कजसंप्रसूतं षड्भक्तिबोधमुनिदानवचोऽनवद्यम् (मकरन्दं), आस्वाद्य माद्यतितरां मम मानसाह्विः सीम × × निजभूमपदं हि लब्ध्वा ॥ (?)

षट्पदीनौकया सर्व्वानुद्दधार भवोऽम्बुधेः।
संसारसागरे मग्नान् यस्तं शङ्करदेशिकं ॥
भगवद्भक्तिगन्धाढ्यैः कुसुमैर्वाङ्मयैः कृता।
षट्पदीमञ्जरी सम्यक् योजिता कृष्णपादयोः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीशिवनारायणानन्दतीर्थगुरुचरण-सेवकश्रीशङ्करानन्दतीर्थविरचिता षट्पदीमञ्जरी सम्पूर्णा ॥ + + + शकाब्दाः १६४६।

विषयः। षट्पदीनामकभक्तिग्रन्थस्य व्याख्यानं ॥

No. 311. षष्ठिशतप्रकरणम्। Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 13. Lines, 12 on a page. Extent, 234 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अरहं देवो सुगुरुसुद्धं धम्मो + + + नवकारो धन्नाण कयत्थाणं निरन्तरं वसइ हिययम्मि जस्स कुणसि तव चरणं च पयसिष सुणेसि देसियः दाणं ताइंसि यन्न सक्कसि जं देयो इक्क अरम्मे।

End. एवं भ (...) रियनेमि चन्दर इयाविक दविगाहाउ।
विच्छिमयरयाभव्वः परं तुजाणं तुजन्तु सिवम ॥

Colophon. इति षष्ठिशतप्रकरणम्।

विषयः। धर्म्मोपदेशः.

No. 312. षष्ठिशतप्रकरणटिप्पनी । Substance, country-made paper. 12 x 4 inches. Folia, 13. Lines, 14 on a page. Extent, 738 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. नमः सर्व्वविघ्नभि(वि)दे सर्व्वविदे श्रीपार्श्वनाथाय ।

इह प्राप्तसकलमानुष्यादिसामग्रीकेन पुंसा श्रावक + + + + + भारभूते श्रीसम्यक्त्व एव प्राक् प्रयतितव्यमित्याकलय्य नेमिचन्द्रनामा श्रावकस्तदुपदिष्टगीतार्थं संविग्नगुरुं परीचन् चिरस्य परिभ्रम्य तत्कालवर्त्ति संविग्नगीतार्थं मुनिजनाग्रगण्यं श्रीजिनयतिसूरिं सुगुरुं लब्धवान्, ततस्तेभ्योज्ञात प्रगृहदेवादितयः (?) परांश्च देवादित्येषु दृढयन्ति इदं प्रकरणं चक्रे (?) ।

End. नानाविधमार्गरता भव्याः पठन्तु सृचतो जानन्तु अर्थपरिज्ञानेन ततश्च तत्वावपरिज्ञानाभ्यां यान्तु । शिवं शिवशब्दोपादानं चावसानमङ्गलार्थम् ।

Colophon. सत्कृतिवीजकमेतत् षष्ठिशतप्रकरणस्य सद्गिरः ।
अलिखत् लेखकवदयं शिष्यः श्रीधवलचन्द्रगुरोः ॥
इति षष्ठिशतप्रकरणावचूरिः ।

विषयः । षष्ठिशतप्रकरणव्याख्या ।

No. 313. षोडशी । Substance, country-made paper, 15 x 3 inches, Folia, 1. Lines, 6 on a page. Extent, 24 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Khunveḍā grāma, Post Garvetā, Zilla Midnāpur, Babu Vaikuṇṭhnātha Cakravartī. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्य्याय ।

अथ षोडशी । दक्षिणस्यां दिशि निचक्षीति मण्डलरेखाञ्च इत्वा दक्षिणाग्रान् कुशान् निपात्य तत्र सतिलोदकैरावाह्य वक्ष्यमाणमन्त्रैः पिण्डान् दद्यात् । इति गोविन्दसिंह. (भागचतुष्टयहृतानि) तत्र दक्षिणाग्रान् कुशानास्तीर्य्य आवाहनं कुर्य्यात् । यथा तिलोदकं गृहीत्वा ।

ॐ अस्मत्कुले मृता ये च गतिर्येषां न विद्यते ।
आवाहयिष्ये तान् सर्व्वान् दर्भपृष्ठे तिलोदकैः ॥

ॐ मातामहकुले ये च गतिर्येषां न विद्यते ।
आवाहयिष्ये तान् सर्व्वान् दर्भपृष्ठे तिलोदकैः ॥ इत्यादि ।

End.

ॐ आ ब्रह्मणो ये पितृवंशजाता:
मातुस्तथा वंशभवा मदीयाः ।
कुलद्वये ये मम दासभूताः
भृत्यास्तथैवाश्रितसेवकाश्च ॥
मित्राणि सख्यः पशवश्च वृक्षा
दृष्टा ह्यदृष्टाश्च कृतोपकाराः ।
जन्मान्तरे ये मम दासभूता-
स्तेभ्यः स्वधा पिण्डमिदं ददामि ॥

Colophon. इति पं.ङ्क्ती ।

विषयः । लुप्तपिण्डोदकेभ्यः पुत्रदारवर्जितेभ्यः मातापितृकुलोद्भवेभ्यः पिण्डदानं ॥

No. 314. षोडषीपूर्त्तिकारिका । Substance, country-made paper, 8 × 5 inches. Folia, 8. Lines, 12 on a page. Extent, 160 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1890. Place of deposit, Benares City, Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning.

वक्ष्यते चतुरः पादानुपदध्याच्छिरोमुखे
तत्पश्चात् षोडषीयुग्मं सविशेषसमन्वितं ।१।
उपधाय यथायोगं पश्चपादान्यथाक्रमं ।

End. पश्चे तु सप्तछन्दः स्यात् अथपश्चेतु पूर्व्वतः चतस्रो राष्ट्रभृतः सुकृतो देवेष्टकाः क्रमात् ।

No. 315. सिद्धानां स्वरूपम् । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 11. Lines, 12 on a page. Extent, 154 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning.

.वेयं सिद्दत्त सुखं नमिऊणि असव पयाए,
यं वीरं सिरि सिद्ध. पाइद्धाओ सिद्धसरूवं किमवि वुच्छं.

End. एवं सन्निकर्षद्वारं द्रव्यप्रमाणे चिन्तितं शेषेषु द्वारेषु पुनः सिद्धः प्राभृतात् भावनीयं इय सिद्धाण स्वरूपं चिन्तियं देवेन्द्रसूरीपिं इति ।

विषयः । जैनमते मोक्षस्वरूपकथनम् ।

No. 316. संक्रान्तिचन्द्रिका By राजकृष्ण । Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 44 slokas Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Chaḍābāḍi, *viá* Tangail, Paṇḍita Digambar Smṛtitīrtha. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

श्रीगोपालपदाम्भोजाच्चतमाध्वीकलालसः ।
श्रीराजकृष्णः संक्रान्ति-चन्द्रिकां तनुते सुधीः ॥
तत्तद्राशिविशेषतो दिनकृतो राश्यन्तरे या गतिः ।
संक्रान्तिः कथिता निषिद्धविहिते तत्क्षणे × × × ॥
कौतैलं तिलतर्पणम् × × × सन्ध्याच सायन्तनी
त्याज्यं स्नानमनुष्णमुद्धसलिलैः कुर्य्यात् प्रदानादिकं ॥ इत्यादि ।

End. सद्राजर्या(?) क्वचित् प्रोच्य गोत्रनामादिकं वदन् ।
श्रीविष्णुप्रीतिकामः सन् स्नायाद्दौ × × वारिणि ॥
इति श्रीराजकृष्णेण कथिता या क्रमस्थितिः ।
+ + + + + + + + ॥
संक्रान्त्यां ग्रहणे चैव न स्नायाद् यस्तु मानवः
सप्त जन्म भवेत् कुष्ठी दरिद्रश्चोपजायते ॥

Colophon. इति संक्रान्तिचन्द्रिका समाप्ता ॥

विषयः । संक्रान्तिनिरूपणमुखेन तत्कर्त्तव्यकर्म्मादिनिरूपणं ।

No. 317. संक्षेपशारीरकव्याख्यानं By विश्ववेद । Substance, Tāḍi-leaf, 13×2 inches. Folia, 185. Lines, 5 on a page. Extent, 4810 slokas. Character, Maithil Date, L.S. 398. Place of deposit, Purī Sāṅkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. × × × × × × तत्त्वानुस्मरणलक्षणं मङ्गलमा × × × ग्रन्थारम्भं प्रतिजानीते अन्वयेति । अथ मुरारिर्विष्णुर्जगदुपद्रव × × प्रतिविम्बितं परं ब्रह्मान्तर्यामाख्यं तस्य परमं पदं तदेव ब्रह्म मायासम्बन्धरहितं × × × × अथवा पदं स्थानमास्पदं सोपाधिकतया × × × यथास्पदतया वर्णते रूपं संत्यजति ॥ इत्यादि ।

End. यासौ प्रभोश्चिन्मयी शक्तिराद्या

× × × ×

× × × ×

× ×. सिद्धान्तदीपः ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमदानन्दवेदशिष्यविश्ववेदविरचितसंक्षेपशारीरकव्याख्याने सिद्धान्तदीपे चतुर्थोध्यायः समाप्तः ॥ स सं १९८ आश्विनशुक्लद्वितीयायां विलासपुरग्रामे लिखितमिदं पुस्तकमिति नमो नारायणाय । नमो भगवते वासुदेवाय ।

विषयः संक्षेपशारीरकस्य व्याख्यानं ।

No. 318. संक्षेपशारीरकसुबोधिनी by पुरुषोत्तममिश्र । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 141. Lines, 10 on a page. Extent, 4935 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Rājaguru's Maṭha, Goṇeśa Mahallā, Benares City. Appearance, old Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

खेलया करनिबद्धभूधरं हेलयादलितमत्तकुञ्जरं ।
+ + + विजितपद्मसम्भवं कौशवं किमपि [शैशवं] भजे ॥
बादरेण भगवत्परायणम् मूर्त्तिमन्तमिव बादरायणम् ।
रामतीर्थमिव नौमि तं गुरुं श्रद्धयादि + + + मतं गुरुम् ॥

End. समाप्तौ भगवन्नमस्कारूपमङ्गलमाचरति, भुजङ्गशार्ङ्गेति,
शुभसम्प्रदाय + + + अनुसृत्य मतञ्च रामतीर्थगुरोः
एतत्प्रबन्ध + + + + + व्याकारि मया प्रयत्नेन ।
+ + संक्षेपशारीरसुबोधनदीपिका, + + सद्भिः स्नेहेन पूर्य्यताम् ।

Colophon इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीरामतीर्थमुनिशिष्याग्निचित्पुरुषोत्तममिश्रकृतौ संक्षेपशारीरकसुबोधिन्यां चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ।

विषयः । संक्षेपशारीरकव्याख्या ॥

No. 319. सच्चरित्ररक्षा By वेङ्कटनाथ । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 32. Lines, 9 on a page. Extent, 832 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Purī, Rājagopāla Maṭha, Mohānta Śrī Raghunandana Ramānuja Dāsa. Appearance, fresh. Generally prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

श्रीमद्वेङ्कटनाथाय सर्वशास्त्रार्थवेदिने ।
कवितार्किकसिंहाय वेदान्तगुरवे नमः ॥
चक्रादिलाञ्छनभृतःसुभगोर्द्ध्वपुण्ड्रान्
न्यस्तात्मनो भगवतश्चरणारविन्दे ।
तद्भुक्तभोगरसिकान् त्रिदिवेन्द्रवन्द्यान्
पुंसः प्रमाणशरणान् शिरसोद्वहामि ॥
यतिपतिचरणाम्भोरुहरजःप्रभावेण संनिहन्तरजाः ।
विदधाति वेङ्कटेशः स्थिरामिमां सच्चरित्ररक्षां ॥
सद्भिर्धृतेषु सततं विमतिं गता ये पत्युः समस्तजगतां परमायुधेषु ।
तैरेव तान् निगमशाणनिघर्षदीप्तैस्तत्कालिना परिणतैः प्रहरामि मूर्खान् ॥

इह कतिचिदतिचिरसमुचितविविधदुरितावलीमलीमसमनसः परमपुरुषचरणारविन्दैवैमुख्यमुषितदर्शनाः सुदर्शनादिधारणे विमन्यन्ते मन्यन्ते च ।

चोदनालक्षणोऽर्थो धर्मः नचासौ प्रत्यक्षावेद्य इति प्रत्यक्षसूत्रे स्थितं । द्रव्यादीनां स्वरूपतः प्रत्यक्षाणामपि धर्मत्वेन अप्रत्यक्षत्वात् चोदनैकसमधिगम्यत्वं न विरुध्यते यथाहुः ।

द्रव्यक्रियागुणादीनां धर्मत्वं स्थापयिष्यते ।
तेषामैन्द्रियकत्वेपि न तु द्रव्येण धर्मता ॥ इत्यादि ।

End. अतः सिद्धं ब्राह्मणादिभिः सुदर्शनादिकं अवश्यं धार्य्यं मुमुक्षुभिस्तु विशेषत इति ।
श्रीमद्वेङ्कटनाथेन सम्यगेतत् समर्थितं ।
श्रुतिस्मृतीतिहासादिसिद्धं चक्रादिधारणं ॥
अयमनघसुस्क्तैरादिभक्तैर्यथावद्-
विदितनिजसतत्त्वो (?) विश्वमव्यादभव्यात् ।
रथचरणनिरूढव्यञ्जनानां जनानां
दुरितमथनहेलादेवलीदै (?) वलीशः ॥

Colophon. श्रीमद्वेङ्कटनाथस्य कृतिषु सचरितरक्षायां सुदर्शनाधिकारः प्रथमः श्रीमते रामानुजाय नमः । श्रीमते निगमान्तदेशिकाय नमः । हरिः ॐ ।

विषयः । श्रुतिस्मृतिविहितसदाचारानुशीलननिरूपकानामत एव मुमुक्षुप्रायाणां सुदर्शन-चक्रादिचिह्नानां देहादावश्यधर्त्तव्यत्वेन निरूपणं ।

No. 320. समाविवेकटीका (शिशुबोधिनी) By माधव । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 30. Lines, 11 on a page. Extent, 660 ślokas. Character, Nagāra. Date, Saṃ 1816. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
गणनायकं हृदयवाञ्छितं प्रणिपत्य + + + + माधवः
प्रकुरुते विवृतिप्रमितान् + + + शरदि भावनतः । ?

End. विद्वद्विप्रगणसेवितपादपद्म गोविन्दसंज्ञसुतमाधवनिर्मितायां
श्रीवर्षतन्त्रविवृतौ शिशुबोधवत्यां तन्वादिभाव + + + परिपूर्णिमागात् ।

Colophon. इति गोविन्दज्योतिर्वित्सुनुमाधवविरचितायां समाविवेकटीकायां शिशुबोधिन्यां तन्वादिद्वादशभावविवरणं समाप्तिमगमत् + + संवत् १८१६ ।

विषयः । समाविवेकव्याख्या ।

No. 321. सम्हद्रमाधवनाटकम् by गोविन्दकविभूषण। Substance, palm leaf, 13 × 1½ inches. Folia, 152. Lines, 3 on a page. Extent, 2750 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकान्तः शरणं ।

धूतानिभ्रततमःक्षमा प्रशमितप्रेयश्चकोरक्षमा
सुप्रीतान्भितकैरवा गुरुविधुर्यावद्ववीभावकृत् ।
गोपाक्षाम्बुजशोचनो भुवि लसत्‌श्चावोत्सवोज्ज्वोविको
पायाद् गोकुलचन्द्रभद्रकवचापीयूषदृष्टि र्जगत् ॥

अपिच ।

यस्याकाद्रगपाङ्गरिङ्गणकलासङ्गेन गौरं चरे
रङ्गं कुङ्कुमपङ्कसङ्कुलकुचश्रीशेमकुम्भार्पणात् ।
माञ्जिष्ठद्युतिमञ्जुपाविपरवाम्भोजप्रवालप्रभं
विम्बोष्ठाधिकमिष्ठयाधरतलं तां तत्प्रियामाश्रये ॥

\+ \+ \+ \+

नान्द्यन्ते सूत्रधारः। अलमतिविस्तरेण। विस्तारयामि रङ्गमङ्गलभङ्गिपीयूषतरङ्गिणीपूरं। यदमी सामाजिकसज्जनाकाच सज्जनाय लक्ष्याजर्जराः। तदुपचरामि चेतसैव संसारार्णवकर्णधारं भगवन्तमित्यञ्जलिं बद्धा।

अत्युद्दामप्रेमभूमप्रकाशी तुत्यामोदी यत्प्रसादोऽनुरूपः।
आशां नित्यं मानवे मामकीये श्रीमान् नित्यानन्दनामेष्टदेवः ॥

नटीमुद्दिश्य । आर्य्ये तावदित इतः ।

प्रविश्य नटी । अज्ज (अज्ज-) आअवेदु ।

सूत्र । आर्य्ये.........श्रीलाचलमौलिकौशलाचकलजलधरमण्डलाडम्बरस्य ...... श्रीमधुसूदनस्य ...... भक्तजनानां ...... देवतामाराधयामः ।

नटी । अज्ज (अज्ज) पर एव्वं एत्थ किम्र णाचवं ।

सूत्र । आर्य्ये भरद्वाजवंशावतंसावतारस्य ... ... गोविन्दकविभूषणनामनारायणस्य भारति कश्चित् ।

नटी । सिविणेवि ण तस्स विसुमरेमि । किं उण जाचरे ।

सूत्र । आर्य्ये

तस्य कृतिः कृतिवचिरं चिरं रसाद्भिमिप्रचुरं ।

नव्यं काव्यमुदीते मधुरं हि सम्बद्धमाधवं नाम ॥
तेन प्रस्ताविते तूर्णं लब्धवर्णविधिनाराधयामः ॥ इत्यादि ।

End. उभौ। सानुकम्पं । तथैव वोभवीतुतरां चिराय । इति निष्क्रान्ताः सर्व्वे

Colophon. इति श्रीसम्बद्धमाधवे तथ्यमनोरथो नाम सप्तमोऽङ्कः ।

विषयः । इति श्रीसम्बद्धमाधवे गोकुलमङ्गलो नाम प्रथमोऽङ्कः ।
इति ,, निराधिक-राधिको नाम द्वितीयोऽङ्कः ।
इति ,, विप्रलब्धराधो नाम तृतीयोऽङ्कः ।
इति ,, सानन्दगोविन्दो नाम चतुर्थोऽङ्कः ।
इति ,, तथ्यमनोरथो नाम पञ्चमोऽङ्कः ।
इति ,, सर्व्वनिर्व्वाणो नाम षष्ठोऽङ्कः ।
इति ,, तथ्यमनोरथो नाम सप्तमोऽङ्कः ।

No. 322. सम्यक्त्वकौमुदी । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 88. Lines, 9 on a page. Extent, 1408 ślokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance, old. Prose and Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीसरस्वत्यै नमः ।
सम्यक्त्वाद्युदयं स्वस्य महानन्दानन्ददायं ।
सम्यक्त्वकौमुदीमेनां कथां वक्ष्ये समासतः ॥
इहैव जम्बुद्वीपेऽस्मिन् भारते भूमिभूषणं ।
नानारामद्रुमैर्जुष्टं समस्तागमदूषणम् ॥

End. एवं विधायात्ममनः स्वपुरं विवे(...) मवत् सेवेन उल्लासयन् पौरजनस्य श्रीसुयोधनराजा चलञ्चकार ।

Colophon. इति सम्यक्त्वकौमुदीनाम्नो कथा कोषे (...) कौमुदीमहोत्सवाख्यान-गर्व्विते सुयोधनस्पदिग्विजयपुरप्रवेशवर्णनं नाम तृतीयसर्गः ।

विषयः । सुयोधनाख्यस्य कस्यचित् राज्ञश्चरित्रवर्णनं जैनधर्ममाहात्म्यकथनञ्च ।

No. 323. सम्वित्प्रकाश । By गोविन्दकवीश्वर । Substance, country-made paper, 13×7 inches. Folia, 16. Lines, 17 on a page. Character, Nāgara. Date, Saṃ 1873. Place of deposit, Harapurā, Post Gopālagañja, District Chāprā, Paṇḍita Gaṅgādeo. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमद्विष्णुमहेशशक्तिमखिलाकल्पं किरीटाङ्गद-
द्योतत्कुण्डलमुद्यदर्करुचिरं पीताम्बरं धारिणं ।
पद्मस्यं हृदयस्थकौस्तुभमणिं हस्तस्थचक्रोल्लसत्-
शङ्खाम्भोजगदं मुदं विदधतं भक्ते भजेऽभीष्टदं ॥ इत्यादि ॥

End. प्रश्नाक्षरमात्रा ष्टगुणीकृत्य चिह्नीना वेदयुतः युता द्वादशभागशेषे राहुः । राहोः स्थानात् सप्तमे केतुर्ज्ञेयः इति नष्टजन्मपत्रे नवग्रहा-नयने चन्द्रो नोक्तः तत् विचार्य्य चन्द्र आनेयः ॥

Colophon. इति काक्षकवीश्वरनन्दनगोविन्दकवीश्वरेण विरचिते सम्वित्प्रकाशकाव्ये दशपञ्चसर्गः समाप्तः ॥ संवत १८७३ ॥

विषयः । १ सर्गे भावफलादिकथनं । २ सः धात्वादिचिन्ताकथनं । ३ सः गगनादि-चिन्ताकथनं । ४ सः शशिभावफलादिकथनं । ५ सः तनुभावादिकथनं । ६ सः गमनागमन-पृच्छादिकथनं । ७ सः जलप्रश्नादिकथनं । ८ सः निधिप्रश्नकथनं । ९ सः युद्धफलादिकथनं । १० सः दोषज्ञानादिकथनं । ११ सः चौरप्रश्नादिकथनं । १२ सः लाभप्रश्नकथनं । १३ सः द्रव्यनिश्चयादिकथनं । १४ सः दिनचर्य्यादिकथनं । १५ सः सम्वत्सरागमादिकथनं ।

No. 324. सम्बोधसत्तरि । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 11. Lines, 4 on a page. Extent, 88 ślokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1811. Place of deposit, Dinmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीपार्श्वनाथसूरिजिनगुरुभ्यो नमः ।

नमिऊण तिलोयगुरुं लोयालोयपरासयं वीरं ।
सम्बोहसत्तरि सयं रएमि + द्वारगाहाहिं ।

End. सम्वेगमनो सम्बोधसत्तरि जो परिद्दतब्ब जिण सिरि जयसेहरवाण,
सोलहइ नम्ब संदेहो ।

Colophon. इति सम्बोधसत्तरि सम्पूर्णम् संवत् ॥ १८११ ॥

विषयः । जैनधर्मोपदेशः ।

No. 325. **सरोजसुन्दर ।** Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 18. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara. Date, Saṃ 1849. Place of deposit, Harapurā, Post Gopālagañja, District Chāprā, Paṇḍita Gaṅgā-deo. Appearance, tolerable. Generally incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

शिवायनो दीनदयापरायणे सति प्रधाने शितया हतवतिः ।
शिवार्चितोयप्रकटीकृतव्रतोदयाम्बुधिः सर्व्वजनिर्भवलजः ॥ (?)
सरोजसुन्दरं नाम स्मृतिसारमिदं बुधाः ।
सेवयन्तु सदा शान्ताः सर्व्वसन्देहशान्तये ।
चौरं तैलं जलं चोष्णं आमिषं निशि भोजनं ।
रतिः स्नानं च मध्याह्ने रवौ सप्त विवर्जयेत् ॥ इत्यादि ।

End. प्रातःस्नानं चविष्यञ्च ब्रह्मचर्य्यमिदं त्रिषु ।
आग्नेयं भस्मना स्नानं चद्भिर्वारुणमुच्यते ।
आपोहिष्ठेति च ब्राह्मं वायव्यं गोरजः स्मृतं ॥

Colophon. इति स्मृतिसारसरोजसुन्दरं समाप्तं ॥ संवत् १८४९ ॥

विषयः । रविवारे तैलादिवर्जनकथनं । जलदानादिकथनं । श्राद्धे वपनादिनिषेध-कथनं । द्रव्यशुद्ध्यादिकथनं । कांस्यपात्रे नारिकेलोदकपानादिदोषकथनं । तीर्थस्नान-विध्यादिकथनं । दत्तादिपुत्रकथनं । रजःस्वलाशुद्धिकथनं । नवान्नकथनं ॥

No. 326. **सर्व्वप्रायश्चित्तं ।** Substance, country-made paper, 12×6 inches. Folia, 9. Lines, 16 in a page. Extent, 144 ślokas. Character, Nāgara. Date, Śaka 1696. Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

शुभदिवसे पर्षदं परिकल्प्य कृतस्नानः शुक्लवासा अनशनस्थिवारं पर्षदं प्रदक्षिणीकृत्य समस्तसम्पदिति श्लोकचतुष्टयं पठन् साष्टाङ्गं प्रणमेत् पर्षत्प्रणमाह याज्ञवल्क्यः ।

End. ॐ भूर्भुवः स्वः स्वाहा प्रजापतय ॐ अग्नये स्विष्टकृते स्वाहा । अग्नये व्रतग्रहणं करिष्ये, कुरुष्व । प्रपायेन सर्व्वं पिवेत् एतत् पूर्व्वाङ्गं कृत्वा संकल्पानुसारेण प्रायश्चित्तमाचरेत् ।

शके १६९६ जयनामसम्वत्सरे वैशाखशुद्ध ८ तद्दिने महादेवभट्टपटवर्द्धनेन लिखितं स्वार्थं परार्थं वा ।

विषयः । सर्व्वपापानां प्रायश्चित्तविधानं ।

No. 327. सर्व्वोत्तमटीका By विट्ठलदीक्षित । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 43. Lines, 9 on a page. Extent, 688 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।

नत्वा पितृपदाम्भोजे मो + कामुष्मिकार्थदं ।
तत्प्रोक्ताचार्य्यनामानि विवरिष्ये यथामति ॥
यद्यप्ययोग्य एवाहं तन्नामविवृतौ स्वतः ।
स्वीयत्वेनैव कृपया योग्यतां मयि दास्यति ।

End. एतेन आचार्य्याणां शोभाकृतिहेतुत्वज्ञानायायिमं नामाङ्कः चित्तौकोभूषणमिति । (इतीनास्ति)

विषयः । सर्व्वोत्तमनामकग्रन्थव्याख्या ।

No. 328. सहृदयानन्दकाव्यटीका बुधनन्दिनीनाम्नी By रामचन्द्रमिश्र Substance palm-leaf, 14×1½ inches. Folia, 238. Lines, 4 on a page. Extent, 3810 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Puri, Mahīprakāśa Brahmacārī Maṭha, Paṇḍita Valadevaprakāśa Brahmacārī. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning of the ṭikā.

पूर्व्वसर्गान्ते मणिविचञ्चानुसरणं हयेति विसृज्य विष्वक् नयनद्वयं व्यापार्य्य भैमीदिदृक्षुः नलः समीपे भैमीमनवेक्षमाणश्चिन्ताभिमग्नोऽभूदित्युक्तं इह उभयोरुभयदिदृक्षापूर्व्वकविरहदुःखमुभयोर्वर्णयति इति सर्गयोः सुसम्बन्धं ।

Beginning of the text.

अथ सा पथि खेदनिःसहा
दमयन्ती चलितुं न चक्षमे ।
प्रियमीक्षितुमिच्छती परं
प्रणिधायाशु दृशं दिशो दश ॥ इत्यादि ।

End of the text.

इत्थं निस्तीर्य्य कृत्स्नां विपदमुपगतं स्वं पुरं वैरसेनी
सार्द्धं हर्षैरमात्यैः प्रणतपदयुगं श्रीमता पुष्करेण ।
निष्प्रत्यूहं प्रजानां मुदमुदयवतीमन्वहं निर्मिमाणं
भैमी सान्द्रानुरागोत्तरलितहृदया राजलक्ष्मीश्च भेजे ॥

... ...

लक्ष्मीर्यावदलङ्करोति हृदयं विष्णोर्श्वसिंहाकृते-
र्यावत् विष्णुपदी च धूर्ज्जटिजटाजूटान्तरे क्रीड़ति ।
कृष्णानन्दकवेः कपिञ्जलकुलक्षीरोदशीतद्युते-
स्तावत् काव्यमिदं तनोतु कृतिनामन्तःप्रमोदोदयं ॥

End of the ṭikā.

हरजटाजूटस्थायिन्या गङ्गायाः क्रीड़नं यथा नित्यं तथा एतत्काव्यस्य सर्व्वदा वर्त्तमानस्य कृतिचित्तप्रमोदविस्तारकत्वं नित्यं भवतु ।

The Colophon of the text.

इति श्रीसान्धिविग्रहिकसकलकविकुलमौलिमण्डनश्रीकृष्णानन्दकृतसहृद-यानन्दे महाकाव्ये नैषधेन्द्रस्य द्वितीयसाम्राज्यलाभो नाम पञ्चदशः सर्गः समाप्तः ।

The Colophon of the ṭikā.

कौत्सगोत्राब्जातान्मृत्युञ्जयमिश्रमेदिनीदेवात् ।
श्रीरामचन्द्रमिश्रैर्व्याख्यातः पञ्चदशः सर्गः ॥
इति श्रीमृत्युञ्जयमिश्रसूनुविरचितायां सहृदयानन्दटीकायां बुधनन्दिन्यां पञ्चदशः सर्गः समाप्तः ।

No. 329. सांहित्युपनिषद्भाष्यं शिक्षाभाष्यम् । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 92. Lines, 9 on a page. Extent, 1,656 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃ 1661. Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननं । १ ।

End. निष्पन्नेऽपि साधनानुष्ठाने कृतघ्नत्वदोषेण फलं प्रतिबध्येत तन्माभूत् इत्याध्यात्मिकादिविघ्नानां शान्तिर्निस्त्रत्येवं देवकृत उपकारः परामृश्यते ।

Colophon. वेदार्थस्य प्रकाशेन तमो हार्दं निरासयन् ।
पुमर्थांश्चतुरो देयाद्विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥
इति श्रीसायनाचार्य्येण विरचिते वेदार्थप्रकाशे यजुरारण्यके सांहित्यासुपनिषदि द्वादशोनुवाकः । समाप्ता सांहित्युपनिषत्, शिक्षाभाष्यं समाप्तं । संवत १६६१

विषयः । यजुरारण्यकान्तर्गतसांहित्युपनिषद्व्याख्या ।

No. 330. सादृश्यतत्त्वदीप By वासुदेव । Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 17. Lines, 13 on a page. Extent, 510 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीश्रीपतिपितॄन् नत्वाग्रजश्रीमाधवान् गुरून् ।
सादृश्यतत्त्वदीपोऽयं वासुदेवेन तन्यते ॥
सादृश्यस्य च आर्षेयान् पुरोनूचानान्ऋत्विजो वृणीत ।

End. प्रक्षेपात् किञ्चिदुद्धारात् स्वनामलिखनादपि ।
श्रेयोर्थिभिर्न कर्त्तव्याचान्यथा कृतिरीदृशी ॥

Colophon. इति श्रीश्रीपतिसुतवासुदेवविरचितः सादृश्यतत्त्वदीपः समाप्तः ।

विषयः । सादृश्यप्रयोगविधिः ।

No. 331. साधारणपदार्थतत्त्वदीपनं By वासुदेव । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 19. Lines, 19 on a page. Extent, 856 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares. Paṇḍita Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. द्विवेद्श्रीश्रीपतिज्ञो वासुदेवो नतः शिवौ ।
साधारणं पदार्थानां अतनोत् तत्त्वदीपनं ॥
तत्र प्रथमतः पदार्थानां ऋत्विक्प्रयोज्यत्वात् ऋत्विक्लक्षणमुच्यते ।

End. क्रियते मनसान्यासा या वाचा संक्रियते तास्य ऋत्विजः संस्कुर्व्वन्ति ।

विषयः । श्रौतकर्म्मणां बह्वृचपदार्थविचारः ॥

No. 332. सामान्यप्रक्रिया By वसुप्रहराज । Substance, palm-leaf, 9 × 1½ inches. Folia, 138. Lines, 5 on a page. Extent, 2800 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Purī, Paṇḍita Madhusūdana Miśra. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।
नारायणं नमस्कृत्य करुणावरुणालयं ।
क्रियते बालबोधाय सामान्यप्रक्रिया मया ॥
अ इ उ ण ऋ ऌ क । ए ओ ङ ऐ औ च । ह य र व ट् । ल न् ।
म ञ म ङ ण न । भ ङ ञ । घ ढ ध ष । ष ज ब ग ड द श् ।
ख फ छ ठ थ । च ट त व् । क प य् । श ष स र् । ह ल् ।
इति प्रत्याहारसूत्राणि । हलन्त्यं । उपदेशेऽच्' इलित् स्यात् ॥ इत्यादि ।

End. एकैकमक्षरं बहुव्रीहिवद्भावेऽपि अदृत्यादिकमिष्यते एकैकस्मै देहि ।
समासेण प्रवृत्तो यथेष्टमनेकधा प्रयोगोऽन्यायसिद्धः । इति द्विवक्तिप्रक्रिया ।
समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । संज्ञासन्धिशब्ददशलकारतिङन्तकृदन्तस्त्रीप्रत्ययकारकविभक्तिसमासतद्धितद्विरुक्ति-प्रक्रियात्मकं व्याकरणं । सन्धिशब्दान्तर्गतमेव षत्वणत्वप्रकरणं । श्रूयते यदेतद्ग्रन्थप्रणेता वसुप्रहराजः वसुप्रक्रियेत्यपरनामकः गङ्गामान्तर्गतधराकोटशासनवास्तव्य आसीदिति ।

No. 333. सामायकटीकावार्त्तिकम् । Substance, country-made paper, 15 × 7 inches. Folia, 21. Lines, 24 on a page. Extent, 1890 slokas. Character, Nāgarī. Date ? Place of deposit, Dinmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीवीतरागाय नमः ।

अथ सामायकटीकावार्त्तिकं लिख्यते ।

परिक्कमामि भन्ते इरिया वहियाए विरह्णाए अणागुते श्रइ गमणे निगमणे ठाणगमणे चक्कमणे पाणुंगमणे विज्जुगमणे हरिदुगमणे इत्यादि ।

End. जिनेश्वरदेवका जगुणके केवलदर्शनकेवलज्ञानम् ति किन्नारे प्राप्ति होय।

Colophon. इति श्रीशास्त्रानुसारध्यानामृत भव्यानां मुक्तिदं सामायिकं सर्व्वकर्म-क्षयार्थं शास्त्रमङ्गलमस्तु ।

विषयः । जैनानां सर्व्वपापक्षयकारककर्मोपदेशः ।

No. 334. सामुद्रकं । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 120 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansiṅg, Parganā Atiya, Post Jāmurki, Grāma Hālāliyā, Paṇḍita Gurudāsa Vidyāratna. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

आदिदेवं प्रणम्यादौ सर्व्वज्ञं सर्व्वदर्शिनं ।

सामुद्रकं प्रवक्ष्यामि सौभाग्यं पुरुषस्त्रियोः ॥

कीदृशः पुरुषो रम्यो निन्द्यो वापि कथं भवेत् ।

कन्या वा कीदृशी रम्या गर्हिता वापि कीदृशी ॥

नारद उवाच ।

शृणु कृष्ण प्रवक्ष्यामि सामुद्रेण यथोदितं ॥ इत्यादि ।

End. यथा कण्ठौ तथापादौ बाहुजङ्घे तथैव च ।

एवं सुलक्षणयुता कन्या लक्ष्मीस्वरूपिणी ॥

भाग्येनैवच लोकेस्मिन् लभते च तथाविधां ॥

उभयोर्लक्षणं प्रोक्तं नारीपुरुषयोरपि ।

शुभाशुभानि कार्य्याणि लक्षणानि तथैव च ॥

Colophon. इति सामुद्रकं समाप्तं ॥

विषयः । लक्षणद्वारेण स्त्रीपुरुषयोर्भाग्यनिरूपणं ॥

No. 335. सायंप्रातर्होमप्रयोगः। Substance, country-made paper, 9×5 inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Extent, 70 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Late Babu Hariścandra, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

देशकालौ स्मृत्वा सायमग्निहोत्रं पयसा होष्यति. प्रातरग्निहोत्रमिति प्रातः गार्हपत्यं प्रज्वाल्य दक्षिणाग्निमानीय उद्धराहवनीयं. देवं त्वादेवेभ्यः श्रिया-उद्धारयामि.

End. हरिणीं त्वा सूर्य्यज्योतिषमह + + + कासुपदधे तेन पूर्व्ववत् + + + ज्ञातं अग्ने + + + इत्यादि विष्णुस्मरणान्तं समाप्तम्.

Colophon. इति सायंप्रातर्होमप्रयोगः.

विषयः। सायं प्रातर्होमविधिकथनम्.

No. 336. सारसंग्रहः By विश्वनाथ। Substance, palm-leaf, 15×1½ inches. Folia, 169. Lines, 4 on a page. Extent, 2000 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Purī, Rājagopāla Maṭha, Mohanta Śrī Raghunandana-Rāmānuja Dāsa. Appearance, fresh. Generally in verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

यस्यार्कचन्द्रदहना नयनानि वातं
पित्तं कफञ्च शमयत्यवलोकनेन।
लोकत्रयीजननपाल[न]नाशहेतु.
कुर्य्याच्छुभं त्रिनयनः स सदा नराणां॥
× × × ×।
प्रयोगास्तैर्विश्वनाथः कुरुते सारसंग्रहं॥
दोषाः प्रकृतयो वह्निदुष्टाः सूत्यवलं वयः। (?)
देशकालौ तथा साम्यमाहारो भेषजानि च॥
एतानि सर्व्वदा नित्यं × × × ×॥ (?) इत्यादि।

End. गा × कफे पित्ते चूर्णं नारा च मश्रितं। नाराचचूर्णं।
लशुनं सुरपापीतं गुल्मो × × ×।
चौद्रं पक्वं घनीभूतं त्रिकटुसैन्धवसंयुतं॥ (अत परं खण्डितं)

विषयः। गन्धकशुद्धि-रसशुद्धि-लौहादिधातुगुणादि-कल्पतरुरस-वासाघृत-महाछाग-लाद्यघृत-नाराचचूर्णादिनानाविधभेषजविषयकवचनानि ।

No. 337. सारस्वतभाष्यटीका (पदचन्द्रिका) By गोविन्दाचार्य्य । Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 169. Lines, 5 on a page. Extent, 1700 slokas. Character, Bengali. Date, Śaka 1707. Place of deposit, Elanga *viâ* Tangail, Babu Nilakamala Bhaṭṭāchāryya, Zemindar. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः सरस्वत्यै ।

धातोः। धातोरित्यधिकृतं वेदितव्यं। अतऊर्द्धं ये वक्ष्यन्ते ते प्रत्यया धातोः परे भवन्ति । भवति भवतः भवन्ति । कर्त्ता कर्त्तारौ कर्त्तार इति। धातोरिति प्रथमान्तानुकरणं पञ्चम्यन्तं पदं अतऊर्द्धं अतः पश्चात् ये प्रत्यया वक्ष्यन्ते ते धातोः परे भवन्तीत्यर्थः । उक्तञ्च "अत ऊर्द्धं स्तते सूद्रे द्वादशाद्धो विधीयते" इति ॥ इत्यादि ।

End. इङ् अध्ययने अस्य सौ परे वा गीः अध्यगीष्ट पक्षे अध्यैष्ट दिवादावट्स्वरादेश्च अजगतौ अस्य वीः गुणः × × ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दाचार्य्य-विरचितायां सारस्वतभाष्यटीकायां पदचन्द्रिकायामाख्यातेऽष्टमः पादः समाप्तः। श्रीहरिः । शकाब्दाः १७०७ ।

विषयः। सारस्वतभाष्यस्य स्फुटीकरणम् ॥

No. 338. साहित्यदर्पणालोचनम् । Substance, palm-leaf, 12×2 inches. Folia, 143. Lines, 5 on a page. Extent, 2860 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, District Purī, pargana Rāhan, grāma Jagannātha Vidyādharapura, Paṇḍita Rāmcandra Miśra. Appearance, tolerable. Generally in prose. Correct.

Beginning. प्रणमामि परां देवीं मूलाधारघृतोदयां ।
यद्विवर्त्तमिमं कृत्स्नं प्रपञ्चं परिचक्षते ॥
आसीत् कपिञ्जलकुलक्षीराकूपारचन्द्रमाः ।
त्रिकलिङ्गाधिकधराधामधीसचिवः कृती ॥
अशेषभाषारमणीभुजङ्गः साहित्यविद्यार्णवकर्णधारः ।

ध्वन्यध्वनिप्रौढ़धियां पुरोगः श्रीविश्वनाथः कविचक्रवर्त्ती ॥
स्वल्पाक्षरः सुबोधार्थः प्रध्वस्ताशेषदूषणः ।
साहित्यदर्पणो नाम ग्रन्थस्तेन विनिर्म्मितः ॥
पारं साहित्यविद्याब्धेर्गन्तुं वाञ्छन्ति ये क्षितौ ।
कृतिरेषा तरिस्तेषां विश्वनाथमहाकवेः ॥
अथाभिनेयालङ्कारतत्वं सत्कविसम्मतं ।
यदीहास्ति तदन्यत्र यन्नेहास्ति न तत् क्वचित् ॥
अस्य सत्कविवाग्गुम्फजीवातोः कृतिनां मुदे ॥
मया विधीयते टीका दुर्व्बोधार्थविबोधिनी ॥ इत्यादि ॥

End. एतयोः कुलकादिबन्धवाक्यादीर्घसमासरचना विद्यते ।
इति साहित्यदर्पणालोचने नवमः परिच्छेदः ।
द्वितीया चेदतिशयोक्तिरस्तु किमलङ्कारान्तरकल्पनया
अतः परं खण्डितं ।

विषयः । साहित्यदर्पणस्य व्याख्यानं ।

No. 339. साहित्यदर्पणटीका (प्रभास्फूर्त्तिनाम्नी) By लोकनाथदीक्षित ।
Substance, palm-leaf, 15×1 inches. Folia, 88. Lines, 7 on a page. Extent, 1850 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Dāmodarapura Śāsan, Zilla Purī, Paṇḍita Sadāsiva Kāvyakaṇṭha. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

व्रजजनवनितानां केलि कौतूहलं यो
युगपदनुबुभूषुर्निर्म्मितानेककायः ।
श्रितजनभवदुःखच्छेदनानन्ददायी
स मम भवतु भूत्यै क्षीरपाथोधिशायी ॥
श्रीगोपीनाथगुरुभिर्निर्म्मितां दर्पणप्रभां ।
आलोच्य लोकनाथेन प्रभास्फूर्त्तिर्विधिष्यते ॥

ग्रन्थ इति । रचनाविशेषविशिष्टं वाक्यजातं ग्रन्थः । आरम्भः प्रथम-
प्रवृत्तिः ग्रन्थारम्भोपलक्षितः काल इत्यर्थः । इत्यादि ।

End. तत्त्वं अनारोपितं रूपं सुखं अनायासेन श्रीः लक्ष्मीः प्रथितः प्रख्यातः ।
शास्त्रार्थज्ञाभिजपरकृतौ निर्विशेषा + + + ।
नत्वा नत्वा प्रतिदिनमयं याचते लोकनाथः
गोपीनाथप्रणिहितदृशा जायमाने मदीये
ग्रन्थे दोषोद्धरणरसिकं मानसं स्यात् शुभं वः ॥

Colophon. इति श्रीलोकनाथदीक्षितकृतौ साहित्यदर्पणप्रभास्फूर्त्तौ दशमः परिच्छेदः ।
समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । साहित्यदर्पणस्य व्याख्यानं ।

No. 340. साहित्यरत्नाकरटीका By कृष्णमिश्र । Substance, palm-leaf, 12×2 inches. Folia, 112. Lines, 9 on a page. Extent, 6048 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, District Purī, pargana Rāhan, grāma Jagannātha Vidyādharapura, Paṇḍita Rāmacandra Miśra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।
नानाशास्त्रविशारदो द्विजवरो यो रामनामा महान्
यस्मा कौत्सकुलावलीहिमकरः प्रादुर्भवत्युत्कले ।
कृष्णस्तत्तनयात्मजः कविसुधीः साहित्यरत्नाकर-
स्यालङ्कारसुधाकराख्यममलं व्याख्यानमाख्यात्यसौ ॥
विघ्नध्वंसपूर्व्वकसमाप्तित्वावच्छिन्नं प्रति विघ्नध्वंसमात्रं प्रति वा मङ्गलस्य हेतुतायाः सिद्धत्वात् ग्रन्थादौ शिष्यशिक्षार्थं तदुपनिबध्नाति + + + + + आलिङ्गेदित्यादि इत्यादि ।

End एवमन्येऽपि शब्दालङ्कारा इति दिक् ।

Colophon. इति श्रीकौत्सकुलतिलकमहामहोपाध्यायकृष्णमिश्रकृतायामलङ्कारसुधाकर समाख्यायां साहित्यरत्नाकरटीकायां शब्दालङ्कारनिरूपणा षष्ठी कौमुदी

विषयः । साहित्यरत्नाकरस्य व्याख्यानं ।

No. 341. प्रौढ़मनोरमाटीका By हरिदीक्षित। Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 540. Lines, 10 on a page. Extent, 16,200 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Pātnā City, Sanskrit-sañjīvanī, Paṇḍita Jayanārāyaṇa Bājpeyī. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

शेषविभूषणमीड़ शेषाशेषार्थलाभाय।

दातुं सकलमभीष्टं फलमीष्टे यत्कृपादृष्टिः॥ इत्यादि।

End. एतेन द्वन्द्वे चेत्यस्य समुदायसर्व्वनामसंज्ञानिषेधकत्वे प्रथमानिर्द्देशेनैव उपपत्तौ सप्तमीनिर्द्देशो + + + मन्दोक्तमपास्तं॥

Colophon. इति श्रीभट्टोजिदीक्षितपौत्रेण वीरेश्वरदीक्षितसूनुना हरिदीक्षितेन कृते शब्दरत्ने सुबन्तपादः समाप्तः।

विषयः। भट्टोजिदीक्षितकृतपौढ़मनोरमायाः सिद्धान्तकौमुदीटीकाया व्याख्यानं।

No. 342. सिद्धान्तरत्नावली (खण्डित) By अग्निचित्दत्तभद्रमिश्र Substance, Tedetpatra, 14½×1½ inches. Folia, 53. Lines, 4 on a page Extent, 543 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit Puri, Sāṅkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. गणपतये नमः।

चौणीबुद्धिगतः प्रदक्षिणपथं कृत्वा स्वमातुर्मुदा

गौर्य्यां मोदकभक्षणक परतद्रत्नावली यो दधे। (?)

+ + + + +

+ + + + +

नन्दीनन्दनतां स्वपङ्कजपदे भृङ्गो च भृङ्गायते

बालो बालसभाजनेन विधिना प्रागान् महाकालतां।

यस्यैते मदनद्विषः + + + + +

अव्याग्नीलगलः फणीन्द्रवलयो देवो भवानीपतिः॥

यो रामो हलमस्तके निश्चितवान् चेत्तं कुरूणां प्रभु-

र्यः कृष्णो गिरिराजमन्दरगिरिं वामेन + + + +।

+ + + निधाय शिरसि प्रारब्धमीदेऽधुना
सन्देहाङ्कुश + + मोचजननीं सिद्धान्तरत्नावलीं ॥

ननु प्रत्यक्चैतन्यमाचाश्रिता विद्याविषयकतादृया + + + + + + ऽकारणमिति ते मतं तत्र च नाविद्याजीवाश्रया + + + इति प्रतीतेः इति चेदित्यादि ।

End. तत्र श्रवणादीनां सकृदनुष्ठानमात्रेण किमर्थं फलं न सम्भवतीति न वक्तव्यं यावता फलोत्पत्तिस्तावदनुष्ठानं कर्त्तव्यं यथाव्रीहीनवहन्यादित्यत्र दृष्टफलस्य तण्डुलनिष्पत्तेः सकृदनुष्ठानेनासम्भवात् पुनः पुनरावृत्तिं क्रियते तद्वत् ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमदनुभवानन्दपूज्यपादशिष्येणाग्निचिद् बलभद्रमिश्रेण विरचितायां सिद्धान्तरत्नावल्यां साधननिरूपणं नाम तृतीयोऽध्यायः ।

विषयः ।
समन्वयनिरूपणं नाम प्रथमोऽध्यायः ।
अविरोधनिरूपणं नाम द्वितीयोऽध्यायः ।
साधननिरूपणं नाम तृतीयोऽध्यायः ।

No. 343. सुन्दरीरत्नावली or सौन्दर्य्यरत्नावली । Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 64. Lines, 6 on a page. Extent, 750 ślokas. Date ? Place of deposit, Sākrāil, *viá* Tangail, Babu Bijaya Simha Dāsagupta. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. नमः परमदेवतायै ।
एकदा मन्त्रवर्णांश्च वटपत्रे विलिख्य च ।
त्यक्त्वा च जाह्नवीतीरे प्रयागे निजमन्दिरं ॥
ददर्श वटमूले च एकां रामां मनोहरां ।
का त्वं बाले तरोर्मूले मिलिता मम भाग्यतः
आलिङ्गनेन हृदयानन्दं जनय भाविनि ॥

देव्युवाच । तिष्ठ तिष्ठेति रे मूढ़ शिरश्छिन्नं कुरुष्व ते ।
किमर्थं त्यक्तमन्त्रत्वं तद्वदस्व मदग्रतः ॥

शिष्य उवाच । सम्यगनुष्ठितो मन्त्रः शिवोक्तविधिना मया ।
पुरश्चर्य्याशतं कृत्वा न च किञ्चित्फलोदयः ॥
शरीरञ्च यतो नष्टं विरक्तो ह्यन्यसाधने ।
अतोऽहं त्यक्तमन्त्रोऽपि का त्वं मे वद सुन्दरि ॥
इति श्रुत्वा शिष्योर्वाक्यं जननी सदयावती ।
सत्यं कृत्वा शिष्यौ प्राह ईषद्धास्ययुता सती ।
इष्टाहं तव मूढात्मा बद्धाहं तव कर्म्मणा ॥ इत्यादि ॥

End. अहं वेद्मि स्वमर्म्मेण मानवोऽपि क्वचित् क्वचित् ।
अस्त्यसंसर्गिणः पुण्यास्तरिष्यन्ति कलौ युगे ॥

Colophon. इति श्रीसुन्दरीरत्नावल्यां जगन्मातृद्रविड़शिष्य-संवादे शरत्कृत्यवर्णं नाम पञ्चमः पटलः ॥

विषयः । जगन्माता द्रविड़शिष्ये साधनस्योपदेशप्रदानं. तत्र शरदि देवीपूजनेन सिद्धिर्भविष्यतीतिकथनं. शरत्कालीनदेवीपूजनस्य विधिकथनपूर्व्वकं जपमन्त्रक्रमादिनिरूपणं ।

No. 344. सुवेरप्रश्नः । Substance, country-made paper. 8¾ × 4 inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 196 slokas. Character, Nāgara. Date, Sam. 1823. Place of deposit, Purī. Śaṅkara Maṭha. Madhusūdana Tīrthasvāmi. Appearance, old. Verse and prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अवयदेत्यादिके वर्णैश्चतुर्भिर्भाषितः पुरा ।
सरस्वत्या सुवेरप्रश्नोऽभीष्टज्ञापकः सदा ॥

अ व य द इत्यक्षरचतुष्टयं पाशिकापार्श्वे लिखित्वा सरस्वत्या पूजनं देवतामन्त्रेण पाशकं सम्यगभिमन्त्रितं कार्य्यं चिन्तनीय जपति मन्त्रं । ॐ त्रिपुरभि × × × × × स्वाहा । अ अ अ भोः पृच्छक शृणु तव बलमेकजगदीश्वरस्य शत्रुवर्गस्त्वं जगदीशबलेन शत्रुक्षयो भविष्यति तव एतत्कार्य्यकपरं च सर्व्वं सिध्यति व्यापारादि सर्व्वं कार्य्यं हस्ते आगमिष्यति तत्र सन्देहो नास्ति । इत्यादि ॥

End. इ व श्च भो पृच्छक शृणु। त्वया चिन्तितं कार्य्यं शत्रुवेष्टितं कष्टसाध्य तव शत्रवः परोक्षेऽपवादं कथयन्ति महदनिष्टं जातं त्वं कुत्रापि गमनं वाञ्छसि तत्र गते सति किञ्चिच्छुभं किञ्चिदशुभमधुना तव महानुद्वेगो वर्त्तते इष्टदेवतायाः पूजां कुरु तेन शुभं कल्याणं भविष्यति।

Colophon. इति श्रीमहारुद्राज्ञापितं (?) सरस्वत्या प्रोक्तः सुवेरप्रश्नः समाप्तः॥

मार्गे चतुर्द्दशदिने ऽसितपक्षयुक्ते
रामद्विनागशशिवत्सर इन्दुवारे।
पुस्तं व्यलेखि प्रथमाश्रमधर्म्मपारी-
वाख्याप्रसिद्धगिरिधार्य्यहमद्भुतं वै॥

विषयः। शुभाशुभजिज्ञासोरवयइतिवर्णचतुष्टयस्यावृत्तिविशेषेण शुभाशुभविवेचनमित्यनुमीयते॥

No. 345. सूर्य्यपूजापद्धतिः। Substance, country-made paper. 13×3 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 80 ślokās. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Medinīpura, Post Gaḍavetā, grāma Khunveḍā, Babu Baikunṭhnātha Cakravarti. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः सूर्य्याय।

अथ सूर्य्यव्रतं।

कृतनित्यक्रियो यजमानः प्राङ्मुख आचम्य विष्णुं स्मृत्वा आसनशुद्ध्यादिकं विधाय गन्धपुष्पादिना गुरुं विष्णुं नत्वा ग्रहान् ब्राह्मणांश्च सम्पूज्य स्वस्तिवाचनपूर्व्वकं संकल्पं कुर्य्यात्। यथा कुशतिलफलसहितजलपूर्णताम्रादिपात्रं गृहीत्वा तत्र गन्धपुष्पादिकं दत्वा ॐ सूर्य्यः सोम इति पठित्वाॐ गङ्गेचेत्यादिना तीर्थमावाह्य ॐ तत्सदित्युच्चार्य्य अद्यामुकमास्यमुकपक्षे अमुकगोत्रः श्री अमुकदेवशर्म्मा ऐहिकारोग्यधनधान्यपारलौकिकोत्तमस्थानप्राप्तिकामः सूर्य्यव्रतमहं करिष्ये इति संकल्प्य। इत्यादि।

End. आदित्य भास्कर रवे भानो सूर्य्य दिवाकर।
प्रभाकर नमस्तेऽस्तु सर्व्वान् पापान् विमोचय॥

इति मन्त्रेणादित्यं विष्णुरूपं विभाव्य पुष्पाञ्जलिं दत्वा प्रणमेत्। ततो यथाशक्ति मन्त्रं जप्त्वा अर्घ्योदकेन जपं समर्प्य कथां श्रुत्वा दक्षिणां दत्वा

अच्छिद्रवाचनं कृत्वा चमस्व इत्यनेन विसर्ज्जयेत् । निर्म्माल्यग्रहणं शिरसि न कुर्य्यात् । मद्भक्तनिर्म्माल्यं शरीरे न तु धारयेदितिवचनात् ॥

Colophon. इति सूर्य्यपूजापद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । सूर्य्यस्य पूजाविधिकथनं ।

No. 346. सूर्य्यव्रतं । Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 11. Lines, 6 on a page. Extent, 176 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Medinīpur, Post Gaḍ-vetā, grāma Khunveḍā, Babu Vaikuṇṭhanātha Cakravarti. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ सीतारामाभ्यां नमः । अथ सूर्य्यव्रतकथा ।

उदयगिरिमुपेतं भास्करं पद्महस्तं
निखिलभुवननेत्रं रत्नरत्नोपमेयं ।
तिमिरकरिमृगेन्द्रं बोधकं पद्मिनीनां
सुरवरमभिवन्दे सुन्दरं विश्वदीपं ॥

ऋषय ऊचुः ।

कथितं भवता सर्व्वं सूत तत्त्वार्थकोविद ।
धर्म्माश्च बहुधा प्रोक्ता व्रतानि बहुविस्तरं ॥
इदानीं श्रोतुमिच्छामः सूर्य्यव्रतकथां शुभां ।
कृपया परयाविष्टो यथावद्वक्तुमर्हसि ॥ इत्यादि ।

श्रीसूत उवाच ।

End एतद्युष्माकमाख्यातमाख्यानं पुण्यदं शुभं ।
जन्ममृत्युजराव्याधि यदभ्यासान्न जायते ॥
सर्व्वं पातकिनं दृष्ट्वा यत्पापं लभते नरः ।
आख्यानश्रवणेनैव भस्मीभूतं भविष्यति ॥

Colophon. इति श्रीआदित्यसंहितायां ऋषिगणप्रपञ्चे श्रीअर्ज्जुनसम्वादे सूर्य्यव्रतं सम्पूर्णं ॥ ॐ सूर्य्याय नमः ।

या केलिच्युतकेशलेशविषमां शय्यां न सेहे पुरा
या यानान्तरसंगतार्ककिरणद्योतादपि म्लायति ।

सेयं निष्ठुरकाष्ठसञ्चितचितां ज्वल्यत्करालाननां
स्वेराग्या सहसा प्रियस्य भजते स्नेहस्य किं दुष्करं ॥

विषयः । श्रीकृष्णात् अर्ज्जुनस्य सूर्य्यव्रतस्य फलादिश्रवणं ।

No. 347. स्कन्दगीता । Substance, country-made paper, 13 x 5 inches Folia, 35. Lines, 9 on a page. Extent, 630 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1905. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariscandra. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. नारद उवाच ।
कार्त्तिकेय महाबाहो शिवस्य गिरिजापतेः
पूजनस्य विधिं ब्रूहि येन शम्भुः प्रसीदति । स्कन्द उवाच ।

End. आपृच्छ्य त्वां गमिष्येऽहं नरनारायणाश्रमं
आशुहि त्वं सदा तात सुखं विष्णुप्रसादतः ।

Colophon. इति श्रीस्कन्दगीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां स्कन्दनारदसंवादे दशमो ध्यायः समाप्तः शुभमस्तु । सम्वत् १९०५ ।

विषयः । प्रथमतः लिङ्गपूजाफलकथनं ततः ब्रह्मविद्याकथनं ।

No. 348. स्तम्भनकपार्श्वनाथचरित्रम् By अभयदेव । Substance, country-made paper, 14 x 5 inches. Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent. 70 slokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Vālacandra Sūri. Appearance, new Prose Correct.

Beginning. जय तिहुयणवरकप्परुक्ख जय जिनधम्मन्तरी,
जय तिहुयणकल्लाणकोस दुरियक्करिकेसरि ।
तिहुयणजनअविलङ्घियाण भुवनत्तयसामिय,
कुणसुसुहाइ जिनेस पास थम्भणय पुर ट्ठिय ॥

End. मुणिवरमिरि अभयदेव विणवइ अनिन्दिय ।

Colophon. इति श्रीस्तम्भनकपार्श्वनाथचरित्रम् ।

विषयः । अभयदेवसूरिविरचितपार्श्वनाथस्तोत्रं ।

No. 349. स्नानचन्द्रिका By अनन्तदेव। Substance, country-made paper. 12 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 10 on a page. Extent, 200 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1876. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariscandra. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

यस्मिन् प्रसन्ने किल निर्गुणेऽपि वचो विकाशं लभतेऽचिरेण।
तज्ज्ञानरूपं गिरिजार्द्धदेहं शिवं शिवार्थे च नमामि नित्यम्।

End. अनन्तविबुधार्येण श्रीमदुद्धवसूनुना।
योऽत्र श्रमः कृतस्तेन प्रीयतां गिरिजापतिः॥
इति श्रीमद्द्विवेदिउद्धवात्मज द्विवेदिअनन्तदेवविरचितायां स्नानसूत्र-पद्धतौ तृतीयकण्डिकापद्धतिः।

Colophon. इति श्रीपदवाक्यप्रमाणज्ञश्रीमद्द्विवेदि-उद्धवात्मजद्विवेदि-अनन्तदेवविर-चिता स्नानचन्द्रिकापद्धतिः समाप्ता।

विषयः। स्नानादिविचारः।

No. 350. स्नानविधिः By श्रीदेव। Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia, 33. Lines, 14 on a page. Extent, 858 slokas. Character, Nagāra. Date, Saṃvat 1801. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariscandra. Appearance, new. Prose. Correct.

श्रीगणेशाय नमः।

Beginning. अथ नित्यस्नानसेतिकर्त्तव्यता लिख्यते। तत्र + + + विभक्तस्य दिवसस्य चतुर्थे भागे मृद्गोमयकुशतिलाक्षतदूर्वापामार्गपुष्पवस्त्रयुग्म + + + पात्रादीनि स्नानोपकरणान्यादाय नदीदेवखाततडागादुद-काश्रयं गत्वा स्वस्तेन तटं प्रक्षाल्य मृद्गोमयादीनि पृथक् पृथक् स्थापयेत्।

End. तदङ्गत्वे तन्नामधेयं मन्त्रैर्नमस्कारान्ते पूजनं, अथवा वेदाद्यविरुद्धरीत्यानु-सारेण देवतार्चनं कुर्य्यात्। इति देवार्चनम्।

Colophon. अग्निचित्-सम्राट्-स्थपति-महायाज्ञिक-श्रीदेवकृतः स्नानविधिः। संवत् १८०१।

विषयः। वैदिकस्नानादिविधिः।

No. 351. स्वयम्भूदेवचरित्रम् । Substance, country-made paper, 9 × 12 inches. Folia, 15. Lines, 23 on a page. Character, Nagāra. Date, Saṃvat 1940. Place of deposit, Kailādeva Maṭha, Hātuā, District Chāprā. Appearance, new. Verse. Generally incorrect.

Beginning. श्रीमते मङ्गलमूर्त्तये नियमानन्दाय नमः ॥

इष्टोऽजः सनकादिभिर्मुनिवरैर्योगस्य सूक्ष्मां गतिं
चेतस्याविशते गुणेषु च गुणाभेदः + + + + +
भिन्नाभिन्नमतं विधाय च शुभं ज्ञानं स्वभक्तेरहो
धर्म्मं भागवतं मनुं वसुशशिसंख्याश्च शिष्याः कृताः
ज्ञानं नैष्ठिकसम्प्रदायानुमतं स्वात्मैकनिष्ठाभिधं
तापानां शमनात सत्वतरमनाद्यं ? सम्भजे श्रीपतिं ॥ [?]

End. श्रीधर्म्मदेवपादाब्जं स्वनूवंशाब्धिसम्भवं
संसारतापशान्त्यर्थं बुद्धौ संधारयेऽनिशं ।
धर्म्मं सद्वान्तं श्रुतिसारगम्यं मुक्तौ पथ्यं [?] पुरुषोत्तमाख्यं
ददनुनिजेभ्यः स्वदयावशेन श्रीधर्म्मदासो जयति स्म देवः ।
वन्दे द्वादशदेशनिर्म्मितयथायोग्योर्द्ध्वपुण्ड्रस्थितिं
वाक्कं विभ्रतमङ्गमप्यरिदरोद्भूतं प्रसन्नाननम् ।
वासः शुभ्रतरं वसानमनिशं संसारतापापहं
वक्षःशोभिसरोरुहाक्षतुलसीदामाभिरामं गुरुं ॥

Colophon. इति श्रीस्वयम्भूदेवचरित्रे पञ्चदशमो विश्रामः ॥ संवत् १९४० ।

विषयः । हरिभक्तिमाहात्म्यकथनं । तुलसीमाहात्म्यकथनं । तुलसीधारणविध्यादिकथनं ॥ स्वयम्भूकृतकृष्णस्तुतिकथनं ॥ कृष्णेन स्वयम्भुवो गुरूपदेशादिकथनं ॥ प्राप्तवैष्णवधर्म्मज्ञानस्वम्भुवो दिग्विजयादिकथनं ॥

No. 352. स्वरूपविवरणम् By आनन्दज्ञान । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 16 on a page. Extent, 240 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Purī, Śaṅkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ विधूतविविधोपाधिव्याधिबोधैकमूर्त्तये ।
प्रीतये परमानन्दवपुषे ब्रह्मणे नमः ॥
स्वरूपाख्यं स्वरूपविषयं प्रकरणं प्रतिचिकीर्षुरधिकारिणो हेयोपादेय-
विवेकार्थमनर्थहेतुं पुरुषार्थहेतुञ्च प्रथमं स्टकाति । अनात्मभूत इति ।
इत्यादि ।

End. तदेवमनर्थतद्धेतुजिहासता पुरुषार्थतद्धेतुजिघृक्षतानेन भवतीति प्रकरण-
मिदं श्रोतव्यमिति भावः ।
हेयादेयाभिधावादो यस्मिन्नर्थो न गाहते ।
तं प्रत्यञ्चं परानन्दपुरुषोत्तममाश्रये ॥

Colophon इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्य-श्रीभगवदा-
नन्दज्ञानविरचितं स्वरूपविवरणं समाप्तम् ॥

विषयः । अविद्याजनितसंसारस्य स्वरूपनिरूपकग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 353. हंसदूतटीका By पुरुषोत्तममिश्र । Substance, palm-leaf, 12×2 inches. Folia, 121. Lines, 7 on a page. Extent, 3872 ślokās. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, District Purī, pargana Rāhan, grāma Jāgannātha Vidyādharapura, Paṇḍita Rāmacandra Miśra. Appearance, old. Prose. Generally correct.

श्रीकृष्णाय नमः ।

Beginning कोऽपि पुरुषः मे मम हृदि मनसि स्फुरतु प्रकाशीभवतु इत्यन्वयः
कोपीत्यनिर्देशलेन विशिष्टाशक्यनिर्वचनता सूचिता किंविशिष्टः दुकूलं
बिभ्राणः दधत् दुकूलं किंविशिष्टं दलितं पिष्टं यद्धरितालं पीतवर्णवस्तं
गैरिकनिर्देशः तस्य या द्युतिः तां हरति अनुकरोति जयति तयोक्तं
हरितालं धातुभेदे स्त्रीदुर्व्वाव्योमरेखयोः इति मेदिनी ।
इत्यादि ।

End. प्रहृष्टो मदो हर्षः प्रमदः, मदो रेतसि कस्तूर्य्यां गर्व्वे हर्षेभदानयोरिति
विश्वः ।
येषां दोषविदां विदूषणविधेर्म्मैत्सर्गिकोऽज्ञानितां
ये वातीर्णपदार्णवैरतिहते रङ्गीकृतं दूषणं ।

अन्येषां स सतै+ +र्निजगुरुव्याख्यानवैतसूतैः
येऽन्येषां गुणविदृष्यपि परां प्रीतिं ययौ नौमि तान् ॥ (?)
अङ्के श्रीनरसिंहभूपतिलकस्याम्भोधिसंख्ये मया
कालेनापि कृता यथायथमिति टीका सतां प्रीतये (?) ।
अस्यां यद्यदलेखि विभ्रमवशाद् वा सम्भ्रमाद् वा भ्रमात्
शोध्यं तत्तदमेध्यमेव निपुणैर्याचे नतः साञ्जलिः ॥

Colophon. इति श्रीपुरुषोत्तममिश्रविरचिता हंसदूतटीका समाप्ता ।

विषयः । हंसदूतव्याख्या ।

No. 354. हनूमत्कवचं। Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folia, 2. Lines, 5 on a page. Extent, 30 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Medinīpura, Post Gaḍvetā, grāma Khunveḍā, Babu Vaikunṭhanātha Cakravartī. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ हनूमते नमः । ब्रह्मोवाच ।

अस्य श्रीहनूमत्कवचस्य ब्रह्माऋषिरनुष्टुप्छन्दो हनूमान
परमात्मा देवता मारुतात्मज इतिवीजं अञ्जनासूनुरितिशक्तिरात्मनः सक-
लार्थसिद्धये विनियोगः ।
ध्यायेद्बालदिवाकरद्युतिनिभं देवारिदर्पापहं
देवेन्द्रप्रतिमं प्रशस्तयशसं देदीप्यमानं रुचा ।
सुग्रीवादिसमस्तवानरयुतं सुव्यक्ततत्त्वप्रियं
संरक्तारुणलोचनं पवनजं पीताम्बरालङ्कृतं ॥
ॐ हनूमान् पूर्व्वतः पातु दक्षिणे पवनात्मजः ।
पातु प्रतीच्यामक्षघ्नः पातु सागरपारगः ॥ इत्यादि ।

End. यो वारां निधिमल्पपल्वलमिवोल्लङ्घ्य प्रतापान्वितो
वैदेहीघनशोकतापहरणो वैकुण्ठभक्तप्रियः ।
अक्षाद्यूर्ज्जितराक्षसेश्वरमहादर्पापहारी रणे
सोऽयं वानरपुङ्गवोऽवतु सदा चास्मान् समीरात्मजः ॥

Colophon. इति ब्रह्माण्डपुराणे हनूमत्कवचं समाप्तम् ॥

विषयः । हनूमतःकवचकथनं ।

No. 355. हस्तसञ्जीवनी By मेघविजयगणक। Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 24. Lines, 13 on a page. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1874. Place of deposit, District Chāprā, P.O. Gopālgañja, Harapura, Jagadeo Paṇḍita. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीशङ्खेश्वरपार्श्वप्रणमन् ध्यायं स्तमेव जिनदृषभं ।
हस्तप्रशस्तलक्षणयाचार्णे, लक्षतां, वक्ष्ये ॥
श्रीनाभेयः प्रभुर्जियात् सर्व्वतो जगदीश्वरः ।
येन लाक्षणिका विद्या निर्द्दिष्टा भुवनत्रये ॥ इत्यादि ।

End. अनुष्टुप्भासपद्याभ्यां ज्ञेया पञ्चशती ध्रुवं
ग्रन्थे सतां प्रसादाच्च श्रेयः श्रीरस्तु शाश्वती ।

Colophon. इति श्रीहस्तसञ्जीवने सिद्धिज्ञाने महोपाध्याय-श्रीमेघविजयगणक विरचितं सम्पूर्णम् । सम्वत् १८७४ ।

विषयः । हस्तलक्षणादिनिरूपणम् ।

No. 356. कुतापान्युपहासयूक्तिभाष्यम्। Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 8. Lines, 11 on a page. Extent, 240 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning संभोगाय प्रार्थितोभाव ...... राजा स्वभार्य्यां रोमशां अप्रौढां मत्वा परिहसन् अनुष्टुभाह ॥
आगधिता परिगधिता या कशीकेव जङ्गहे । ददाति मह्यं या दुरे या यूनां भोज्याशता ॥
भोज्या भोगयोग्या एषा, आगधिता आसमन्तात्गृहीता स्त्रीला इत्यादि ।

End. किमर्थमहमेवं प्रपद्ये इत्युच्यते श्वेतं वर्णतः पक्ववदरसमं रोचिर्म तथा यदल्कं दन्तरचितमपि यदल्कं भक्षयिष्ट स्त्रीयग्रनं तलेविमां तेजोवल-वीर्यविज्ञानधर्माणामपहन्तृ विनाशयिष्ट इत्येतत् तदेवं लक्षणं श्वेतं इति ।

Colophon. श्रीमद्गोपालकृष्णाय नमः ।

विषयः । कृताग्न्युपचारसङ्कल्पाख्या । "अमम्पूर्णोऽयम्" ।

No. 357. हैमलघुव्याकरणढुण्ढिका By उदयशीलगणि । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 128. Lines, 19 on a page. Extent, 9960 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Diṅmaṇḍalācārya Mahārāja Vālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीशारदां नमस्कृत्य + + + परस्मृति हेतवे
हैमव्याकरणस्येयं लिख्यते ढुण्ढिका यथा
अर्हीं प्रणम्येति ।

End. आकारान्तवर्जितेभ्यो विकल्पं केचिदिच्छन्ति, तन्मते दुःशासः दुर्योधः । दुर्दर्शः दुर्धर्षः दुर्मर्षः इत्याद्यपि + + + भवति ।

Colophon. श्रीखरतरगच्छे श्रीजिनवर्द्धनसूरिपट्टे श्रीजिनचन्द्रसूरिपट्टोदयालङ्कार + + + श्रीजिनसागरसूरिभिः उदयशीलगणिनामाग्रहेण परोपकारार्थं शिष्यजनसुबोधार्थं च कृतायां श्रीहैमलघुव्याकरणढुण्ढिकायां पञ्चमस्याध्यायस्य तृतीयः पादः समाप्तः ।

विषयः । जैनव्याकरणम् ।

No. 358. होमपद्धतिः By लम्बोदर । Substance, country-made paper, 9×5 inches. Folia, 21. Lines, 12 on a page. Extent, 1000 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Purī, Śaṅkara Maṭha. Appearance, bad. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ होमपद्धतिः ।

सुस्नातः प्राङ्मुखो भूत्वा यजमानः कृताह्निकः ।
आहूय ब्राह्मणान् कुर्य्यात् प्रतिज्ञां विधिवत् तथा ॥
ईशान्यां मण्डलं कृत्वा प्रचाणां स्थापनं ततः ।
वर्णनं स्वस्तिपुण्याहवाचनं कङ्कणं तथा ॥

ज्वलनं स्थापनं कृत्वा समाप्य कुशकण्डिकां ।
वेदमन्त्रैः प्रतिष्ठाप्य कुम्भस्थावाहयेत् सुरान् ॥
पुष्पमाल्यादिभिः सर्व्वान् पूजयेत् भक्तिसंयुतः ।
गुड़ौदनादिनैवेद्यं सर्व्वेभ्योऽग्रे निवेदयेत् ॥ इत्यादि ।

End. कृतस्यैतस्य × × × नातिरिक्तं यत् कृतं तत् सुकृतमस्तु यन्नकृतं तद् विष्णोः प्रसादाद् ब्राह्मणवचनात् सर्व्वं × × परिपूर्णमस्तु । ततो ब्राह्मणैः कुटुम्बजनैः परिवृतो भोजनं कुर्य्यात् ।

दिवि भुव्यन्तरीक्षेषु उत्पातेषु जातेषु उद्वेगात् भूतादिषु च शान्त्यर्थं कर्त्तव्यं ।

अनेन विधिना यस्तु ग्रहपूजां समाचरेत् ।
सर्व्वान् कामानवाप्नोति स्वर्गलोके महीयते ॥

Colophon. इति श्रीलम्बोदरविरचिता होमपद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । ग्रहाणां होमविधानकथनम् ।

No. 359. होरासुधानिधिः । By Nārāyaṇa. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 93. Lines, 11 on a page. Extent, 2790 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Verse. Correct.

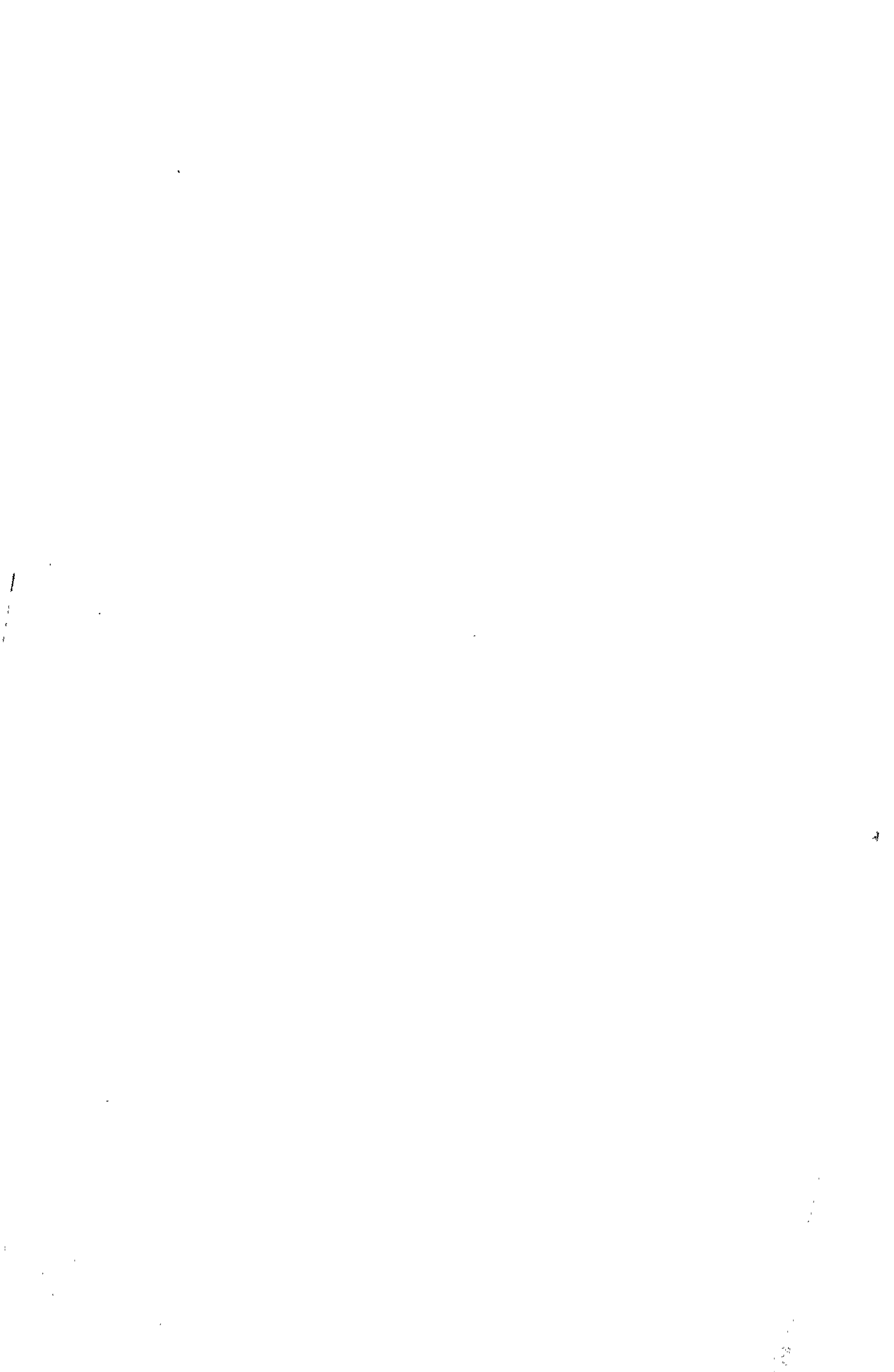
Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीशाद्यैः सहितं गजेन्द्रवदनं श्रीशारदा + + + कृतं
पात्रं मोदकपूर्णमाद्यकलशं मालाचक्षत्रं भुजैः,
बिभ्राणं घुघिनागसम्भवलसत्कायं सहस्रार्कभं
वन्दे मूषकवाहणं गणपतिं त्रैलोक्यचिन्तामणिम् ।

End. यदंशगटहगचन्द्रः सकेन्द्रस्थग्रभैर्युतः,
शय्यादानात्मकं कर्म दोलालीलाप्रदायकं ।

Colophon. इति सामुद्रिकोपनामकमाधवात्मजनारायणविरचिते होरासारसुधानिधौ राजयोगाध्यायः ।

विषयः । होराणां विवरणम् ।

INDEX OF HISTORICAL AND GEOGRAPHICAL NAMES TO THE NOTICES OF SANSKRIT MSS. VOL. IV.

श

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

